

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1958

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Θά επιζήση ὁ ἐπιστημονικὸς ἄνθρωπος ;	Bertrand Russell	25
Λεονάρντο ντὰ Βίντσι : Ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος.		29
Τὰ αὐγὰ τοῦ Πάσχα	Βασ. Πλάτανος	33
Πάντα ἡ Νοβοκίηνη	Ἄννα Ἀσλάν	35
Τὰ πλοκάμια τῆς Ἰντερπὸλ	Frederic Sondern	36
Τὸ ντ' Ἀρτανιάν ἀποκαλύπτει ! (Διήγημα)	Ἄλ. Δουμάς	41
Πῶς ἀμύνεται τὸ σῶμα μας	R. & Ed. Brecher	45
Διακοπὲς στὸ Φεγγάρι	Willy Ley	52
Δαιμονικὲς οἱ ρίζες τῆς ἐπιστήμης ;	N. M. Παπαδόπουλος	56
Προδότες τῆς ὑγείας καὶ τοῦ χαρακτήρα	Yv. Watremez	62
Ἐνα νησί γεννιέται ἀπὸ τὰ κύματα	G. A. Gallet	64
Ὁ θαυμαστής (Διήγημα)	Anna Nigretti	68
Εἶναι δυνατὸς ὁ προκαθορισμὸς τοῦ φύλου ; ..		71
Τὰ μυστήρια τῆς Σαμοθράκης	M. Παρασκευαΐδης	72
Τὸ συγκῶτι κλειδί τῆς ὑγείας	Paul de Kruif	77
Ὁ Ἰούδας ἦταν Κερκυραῖος !		81
Τὸ πιστεύω τῶν ἀπίστων (Διαπλανητικὸ διήγ.)	A. Porges	85
Τετρασέλιδο τοῦ χιοῦμορ (Σκίτσα)		92
Γάμος τοῦ συρμοῦ (Διήγημα)	Katherine Mansfield	96
Σημεῖα καὶ τέρατα ποὺ προμηνοῦν τὸ 1821 ..		103
Ὁ θρυλικὸς Μπερτόλδος		105
Μιά γυροσκοπικὴ ἐκτροπὴ ἀπειλεῖ τῇ γῇ	Pierre Devaux	110
Τί εἶναι μεγαλοφυΐα ;	R. Heilproner	112
Υστερόγραφο τοῦ μηνὸς	N. M.	118
Τὰ νέα βιβλία		121

« Ἡ Μαύρη Πέννα » τῆς Agatha Christie
(γ' συνέχεια)

Ἡμερολόγιο τοῦ μηνὸς 2. Σταυρόλεξο 7. Τί ἐννοεῖτε ὅταν λέτε 50. Γιὰ νὰ περνᾷ ἡ ὥρα 51. Ποιὸς θὰ βρῇ τὰ περισσότερα 84. Φλυαρίες 109.

Τὸ ἐξώφυλλό μας : « Ὁ γῦρος τοῦ κόσμου » βλ. σ. 14.

Ἀπαγορεύεται ἡ ἀναδημοσίευσις ἀρθρῶν καὶ εἰκόνων τῆς « Ἐκλογῆς »
χωρὶς τὴν ἀδεία τῶν συγγραφέων καὶ τῶν ἐκδοτῶν.

« Ἐκλογὴ »

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : ΕΛΕΝΗ Γ. ΒΛΑΧΟΥ, Μουρούζη 1

Διανοτὴς Τυπογραφείου : ΝΙΚ. ΚΟΝΤΟΡΟΣ, Παπαδιαμαντοπούλου 44

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΩΚΡΑΤΟΥΣ 57, ΑΘΗΝΑΙ, ΤΗΛ. 57-081

ΣΥΝΑΡΟΜΕΣ :

Ἑσῶτ. Ἑτῆς. 96

Ἑξῶτ. Ἑτῆς. \$ 4.50

Ἑσῶτ. Ἑξῶρ. 48

Ἑξῶτ. Ἑτῆς. £ 1.60

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

1 9 5 8

ΘΕΑΤΡΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΟΝ

Ἀγίου Κωνσταντίνου

Τηλ. 53.242

« Τέσσα »

τοῦ Ζάν Ζιρωντού

Μετάφρασις-Σκηνοθεσία : Ἀλέξη Σολομοῦ.

Σκηνογραφίες-Κοστούμια : Γ. Βακαλό.

Παίζουν : Βάσω Μανωλίδου, Μαρία Ἀλκαίου, Ρίτα Μυράτ, Γκέλυ Μαυροπούλου, Μαρία Μοσχολιού, Νέλλυ Μαρσέλλου, Κική Ρέππα, Ἀκη Παπαγιωτοπούλου, Λέλα Ἡσαΐα, Βασίλης Διαμαντόπουλος, Ἀρης Μαλλιαγρός, Λυκοῦργος Καλλέργης, Δημ. Παπαμιχαήλ, Χρ. Πάρλας, Τ. Γαλανός, Θ. Σαρρής, Ἀρης Βλαχόπουλος, Δ. Ντουνάκης, Γ. Ματσάκας, Γ. Γεωργίου, Α. Κασσαβέτη, Φρ. Ἀλεξάνδρου, Φ. Φραγγούλης.

« Θανμαστή μπαλωματοῦ »

τοῦ Λόρκα

Σκηνοθεσία : Ἀλέξη Σολομοῦ.

Σκηνογραφίες-Κοστούμια : Γ. Μόραλη.

Πρωταγωνιστοῦν : Μαίρη Ἀρώνη, Ν. Παρασκευάς, Π. Ζερβός.

« Ὁ ὠραῖος ἀδιάφορος »

(μονόπρακτο)

τοῦ Ζάν Κοκτώ

Τὸ μονόπρακτο θὰ συνοδεύσῃ τὴν « Μπαλωματοῦ ».

ΟΛΥΜΠΙΑ

(Ἑθνικὴ Λυρική Σκηνή)

Ἀκαδημίας 61

Ἡ Ἑθνικὴ Λυρική Σκηνὴ κατὰ τὸν Ἀπρίλιο θὰ παρουσιάσῃ ἐναλλάξ τὸ κατωτέρω πρόγραμμα :

« Αἶντα », « Τροβατόρε »,

« Ριγολέττο »

τοῦ Βέρντι

« Μαντὰμ Πομπαντοῦρ »

τοῦ Λεοφάλ

« Κάμεν »

τοῦ Μπιζέ

« Μέντιονμ »

τοῦ Μενότι

« Πραματευτής »

τοῦ Πετρίδη

« Τὸ δαχτυλίδι τῆς μάνας »

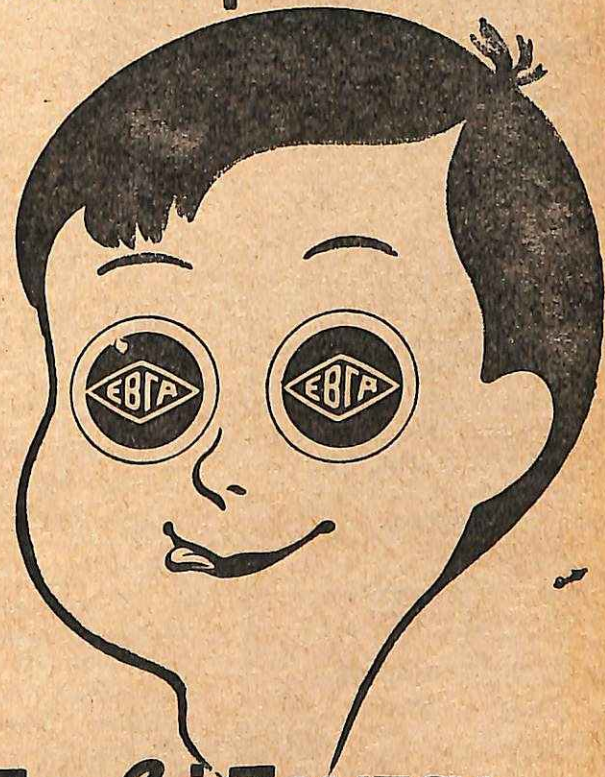
τοῦ Καλομοίρη

Ἡ ὅπερα τοῦ Καλομοίρη θ' ἀνεβασθῇ κατὰ σκηνοθεσία Δ. Ροντήρη καὶ ὑπὸ τὴν μουσικὴν διεύθυνσιν τοῦ Λ. Ζώρα.

Τραγουδοῦν : Ἑλένη Γκάγκα (ὑψίφωνος), Λέλα Ζωγράφου, Μιχ. Χελιώτης (τενόρος), Κ. Πασχάλης (βαρύτονος), Παπαχρήστος (βαθύφωνος).

Οἱ ἐπιθυμίες

« ΔΑΕΚΤΟ »

διαβάζονται
στὰ μάτια

ΣΟΚΟΛΑΤΑ - ΚΑΚΑΟ - ΠΑΓΩΤΑ

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ

Κάτωθι κινηματογρ. «'Ορφεύς»

Τηλ. 28.706

«Καλοκαίρι και καταχνιά»

του Τέννεσυ Ούίλλιαμς.

Μετάφρασις : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία : Καρόλου Κούν.

Σκηνογραφίες : Γιάννη Στεφανέλλη.

Παίζουν : Βέρα Ζαβιτσάνου, 'Εκάλη Σώκου, 'Ελένη Παπαγιάννη, Μαρία Κωνσταντάρα, 'Αναστασία Πανταζοπούλου, Μαρία Μαρμαρινού, Νίκος Μπιρμπίλης, Μηνᾶς Χριστίδης, Κώστας Μπάκας, Γιώργος Λαζάνης, Δημήτρης Μπάλας, Σπύρος Κωνσταντινόπουλος, Θεόδωρος Κατσαδράμης και Γιώργος Κωνσταντίνου.

ΚΟΤΟΠΟΥΛΗ

Πανεπιστημίου 48

Τηλ. 614-594

«Χρυσό χάπι»

του Νότη Περγιάλη

Σκηνοθεσία : Μάνου Κατράκη.

Σκηνογραφίες : Γ. 'Ανεμογιάννη.

Παίζουν : 'Ελένη Χατζηαργύρη, Νανά Παπαδοπούλου, 'Αγγελικά Καπελαρή, Κάκια 'Αναλυτή, Μάνος Κατράκης, Θεόδωρος Μορίδης, Σπύρος Μουσούρης, Λιάκος Χριστογιαννόπουλος, Γ. Βλαχόπουλος, Σ. Παπαφρατζής.

ΜΟΥΣΟΥΡΗ

Πλ. 'Αγ. Γεωργίου Καρύτση

Τηλ. 27.248

«Τὸ ἡμερολόγιο
τῆς "Αννας Φράνκ»

τῶν Γκούντριτς και Χάκετ

Μετάφρασις : Μάριου Πλωρίτη.

Σκηνοθεσία : Κώστα Μουσούρη.

Παίζουν : 'Αντιγόνη Βαλάκου, Βάσω Μεταξά, Τζένη Ρουσέα, Μαργαρίτα Λαμπρινού, Σούλα 'Αθανασίου, Κώστας Μουσούρης, Διονύσιος Παπαγιαννόπουλος, Γιώργος Λευτεριώτης, Σταῦρος Ξενίδης, Στέφανος Ληναῖος.

ΚΕΝΤΡΙΚΟΝ

Πλατ. Κολοκοτρώνη

Τηλ. 21.559

«'Ενα ζευγάρι παπούτσια»

του Κλώντ Μανιέ

Μετάφρασις: Δημήτρης Γιαννουκάκης.

Σκηνοθεσία : Μ. Κακογιάννη.

Σκηνογραφίες : Γ. Βακαλό.

Παίζουν : 'Ελλη Λαμπέτη, Δημήτρης Χόρν, Ντίνος 'Ηλιόπουλος.

ΑΘΗΝΩΝ

Γιάν Σμάτς 10

Τηλ. 35.524

«Τιμόνι στὸν ἔρωτα»

του Παναγιώτη Καγιά

Σκηνοθεσία : Βασίλη Λογοθετίδη

Παίζουν : 'Ιλια Λιβυκού, Κυβέλη Θεοχάρη, Βασίλης Λογοθετίδης, Εὐάγγελος Πρωτοπαπᾶς, Βύρων Πάλλης, Θεόδωρος Τζεβεράλης και Βασίλης 'Ανδρεόπουλος.

"ΑΛΕΚΤΩΡ"

Μέ

τήν πάροδο του χρόνου ή γυναικεία επιδερμιάς αρχίζει νά «ξηραίνεται», νά γίνεται ὀλιγώτερο συνεκτική, νά παθαίνει «ἀφυδάτωση» Τότε ἐμφανίζονται οἱ ἀνεπιθύμητες ρυτίδες, πρῶτα γύρω στό μάτια, ὕστερα στό μέτωπο καί τέλος γύρω στό στόμα καί τήν μύτη.

Μήν ἀφίνετε ὅμως τό δέρμα σας νά γεράσει. Δώστε του τό νερό πού ἔχασε μέ τήν «ἀφυδάτωση» καί τά κατάλληλα τροφονομικά συστατικά πού δά ἐπαναφέρουν τήν ὁροσία του. Περιποιηθῆτε το δηλαδή μέ Λανολίνη Μελπάν.

Ἡ Λανολίνη Μελπάν διαποτίζει τό δέρμα ὡς τά βαθύτατα στρώματά του καί τοῦ δίδει τήν ὑδαρῆ συστατικά πού χρειάζεται, ἐνῶ συγχρόνως τό τρέφει, τό προστατεύει καί τό ἀνανεώνει συνεχῶς, χάρις στό θαυμαστό extrait purifié à la lanoline πού περιέχει. Νά! γιατί ἡ Λανολίνη Μελπάν εἶναι ἀναντικατάστατη.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1. Με την έκδικητικότητα συγγενής λέξεις (αίτ.).
2. Τὴν ἐκέρδισεν ὡς σύζυγον ὁ Πέλοψ εἰς ἀγῶνα ἀρματοδρομίας.
3. Πάρων ἐμπορικὸς ἀνευ κέρκου (Senau τὸν ὀνομάζουν οἱ Γάλλοι). — Ἀνακατώνω, ζυμώνω... ἀρχαῖστί (προφερ. μαζύ). — Τρία σύμφωνα πρὺ δίδουν συνεκφερόμενα ἓνα ἀρχαῖον ῥῆμα σημαῖνον... προσδίδω ἰσχύν, δυναμώνω.
4. Ἀρνησις (ξεν.). — Μενεξέδες. — Ἀρχὴ καὶ τέλος...
5. Βγαίνει ἀπὸ τὴν διαπασῶν. — Τὸ μικρὸ ὄνομα τοῦ Παντερέβσκυ.
6. Καὶ τὸ μικρὸ ὄνομα διασήμου Ἀμερικανοῦ εὐθυμογράφου. — Πρωτεύουσα τῆς Ἀγγούλας (Ἅγιος Παῦλος τῆς...).
7. Ἰσλαμικὸς τίτλος, ἐνάρθρος. — Τὸ σωματεῖον τῶν φίλων τοῦ βουνοῦ (ἀρχικά).
8. Ὑπονοεῖ καὶ κοίτην χειμάρρου (γεν. δημ.). — Μπουλούκι, ἀπειθάρχητος συρφετός.
9. Ἀδρ. β' τῆς ὑποτακτ. τοῦ γινώσκω. — Παραινετικόν. — Υἱὸς τοῦ Λάμεχ, ἐνάρθρος.
10. Ἀντίστροφος νότα. — Ἐπαρχία τῆς Χαλκιδικῆς (ἀντιστρ.).
11. Πρόθεσις. — Εἶναι συνήθως οἱ διδυμοὶ ἀδελφοὶ (ἀντιστρ.). — Νότα.
12. Δεύτερος βασιλεὺς τῆς Ρώμης μετὰ τὸν Ρωμύλον (γεν.). — Διάσημος Γάλλος ἀστρονόμος καὶ μαθηματικὸς (1749-1827).

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1. Τὸ ὀνοματεπώνυμον πασιγνώστου Γαλλίδος στὰρ τοῦ σινεμά.
2. Ἀτιμωρητί... ὁμηρικῶς (προφ. μαζύ). — Ἡ Αἰξ-Λά-Σαπέλ. — Ποταμὸς τῆς Ἰταλίας.

3. Σημαία των ἢ Ἀστερόεσσα (ἀρχικά). — Διάσημος Γάλλος μουσουργὸς ἀπὸ τὸ Ντιζόν (1683-1764). — Ἀρνητικόν.
4. Βασιλεὺς τῶν Φαιάκων (ἀντιστρ.).
5. Σκεῦος τῆς κουζίνας θυμίζον μίαν συνοικίαν (ἀντιστρ.). — Εὐρωπαϊκὸν κράτος.
6. Τὸ εἰκοσινέα. — Στρατάρχης τῶν Γάλλων (1851-1929).
7. Χωρίον τοῦ δήμου Ἀγίου Γεωργίου Κεραταινίου, Ἀττικῆς (γεν.) Ὑποκορ. γυναικείου ὀνόματος (ἀντιστρ.).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												

8. Ὅπλον σὲ πολλὰ ζῶα (γεν.). — Ἐπαναλαμβάνεται δις εἰς γνωστήν ῥῆσιν τοῦ Σωκράτους.
9. Ἀριθμὸς, ὀπτικῶς. — Ἑλληνὶς νησιώτισσα. — Μουσικὸν ὄργανον (ἀντιστρ.).
10. Ποταμὸς τῆς Ἑλβετίας. — Ἐνας τύραννος αὐτοκράτωρ, ἐνάρθρος.
11. Εἶδος τεχνητοῦ δέρματος χρησιμοποιοῦμενον καὶ διὰ τὴν κατασκευὴν πελμάτων.
12. Μέρος τοῦ κορμοῦ (δοτ.). — Κόρος, ἀηδία, ἀνορεξία (ἀρχ.). — Πληθ. θηλ. ἀναφορ. ἀντωνυμίας.

I. X.

Αὕτῃ ἡ σελὶς προωρίζετο γιὰ διαφήμισι τῶν ραδιοφῶνων «ORION» τῶν 695 δρχ. Δὲν χρησιμοποιήθηκε ὁμως, γιὰτὶ τὸ «ORION» δὲν χρειάζεται πιά διαφήμισι.

INTEAA

Πανεπιστημίου 46

Τηλ. 614.596

« Η Δαίδη εξοφλεί... »

του Σώμερσετ Μάυμ

Μετάφρασις : Νάτας Κόκολη.

Σκηνοθεσία : Κατερίνας.

Σκηνογραφίες : Βαγγέλη Όλμπιου.

Παίζουν : Κατερίνα, Παμφίλη Σαντοριναίου, Μαλένα Άνουςάκη, Χριστίνα Σύλβα, Κατερίνα Χέλμη, Λ. Κωνσταντάρας, Χρ. Τσαγανέας, Τ. Βανδής, Ν. Ξανθόπουλος, Δ. Κούλης, Μπ. Κατσούλης, Κώστας Ντίνος.

ΑΚΡΟΠΟΛ

Ίπποκράτους 9

Τηλ. 614.530

« Τò ρομάντσο μιᾶς καμα-
ριέρας »

Σακελλάριου - Γιαννακόπουλου

Σκηνοθεσία : Πέλου Κατσέλη.

Σκηνογραφίες-Κοστούμια : Άγγελου Δόξα.

Παίζουν : Άλίκη Γεωργούλη, Μαίρη Χρονοπούλου, Πόπη Μέγγουλα, Μεριδιώτου, Άλέκος Άλεξανδράκης, Ν. Τσαγανέας, Ν. Καζής, Γ. Δάνης.

Έντος του μηνός

« Έδω Άθήναι »

των

Γιαλαμά - Θισβίου - Πρετεντέρη

Μουσική : Γιώργου Μουζάκη.

Σκηνοθεσία-Χορογραφίες : Μ. Καστρινού.

Σκηνογραφίες : Άγγελου Δόξα.

Παίζουν : Γ. Βασιλειάδου, Ρένα Ντόρ, Σπεράντζα Βρανά, Μπέττυ

Μοσχονά, Βασίλης Αύλωνίτης, Γιάννης Γκιωνάκης, Ν. Ρίζος, Γιάννης Φέρμης, Χρήστος Εύθυμιος.

Τραγουδά ή Μπελίντα.

Χορεύουν : Ζώκα - Καστρινός και οι Προκοπίου - Σειληνός.

ΜΠΟΥΡΝΕΛΛΗ

Πατησίων 28

Τηλ. 55.262

« Τοπάζ »

του Μαρσέλ Πανιόλ

Σκηνοθεσία : Πέλου Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γ. Άνεμογιάννη.

Παίζουν : Α. Κυριακού, Νικολαΐδου, Ζέζα Γιαννίδου, Μ. Φωτόπουλος, Π. Χριστοφορίδης, Όλμπιος, Καταπόδης, Λ. Διανέλος, Δενδρινός, Βλάχος.

ΚΥΒΕΛΗΣ

Πλατ. Συντάγματος

Τηλ. 34.491

« Νυχτερινή περιπολία »

των

Άλ. Σακελλάριου-Χρ. Γιαννακόπουλου

Σκηνοθεσία : Πέλου Κατσέλη.

Σκηνογραφίες : Γιάννη Στεφανέλλη.

Μουσική : Μεν. Θεοφανίδη.

Παίζουν : Σοφία Βέμπο, Σμαρούλα Γιάλλη, Μαρία Κρεβατά, Νάντια Χωραφά, Γκόλφω Μπίνη, Μαίρη Λαλοπούλου, Βούλα Χαριλάου, Άννη Παπακωνσταντίνου, Έλένη Άμόρη, Μπ. Άσημακοπούλου, Όρέστης Μακρής, Άπόστολος Άβδής, Γιώργος Γαβριηλίδης, Στέφανος Στρατηγός, Λ. Ίακωβίδης, Γ. Ίωαννίδης, Ν. Κεδράκας, Γ. Αργύρης, Δ. Νικολέλλης.

Σόδα

ΚΑΡΑΝΤΑΝΗ

ΔΙΑΝΑ

Ίπποκράτους 7

Τηλ. 614.454

«Ο Ρωμηός ξαναψηφίζει»

των

Ναπ. Έλευθερίου-Ή. Λυμπεροπούλου

Μουσική : Μεν. Θεοφανίδη.

Παίζουν : Ρένα Βλαχοπούλου, Σοφία Βερώνη, Άννα Φόνσου, Μπέμπη Κούλα, Νίκος Σταυρίδης, Άλέκος Λειβαδίτης, Σταύρος Ίατρίδης, Νίκος Βασταρδής, Νίκος Κωνσταντινίδης, Τάκης Κάρρης.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ -

ΔΑΚΤΥΛΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ -

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

ἐπιστημονικῶν κειμένων

ἀπὸ ἐπιστήμονα

Κα Ἀθηναίου,

Τηλ. 665-904,

8 - 10 π. μ.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΝΕΑ

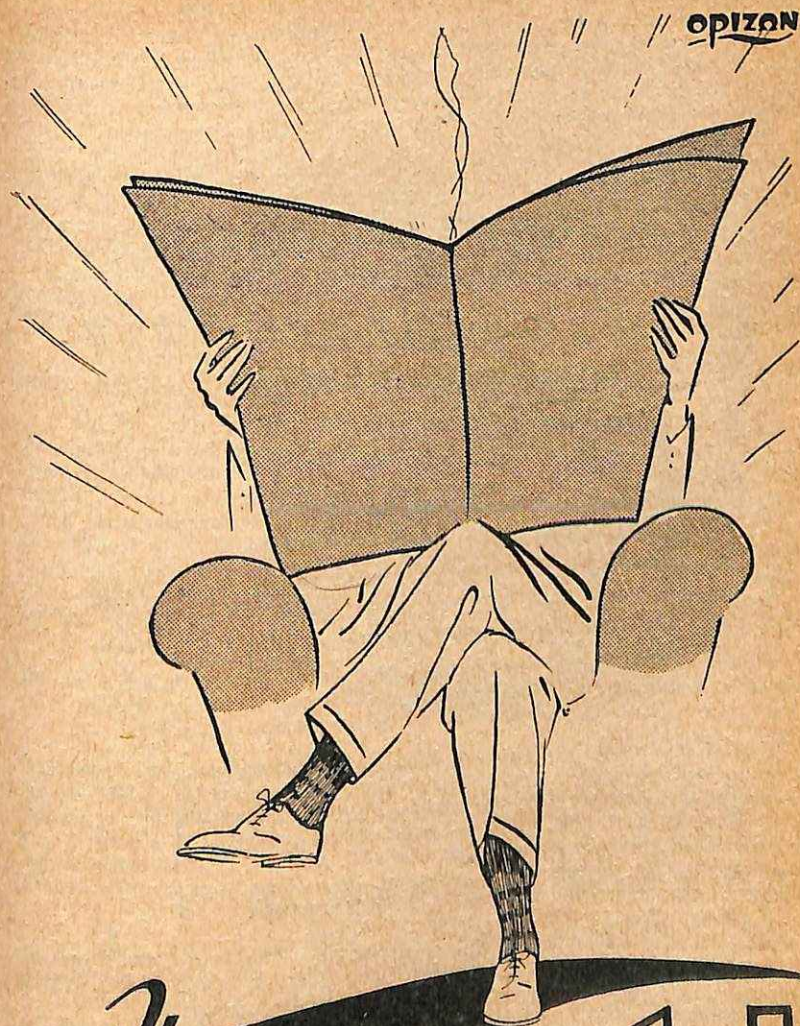
I

ΘΕΑΤΡΟ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ Θέατρο στις 27 Φεβρουαρίου παρουσίασε τους « Βρυκόλακες » του Ίβεν σὲ μετάφρασι Γ. Ν. Πολίτη, σκηνογραφίες Κλ. Κλώνη καὶ κοστούμια Α. Φωκά. Τους βασικούς ρόλους ἐρμήνευσαν ἡ Κατίνα Παξινού καὶ ὁ Ἀλέξης Μινωτής. Οἱ « Βρυκόλακες », πού ἐκλείσαν 75 χρόνων ζωὴ, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν μεγάλη παγκόσμια ἀπήχησί τους, ἔχουν ἰδιαίτερη σημασία καὶ γιὰ τὴν ἐξέλιξι τοῦ νεοελληνικοῦ θεάτρου. Μὲ τὸ ἔργο αὐτὸ πού πρωτοπαίχτηκε ἐδῶ τὸ 1894 (Εὐτ. Βονασέρας - Ἐλ. Ἀρνωτάκη), μπήκε ὁ κοινωνικὸς ρεαλισμὸς στὸ θεάτρό μας, ὅπως εἶχε προφητεῦσει ὁ Γρ. Ξενόπουλος στὴν εἰσήγησί του γιὰ κείνη τὴν παράστασι.

ΤΟ ΚΛΙΜΑΚΙΟ τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου δίδει μὲ ἐπιτυχία τὶς παραστάσεις του στὴν Πάτρα. Ἡ ἑνάρξι ἐγίνε μὲ τὴν « Κυρὰ τῆς Αὐγῆς » καὶ θὰ παιχθοῦν τὰ ἔργα « Ἡ ἄμαξα », ἡ « Δεσποινὶς Τζούλια », τὸ « Ζαμπελάκι », ἡ « Ἡδονὴ τῆς τιμότητος » καὶ οἱ « Βρυκόλακες ».

ΕΞ ΑΛΛΟΥ στις 18 Μαρτίου ἀνεχώρησε γιὰ τὸ Παρίσι τὸ κλιμάκιο Ἀρχαίου Δράματος τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, ὅπου ἔδωσε σειρά παραστάσεων στὸ ἐκεῖ « Θέατρο Σάρα Μπερνάρ » σὲ πλαίσια τῶν ἐμφανίσεων τοῦ « Θεάτρου τῶν Ἐθνῶν ». Ἡ ἀναχώρησι ἐγίνε μὲ πούλμαν καὶ ὁ θίασος ἔφθασε στὸ Παρίσι στις 23 Μαρτίου ὅπου ἀρχισε τὶς παραστάσεις του στις 25 μὲ τὴ « Μῆδεια ». Τὸ ἴδιο ἔργο παίχτηκε καὶ τὴν ἐπομένη, 26 Μαρτίου. Τὸ κλιμάκιο Ἀρχαίου Δράματος, πού τὸ ἀπαρτίζουν 93 πρόσωπα, ἐγκαίνιασε τὶς παραστάσεις τοῦ « Θεάτρου τῶν Ἐθνῶν ». Ἀκολούθησαν ὁ « Οἰδίπους Τύραννος », στις 27 καὶ

Ἡ καίτσα
τοῦ κομφὺ
κυρίου

ΑΒΙΠ

ΧΑΡ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 7^ο τηλ. 26-591

28 Μαρτίου, ἡ «Ἰφιγένεια ἐν Αὐλίδι», 29 καὶ 30 καὶ οἱ «Ἐκκλησιάζουσες» 31 Μαρτίου καὶ 1 Ἀπριλίου. Τὸ κλιμάκιο στὶς 4 Ἀπριλίου ἐπρόκειτο νὰ μεταβῇ στὴ Βιέννη ὅπου θὰ ἔπαιζε ἀπὸ τὶς 8 ἕως τὶς 11 Ἀπριλίου, ἀλλὰ τὸ διοικητικὸ συμβούλιο τοῦ Ἑθνικοῦ Θεάτρου ἀποφάσισε νὰ μὴν πραγματοποιήσῃ τὴ μετάβασί του αὐτῇ, ἐπειδὴ τὸ «Μπουργκτέατερ» δὲν μπόρεσε ν' ἀναλάβῃ τὶς δαπάνες τῆς μεταβάσεως τοῦ θιάσου στὴν Αὐστρία.

Τὸ ΕΘΝΙΚΟ Θέατρο στὴν Ἀθήνα, μετὰ τοὺς «Βρυκόλακες» παρουσίασε τὴν «Τέσσα» τοῦ Ζιρώντου σὲ μετάφρασι καὶ σκηνοθεσίᾳ τοῦ Α. Σολομοῦ καὶ μὲ τὴν Βάσω Μανωλίδου καὶ τὸν Βασίλη Διαμαντόπουλο στοὺς κύριους ρόλους. Τὸ γαλλικὸ αὐτὸ ἔργο θὰ τὸ διαδεχθῇ ἡ «Θαυμαστὴ μπαλωματοῦ» τοῦ Λόρκα μὲ σκηνοθεσίᾳ Α. Σολομοῦ, σκηνογραφίης καὶ κοστουμίας Γ. Μόραλη, καὶ μὲ τοὺς Μαίρη Ἀρώνη, Ν. Παρασκευᾶ καὶ Π. Ζερβό. Ἡ Ἀρώνη παράλληλα θ' ἀποδώσῃ καὶ τὸ μικρὸ μονόπρακτο τοῦ Ζὰν Κοκτώ «Ὁ ὥραιος ἀδιάφορος» ποὺ θὰ συνοδεύῃ τὴ «Μπαλωματοῦ».

Τὸ ΘΕΑΤΡΟ Μπουρνέλλη προσεχῶς θ' ἀνεβάσῃ τὴν ἐπιθεώρησι «Νοβοκαΐνη».

ΕΠΕΣΤΡΕΥΕ ὁ θεατρικὸς ἐπιχειρηματίας Θ. Κρίτας ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ ὅπου εἶχε μεταβῇ γιὰ νὰ ρυθμίσῃ τὰ τῆς νέας περιοδείας τοῦ θιάσου Λογοθετίδῃ. Ὁ Κρίτας ἐδήλωσε ὅτι ὁ θιάσος τοῦ κορυφαίου κωμικοῦ μας, ἔκτος ἀπὸ τὶς ἠνωμένες Πολιτεῖες καὶ τὸν Καναδᾶ, θὰ δώσῃ καὶ δύο παραστάσεις, ἀπογευματινὴ βραδυνή, στὸ θέατρο «Πάλας» τοῦ Λονδίνου τὴν Κυριακὴ 8 Ἰουνίου. Μετὰ θὰ γυρίσῃ στὴν Ἀθήνα, ὅπου θ' ἀρχίσῃ τὶς παραστάσεις του στὸ «Πάρκ» στὶς 13 Ἰουνίου. Πιστεύεται ὅτι ὁ θιάσος Λογοθετίδῃ ἴσως παίξῃ γιὰ μερικές ἑβδομάδες ἐδῶ τὴ νέα κωμωδία τοῦ Σπ. Μεῶ «Πούλμαν ἀπ' τὸ Τέξας», προτεῖ τὴν παρουσίᾳ στὴν περιοδείᾳ του στὴν Ἀμερικὴ.

ΑΡΧΙΣΕ τὶς ἐτοιμασίες του ὁ Λίνος Καρζῆς γιὰ τὴ θερινὴ ἐμφάνισι τοῦ «Θυμελικοῦ θιάσου», ποὺ ἐφέτος θὰ παρουσιάσῃ στὸ Ὡδεῖο Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ τὴν «Ἀνδρομάχη» καὶ τὸν «Κύκλωπα» τοῦ Εὐριπίδῃ.

ΕΓΙΝΑΝ οἱ ἀρχαιρεσίες τοῦ «Ἑλληνικοῦ Κέντρου Θεάτρου». Μέλη τοῦ νέου διοικητικοῦ συμβουλίου ἀνεδείχθησαν οἱ Β. Λογοθετίδης καὶ Α. Καλλέργης (ἐκ μέρους τῶν ἡθοποιῶν), Γ. Ρούσσος καὶ Στ. Σπηλιωτόπουλος (ἐκ μέρους τῶν συγγραφέων), Α. Εὐαγγελᾶτος (τῶν μουσουργῶν), Π. Κασιέλης (τῶν σκηνοθετῶν), Μ. Πλωρίτης (τῶν κριτικῶν), Τ. Βαρούτη (τῶν χορογράφων, σκηνογράφων), Ντ. Στράτου (τῶν ἰδρυτικῶν μελῶν), ἑφορος βιβλιοθήκης ἡ Μιράντα καὶ κοινωνικῶν σχέσεων ἡ Δ. Διαμαντίδου.

Ὁ ΓΝΩΣΤΟΣ συγγραφέας κι εὐθυμογράφος Πῶλ Νόρ, ὕστερ' ἀπὸ 20χρονη ἀπουσία, θὰ κἀν καὶ πάλι τὴν ἐμφάνισί του στὴν ἀθηναϊκὴ σκηνή. Μαζὺ μὲ τὸν Γ. Γιαννακόπουλο θὰ γράψουν τὴν ἐναρκτήριον ἐπιθεώρησι τοῦ «Ριάλτο», ὅπου θὰ παίξῃ θιάσος μ' ἐπὶ κεφαλῇ τὴν Ντιριντάουα καὶ τοὺς Ν. Σταυρίδη, Κ. Χατζήχρηστο, Α. Λειβαδίτη καὶ τὴν Π. Ἀλβα.

II

ΧΟΡΟΣ

Τὸ «ΕΛΛΗΝΙΚΟ Χορόδραμα» συνεχίζει στὸ «Ρέξ» τὸ τρίτε πρόγραμμά του μὲ ἐπανάληψι ὀρισμένων ἐπιτυχιῶν του. Παίζονται δηλαδὴ οἱ «Ἐξὶ λαϊκῆς ζωγραφίης», ὁ «Βασιλιάς Μίδας», ἡ «Ἐρωφίλη» καὶ ὁ «Μαρσύας».

ΓΥΡΙΖΟΝΤΑΣ ἀπὸ τὸ Παρίσι ἡ γνωστὴ χορεύτρια Νασούκα Χειμᾶρα, ὅπου εἶχε πάει γιὰ ἀνώτερες σπουδές, θὰ ἐμφανισθῇ σὲ ρεσιτάλ χοροῦ στὸ θέατρο «Κεντρικὸ» ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς «Στέγης τοῦ Καλλιτέχνου».

**ΠΡΟΣΕΞΕΤΕ ΤΑ
ΓΥΑΛΙΑ ΣΑΣ...**

**Ἐξασφαλίστε τὴν πιστὴν
ἐκτέλεσι τῆς ἱατρικῆς συν-
ταγῆς. Διαλέξτε τὰ καλύτερα
κρύσταλλα καὶ ἓνα μοντέρνο
κομψό, εὐρωπαϊκὸ σκελετό,
ἀπὸ τὴν ποικιλία σχεδίων
ποὺ θὰ βρῆτε στὰ**

ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ

Π. Α. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΩΝΙΑ ΠΑΤΗΣΙΩΝ - ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Ι. Π. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΝΑΡΗ 20 - ΚΟΛΩΝΑΚΙ

καί, φυσικά... κομψόνες Μαρινόπουλου

Ἐκτελοῦνται συνταγαὶ ΙΚΑ καὶ Ἑταιρειῶν.

Η ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ἑταιρία « Ὀρφεὺς » στὶς ἀρχὲς Μαΐου θὰ παρουσιάσῃ τὸ μπαςλέτο τοῦ θεάτρου « Μπολσόι » τῆς Μόσχας. Ἡ ἴδια ἑταιρία μετεκάλεσε τὸ « Ἀμερικαν Νίγκρο Μπάλλετ Τζάζ » καὶ τὸ Ἰσραηλιτικὸ χορευτικὸ συγκρότημα « Ἰνβολ ».

III

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΘΕΑΤΡΟ « ΑΘΗΝΩΝ »

(Γιάν Σμάτς 10, τηλ. 35.524).

(Καλλιτεχνικὸ Γραφεῖο Ἀθηνῶν).

Παρασκευή, 4 Ἀπριλίου, 7 μ.μ. — Ἡ 14η Συναυλία Συνδρομητῶν, με συνάτες γιὰ βιολι καὶ πιάνο. Παίζουν οἱ Σπύρος καὶ Χαρὰ Τόμπρα.

Δευτέρα, 7 Ἀπριλίου, 6 μ.μ. — Συναυλία τῶν Νέων τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Γραφείου Ἀθηνῶν. Παίζει ἡ Βίβιαν Λουίζου.

Δευτέρα, 21 Ἀπριλίου, 7 μ.μ. — Ἡ 15η Συναυλία Συνδρομητῶν. Παίζει ὁ Βούλγαρος πιανίστας Γιούρι Μπούκωφ.

Παρασκευή, 25 Ἀπριλίου, 7 μ.μ. — Συναυλία τῶν Νέων τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Γραφείου Ἀθηνῶν. Τραγουδοῦν ἡ ὑψίφωνος Ἄννα Καραντούνια καὶ ὁ τενόρος Κοράνης.

Τετάρτη, 30 Ἀπριλίου, 7 μ.μ. — Συναυλία τῶν Νέων τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Γραφείου Ἀθηνῶν. Παίζει ἡ πιανίστα Τζέννη Πρωτοπαπᾶ.

ΤΟ ΕΞΩΦΥΛΛΟ ΜΑΣ

Συνεχίζοντας τὸν « Γύρο τοῦ κόσμου » ἡ Ἐκλογὴ ἔφθασε στὸ Μπέλφαστ, μιὰ ἀπὸ τίς μεγαλύτερες πόλεις τῆς βόρειας Ἰρλανδίας.

Τὸ Μπέλφαστ ξεκίνησε ἀπὸ μικρὸ ψαράδικο χωριὸ γιὰ νὰ ἐξελιχθῇ σὲ κέντρο ἐμπορικὸ καὶ βιομηχανικόν. Ἰδιαίτερα ἀκμάζουν ἡ νηματοργία, ἡ κατεργασία τοῦ σιδήρου καὶ ἡ ζυθοποιία.

Ἡ πόλι ἔχει πολλὰ ἀξιόλογα μνημεῖα, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα μεγαλύτερη ἐντύπωσι κάνουν τὸ Πανεπιστήμιο ποὺ ἰδρύθηκε τὸ 1849, ἡ Πινακοθήκη, ἡ Δημοτικὴ Βιβλιοθήκη, τὸ Δημαρχεῖο κ. ἄ.

Στὴ φωτογραφία εἰκονίζεται τὸ ἐμπορικὸ κέντρο τῆς πόλης μετὰ τὸ Δημαρχεῖο ποὺ περιβάλλεται ἀπὸ τὸν λεγόμενον Κῆπο τῶν Ἀναμνήσεων.

IV

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Η ΑΚΑΔΗΜΙΑ Ἀθηνῶν στὶς 8 Μαρτίου ὑπέδεχθη ἐπισήμως τὸ νέο μέλος, Ἡλία Βενέζη. Τὸν συγγραφέα τῆς « Αἰολικῆς γῆς » χαίρετισε ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας Γ. Κοσμετάτος. Γιὰ τὸ ἔργο του μίλησε ὁ ἀντιπρόεδρος Σπ. Μελάς. Ἡ τελετὴ ἔκλεισε μετὰ ὁμιλία τοῦ τιμώμενου λογοτέχνη καὶ μετὰ θέμα « Τὰ γράμματα καὶ ἡ ἐποχὴ μας ».

Η ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Συμβουλίου τοῦ Δήμου Ἀθηναίων ἐπεκύρωσε τίς ἀποφάσεις τῶν κριτικῶν ἐπιτροπῶν γιὰ τὰ βραβεῖα τοῦ Δήμου. Ἐῖσι, τὸ Βραβεῖο Πεζογραφίας ἀπονέμεται στοὺς Μιχ. Περάνη καὶ Κ. Κοτζιά καὶ τὸ Βραβεῖο Ποιήσεως στοὺς Α. Καραντώνη καὶ Τ. Λειβαδίτη.

Η ΕΤΑΙΡΙΑ Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν ὥργάνωσε φιλολογικὸ μνημόσυνο εἰς μνήμην τοῦ Ρήγα Γκόλφη. Μίλησαν οἱ Α. Θέρος, Λ. Κουκούλας Φ. Γιοφύλλης καὶ ἀπήγγειλε στίχους τοῦ ἡ Θάλεια Καλλιγᾶ - Πίπα.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ τῆς Ἑλένης Οὐράνη συνήλθαν τὰ μέλη τῆς « Ὁμάδος τῶν Δώδεκα » καὶ ἔβγαλαν τίς τελικὲς ἀποφάσεις τους γιὰ τὰ ἐφετινὰ Βραβεῖα ὡς ἑξῆς : Βραβεῖο Οὐράνη (πεζογραφία) στὸν Νίκο Ἀθανασιάδη γιὰ τὸ βιβλίο του « Πέρα ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο ». Βραβεῖο Χατζηπατέρα (ποίησι) στὸν Νίκο Καρύδη γιὰ τὸ βιβλίο του « Ποιήματα ». Τὸ Βραβεῖο Γουλανδρῆ (δοκίμιο) στὸν Ἑμμ. Κριαρᾶ γιὰ τὸ βιβλίο του « Διονύσιος Σολωμός ».

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ Τάξεως Γραμμάτων τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, ποὺ ὥριστηκε γιὰ νὰ κρίνῃ τοὺς ὑποψηφίους Ἀκαδημαϊκοὺς, ἀπὸ τοὺς : Γ. Ἀθανασιάδη - Νόβα, Ἡλία Βενέζη καὶ Δ. Κόκκινω, ὑπέβαλε τὴν ἐκθεσὶ τῆς. Ἀπὸ τοὺς πέντε ὑποψηφίους ἡ Ἐπιτροπὴ πρότεινε τοὺς Στράτη Μυριβήλη, Ι. Μ. Παναγιώ-τόπουλο καὶ Στ. Σπεράντζα.

V

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ συνεννοήσεις τοῦ ὑπουργείου Παιδείας καὶ τοῦ Ντίνο Γιαννόπουλου, ὁ σκηνοθέτης αὐτὸς θὰ ἀναλάβῃ τὴ Γενικὴ Διεύθυνσι τῆς Ἑλληνικῆς Λυρικῆς Σκηνῆς. Καθὼς πληροφοροῦμεθα, τὰ καθήκοντά του ὁ σκηνοθέτης Γιαννόπουλος θ' ἀναλάβῃ ἀπὸ τὴν πρώτη Μαΐου.

Ο ΜΕΝΟΤΤΙ, ποὺ εἶναι 47 χρόνων, ἔγινε διάσημος χάρι στὶς μοντέρνες ὀπερές του (ἡ καλύτερα « μουσικὰ δράματα »), ὅπως εἶναι ὁ « Πρόξενος », τὸ « Μέντιουμ », τὸ « Τηλέφωνο ». Μαζὺ μετὰ τὸ ἔργο τοῦ Μενόττι, ποὺ θὰ παί-ζεται ὅλο τὸν Ἀπρίλιο, παρουσιάστηκε καὶ ἡ χορευτικὴ σουίτα τοῦ Π. Πετρίδη « Ὁ πραγματευτής ». Τὰ σκηνικὰ καὶ τὰ κοστοῦμια τῶν δύο ἔργων φιλοτέχνησε ὁ Γιάννης Τσαρούχης.

ΣΤΗΝ ΟΠΕΡΑ τοῦ Τόκιο τῆς Ἰαπωνίας, ὑπὸ τὴν διεύθυνσι τοῦ μαέστρου Σῶτου Βασιλειάδη, ἐμφανίστηκαν ὁ τενόρος Ζαννῆς Καμπάνης καὶ ἡ ὑψίφωνος Ἄννα Κουφού - Λάνδου μαζὺ μετὰ τὸν Ἰταλὸ βαρύτονο Ρολάνδο Σέσι.

ΣΤΗΝ ΜΕΤΡΟΠΟΛΙΤΑΝ Ὁπερα τῆς Νέας Ὑόρκης παίχτηκε μετὰ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία ἡ 1η Συμφωνία τοῦ Γεωργίου Σισιλιάνου ἀπὸ τὴν Φιλαρμονικὴ, μετὰ διευθυντὴ τὸ Δημήτρη Μητρόπουλο. Τὸ ἔργον ὑποδέχτηκαν μ' ἐνθουσιασμό τὸ ἀμερικανικὸ κοινὸ καὶ οἱ κριτικοὶ τῶν ἀμερικανικῶν ἐφημερίδων.

VI

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

(Πλατεία Ἀγίου Γεωργίου Καρύτση).

Ἀνω Αἴθουσα :

1-12 Ἀπριλίου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Κωνσταντίνου Γερακοῦ.

Μεσαία Αἴθουσα :

15-30 Ἀπριλίου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῆς Λάντας Καναγα-Λάμπρ.

Ἰσόγειος Αἴθουσα :

1-12 Ἀπριλίου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Χαράλ. Τσιμιγκάτου.

14-30 Ἀπριλίου : Φωτογραφικὴ ἔκθεσις τοῦ Γεωργίου Γεραλῆ.

ΓΚΑΛΕΡΙ «ΖΥΓΟΣ»

(Βουκουρεστίου 11).

Μεγάλη Αἴθουσα :

1-5 Ἀπριλίου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τῆς Ἑλένης Περάκη - Θεοχάρη.

7-27 Ἀπριλίου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Ἀνδρέα Φωκά.

29-30 Ἀπριλίου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Πολύκλητου Ρέντου.

Μικρὴ Αἴθουσα :

1-4 Ἀπριλίου : Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Ν. Γ. Πεντζίκη.

ΓΚΑΛΕΡΙ «Α 23»

(Ἀμερικῆς 15).

Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Γιάννη Καρούσου.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ «ΚΟΥΡΟΣ»

(Πλατεία Κολωνακίου 20).

Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς καὶ χαρακτηριστικῆς Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΖΑΧΑΡΙΟΥ

(Ἀκαδημίας 28).

Ἐκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Δημητρίου Πουλιανοῦ.

ΓΚΑΛΕΡΙ ΚΩΤΣΑΚΗ

(Φιλελλήνων καὶ Νικοδήμου 2).

Διαρκὴς ἔκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς Ἑλλήνων καὶ ξένων καλλιτεχνῶν. Ἐκτίθενται ἔργα τῶν : Χατζηκυριάκου Γκίκα, Μαλέα, Παπαναγιώτου, Ἰωαννίδη, Ὁθωναίου, Γρίβα, Μπισκίνη, Γεωργιάδη, Χριστοφί, Παπανικολάου, Τσίλλερ, Δούκα, Γρίσπου, Παπαθεοδώρου, Βυζαντίου, Μεσσαρέ, Μαγιάση,

Λ. Παπαδοπούλου, Σαντέ, Κατσαμπή, Ζαχαρίου, Κούρκουλου, Κόντη, Ἀστεριάδη, Δρόσου, Σπυροπούλου, Δανιήλ, Ρωμανίδη, Χαράς Βιέννα, Διαμαντοπούλου, Μακαρόνα, Δρόσου, Ἀξέλλου.

ΓΚΑΛΕΡΙ ΗΛΙΑΔΗ

(Ἀκαδημίας 29).

Διαρκὴς ἔκθεσις ζωγραφικῆς Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν. Ἐκτίθενται ἔργα τῶν : Παρθένη, Μπισκίνη, Λύτρα, Ὁθωναίου, Γιατρά, Τριανταφυλλίδη, Οἰκονόμου, Μαλέα, Βολανάκη, Γεραλῆ, Γερμενῆ καὶ ἀποκλειστικῶς ἔργα τοῦ χαρακτῆρα Γαλάνη.

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

(Ὁμήρου 20).

Ἐπίδειξις ἔργων γυναικείας ζωγραφικῆς (Β' ομάδα). Ἐκθέτουν αἱ : Καραβία-Φλωρᾶ Θάλεια, Ἀγγελικὴ Χατζημιχάλη, Ἀθηνᾶ Ταρσούλη, Χαρίκλεια Ἀλεξανδρίδου, Ἰωσηφίνα Δήμα-Τσίλλερ, Πηνελόπη Διαμαντοπούλου, Σοφία Λασκαρίδου, Εὐα Μπουλγουρά, Τζέννη Παπαδάκη, Μαρία Ράμφου.

Ἀπὸ τὶς 5 Ἀπριλίου θὰ ἐκθέσῃ ἡ τρίτη καὶ τελευταία ομάδα γυναικῶν ζωγράφων, ἀποτελούμενη ἀπὸ νέα ταλέντα, πού τὴν ἐργασία τοὺς θὰ κρίνῃ εἰδικὴ Ἐπιτροπὴ Κριτικῶν καὶ Καλλιτεχνῶν.

Κάθε Τετάρτη καὶ Παρασκευὴ στὴν αἴθουσα τοῦ Ἐντευκτηρίου τοῦ «Πρακτορείου Πνευματικῆς Συνεργασίας», ὑπὸ τὴν καλλιτεχνικὴ διεύθυνσιν τοῦ Μάριου Βαϊάνου, γίνονται καλλιτεχνικὲς συγκεντρώσεις ἀλληλογνωριμίας καὶ πνευματικῆς συνεργασίας. Τὸ Ἐντευκτήριο τοὺς δέχεται ὅλους ἀνεὺ προσκλήσεων.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΚΝΩΣΟΣ»

(Ὁμήρου 12).

Ἀπὸ 6-26 Ἀπριλίου στὶς αἴθουσες τοῦ συλλόγου «Κνωσὸς» ἀνοίγει ἡ ἔκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς τοῦ Νικολάου Γιαννακοπούλου.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ — ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ

(Βενιζέλου 98).

Ἡ Ἀμερικανικὴ Ὑπηρεσία Πληροφοριῶν καὶ ἡ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν Ἀθηνῶν, ὁργανώνουν μίαν ἔκθεσιν μὲ 40 εὐλογραφίες Ἀμερικανῶν καλλιτεχνῶν, παρμένες ἀπὸ τὸ Μουσεῖο Μοντέρνας Τέχνης τῆς Νέας Ὑόρκης.

ΕΛΛΗΝΟΣΟΒΙΕΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

(Βασιλίσσης Σοφίας 28).

Στὶς αἴθουσες τοῦ Ἑλληνοσοβιετικοῦ Συνδέσμου μέσα στὸν Ἀπρίλιο θὰ ἐκτεθοῦν τὰ ἔργα τῶν Ἑλλήνων καλλιτεχνῶν πού πήραν μέρος πέρυσιν στὸ Φεστιβάλ τῆς Μόσχας. Στὶς ἴδιες αἴθουσες αὐτὸν τὸν μῆνα θὰ ἐρτασθῇ ἡ Ἑλληνοσοβιετικὴ φιλία μὲ διάφορες καλλιτεχνικὲς καὶ πνευματικὲς ἐκδηλώσεις.

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΘΕΣΕΩΝ «ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ»

(Καραγεώργη Σερβίας 6).

Στὴ νέα Γκαλερί ἐκτίθενται ἔργα ζωγραφικῆς τῆς Κούλας Μαραγκοπούλου.

ΖΑΠΠΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ — ΑΙΘΟΥΣΕΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗΣ

Ὑπὸ τὴν προστασία τῆς Ἑθνικῆς Πινακοθήκης ἀνοίγει ἐντὸς τοῦ Ἀπριλίου στὶς αἰθουσές της μιά ἑκθεσις ζωγραφικῆς Ἀμερικανῶν καλλιτεχνῶν πού περιλαμβάνει 76 πρωτότυπα ἔργα, σὲ λάδια, ἀκουαρέλλες καὶ σχέδια, καὶ πού καλύπτει ἐννέα γενεές καλλιτεχνικῆς ζωῆς τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν. Τὰ ἔργα εἶναι παρμένα ἀπὸ πολλὰς πόλεις καὶ περιοχὰς τῆς Ἀμερικῆς. Ὁ πρῶτος πίνακας ἀνήκει στὴν πρὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐπαναστάσεως ἐποχὴ καὶ ὁ τελευταῖος στὸ 1957. Οἱ ζωγραφικοὶ αὐτοὶ πίνακες προσεφέρθησαν εὐγενῶς γιὰ νὰ ἐπιδειχθῶν στὴν Εὐρώπῃ ἀπὸ τοὺς Λ. καὶ Α. Φλάσμαν, Γουίλιαμ Πόπλακ, καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Τέχνης τοῦ Ντιτρόιτ.

« ΓΚΑΛΕΡΙ ΤΕΧΝΗΣ »

(Νίκης 2).

Ἡ νέα Γκαλερί ἀνοίγει μὲ μιά ὁμαδικὴ ἑκθεσις ἔργων ζωγραφικῆς, στὴν ὁποία μετέχουν οἱ καλλιτέχνες Ἀστεριάδης, Βαρλάμος, Βασιλείου, Γουναρόπουλος, Δαγκλῆς, Ζαχαρίου, Θεοδωρόπουλος, Κανέλλης, Βάσω Κατράκη, Μυταράκης, Νίκολης, Σακελλαρίδης, Σικελιώτης, Τάσσος καὶ Φωτιάδης.

VII

ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

ΣΤΕΓΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΩΝ

(Καραγεώργη Σερβίας 8).

4 Ἀπριλίου, 7.30 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ Ι. Μηλιαδῆ, διευθυντοῦ Μουσείου Ἀκροπόλεως, μὲ θέμα « Ἡ μητέρα καὶ τὸ παιδί στὴν Τέχνη ».

18 Ἀπριλίου, 7.30 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ Ἀγγ. Τερζάκη μὲ θέμα « Τὸ δρᾶμα τοῦ αἵωνα καὶ τὸ δρᾶμα τοῦ θεάτρου ».

21 Ἀπριλίου, 7.30 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ Γιάννη Σιδέρη, μὲ θέμα « Ἐνας ἀξιωματικὸς θιάσος, ἡ Ἑταιρία τοῦ Ἑλληνικοῦ θεάτρου 1919 ».

25 Ἀπριλίου, 7.30 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ Σπ. Σκιαδαρέση, μὲ θέμα « Τὸ γαλλικὸ πολυφωνικὸ τραγούδι στὴν Ἀναγέννησι ».

ΣΥΛΛΟΓΟΣ « ΚΝΩΣΟΣ »

(Ὁμήρου 12).

1 Ἀπριλίου, 8 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ διευθυντοῦ Θρακικῶν Σπουδῶν Πολυδῶρον Παπαχριστοδούλου, μὲ θέμα « Ὁ Βιζυηνὸς καὶ τὸ ἔργο του ».

3 Ἀπριλίου, 8 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ ποιητοῦ Μαράντου, μὲ θέμα « Ὁ ποιητὴς Νίκος Στρατάκης ».

17 Ἀπριλίου, 8 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ διευθυντοῦ ὑπουργείου Ἐμπορίου Βασιλείου Θωμαδάκη, μὲ θέμα « Ἡ ἰδιορρυθμία τοῦ κρητικοῦ χαρακτῆρος ».

24 Ἀπριλίου, 8 μ.μ. — Διάλεξις τοῦ Κλαύδιου Μαρκίνα, μὲ θέμα « Οἱ ἀνθρωποὶ καὶ τὰ βιβλία ».

16 καὶ 30 Ἀπριλίου, 8 μ.μ. — Κινηματογραφικὲς προβολὲς στὴν αἴθουσα τοῦ συλλόγου « Κνωσός » ὑπὸ τῆς Ἀμερικανικῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν.

X.E.N. ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀμερικῆς 11).

Κάθε Δευτέρα, 7.30 μ.μ. — Συζητήσεις στὴν Καντίνα τῆς Λέσχης, μὲ θέμα « Ἡ γυναίκα καὶ τὸ νοικοκυριό ».

Κάθε Τρίτη, 7.30 μ.μ. — Στὸ νέο Ἐντευκτήριο τῆς Λέσχης μαθήματα καὶ συζητήσεις ψυχολογίας πάνω σὲ θέματα πού ἀφοροῦν τῇ γυναίκα.

Κάθε Τετάρτη, 1.20 - 10 μ.μ. — Στὸ θέατρο τῆς Λέσχης κινηματογράφος γιὰ τὰ μέλη.

Κάθε Πέμπτη, συγκεντρώσεις ὁμάδων μὲ συζητήσεις πένω σὲ φιλανθρωπικά καὶ καλλιτεχνικά θέματα.

Κάθε Παρασκευή 7.30 μ.μ. — Στὸ νέο Ἐντευκτήριο τῆς Λέσχης συναυλία κλασικῆς μουσικῆς ἀπὸ δίσκους.

Κάθε Σάββατο 7 - 11 μ.μ. — Πάρτυ Ὁμάδων.

VIII

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΑΘΗΝΩΝ

(Χαριλάου Τρικούπη 4 τηλ. 614-510).

6 Ἀπριλίου : Ἄρμα Πάρνηθος (ἀναρρίχησης). β) Γκαμήλα - Βίκος
10-14 Ἀπριλίου : α) Ὀλυμπος (ἀπὸ Βρυσοπούλες). β) Γκαμήλα - Βίκος
Ἀῶς. γ) Πάρνων. δ) Λευκά Ὀρη.

19-20 Ἀπριλίου : α) Σκίμφη. β) Παρνασσός.

27 Ἀπριλίου : Κτύπας.

Ἀπὸ τὶς ἀρχὲς Ἀπριλίου καὶ καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς ἀνοίξεως θὰ λειτουργήσῃ ἡ Σχολὴ ἀναρριχέσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ Ὀρειβατικοῦ Συνδέσμου στὸν Ὑμηττὸ καὶ στὴν Πάρνηθα.

X.E.N. ΑΘΗΝΩΝ

(Ἀμερικῆς 11).

13-16 Ἀπριλίου ἐκδρομὴ στὴ Λάρισα, Τρίκαλα, Μετέωρα, Μέτσοβο, Γιάννενα, Ἄρτα, Ἀγρίνιο.

Δευτέρα 21 Ἀπριλίου, 4 μ.μ. — Ἐπίσκεψις στὸ Ἰδρυμα Ραδιοφωνίας.

Δευτέρα 28 Ἀπριλίου, 3 μ.μ. — Ἐπίσκεψις στὰ Ἐργοστάσια Σαπυνοποιίας Κανελλοπούλου.

IX

ΚΑΛΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

Ἡ ΕΚΘΕΣΙΣ Σολωμοῦ, πού γινώρισε μοναδικὴ ἐπιτυχία στὴν Ἀθήνα, μετεφέρθη στὸ Δημοτικὸ Θέατρο Πειραιῶς. Ἡ ἴδια ἑκθεσις θὰ παρουσιαστῇ στὴ Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ρώμη, Παρίσι, Λονδίνο, Νέα Ὑόρκη, Γενεύη, Βιέννη.

Ἡ ΕΚΘΕΣΙΣ Βυζαντινῆς Τέχνης, πού ὀργανώθηκε στὸ ὑπερωκεάνιο « Ὀλύμπια », ταξιδεύει τώρα καὶ θὰ περάσῃ ἀπὸ 120 λιμάνια τοῦ κόσμου. Σὲ κάθε λιμάνι ἡ εἴσοδος στὸ ὑπερωκεάνιο εἶναι ἐλεύθερη. Ἐκτίθενται 70 περίπου ἔργα—ἀγιογραφίες, τοπία, προσωπογραφίες, γλυπτὰ καὶ κεντήματα. Ἐκθέτες εἶναι ὁ Φώτης Κόντογλου καὶ οἱ μαθηταὶ τοῦ ἐργαστηρίου του, Ράλλης Κοεῖναι, ὁ Φώτης Κόντογλου, Τ. Κοχλιδάκης, Ι. Τερζῆς, Β. Προύσαλης, ψίδης, Π. Βαμβούλης Ι. Παπαδέλλης, Τ. Κοχλιδάκης, Ι. Τερζῆς, Β. Προύσαλης, Ν. Ἰωάννου, Ἀγγ. Καρύτζης καὶ ὁ ἀγιορεῖτης Μελέτιος Σικιῶτης. Ἡ ἑκθεσις μετὰ τὴν τουριστικὴ κρουαζιέρα πού θὰ διαρκέσῃ τρεῖς μῆνες, θὰ μεταφερθῇ στὶς αἰθουσὲς τοῦ « Πρακτορείου Πνευματικῆς Συνεργασίας ».

ΜΕΓΑΛΗ ἐπιτυχία ἐγινώρισε ἡ ἑκθεσις χαρακτικῆς τοῦ Κώστα Γραμματόπουλου στὸ Παρίσι. Ἡ « Παριζιέν Λιμπερέ » γράφει : « Οἱ ξυλογραφίες,

οἱ χαλκογραφίες καὶ τὰ σχέδια τοῦ Γραμματόπουλου μᾶς δίνουν τὴν εὐκαιρία νὰ γνωρίσουμε στὸ Παρίσι ἓνα σχεδιαστὴ καὶ χαρακτὴ προικισμένο μὲ ἐξαιρετικὴ δεξιότητι καὶ δύναμι φαντασίας».

ΔΗΜΟΣΙΕΥΤΗΚΕ ὁ νόμος γιὰ τὴν συμπλήρωσι τοῦ κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν. Ὁ νόμος προβλέπει τὴν ἰδρυσι νέων ἐργαστηρίων ἐφηρμοσμένων τεχνῶν, τῶν ὁποίων ἡ λειτουργία θ' ἀρχίσῃ ἀπὸ τοῦ προσεχοῦς, ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους. Δυνάμει τοῦ νόμου τέλος, ἱδρύεται στὴ Σχολὴ Καλῶν Τεχνῶν Ἀρχεῖο Καλλιτεχνικῶν Ταινιῶν, τὸ ὁποῖο θὰ τελῇ ὑπὸ τὴν ἐποπτεία τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἱστορίας τῆς Τέχνης.

Ἡ ΕΚΘΕΣΙ τοῦ Νίκου Χατζηκυριάκου - Γκίκα, ποὺ ἔγινε στὴν «Γκαλερί Καγιέ ντ' Ἀρ» στὸ Παρίσι, ἦταν ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ καλλιτεχνικὰ γεγονότα. Ὁλόκληρη ἡ ἑλληνικὴ παροικία παρευρέθηκε στὰ ἐγκαίνια τῆς ἐκθέσεως, ἡ ὁποία ἀπέσπασε τὶς εὐμενέστερες κρίσεις τῶν Γάλλων εἰδικῶν.

ΜΙΑ ΝΕΑ ΓΚΑΛΕΡΙ ἐκθέσεων ἀνοίξε στὴν ὁδὸ Ἑρακλείτου 21, ποὺ τιτλοφορεῖται «Ἀρμὸς» καὶ ποὺ τὴν ἱδρύσε ὁ ζωγράφος Νίκος Νικολάου. Ἡ νέα αἴθουσα ἐγκαίνιασθηκε μὲ ἐκθεσι τῆς Λιλῆς Ἀρλιώτη.

ΘΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΘΗ καὶ ἐφέτος ἡ Πανελληνίος Ἐκθεσις, ἡ ὁποία ἀντὶ τῆς ἀνοίξεως θὰ γίνῃ τὸ φθινόπωρο. Γιὰ τὴν ὁργάνωσι τῆς Πανελληνίου Ἐκθέσεως συναντήθηκαν ὁ διευθυντὴς Γραμμάτων καὶ Τεχνῶν Κουρνούτος καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Καλλιτεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου Τσοῦχλος.

Ἡ ΑΠΟΦΑΣΙ τῆς Ἑλλανοδίκου Ἐπιτροπῆς τῆς Β' Μεσογειακῆς Ἐκθέσεως τοῦ Καίρου ἦταν ἐξαιρετικὰ τιμητικὴ γιὰ τὴν Ἑλλάδα. Τὸ Α' Βραβεῖο Χαρακτικῆς δόθηκε στὴν Ἑλληνίδα καλλιτέχνίδα Βάσω Κατράκη καὶ τὸ Γ' στὸν Λάμπρο Ὀρφανό. Τὸ Α' Βραβεῖο Ζωγραφικῆς ἔλαβε ὁ Γιουγκοσλάβος καλλιτέχνης Στάνο Φράνκς καὶ τὸ Α' Βραβεῖο Γλυπτικῆς ὁ Ἰσπανὸς Ὀντάλντο Σέρρα.

X

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

ΕΘΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Ἐλευθερίου Βενιζέλου, τηλ. 614-413).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 5-8 μ.μ.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

(Παλαιὰ Ἀνάκτορα).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9 π.μ. - 1 μ.μ.

ΜΠΕΝΑΚΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Πλατεία Κολοκοτρώνη).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 5-8 μ.μ. Σάββατο ἀπόγευμα κλειστή.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Ὁπίσθεν Εὐαγγελισμοῦ).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9 π.μ. - 2 μ.μ. καὶ 5-8 μ.μ. Σάββατο ἀπόγευμα κλειστή.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Σταδίου 29).

Ἀνοικτὴ καθημερινῶς : 9.30 π.μ. - 1 μ.μ. καὶ 6-9 μ.μ.

ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ

ΠΛΥΤΑ

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΚΑΙΡΙΑ

Δια τούς φίλους του Δίσκου Μουσικής

ΕΓΓΡΑΦΗΤΕ ΕΙΣ ΤΟ DISCO - CLUB

Θα προμηθεύσετε τούς δίσκους
μέ ΜΕΓΑΛΑΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ

Μία όμας μουσικοφίλων ίδρυσε εις την Έλλάδα την «ΛΕΣΧΗ ΤΟΥ ΔΙΣΚΟΥ».

Αυτό είναι μία πληροφορία που θα πρέπει να χαροποιήση όλους τούς φίλους του Δίσκου.

Θα γίνετε μέλος **χωρίς καμμίαν επιβάρυνσιν** έγγραφης ή συνδρομής. Τα μέλη του DISCO - CLUB θα προμηθεύωνται τούς δίσκους της άρεσκείας των με ΜΕΓΑΛΑΣ ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ.

Έγγραφόμενα τα μέλη αποκτούν μίαν ταυτότητα της Λέσχης ΔΩΡΕΑΝ, με μόνην υποχρέωσιν να αγοράζουν ένα μεγάλο δίσκο τών 33 στροφών κατά μήνα ή δύο μικρούς τών 45 στροφών. Προς τὸ παρόν ή DISCO - CLUB συνεβλήθη με τὸ Κατάστημα DISCOPHILE Ἀμερικῆς 15, διὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν μελῶν του.

Τὰ προνόμια τῶν μελῶν τῆς «ΛΕΣΧΗΣ ΤΟΥ ΔΙΣΚΟΥ» εἶναι σημαντικά:

α) ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ 20-40% ἐπὶ τῆς τιμῆς τῆς λιανικῆς πωλήσεως τοῦ Καταστήματος.

β) ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ 15% ἐπὶ ὅλων τῶν δίσκων ο ὅποιοι δὲν ἀναγράφονται εἰς τὸν μηνιαῖον πίνακα τῶν ΕΚΠΤΩΣΕΩΝ.

γ) Εἴσοδος ΔΩΡΕΑΝ εἰς ὅλας τὰς μουσικὰς συγκεντρώσεις τῆς Λέσχης.

δ) Πᾶσα νέα ἔκδοσις καταλόγου δίσκων θὰ ἀποστέλλεται ΔΩΡΕΑΝ εἰς τὰ μέλη τοῦ DISCO - CLUB.

Ἀπὸ τὰς κατωτέρω κατηγορίας δύνασθε νὰ διαλέξετε τούς δίσκους τῆς ἀρεσκείας σας διὰ τὸν μῆνα Μάρτιον.

Κατηγορία Α'. Ἐκπτώσις 20% ἐπὶ τῆς κανονικῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κατηγορία Β'. Ἐκπτώσις 25% ἐπὶ τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κατηγορία Γ'. Ἐκπτώσις 30% ἐπὶ τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κατηγορία Δ'. Ἐκπτώσις 40% ἐπὶ τῆς τιμῆς λιανικῆς πωλήσεως.

Κάθε μῆνα θὰ ἀλλάζῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ καταλόγου με σταθερὸν τὸ ποσοστὸν ἐκπτώσεως.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ: Εἰς περίπτωσιν ἀγορᾶς δύο δίσκων διαφορετικῆς κατηγορίας, θὰ δικαιούσθε τὴν μεγαλυτέραν ἐκπτώσιν τῶν δύο κατηγοριῶν. Δηλαδή ἐὰν ἀγοράσετε δίσκον Α' καὶ Δ' κατηγορίας θὰ δικαιούσθε τῆς ἐκπτώσεως Δ' κατηγορίας καὶ διὰ τούς δύο δίσκους, ἥτοι 40% κ. ο. κ.

ΕΓΓΡΑΦΑΙ εἰς τὸ DISCO - CLUB: Ξενοφῶντος 15 α. Γραφεῖα ΟΡΙΖΩΝ, τηλ. 24.509. Δις Γιάννικου. Σπεύσατε νὰ ἐγγραφῆτε διὰ νὰ μὴ χάσετε τὴν εὐκαιρίαν τοῦ Μαρτίου.

Ἀποστέλλοντες εἰς τὰ Γραφεῖα, Ξενοφῶντος 15 α, τὸ παρόν ἀπόκομμα θὰ λάβετε ταχυδρομικῶς λεπτομερεῖς ὁδηγίας.

Ἐπώνυμον

Ὄνομα

Ἐπάγγελμα

Διεύθυνσις (Τηλέφωνον)

ΠΡΟΣ ΤΟ
DISCO - CLUB
ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ 15^α - ΓΡΑΦΕΙΑ "ΟΡΙΖΩΝ"

Προσκλητήριο

...Κοιτάχτε αὐτὴ τὴ θάλασσα πὸν δίχως
ἄχτῃ λαμποκοπᾷ· κι αὐτοῦ τοῦ δέντρον
τὸ λύγισμα· μὲ πόση ἐμπιστοσύνη
δὲν κρέμεται στὸν ἄνεμο! Κοιτάχτε
τὰ ράμφη τῶν πουλιῶν πὸν ἀκίνητοῦνε
τὸ μεσημέρι, τοὺς σχισμένους βράχους...

Ἀσύγκριτη εἶναι ἡ μέρα πὸν ἀπ' τὸ βάθος
μὲ κυκλικὲς ψηλῶνι παρελάσεις
κι ἀπέραντος ὁ κόσμος! Σηκωθῆτε!
Ἡ θάλασσα ἀνεβαίνει στὴν αὐλή μας
κι οἱ ὀρίζοντες χτυποῦν τὶς πόρτες μας!

Πάνω ἀπ' τὸ δροσερὸ κ' ἥσυχο κῶμα
ξαναγυρίζει ἡ ἀνοιξη! Τ' ἀγέρι
πηδᾷ ἀπ' τῆς χαρᾶς τῆς ῥόδινης ἄχρα
σ' ὅλη τὴ Γῆ! Τὰ μέτωπα ἀναπνέουν
κι ἀνθίζουν τὰ χαμόγελα πὸν πλέκουν
τὸ μέλλον τῆς ζωῆς! Ἀγαπηθῆτε!

Γιατί, ἀδελφοί, νὰ κάνουμε τὶς νύχτες
στοχαστικὲς, τὶς μέρες νὰ βαραίνουν
ἀπ' τὴ μελαγχολία τους, τραβηγμένες
στῶν θαλασσῶν τὶς ἄκρες; Τί στοιχίζει
στ' ἀηδόνι τὸ τραγούδι κι ἡ εὐγένεια
στὴν πρωϊνὴ βροχή; Ἀγαπηθῆτε!

Ἄς κλείσουμε καὶ μεις τὸν προορισμὸ μας
καθὼς αὐτὸς ὁ ἥλιος ἐκεῖ πάνω.

Ἄς φεύγουμε ἀνεβαίνοντας καί, τέλος,
ἂς κάμνουμε τὰ σύνορα τοῦ Κόσμου,
καθὼς ἐκεῖνος, μ' ἀναμμένα ρόδα!..

Ὁ Νικήφορος Βρεττάκος γεννήθηκε τὸ 1911 στὶς Κροκεῖς τ. Σπάρτης. Τελεείωσε τὸ γυμνάσιο στὸ Γύθειο κι ἐγκαταστάθηκε στὴν Ἀθήνα τὸ 1930. Τὰ πρῶτα ποιήματά ἐξέδωκε τὸ 1929 μὲ τίτλο « Κάτω ἀπὸ σκιὲς καὶ φῶτα ». Ἀκολούθησαν οἱ συλλογὲς « Καταβαίνοντας στὴ σιγὴ τῶν αἰῶνων » (1933), « Γκριμάτσες τοῦ ἀνθρώπου » (1935), « Ἐπιστολὴ τοῦ κύκνου » (1937), « Τὸ ταξίδι τοῦ Ἀρχαγγέλου » (1938), « Ὁ Ταῦγετος καὶ ἡ σιωπὴ » (1949), « Θολὰ ποτάμια » (1950), « Ἐξοδὸς μὲ τὸ ἄλογο » (1952). Ὅλα του τὰ ἔργα ἐγῆχαν σὲ ἓνα τόμο τὸ 1955 μὲ τὸν τίτλο « Ποιήματα ».

Τὸ 1954 δημοσίευσε τὸ τραγικὸ ἀπὸ ποίημα « Γράμμα στὸν Ρόμπερτ Ὀππενχάϊμ ». Ἀκολούθησαν οἱ συλλογὲς « Ὁ χρόνος καὶ τὸ ποτάμι » καὶ « Ἡ Μητέρα μου στὴν Ἑκκλησιὰ ».

Τὸ 1940 πῆρε μέρος τοῦ Κρατικοῦ Βραβείου Ποιήσεως ἀπὸ τὸ Ὑπ. Παιδείας καὶ τὸ 1956 τὸ Πρῶτο Βραβεῖο Ποιήσεως. Ὅλο τὸ ἔργο τοῦ Βρεττάκου τὸ διακρίνει πλούσιος καὶ καθαρὸς λυρισμός.

ΤΟΜΟΣ ΙΔ'

Ἐκλογή

ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1958

Ἀπὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

ΘΑ ΕΠΙΖΗΣΗ Ο ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ;

Τοῦ

BERTRAND RUSSELL

Ἕνας μεγάλος πνευματικὸς ἄνθρωπος τοῦ αἰῶνα μας, ὁ φιλόσοφος Μπέρτραντ Ράσελ, κρούει τὸν κώδωνα τοῦ κινδύνου πὸν ἀπειλεῖ τὴν ἀνθρωπότητα ἀν ἐξακολουθήσῃ νὰ ἀγνοῇ τὸ βασικὰ θετικὸ καὶ δημιουργικὸ στοιχεῖο τῆς ζωῆς, τὴν ἀγάπη καὶ τὸ σεβασμὸ τοῦ ἀνθρώπου γιὰ τὸν ἄνθρωπο. Θέλοντας ὁ ἄνθρωπος νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἐχθροὺς του, κινδυνεύει νὰ καταστρέψῃ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτό του.

Οἱ δύο Σπούτνικ ἐξέπληξαν τὸν μὴ ἐπιστημονικὸ κόσμον, ἀν καὶ οἱ ἀρμόδιοι φυσικοὶ ἤξεραν ἀπὸ καιρὸ πὼς πύραυλοι τοῦ εἶδους αὐτοῦ θὰ ἦταν δυνατό νὰ κατασκευασθοῦν ἀν ὄχι τώρα, τουλάχιστον μέσα σὲ λίγα χρόνια. Στὸ κοινὸ τῆς Δύσεως παρατηρήθηκε μιὰ διττὴ ἀντίδρασι: θαυμασμός γιὰ τὸ τεχνικὸ ἐπιτεύγμα καὶ φόβος γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἀνωτερότητα τῶν Ρώσων.

Ἡ ἐποχὴ μας, ὅπως καὶ πολλὲς ἄλλες, ζῇ σὲ δύο ἐπίπεδα. Ὑπάρχει πρῶτα ὁ κόσμος τῶν πραγμάτων πὸν πρεσβεύουμε καὶ πὸν δὲν μποροῦν νὰ ἀμφισβητήθουν χωρὶς νὰ ὑποστοῦμε ἕνα

εἶδος τιμωρίας. Καὶ ὑπάρχει ἕνας ἄλλος, ἐντελὼς διαφορετικὸς κόσμος, πὸν ἀποτελεῖται ἀπὸ τὰ γεγονότα πὸν γνωρίζουμε, ἀλλὰ δὲν τολμοῦμε νὰ τὰ ὁμολογήσουμε παρά μόνο σὲ ἐφιάλτες. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔχει καταλήξει στὸ περίεργο ἀποτέλεσμα νὰ ὑπάρχῃ περισσότερη ἀλήθεια στὸν μῦθο πὸν πρεσβεύει πὼς εἶναι ἀπλὴ φαντασία, παρά στὰ σοβαρὰ ἔργα πὸν πρεσβεύουν ὅτι μᾶς δίνουν πραγματικὰ στοιχεῖα.

Ἕνα δεῖγμα τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι ἡ ἐπιστήμη - μῦθος πὸν ἐθεωρεῖτο ὡς τώρα ὅτι τὴν ἀποτελοῦσαν φαντασίες γιὰ νὰ διασκεδάσουν οἱ νεαροί. Σήμερα, ὅμως, ὁλοένα καὶ περισσότερο εἶ-

μαστε υποχρεωμένοι να την ἀ-
τενίζουμε σαν μιὰ προσδοκία,
πολύ περισσότερο πραγματοποιή-
σιμη ἀπὸ τις προσδοκίες τῶν πο-
λιτικῶν. Ἄς θέσουμε ἓνα ἐρώ-
τημα στὸν ἑαυτό μας: Ποιὰ
εἶναι ἡ σοβαρὴ προοπτικὴ τοῦ
ταξιδιοῦ στὸ διάστημα ὅπως τὸ
κατέστησαν πιθανὸ οἱ νέες τε-
χνικὲς ἐπιτεύξεις;

Εἶναι φανερό ὅτι θὰ ἦταν
ἤδη δυνατό νὰ σταλῇ ἓνας πύ-
ραυλος στὴ σελήνη ἀν' ἄξιζε
τὸν κόπο νὰ δαπανηθοῦν τὰ ἀ-
παραίτητα χρήματα. Δὲν εἶναι
ἀκόμη τόσο βέβαιο ὅτι μπορούμε
νὰ κάνουμε τὸν πύραυλο αὐτὸ
νὰ ἐπιστρέψῃ στὴ γῆ· εἶναι ὅμως
πολύ πιθανὸ πὼς αὐτὸ θὰ τὸ ἐ-
πιτύχουμε προτοῦ περάσῃ πολὺς
καιρὸς. Ἡ φαντασία μας ἀμέ-
σως πηδᾷ στὸ ἐρώτημα κατὰ
πόσο θὰ εἶναι δυνατό στοὺς ἀν-
θρώπους νὰ ζήσουν στὸ φεγγάρι.
Εἶναι νομίζω πρόδηλο ὅτι δὲν
μποροῦμε ἀκόμη νὰ προβλέψου-
με σὲ ποιο σημεῖο τοῦ μέλλοντος
θὰ εἶναι δυνατό στὰ ἀνθρώπινα
ὄντα νὰ ζήσουν στὴν σελήνη
περισσότερο ἀπὸ λίγες ἡμέρες.
Θὰ πρέπει νὰ ἔχουν συσκευὲς γιὰ
νὰ φτιάχνουν τὸν ἀέρα ποὺ θὰ
ἀναπνέουν καὶ νὰ βρίσκωνται
κλεισμένοι σὲ πανοπλίες ποὺ δὲν
θ' ἀφήνουν τὸν ἀέρα νὰ ξεφύγῃ.
Θὰ πρέπει νὰ ἔχουν μαζύ τους
ἐφόδια σὲ τρόφιμα καὶ ποτά. Θὰ
μποροῦν ἴσως νὰ μείνουν στὸ
φεγγάρι ὅσον καιρὸ χρειάζεται
γιὰ νὰ στήσουν στὴν κορυφὴ
ἐνὸς σβησμένου ἡφαιστείου τὸ
Σφυροδρέπανο ἢ τὴν Ἀστερό-
εσσα, ἀλλὰ περισσότερο ἀπ' αὐτὸ
δὲν θὰ μπορέσουν νομίζω νὰ
ἐπιτύχουν.

Τὰ ἴδια ἰσχύουν καὶ γιὰ τοὺς

ἄλλους πλανῆτες. Ὁ Ἄρης δὲν
ἔχει καθόλου ἀτμόσφαιρα ἢ ἴσως
πολὺ λίγη καὶ ὅπωςδήποτε δὲν
θὰ μπορούσε νὰ βοηθήσῃ στὴ
διατήρησι τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς
περισσότερο ἀπὸ τὴ σελήνη. Ἡ
Ἀφροδίτῃ ἔχει ἀτμόσφαιρα, ἀλλὰ
ἀποτελεῖται κυρίως ἀπὸ ἀέρια
δηλητηριώδη γιὰ τοὺς ἀνθρώ-
πους. Ὁ Ἑρμῆς θὰ ἦταν πολὺ
θερμὸς καὶ οἱ ἄλλοι πλανῆτες
πολὺ ψυχροί. Δὲν μπορούμε νὰ
ξέρουμε τί θὰ μπορούσε νὰ ἐπι-
τύχῃ ἀκόμη ἡ ἐπιστήμη, ἀλλὰ
οἱ δυσκολίες εἶναι ἀσφαλῶς πολὺ
τρομερότερες ἀπὸ ἐκεῖνες ποὺ
συνεπάγεται ἡ ἐξαπόλυσι πυ-
ραύλων στοὺς μακρινούς αὐτοὺς
στόχους. Φοβοῦμαι πὼς γιὰ ἄρ-
κετὲς γενεὲς τουλάχιστον ἀκόμη
θὰ πρέπει νὰ ἀρκεστοῦμε στὸν
δικὸ μας πλανήτη γιὰ τόπο κα-
τοικίας.

* * *

Ἄν τοῦτο ἀληθεύῃ, ὅπως τὸ
πιστεύω, ἔχουμε νὰ ἀντιμετω-
πίσουμε ἓνα πολὺ σοβαρὸ ἐρώ-
τημα: Μπορεῖ ὁ ἐπιστη-
μονικὸς ἄνθρωπος νὰ
ἐπιζήσῃ; Ἡ μήπως ἡ προ-
χωρημένη ἐπιστημονικὴ γνῶσι
καὶ τὸ πρωτόγονο ἀπειθάρχητο
πάθος εἶναι τόσο πολὺ δεμένα
μεταξύ τους ὥστε νὰ καθίσταται
ἀβέβαιη ἡ ἐπιβίωσι τοῦ ἀνθρώ-
που; Δὲν γνωρίζω τὴν ἀπάντη-
σι, ἀλλὰ ξέρω πὼς οἱ πολιτικοὶ
καὶ τὸ κοινὸ δὲν κατανοοῦν ὅσο
πρέπει τὸν κίνδυνον. Ἄς ἐξετά-
σουμε ἓνα καὶ μόνο ζήτημα: τὴ
δαπάνη δημοσίου χρήματος σὲ
ἐπιστημονικὲς καὶ τεχνολογικὲς
ἐρευνες μέσα στὰ τελευταῖα δε-
καετῶν χρόνια. Ποιὲς ἦταν ὁ

σκοπὸς τῶν δαπανῶν αὐτῶν;
Περίπου τὸ 99% εἶχε γιὰ σκοπὸ
τὴν τελειοποίησι τῶν μεθόδων
τῆς μαζικῆς ἐξολοθρεύσεως.

Ἄν πρέπει νὰ κρίνουμε ἀπὸ τις
πράξεις τῶν μεγάλων κρατῶν
καὶ ἀπὸ τὴν κοινὴ γνώμη θὰ
δοῦμε ὅτι χαρακτηριστικὸ τοῦ
homo sapiens εἶναι ὅτι ἐπι-
θυμῇ ζωηρότερα νὰ σκοτώσῃ
τοὺς ἐχθρούς του παρὰ νὰ ζήσῃ
ὁ ἴδιος. Ξέρω πὼς σχεδὸν ὅλοι
θὰ ἀρνηθοῦν αὐτὴ τὴν ἀποψι
καὶ θὰ ποῦν πὼς εἶναι μιὰ συ-
κοφαντία ἐναντίον τῆς ἀνθρώ-
πινης φύσεως. Θὰ ἀπαντοῦσα
ὅτι τοὺς ἀνθρώπους θὰ πρέπει νὰ
τοὺς κρίνουμε ἀπὸ τις πράξεις
τοὺς μᾶλλον, παρὰ ἀπὸ τις γνώμες
τοὺς καὶ ὅτι ἓνα ἀπὸ τὰ ἀσφαλέ-
στερα μέσα γιὰ νὰ γνωρίσουμε
τις γνήσιες ἐπιθυμίες τοῦ ἀνθρώ-
που εἶναι νὰ μάθουμε σὲ τί
νομίζει πὼς ἀξίζει νὰ ξοδεύῃ
τὰ χρήματά του. Τὸ κριτήριον
αὐτὸ ὅταν ἐφαρμοστῇ στὴ συμ-
περιφορὰ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν
ἐποχὴ ποὺ ἐπέτυχῃ τὴν διάσπασι
τοῦ ατόμου, μᾶς δίνει μιὰ πολὺ
σκοτεινὴ εἰκόνα γιὰ τις ἐπιθυ-
μίες καὶ τοὺς σκοποὺς του.

Ἄν ἡ ἀνθρωπότητα πρόκειται
νὰ ἐπιζήσῃ στὴ νέα ἐποχὴ τῆς
ἐπιστήμης καὶ τῆς τεχνικῆς θὰ
πρέπει ἄτομα καὶ κυβερνήσεις
νὰ ἀξιολογοῦν καὶ νὰ ἐνθαρρύν-
ουν ἄλλους σκοποὺς ἀπὸ ἐκεῖνους
ποὺ ὡς τώρα εἶχαν προωθήσει.
Ποιοὶ εἶναι οἱ ἥρωες ποὺ θαυμά-
ζουμε περισσότερο λ.χ. ἐμεῖς στὴν
Ἀγγλία; Ἡ ἀπάντησι εἶναι εὐ-
κολή. Συγκρίνετε τὸ ὕψος τοῦ
μνημείου ποὺ ἔχει στηθῇ γιὰ
τὸν Νέλσονα μὲ τὸ ὕψος τῶν
ἀγαλμάτων τοῦ Σαίξπηρ, τοῦ
Νεύτωνα ἢ τοῦ Δαρβίνου. Αὐτὸ

θὰ σᾶς δώσῃ τὴν ὀρθὴ ἀναλογία
ποὺ δείχνει πόσο σημαντικώτερη
θεωροῦμε τὴν ἐξουδετέρωσι τῶν
ἐχθρῶν ἀπὸ τις ὑπηρεσίες στὴν
ἀνθρωπότητα σαν σύνολο.

* * *

Γνωσὶ σημαίνει δύναμι, ἀλλὰ
γιὰ τὸ κακὸ ὅσο καὶ γιὰ τὸ καλόν.
Μὲ κάθε αὐξησι τῶν ἐπιστημο-
νικῶν γνώσεων ἡ δύναμι τοῦ
ἀνθρώπου γιὰ τὸ κακὸ αὐξάνει
στὴν ἴδια ἀναλογία ὅσο καὶ ἡ δύ-
ναμι του γιὰ τὸ καλόν. Νομίζω
λοιπὸν πὼς τὸ ἀληθινὰ σημαντικὸ
ἐρώτημα ποὺ προβάλλει ἡ σύγ-
χρονη τεχνικὴ δὲν εἶναι ἀν «θὰ
μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ κατοι-
κῇ σὲ ἄλλους πλανῆτες», ἀλλὰ
ἀν «θὰ μπορέσῃ ὁ ἄνθρωπος νὰ
ἐξακολουθήσῃ νὰ κατοικῇ στὸν
δικὸ του πλανήτη». Νομίζω πὼς
μιὰ θετικὴ ἀπάντησι στὸ τελευ-
ταῖο αὐτὸ ἐρώτημα θὰ μπορῇ νὰ
δοθῇ μόνο ὅταν θὰ μάθουμε νὰ
σκεπτόμαστε μὲ προοπτικὴ τὸ
καλὸ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ὅχι
ἐνὸς ὀρισμένου ἔθνους ἢ ὁ-
μάδας ἔθνων. Τοῦτο εἶναι δύ-
σκολο, ἀλλὰ ἴσως ὅχι τόσο δύ-
σκολο ὅσο ἡ πυρηνικὴ ἐπιστήμη.

Δὲν νομίζω πὼς ἡ παραπάνω
διαπίστωσι εἶναι ἓνα ἀπαισιό-
δοξο συμπέρασμα. Ἡθικὴ πρό-
οδος τοῦ ἀνθρώπου παρατηρεῖται
σὲ ὅλη τὴν πορεία τῶν ἱστορικῶν
χρόνων. Δὲν πούλαμε πιά τοὺς
γονεῖς μας σὲ γείτονες κανι-
βάλους ὅταν γεράσουν καὶ δὲν
μποροῦν νὰ δουλέψουν. Δὲν κά-
νουμε πιά ἀνθρώπινες θυσίες σαν
τοὺς Ἀτζέκους. Οἱ σημερινοὶ
Βρετανοὶ θεωροῦν ἀποτρόπαιη
τὴν θανατικὴ ποινὴ ποὺ ἄλλοτε
τὴν ἐπέβαλλαν εὐχαρίστως. Ἔτσι
νομίζω πὼς εἶναι πολὺ πιθανόν

οἱ κυβερνήσεις τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως νὰ ἀποφασίσουν πῶς ἡ ἐχθρότητά τους εἶναι καθαρὴ αὐτοκτονία καὶ ἴσως νὰ συμφωνήσουν νὰ καταστήσουν τὴν ἐπιστῆμη ὄργανο τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὄχι μερικῶν ἀνθρωποκτόνων φρενοβλαβῶν. Δὲν νομίζω πῶς οἱ πολιτικοὶ καὶ τὸ κοινὸ ἔχουν κατανοήσει τὴν τεράστια καὶ ὡς τώρα ἀνευ προηγουμένου εὐτυχία πού εἶναι ἐφικτὴ γιὰ τὴν ἀνθρώπινη φυλὴ ἂν ἀποφασίσουν νὰ ἐπιδιώξουν τὴν ὁμαδικὴ τῆς εὐημερία παρὰ τὴν καταστροφὴ κάποιου μισητοῦ κράτους.

Τοῦτο ἀπαιτεῖ μιὰ ἡθικὴ πού θὰ εἶναι καινούργια μόνον μὲ τὴν ἐννοία ὅτι θὰ ἐφαρμοστῇ. Σὰν ἰδέα

ὅμως εἶναι πολὺ παλιά. Τὴν διδάσκουν ἀναρίθμητους αἰῶνες σοφοὶ καὶ θρησκευτικοὶ ἡγέτες πού τιμῆθηκαν πολὺ ἀφοῦ θανατώθηκαν. Ἐλπίζω, ἂν καὶ δὲν ἔχω ἀπόλυτὴ ἐμπιστοσύνη σ' αὐτό, ὅτι οἱ ἄνθρωποι θὰ μάθουν ἴσως τὸν τρόπο νὰ ἐπιτρέπουν στὸν ἑαυτὸ τους νὰ εἶναι εὐτυχισμένοι ἔστω καὶ ἂν θὰ πρέπει νὰ ὑπομείνουν καὶ τὴν εὐτυχία ἐκείνων πού ὡς τώρα μισοῦσαν. Ἄν μπορέσουμε νὰ μάθουμε αὐτὸ τὸ μάθημα ἐγκαίρως, ἡ ἐπιστῆμη θὰ βάλῃ τὰ θεμέλια ἐνὸς καινούργιου Χρυσοῦ Αἰῶνα. Ἄν δὲν μπορέσουμε, κάθε αὔξησι γνώσεων θὰ ἀποτελῇ ἓνα βῆμα πρὸς τὴν ἔσχατη καὶ τέλεια καταστροφὴ.

♦ "Ενας νεαρὸς ἔγραφε στὸ θεῖο του σὲ μιὰ μικρὴ χώρα τῆς Ν. Ἀμερικῆς. Τὸ γράμμα τελείωνε μ' αὐτὰ τὰ λόγια : 'Ἐλπίζω ὅτι παρὰ τὶς πολιτικὲς ἀντιλήψεις πού ἐκθέτω, τὸ γράμμα αὐτὸ θὰ φθάσῃ ὡς ἐσένα. Εἶμαι βέβαιος πῶς ἡ λογοκρισία θὰ εἶναι πολὺ αὐστηρὴ στὸν τόπο σου.

"Υστερα ἀπὸ λίγες μέρες τὸ γράμμα γύρισε μὲ τὴν ἐξῆς σημείωσι : Τὸ γράμμα δὲν ἐδόθη στὸν παραλήπτη λόγω τῶν γραφομένων σὰς εἰς βάρος τῆς χώρας μας. Σὲ μᾶς λογοκρισία δὲν ὑπάρχει.

Constellation

♦ Δυὸ ψυχίατροι συζητοῦν :

— Αὐτὲς τὶς μέρες εἶχα μιὰ πολὺ ἐνδιαφέρουσα περίπτωσι διπλῆς προσωπικότητος, λέει ὁ ἓνας.

— Λοιπόν; Τί τὸ ἐξαιρετικὸ συνέβη; ρωτᾷ ὁ ἄλλος.

— Βεβαίως, ἀπαντᾷ ὁ πρῶτος. Κατάρθωσα νὰ πείσω καὶ τὶς δύο προσωπικότητες νὰ μὲ πληρώσουν !

Coronet

♦ "Οταν τελείωσε τὸ φραγμὸ καὶ ἡ γιαγιά ἔκοβε τὸ γλυκό, ἡ ἐγγονὴ τῆς τῆς λέει :

— Γιαγιά... τὰ γυαλιά σου μεγαλώνουν τὰ πράγματα;

— Naί, παιδί μου.

— Τότε βγάλε τα δταν θὰ κόβης τὸ δικό μου κομμάτι !

Up

Ἐνα ἔργο τέχνης — Μιὰ ἱστορία

ΛΕΟΝΑΡΝΤΟ ΝΤΑ ΒΙΝΤΣΙ:

Ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος

Δ' ἐν εἶν' εὐκολο νὰ γράψῃ κανεὶς ἓνα σύντομο ἄρθρο γιὰ τὸν Λεονάρντο Ντὰ Βίντσι. Ζωγράφος, γλύπτης, ποιητής, μουσικός καὶ ἀκόμα μηχανικός, ἀρχιτέκτονας, γεωλόγος, γεωμέτρης, ἀνατομὸς, χημικός, μαθηματικός καὶ, καθὼς ἀναφέρεται, ἄριστος ὀργανωτὴς ἐορτῶν, στάθηκε γιὰ τὴν Ἀναγέννησι ἡ πιὸ ἐκρηκτικὴ καὶ πολυσχιδὴς φυσιογνωμία καὶ προκάλεσε τὸ δέος καὶ τὴν κατάπληξι.

Γι' αὐτὸ θὰ περιοριστοῦμε στὴ ζωγραφικὴ προσφορὰ του καὶ ἰδιαίτερα σ' ἓνα μόνον ἔργο του. Στὸν ἐξαίσιον «Μυστικὸν Δεῖπνον», στὸν ὁποῖον καὶ μόνον τὰ χέρια τοῦ Ἰησοῦ καὶ τῶν μαθητῶν του εἶναι μὲ τὴν ἐκφραστικότητά τους ἓνα ὑπέροχο ποίημα. Γύρω δὲ ἀπὸ αὐτὸ τὸ κλασικὸ ἀριστούργημα, τὸ γεμᾶτο δύναμι καὶ μυστικοπάθεια, ὑπάρχει μιὰ ὁλόκληρη ἀληθινὴ ἱστορία πού κάνει, θαρρεῖς, πὺ ἀνάγλυφο τὸ θρησκευτικὸ μῆνυμα τοῦ θέματος. Αὐτὴν θὰ θυμηθοῦμε τώρα...

Ὁ ἐρχομὸς τοῦ Ντὰ Βίντσι στὸ Μιλάνο ἦταν γιὰ τὴν παλιά

πολιτεία μιὰ θύελλα ὁμορφιάς, καθὼς ἀναφέρει κάποιος χρονικογράφος τῆς ἐποχῆς. Νέος, ὠραῖος, τόσο πού νὰ τὸν παρομοιάζουν γιὰ τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς ὁμορφιάς του μὲ τὸν Ἑρμῆ, τὸν Ἀπόλλωνα καὶ τὸν Προμηθεά, γεμᾶτος πνεῦμα καὶ σοφία γιὰ τὶς τέχνες καὶ τὶς ἐπιστῆμες καὶ, πρὸ πάντων, μὲ τὸ ἐκπληκτικώτερο ταλέντο πού εἶχε φανῇ ὡς τότε στὴ ζωγραφικὴ, ἔφθασε στὸ Μιλάνο μέσα σὲ μιὰ χρυσὴ σκόνῃ δόξας. Τὸν εἶχε καλέσει ὁ δούκας Λουδοβίκος Σφόρτσα μὲ γενναιότατο ἐτήσιο μισθό. Ὁ Ντὰ Βίντσι εἶχε δεχτῇ τὴν πρόσκλησι αὐτὴ σπρωγμένος ἀπὸ τὶς πολιτικὲς ἀντιζηλίες τῆς πατρίδας του, τῆς Φλωρεντίας.

Στὸ Μιλάνο ἄρχισε νὰ δουλεύῃ ἐντατικά. Ἐκεῖ ἔγραψε τοὺς περίφημους Κώδικες, οἱ ὁποῖοι βρίσκονται στὸ Βρετανικὸ Μουσεῖο, στὸ Γαλλικὸ Ἰνστιτοῦτο καὶ στὴν Ἀμβροσιανὴ Βιβλιοθήκη τῆς Ἰταλίας. Ἐκεῖ παρουσίασε καὶ τὴ μαθηματικὴ ἐργασία του «Θεῖες ἀναλογίες», τὴ διατριβὴ του γιὰ τὴ ζωγραφικὴ καὶ ἄλλα βιβλία του πού προκάλεσαν αἰ-

Θ' ἀνθέξη στὴ σκληρὴ δοκιμασίᾳ τοῦ χρόνου ὁ « Μυστικὸς Δεῖπνος » ποὺ μαζὺ μὲ τὴν περίφημη « Τζοκόντα » εἶναι τὰ δύο κορυφαῖα ἔργα τοῦ Λεονάρντο Ντὰ Βίντσι; Μᾶλλον ὄχι. Καὶ οἱ λόγοι εἶναι καθαρὰ τεχνικοί. Ὁ μεγαλοφυὴς καλλιτέχνης δὲν ἀγαποῦσε τὴ νωπογραφία (φρέσκο), ποὺ ἐνδεικνύεται τότε γιὰ τὸ ζωγραφίσμα τῶν τοίχων χωρὶς βέβαια καὶ νὰ ἐπιτρέπη τὸν ἀργὸ ρυθμὸ καὶ τὶς διορθώσεις τοῦ ἔργου. Γι' αὐτὸ δημιούργησε τὸ ἀριστούργημά του καθὼς καὶ τ' ἄλλα ἔργα του ποὺ στολίζουν τὴν τραπεζαρία τῆς Μονῆς τῆς Παναγίας τῶν Χαρίτων μὲ ἐλαιογραφίες. Ἔτσι ὁ « Μυστικὸς Δεῖπνος » ἔλαμψε μόνον σχετικὰ λίγον καιρὸ σ' ὅλη του τὴν αἰγλή καὶ ἄρχισε ἀργὰ ἀλλὰ ἀναπόφευκτα νὰ φθείρεται. Ἡ τεχνικὴ του καὶ ἡ ὑγρασία τοῦ χώρου καθιστοῦν προβληματικὴ τὴ διατήρησί του. Ἡδὴ, ἀρκετὰ ἄλλα ἔργα στοὺς γύρω τοίχους, ὅπως οἱ προσωπογραφίες τῆς Λουκρετίας Γκριβέλλι καὶ τῆς φίλης τοῦ δούκα τοῦ Μιλάνου Καικιλίας Γκαλλεράνι, καθὼς καὶ ἡ « Γέννησις » ποὺ ζωγραφίστηκε ἀπὸ τὸν Ντὰ Βίντσι τὴν ἴδια ἐποχὴ, ἔχουν ἐντελῶς ἐξαφανιστῇ.

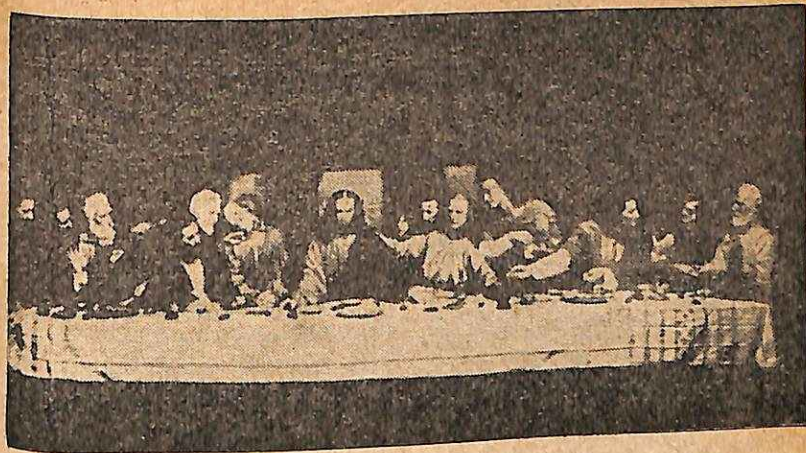
σθηςι. Παράλληλα φιλοτέχνησε τὸν ἑφιππο ἀνδριάντα τοῦ Σφόρτσα, πορτραῖτα εὐγενῶν καὶ πολὺς ζωγραφικὲς συνθέσεις. Ἀπὸ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἔργα ὅμως ἐκείνο ποὺ τὸν ἀνέβασε στὸν ἑβδομο οὐρανὸ τῆς δημιουργίας καὶ τοῦ ἐπισημοποίησε τὸν τίτλο τοῦ πιδ σπουδαίου καλλιτέχνη εἶναι ὁ περίφημος « Μυστικὸς Δεῖπνος ». Δέκα ὁλόκληρα χρόνια τὸν δούλευε. Δέκα χρόνια ἀναζητήσεων, ὠριμότητας καὶ πείρας

Ἀπὸ τὴ στιγμή ποὺ ἀποφάσισε νὰ στολίσῃ τὴν τραπεζαρία τῆς Μονῆς τῆς Παναγίας τῶν Χαρίτων μὲ τὴ σύνθεσι αὐτὴ μιὰ ἐντονὴ ἀνησυχία ἄρχισε νὰ τὸν βασανίξῃ. Πῶς θ' ἀπέδιδε τὴ μορφή τοῦ Ἰησοῦ. Θὰ μπορούσε μὲ τὰ χέρια καὶ τὸ πνεῦμα του νὰ μετουσιώσῃ σὲ τέχνη τὴν ἀσύγκριτη, ἀθρόπινη καὶ θεϊκὴ μαζὺ, ὑπόστασί του ἢ θὰ πῆγαιναν οἱ κόποι του χαμένοι; Ὁ φόβος αὐτὸς μάλιστα τὸν ὥδη-

γοῦσε σιγὰ - σιγὰ στὴν ἀπελπισία. Ὡσπου κάποιος ἀπόγευμα, καθὼς γύριζε πικραμένος στοὺς δρόμους τῆς παλιᾶς πολιτείας, κάτι μέσα του τὸν ἔκαμε νὰ μπῇ σὲ μιὰ ἐκκλησία. Ἐκεῖ, στὸ ὑποβλητικὸ μισόφωτο τοῦ ναοῦ, εἶδε γονατισμένο μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ ἕνα νέο μὲ ἄσπιλη βιβλικὴ ὁμορφιά. Ἀμέσως τότε, σὰ νὰ φωτίστηκε ξαφνικά, τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε

— Σὲ ἀναζητοῦσα μῆνες, ἀδελφέ. Θέλω νὰ ἔρθῃς στὴ Μονὴ τῆς Παναγίας τῶν Χαρίτων γιὰ νὰ μὲ βοηθήσῃς μὲ τὴν εὐγενικὴ μορφή σου ν' ἀποδώσω τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ.

Ὁ νέος γύρισε, τὸν κοίταξε γεμάτος πίστι καὶ δέχτηκε πρόθυμα. Δίχως μάλιστα νὰ θελήσῃ καὶ χρήματα. Τὸ γεγονός ἐκεῖ εἶχε κατορθώσει μὲ τὴν ἐνάρετη ζωὴ του νὰ πάρῃ στὴν ὄψι του μιὰ θεϊκὴ ἀκτινοβολία, ὥστε

Ὁ Μυστικὸς Δεῖπνος.

νὰ συγκινήσῃ τὸν Λεονάρντο Ντὰ Βίντσι γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ Ἰησοῦ, ἦταν ἡ καλύτερη ἀμοιβή γι' αὐτόν. Νωρὶς λοιπὸν τὴν ἄλλη μέρα βρισκόταν στὸ παλιὸ μοναστήρι καὶ πόζαρε γιὰ τὸ μεγάλο ζωγράφο.

Σιγὰ - σιγὰ ὠλοκληρώθηκε ἡ σύνθεσι στὸ σχέδιο καὶ μὲ χέρια ποὺ ἔτρεμαν ἀπὸ ἀνησυχία καὶ θρησκευτικὴ συγκίνησι ὁ Ντὰ Βίντσι ἄρχισε νὰ ζωγραφίξῃ τὸ Χριστό. Ὅταν τὸν τελείωσε, στάθηκε παράμερα, τὸν κοίταξε καὶ ἐνθουσιασμένος φώναξε.

— Αὐτὸς εἶναι! Δὲ μπορεῖ νὰ εἶχε ἄλλη ὄψι ὁ Χριστός! Μόνον αὐτὸς εἶναι!...

Δὲ στάθηκε ὅμως πολὺ νὰ ὑπερηφανευτῇ γιὰ τὴν ἐπιτυχία του. Μὲ τὸν οἶστρο τῆς δημιουργίας καὶ μὲ ζεστὰ χρώματα πῆρε νὰ ζωντανεύῃ ἕναν - ἕναν πάνω στὸν τοῖχο τοὺς μαθητὲς τοῦ Ἰησοῦ. Ἐκτὸς ἀπὸ τὰ πρόσωπα ἔδινε καὶ ἰδιαίτερη προσοχὴ στὰ χέρια. Μ' αὐτὰ ἔπρεπε, καθὼς ἔλεγε, νὰ δίνεται ὅλη ἡ βαθύτερη

ψυχολογία καὶ γενικὰ ὁ χαρακτήρας κάθε ἀποστόλου. Ἔτσι, ὁ « Μυστικὸς Δεῖπνος » του θεωρεῖται πάντα στὴ ζωγραφικὴ τὸ « ποίημα τῶν χειρῶν » γιὰ τὴν κίνησι καὶ τὴν ἐκφραστικότητα ποὺ ἔδωσε σ' αὐτά.

Περνοῦσαν ὅμως χρόνια καὶ ὁ ρωμαλέος ζωγράφος τῆς Ἀναγεννήσεως δὲ δούλευε τακτικὰ τὸ θαυμαστὸ αὐτὸ ἔργο του. Καθὼς προχωροῦσε ὠρθωνόταν μπροστὰ του ἕνα ἄλλο δύσκολο σημεῖο. Ἡ μορφή τοῦ Ἰούδα. Πῶς θὰ μπορούσε ν' ἀποδώσῃ στὴ μορφή του ὅλη τὴ φθορὰ τῆς ψυχῆς του; Φοβόταν πῶς ὁλόκληρο τὸ ἔργο του θὰ χαλοῦσε ἀπὸ τὴν ἀτέλεια καὶ τὴν ἰσχνότητα ποὺ θὰ ἔδειχνε ζωγραφικὰ ὁ κακὸς μαθητής. Ἀρχισε τότε νὰ γυρίξῃ σ' ὅλα τὰ κακόφημα κέντρα καὶ τὶς φυλακὲς γιὰ νὰ βρῇ τὸ κατάλληλο μοντέλο. Στὰ μετὰξὺ ὅμως ἡ ἡγούμενος τοῦ μοναστηριοῦ παραπονιόταν στὸ δούκα πῶς ὁ Ντὰ Βίντσι δὲν πῆγαινε νὰ τελειώσῃ τὸ ἔργο του. Ὁ

Σφόρτσα φυσικά ανέφερε με λεπτότητα τὰ παράπονα αὐτὰ στὸ Λεονάρντο. Μὰ ἐκεῖνος, ὅπως ἀναφέρει ὁ Σταντὰλ στὴ βιογραφία του, ἀπάντησε μ' ἐτοιμότητα :

— Ἐκλεκτὲ φίλε μου, πῆγα παντοῦ ὅπου ὑπῆρχε ἐλπίδα νὰ βρῶ μιὰ ἀπαίσια καὶ ἀποκρουστικὴ μορφή γιὰ τὸν Ἰούδα μου. Μάταια ὅμως... Δὲ μοῦ μένει λοιπὸν παρὰ νὰ στραφῶ πρὸς τὸ πρόσωπο ἐκεῖνο ποὺ ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή μου φάνηκε κατὰλληλο καὶ ποὺ τώρα σὰς κάνει παράπονα γιὰ τὸν ἀργὸ ρυθμὸ τῆς δουλειᾶς μου. Κι ἂν ὥς τώρα δὲν τὸ ἐπραῖα αὐτὸ εἶναι γιὰτὶ δὲν ἤθελα νὰ τὸν κάνω ἀνυπόφορο στοὺς μοναχοὺς του...

Ὡστόσο ὁ Ντὰ Βίντσι δὲ χρειάστηκε νὰ χρησιμοποιήσῃ γιὰ μοντέλο τοῦ Ἰούδα τὸν ἡγούμενο τοῦ μοναστηριοῦ.

Κάποια μέρα συνάντησε ἀναπάντεχα στοὺς δρόμους τοῦ Μιλάνου ἕναν ἄνθρωπο μὲ σκληρὰ χαρακτηριστικὰ καὶ μάτια ποὺ καθρέφτιζαν μιὰ ψυχὴ χαμένη σὲ μάταιες ἀναζητήσεις καὶ προσδοκίες. Ἦταν αὐτὸ ποὺ γύρευε. Σ' αὐτὸν ἔβλεπε τὴ λύσι τοῦ Ἰούδα. Τὸν σταμάτησε λοιπὸν καὶ τοῦ εἶπε.

— Ὁ Θεὸς νὰ σοῦ δώσῃ ὅ,τι ζητήσῃς. Ἐλα στὸ μοναστήρι. Σὲ χρειάζομαι...

Ἐκεῖνος τὸν κοίταξε κατάματα γεμῆτος ἀπορία καὶ πόνο

— Γιὰ ποῖο λόγο ;

— Συγχώρησέ με, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Λεονάρντο. Μὰ σὲ θέλω γιὰ τὴ μορφή τοῦ Ἰούδα στὸ « Μυστικὸ Δεῖπνο » μου.

Στὰ μάτια τοῦ ξένου στάθηκε τότε ἕνα δάκρυ. Τὸ πρόσεξε ὁ ζωγράφος καὶ τὸν κοίταξε ἀμίλητος γιὰ λίγο, χαμένος, ὅπως βλέπει κανένας μιὰ μορφή πνιγμένη σ' ἕνα παρελθὸν ὀριστικὰ σβησμένο. Ὡσπου κρύα, μὲ ἕνα σιγανὸ σπαραγμὸ ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ ἀγνώστου :

— Δὲ μὲ θυμᾶσαι δάσκαλε ;

— Δυσκολεύομαι λίγο.

— Κι ὅμως, μὲ ἀγάπησες κάποτε. Εἶμαι ὁ Ἰησοῦς. Ὁ Ἰησοῦς τοῦ « Μυστικοῦ Δείπνου » σου.

Ὁ Ντὰ Βίντσι ἀνοιξε ἀμέσως σὰ φτεροῦγες τὰ χέρια καὶ τὸν ἀγκάλιασε μὲ ἀγάπη.

— Ἀδελφέ μου, ἀδελφέ... Γιατί χάθηκες; τὸν ρώτησε. Ποῦ ἦσουν τόσα χρόνια ;

Τὸ παλιὸ μοντέλο τοῦ Λεονάρντο ἄρχισε τότε ν' ἀφηγῆται στὸ μεγάλο μύστη τῆς Τέχνης πὼς στὰ χρόνια ποὺ μεσολάβησαν δοκιμάζοντας ὅλες τίς μάταιες κι ἐφήμερες χαρὰς ἔπεφτε ὁλοένα περισσότερο « στοῦ κακοῦ τῆ σκάλα » κι ἔχανε μέρα μὲ τὴν ἡμέρα τὴν ὁμορφιὰ τῆς ἀσπιλῆς ψυχῆς του ποὺ ἀκτινοβολοῦσε ἄλλοτε στὴ νεανικὴ ὄψι του. Ἔτσι ἔχοντας προδῶσει πιά τὸν καλὸ ἑαυτό του ἦταν κιόλας ἕνας Ἰούδας. Ἐνας Ἰούδας ποὺ ζητοῦσε τὴν ἐξάγνισι ἀπ' τὸ Θεὸ κι ἀπὸ τὴ δύναμι τῆς ἀληθινῆς Τέχνης.

Κάποια χεῖλη ὀρυλοῦν πὼς ὁ Ἰούδας τοῦ Λεονάρντο Ντὰ Βίντσι βρῆκε τὴ λύτρωσι. Δὲν εἶχεν ἀργήσει...

Τὰ αὐγὰ τοῦ Πάσχα

Πολλὲς φορὲς ρωτᾶμε ἂν ἡ κόττα ἔκανε τὸ αὐγὸ ἢ τὸ αὐγὸ τὴν κόττα, ἀλλὰ κανένας μὲν ξέρεي νὰ δώσῃ τὴ σωστὴ ἀπάντησι. Ἐνας φιλόσοφος τοῦ περασμένου αἰῶνα ἔλεγε ὅτι «πᾶν τὸ ζῶον ἐξ ὧο γίνεται». Σπουδαῖο ὅμως ρόλο ἔπαιξε τὸ αὐγὸ στὴν κοσμογονία καὶ στὰ διάφορα ἀρχαῖα θρησκευτά. Ἡ Βαβανή, μητέρα τῆς Ἀγίας Τριάδας, τοῦ Ἰνδικοῦ πανθέου, μυθολογεῖται ὅτι γέννησε τρία αὐγὰ ἀπ' τὰ ὁποῖα βγήκανε τρία παιδιά—ὁ Βρανᾶ, ὁ Βισνοῦ καὶ ὁ Σίβα. Σὲ πολλὰς δὲ θρησκευτικὰς παραστάσεις τῶν Ἰνδῶν ἀπεικονίζεται, ἄλλοτε μὲν ὁ Βρανᾶ μέσα στὸ αὐγὸ ποὺ φαίνεται ὁ ἄνθρωπος ἔμβρυο ἀκόμα, ἄλλοτε δὲ ἀπλῶς μονάχα τὸ αὐγὸ τῆς κοσμογονίας. Ἡ Συρία Ἀφροδίτη, κατὰ τίς φοινικικὰς παραδόσεις, γέννηθηκε ἀπὸ αὐγὸ ποὺ ἔπεσε ἀπ' τὸν οὐρανὸ κοντὰ στὶς ὄχθες τοῦ Εὐφράτη ποταμοῦ καὶ τὸ βγάλανε ἀπὸ τὸ νερὸ τὰ περιστέρια, γιὰτὶ τὰ περιστέρια στὴ φοινικικὴ καὶ στὴν ἀσσυριακὴ θρησκεία ἔχανε θεῖο καὶ ἱερὸ χαρακτῆρα ποὺ διατηρήσανε καὶ στὸν χριστιανικὸ συμβολισμό.

Πολὺ γνωστὴ εἶναι ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ μυθολογία ἡ γέννησι τῆς Ἑλένης καὶ τῶν Διοσκούρων ἀπὸ αὐγὸ. Τῇ συμβολικῇ ἔννοια

αὐτῶν τῶν μύθων ἀναπτύσσοντας ὁ διάσημος Γερμανὸς μυθολόγος Κρόϋτσερ, βγάζει τὰ παρακάτω συμπεράσματα : Τὰ δυὸ ἡμισφαίρια τοῦ κόσμου, ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, ἀπεικονίζονταν μὲ δυὸ ἡμισφαίρια, ἄλλοτε μὲν κεχωρισμένα καὶ κατὰστερα, ἄλλοτε δὲ συννωμένα πρὸς παρατήρησιν τῆς ἐπιτολῆς καὶ τῆς δύσεως τῶν ἀστέρων. Ἐκ τῆς τοιαύτης τῶν δύο ἡμισφαιρίων ἐνώσεως, προέκυψε τὸ μυστηριώδες ἐκεῖνο αὐγὸ, τὸ ὁποῖο κρέμαγαν στὰ γουρούνια καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο μυθολογοῦσαν ὅτι γεννήθηκε ἀπὸ τὴν Λήδα. Σύμφωνα μὲ ἄλλη παράδοσι ἔπεσε ἀπὸ τὴ Σελήνη, τῆς ὁποίας προσωποποίησι ἦτον ἡ Ἑλένη.

Μερικοὶ συγγραφεῖς ἀσχολούμενοι μὲ τὴ συγκριτικὴ μυθολογία θελήσανε νὰ φέρουν τὴν καταγωγὴ τῶν πασχάλινων αὐγῶν σ' αὐτοὺς τοὺς μύθους καὶ νὰ ἐξηγήσουν τὴ συνήθεια αὐτῇ ἀπὸ τὴ συμβολικὴ σημασία τοῦ αὐγοῦ στὰ ἀρχαῖα θρησκευτά. Ἡ γνώμη αὐτὴ δὲν φάνηκε ἀβάσιμη, γιὰτὶ καὶ στοὺς εἰδωλολατρικοὺς λαοὺς, ὅπως εἶναι οἱ Ἰάπωνες, ὑπῆρχε τὸ ἔθιμο νὰ μοιράζονε αὐγὰ χρωματιστὰ τὴν πρωτοχρονιά. Ἀκόμη μπορεῖ νὰ εἶναι σωστὴ, γιὰτὶ στὰ χριστιανικὰ ἔθνη τὸ νέο ἔτος ἀρχίζει ἀπὸ τὴ γιορτὴ τοῦ Πάσχα κατὰ

τὴν ὁποία μοιράζαντε χρωματιστὰ αὐγά.

* * *

Ὅπως δὴ ποτε, γυρεύοντας τὴν ἀρχὴ τοῦ ἔθιμου, βρίσκουμε ὅτι σπουδαία, ἀν' ὅχι ἡ μόνη ἀφορμή, ἦταν ἡ μεγάλη καὶ πολυήμερη νηστεία καὶ ἀποχή ἀπὸ τὰ αὐγά πού γίνεται σὰν πάντα μέρες πρὶν ἀπὸ τὸ Πάσχα. Γι' αὐτὸ στὸ τέλος τῆς σαοκχοστῆς μαζευότανε πολλὰ αὐγά, πού τὸ Σαββάτο τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας εὐλογοῦσαν οἱ παπάδες στὴν ἐκκλησία καὶ τὰ μοιράζαντε στὸν κόσμον. Στὴ Ρωσία ἡ εὐλογία τῶν αὐγῶν ὑπῆρχε ὡς πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια. Τὰ εὐλογημένα αὐγά μοιραζόντανε τὴν ἄλλη μέρα σὰν δῶρα, χρωματισμένα, εἴτε γιὰ ἀνάμνησι τοῦ Πάσχα τῶν Ἰουδαίων, οἱ ὁποῖοι, ὡς γνωστόν, ἔβαφαν τὰ κατώφλια τῶν σπιτιῶν τους μὲ αἷμα σφαγμένου ἀρνιοῦ, εἴτε γιὰ νὰ φέρον ἡδὴ καὶ εὐτυχία.

Στὴν Ἑλλάδα δίδονται αὐγά στὰ παιδιά πού γυρίζουν ἀπὸ σπῖτι σὲ σπῖτι τὴν παραμονὴ τῆς γιορτῆς τοῦ Λαζάρου καὶ τραγουδᾶνε τὰ «λαζαρικά κάλαντα» πού λένε γιὰ τὸ θαῦμα τοῦ Χριστοῦ καὶ περιγράφουνε τί εἶδε ὁ Λάζαρος στὸν κάτω κόσμον πού πῆγε. Ἀπ' τὴ συνήθεια αὐτὴ βγήκε καὶ ἡ παροιμία γιὰ τοὺς τσιγκουνῆδες: «Ποτέ του αὐγὸ δὲν ἔδωσε, οὔτε τ' ἁγίου Λαζάρου».

Στὴ Δύσι τὸ ἴδιο περίπου ἔθιμο ἐπικρατοῦσε κατὰ τὰ μέσα τῆς σαοκχοστῆς. Ἐκεῖνη τὴν ἡμέρα οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων μὲ «κάνιστρον» καὶ σημαῖες καὶ καμπανάκια γυρίζανε στὰ σπῖτια τραγουδώντας, ἀφοῦ προηγουμένως στέκονταν μπροστὰ στὴν ἐκκλη-

σία καὶ ψέλνανε ὕμνους. Γιὰ τοὺς εὐλαβεῖς αὐτοὺς ὕμνους παίρνανε γι' ἀμοιβὴ αὐγά.

Οἱ συνήθειες αὐτὲς δὲν εἶναι ἄσχετες μὲ τὸ μοίρασμα τῶν αὐγῶν τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ἀλλὰ μᾶς δείχνουν ἀπὸ ποῦ προῆλθε καὶ πῶς ἀναπτύχθηκε σιγά - σιγά τὸ ἔθιμο. Στὴ Γαλλία ἐπὶ Λουδοβίκων ΙΔ' καὶ ΙΕ' συνηθίζανε, μετὰ τὴ λειτουργία τοῦ Πάσχα, νὰ προσφέρῃ ὁ μονάρχης γιὰ δῶρο στοὺς αὐλικούς του αὐγά ἐπὶ χρυσοῦ. Τώρα δὲ στὴ Γαλλία καὶ σ' ἄλλα μέρη τῆς Εὐρώπης προσφέρουν τὸ Πάσχα αὐγά διαφόρου μεγέθους καὶ χρώματος μὲ διάφορα πολύτιμα ἀντικείμενα μέσα.

Στὴν Ἑλλάδα ὑπάρχει μιὰ παράδοσι ὅτι τὰ πασχαλινὰ τους ροῦχα οἱ Ἕλληνες κατὰ τὰ χρόνια τῆς τουρκικῆς σκλαβιάς τὰ βάφανε κόκκινα. Τὸ βάψιμο αὐτὸ ἦταν συμβολικόν, γιατί τὸ κόκκινο χρῶμα τὸ θεωροῦσαν χρῶμα τῆς εὐτυχίας. Μιὰ ἄλλη δέ, λεσβιακὴ παράδοσι, λέγει πῶς ἡ Μαγδαληνὴ, γυρίζοντας ἀπὸ τὸν τάφο τοῦ Χριστοῦ ὅπου βρῆκε τὸ σῶμα του ἀναστημένο, φώναζε χαρούμενη πῶς ὁ Γιὸς τοῦ Θεοῦ ἀναστήθηκε. Μιὰ κοπέλα πού βαστοῦσε ἕνα πανεράκι αὐγὰ τὴ σταμάτησε καὶ τῆς εἶπε, πῶς ἀν εἶναι ἀλήθεια νὰ κοκκινίσουνε τ' αὐγά της. Πραγματικά, κείνη τὴν ὥρα κοκκίνισαν τ' αὐγά καὶ ἔτσι πίστεψε ἡ κοπέλα πῶς ἀναστήθηκε ὁ Χριστός. Σ' ἀνάμνησι λοιπὸν αὐτοῦ τοῦ γεγονότος, λέγει ἡ λεσβιακὴ παράδοσι, βάφουμε τ' αὐγά κόκκινα, γιὰ νὰ πιστέψουμε καὶ ἐμεῖς πῶς ἀληθινὰ ἀναστήθηκε ὁ Χριστός.

Βασ. Πλάτανος

Πάντα ἡ περίφημη

ΝΟΒΟΚΑΪΝΗ

Ὑστερα ἀπὸ τὰ πολλὰ πού ἔχουν δημοσιευθῇ γιὰ τὴ νοβοκαΐνη, πολλοὶ μᾶς ρωτοῦν περισσότερα γιὰ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο χρησιμοποιεῖται στὸ Ἰνστιτοῦτο Γεροντολογίας τοῦ Βουκουρεστίου. Δίνομε μιὰ σύντομη ἀπάντησι γραμμένη ἀπὸ τὴν καθηγήτρια Ἄννα Ἀσλάν.

♦ Τὸ Ἰνστιτοῦτο Γεροντολογίας τοῦ Βουκουρεστίου εἶναι ἕνα κέντρο στὸ ὁποῖο μελετᾶται ἐπιστημονικῶς τὸ γῆρας.

♦ Ἡ θεραπεία πού ἐφαρμόζεται στὸ Ἰνστιτοῦτο συνίσταται στὴ χρησιμοποίησι μιᾶς νέας τεχνικῆς, μὲ ἕνα συσκευάσμα πού ἔχει τὸ ὄνομα «H3», μὲ βάσι τὴ νοβοκαΐνη. Τὸ προϊόν αὐτὸ κατασκευάζεται στὸ Ἰνστιτοῦτο καὶ χρησιμοποιεῖται σὲ πάμπολλες περιπτώσεις μὲ ἐξαιρετικὰ ἀποτελέσματα.

♦ Αὐτὴ τὴ στιγμή οἱ ἔρευνες συνεχίζονται μὲ σκοπὸ τὴν τελειοποίησι τοῦ προϊόντος αὐτοῦ ἀπὸ θεραπευτικὴ ἄποψι.

♦ Ὅταν τὸ στάδιο τῆς ἐρεύνης περατωθῇ, τότε μόνον τὸ προϊόν θὰ δοθῇ ἐλεύθερα στὸ κοινόν.

♦ Ἀπὸ τὸ προϊόν αὐτὸ ἔχουμε στείλει δείγματα στὸ ἐξωτερικόν, μὲ σκοπὸ πάντα τὸν πειραματισμό, κυρίως σὲ κλινικὲς καὶ σὲ γιатρὺς πού οἱ προσπάθειές τους ἔχουν ἀντικειμενικὸν σκοπὸ τὴ μελέτη γιὰ τὴν κατάργησι τῶν γηρατειῶν.

♦ Πάντως ἐπὶ τοῦ παρόντος καὶ μέχρις ὅτου εἴμεθα σὲ θέσι νὰ

δώσουμε τὸ φάρμακό μας στὸ ἐμπόριο, μπορεῖτε νὰ χρησιμοποιήτε τὴ νοβοκαΐνη πού δίνουν τὰ φαρμακεία, σὲ διάλυσι 2%, ὑπὸ τὸν ὅρο μόνον ὅτι θὰ εἶναι πρόσφατη, ὅτι τὸ χρῶμα της δὲν θὰ εἶναι κιτρινωπὸ καὶ ὅτι δὲν θὰ περιέχῃ ἀδρεναλίνη.

♦ Στὴν ἀρχὴ τῆς θεραπείας, καὶ γιὰ νὰ διαπιστωθῇ ἀν' ὅργανισμός ἀνέχεται τὴ νοβοκαΐνη, κάνουμε τὴν πρώτη μέρα μιὰ ἔνεσι τοῦ 1cm³, ὑποδορικῶς, καὶ τὴν ἐπομένη μιὰ τῶν 2cm³, ἐνδομυϊκῶς. Ἄν δὲν παρουσιαστῇ κανένα εἶδος ἀλλεργίας, μποροῦμε νὰ ἀρχίσουμε τὴ θεραπεία σύμφωνα μὲ τὴν ἐξῆς τεχνική:

Τρεῖς φορές τὴν ἑβδομάδα κάνουμε μιὰ ἔνεσι τῶν 5cm³, σὲ διάλυσι 2%, ἐνδομυϊκῶς. Συνεχίζουμε ἔτσι, κάνοντας 12 ἐνέσεις σὲ 4 ἑβδομάδες. Ἀκολουθεῖ ἕνα διάλειμμα 10 ἡμερῶν καὶ μετὰ ἐπαναλαμβάνουμε ἄλλη μία σειρὰ ἀπὸ 12 ἐνέσεις σὲ 4 ἑβδομάδες πάλι.

♦ Τὰ ἀποτελέσματα εἶναι καλύτερα ἀν' ἡ θεραπεία παραταθῇ, πάντοτε βέβαια ὑπὸ τὴν ἐπίβλεψι γιатρῶν.

«Ένας οργανισμός που δουλεύει με 60 αστυνομίες
 απειλεί διαρκώς περισσότερο τις διεθνείς σπείρες.

Τά πλοκάμια της "INTERPOL"

Τοῦ FREDERIC SONDERN

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ἓνας κύριος με εὐγενικούς τρόπους, ντυμένος ἐξαιρετικά κομψά, συνοδευόμενος ἀπὸ πολλές καὶ πολυτελείς ἀποσκευές καὶ ἐφωδιασμένος με ἀμερικανικὸ διαβατήριο με τὸ ὄνομα Νταϊήνβιντ Οὐώλτον ἀναχωροῦσε ἡσυχά ἀπὸ τὸ ἀεροδρόμιο Ἀϊντλουάιλντ τῆς Νέας Ὑόρκης. Ἀπατεώνας μεγάλης ὁλκῆς, ἔκανε θαυμάσιες δουλειές ἀπὸ καιρὸ, πουλώντας φανταστικὰ ἐμπορεύματα σὲ εἰσαγωγεῖς τριῶν ἡπείρων. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτοῦ δείγμα ἑνὸς καινούργιου καὶ ἀνθούοντος εἶδους, τῶν ἀπατεῶνων με τὴν καλὴ ἐμφάνισι πού περιφρονοῦν τὰ σύνορα καὶ μετακινούνται μόνο με ἀεροπλάνο, εἶχε ἀρκετὲς ταυτότητες γιὰ ἐναλλαγή, πού καθεμιά συνωδεύονταν ἀπὸ τέλεια πλαστὰ πιστοποιητικά. Ταξιδεύοντας πάντα με τὰ ταχύτερα μέσα, δὲν ἄφηνε πίσω του παρὰ συγκεχυμένα ἴχνη γιὰ τοὺς ἀστυνομικούς πού τὸν κυνηγοῦσαν.

Ὁ κ. Οὐώλτον αὐτὴ τὴ φορὰ θὰ πῆγαινε στὸ Λονδίνο, τὸ Παρίσι, τὸ Βισμπάντεν, τὸ Τελ — Ἀβίβ καὶ τὴ Βηρυττό. Παρουσιαζόταν ἐναλλάξ ὡς Ἀμερικανὸς Οὐώλτον, Βέλγος Ντυμπουά καὶ Ἀργεντινὸς Ρόζας. Πούλησε σὲ εἴκοσι περίπου εὐπιστούς ἐμπόρους ποικίλα εἶδη — ἀπὸ ἀκατέργαστο καουτσούκ ὡς ἐργαλεῖα — καὶ εἰσέπραξε ἑκατομμύρια δολάρια σὲ προκαταβολές. Ὁ τελευταῖος του ἀντικειμενικὸς σκοπὸς προτοῦ ξαναγυρίσῃ στὴ Νέα Ὑόρκη ἦταν ἡ Βομβάη. Ἡ πείρα του τοῦ εἶχε διδάξει πὺς οἱ ἀστυνομικὲς δυνάμεις, σκόρπιες κατὰ μήκος τῆς διαδρομῆς τῶν 13.000 χλμ. πού εἶχε κάνει, δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ταυτίσουν τοὺς Οὐώλτον — Ντυμ-

μπουά — Ρόζας οὔτε τὸ ἀστραπιαῖο ταξίδι του. Ἐμεινε λοιπὸν κατὰ-πληκτος ὅταν τὸν συνέλαβαν στὸ ἀεροδρόμιο τῆς Βομβάης.

«Τί σημαίνει αὐτό;» ρώτησε με ἀπορία.

«Ἡ Ἰντερπόλ δουλεῖ γρήγορα στὴν ἐποχὴ μας, τοῦ ἀπάντησε ὁ ἀστυνομικός, καὶ σ' ὁλόκληρο τὸν κόσμο.»

Ἡ διεθνὴς ὁργάνωσι ἐγκληματολογικῆς ἀστυνομίας — πού ὀνομάζεται ἀπὸ τὰ ἀρχικὰ τῆς σὲ συντομία Ἰντερπόλ — συγκεντρώνει ἀντιπροσώπους τῶν ἀστυνομιῶν 60 χωρῶν, ἐκτὸς τοῦ σιδηροῦ παραπετάσματος. Τὸ δίκτυό τῆς γίνεται κάθε χρόνο εὐρύτερο καὶ πυκνότερο.

Μέσα στοὺς τελευταίους δώδεκα μῆνες ἡ Ἰντερπόλ συνέλαβε πάνω ἀπὸ 100 μεγαλοαπατεῶνες, κλέφτες, παραχαράκτες, ἐμπόρους ναρκωτικῶν καὶ δολοφόνους, χωρὶς νὰ ὑπολογίσουμε τοὺς μικροκακοποιούς, κι αὐτὸ σὲ ἀπόστασι χιλιάδων χιλιόμετρων ἀπὸ τὸ θέατρο τῶν ἐπιχειρήσεών τους.

Ἡ καινούργια ἔδρα τῆς γενικῆς γραμματείας τῆς Ἰντερπόλ, δηλαδὴ τὸ κέντρο συνδέσμου τῶν 60 ἀστυνομιῶν, βρίσκεται σὲ ἓνα μικρὸ ἡσυχό δρόμο τοῦ Παρισιῶ, κοντὰ στὴν Ἀψίδα τοῦ Θριάμβου. Μόνο μιά μικρὴ διακριτικὴ πινακίδα φανερῶνει τί εἶναι τὸ «37 β» τῆς ὁδοῦ Πῶλ Βαλερύ, πού ἡ βαρεῖα καλοφυλαγμένη πόρτα του κρύβει τὴν πιό

παράξενη ἀστυνομικὴ ὁργάνωσι. «Ὅλα τὰ εἶδη τῶν ἐγκλημάτων καὶ ὅλοι οἱ τύποι τῶν ἐγκληματιῶν ἔχουν τὸν εἰδικὸ τους ἀνάμεσα στοὺς 42 συνεργάτες τοῦ Μαρσέλ Σικό, γενικοῦ γραμματέα τῆς Ἰντερπόλ καὶ βετεράνου τῆς γαλλικῆς ἀσφαλείας.

«Εἴμαστε ἀστυνομικοὶ κάπως ἰδιότυποι, λέει ὁ κ. Σικό, γιατί ἐκτελοῦμε ὅλη μας τὴ δουλειὰ μέσα ἀπὸ ἓνα γραφεῖο.»

Πραγματικά, τὸ «37 β» δὲν ἔχει πράκτορες στὴν ἀμεση ἐξουσία του. Οἱ ἀνακρίσεις καὶ οἱ συλλήψεις γίνονται ἀπὸ τοὺς πράκτορες τῶν συνεργαζομένων ἀστυνομιῶν, πού ὅλες τοὺς ἔχουν μιά εἰδικὴ ὑπηρεσία — σύνδεσμο με τὸ Παρίσι.

Τὸ νευραλγικὸ κέντρο τοῦ «37 β» εἶναι ἓνα ἀρχεῖο μοναδικὸ στὸ εἶδος του πού περιέχει τὶς βιογραφίες, τὰ δακτυλικά ἀποτυπώματα καὶ τὶς φωτογραφίες 100.000 καὶ πλέον διεθνῶν κακοποιῶν. Τὰ ὀνόματα καὶ τὰ ψευδώνυμά τους, ἡ καταγωγή, οἱ μέθοδοι πού χρησιμοποιοῦν, οἱ ἄδωκες δράσεές τους καὶ τὰ χαρακτηριστικὰ τους ἀναφέρονται με τόσσες λεπτομέρειες ὥστε καὶ μερικὲς ἀόριστες πληροφορίες γιὰ τὴν ἐμφάνισι καὶ τὶς συνήθειες ἐνὸς καταζητιμένου εἶναι ἀρκετὲς συχνὰ στὴν ὑπηρεσία ἀναγνωρίσεως γιὰ νὰ βρῇ ὁλόκληρο τὸ φάκελό τοῦ ἀτόμου. Οἱ εἰδικοί τῆς ὁδοῦ Πῶλ Βαλερύ ὁργάνωσαν ἓνα κεντρικὸ ἀρχεῖο, ἓνα εἶδος κυκλικῶν ταξινομητῶν μῆκους ἑξή μέτρων πού εἶναι κάτι σὰν ἡλεκτρονικὸς ἐγκέφαλος. Ὑπάλληλοι με ἐξαιρετικὴ μνήμη εἶναι ἀποσπασμένοι στὸ κεντρικὸ αὐτὸ ἀρχεῖο καὶ στὰ παρακλάδια του. Ὅπως ὁμως τονίζουν οἱ πεπειραμένοι εἰδικοί, οἱ μηχανεὲς καὶ τὰ ἀρχεῖα μπορεῖ νὰ εἶναι πολὺ χρήσιμα πράγματα, ἀλλὰ ἓνας καλὸς πράκτωρ ἀναγνωρίσεως πρέπει νὰ ἔχη καὶ γερὸ μυαλό. Καὶ πραγματικά, τὸ διεθνὲς αὐτὸ ἀστυνομικὸ κέντρο εἶναι φημισμένο ὄχι μόνο γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῆς ἐργασίας του, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν καταπληκτικὴ συχνὰ «διαίσθησί» του.

Ἡ περίπτωση τοῦ Ἀμερικανοῦ ἀπατεῶνα Οὐώλτον εἶναι χαρακτη-

ριστικὴ. Ἀφοῦ πῆρε τὶς πρῶτες ἐκθέσεις ἀπὸ τὸ Λονδίνο, τὸ Παρίσι, τὸ Βισμπάντεν καὶ τὸ Τελ-Ἀβίβ, τὸ «37 β» δὲν ἄργησε νὰ ἀνακαλύψῃ ὅτι ὁ Οὐώλτον, ὁ Ντυμπουά καὶ ὁ Ρόζας ἦταν τὸ ἴδιο πρόσωπο. Ἀλλὰ δὲν εἶχαν οὔτε τὴ φωτογραφία του οὔτε τὰ δακτυλικά του ἀποτυπώματα. Ἐνας πράκτωρ τῆς ὑπηρεσίας ἀναγνωρίσεως εἶχε τότε μιά καλὴ ἐμπνευσι: μερικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς συμπεριφορᾶς τοῦ Οὐώλτον καὶ τὰ γυαλιὰ παλιάς μόδας, τύπου «πένς-νέ» πού φοροῦσε, τοῦ θύμισαν ἓναν ἀπατεῶνα πού ἡ Ἰντερπόλ εἶχε ὅλα τὰ στοιχεῖα του. Τὰ ἀρχεῖα τῆς Ἰντερπόλ εἰδείξαν πὺς ὁ Οὐώλτον θὰ μπορούσε νὰ ἦταν ἓνας ἐπιδέξιμος Οὐγγρος πού λεγόταν Βεζύ. Ἡ ἀπάντησι σὲ ἓνα τηλεγράφημα στὴν Οὐάσιγκτον δὲν ἄφησε καμμιὰ ἀμφιβολία. Ὁ Βεζύ εἶχε μεταναστεύσει στὶς Ἡνωμένες Πολιτεῖες καὶ εἶχε πάρει τὴν ἀμερικανικὴ ὑπηκοότητα με τὸ ὄνομα Οὐώλτον.

Ὁ καινούργιος πομπὸς τοῦ κέντρου πού χάρις στοὺς ἐνδιάμεσους σταθμούς ἀνασυνδέσεως μπορεῖ νὰ φθάσῃ σὲ ὅλα τὰ γραφεῖα τῆς Ἰντερπόλ σ' ὅλο τὸν κόσμο, ἔστειλε μιά ἐπείγουσα εἰδοποίηση με περιγραφή τοῦ Βεζύ-Οὐώλτον-Ντυμπουά-Ρόζας καὶ τὴν κατηγορία τῶν δακτυλικῶν του ἀποτυπωμάτων. Οἱ φωτογραφίες του ἀκολούθησαν με τὸ ἀεροπορικὸ ταχυδρομεῖο. Ὁ ἐξυπνος ἀπατεῶνας συνελήφθη στὴ Βομβάη, ὅπως θὰ συλλαμβανόταν ἀσφαλῶς καὶ στὴ Νέα Ὑόρκη.

Ἡ ὑπηρεσία μεταδόσεως τῆς ὁδοῦ Πῶλ Βαλερύ παίρνει κάθε μέρα πολλές ἐκατομμύριες μηνύματα.

«Τώρα πιά, λέει ὁ κ. Σικό, τὰ μηνύματα αὐτὰ δὲν εἶναι ἀπλὲς ὑπηρεσιακὲς εἰδοποιήσεις μεταξὺ τῶν 60 ἀστυνομιῶν. Εἶναι ἀνταλλαγὴ πληροφοριῶν ἀνάμεσα στὰ μέλη τῆς ἴδιας δμάδας».

Πραγματικά, ἀντιπρόσωποι ὅλων τῶν συνεργαζομένων χωρῶν, ἀπὸ τὴν Ἀγγλία ὡς τὸ Τόκιο, ἀπὸ τὴ Γαλλία ὡς τὴν Ἀμερική καὶ ἀπὸ τὴν Ταϊλάνδη ὡς τὴν Πορτογαλία γνωρίστηκαν με τὴν εὐκαιρία διαφόρων συνεδρίων τῆς Ἰντερπόλ καὶ συνδέονται τῶρα με στενὴ συνανδελφικότητα.

Κάθε ἐτήσιο συνέδριο τῆς Ἰντερπόλ

ἄρχισε νὰ διατρέχει προσεκτικὰ τὴν ἐπιφάνεια ὀλόκληρη, ἐδῶ ἐξετάζοντας, ἐκεῖ μετρώντας, ξαναγυρίζοντας πίσω, προσέχοντας κάθε λεπτομέρεια. Μισὴ ὥρα ἐξερεύνησε τὸν χῶρο τῆς μονομαχίας. Μετά, ἔλυσε τὸ ἄλογό του, πήδηξε στὴ σέλλα καὶ γύρισε στὸ Φονταίνεμπλὼ ὅσο πιὸ ἀργὰ μπορούσε νὰ τὸν πάη τὸ ζωντανό του.

Ὁ Λουδοβίκος τὸν περίμενε στὸ γραφεῖο του.

— Λοιπόν, κύριε, εἶπε ὁ βασιλιάς, ἔχετε ἐνδιαφέροντα νέα;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Τί ἀντιληφθήκατε;

— Ἴδου οἱ πιθανότητες, Μεγαλειότατε.

— Μόνον ἡ βεβαιότης μ' ἐνδιαφέρει, κύριε.

— Θὰ τὴν προσεγγίσω ὅσο εἶναι ἀνθρωπίνως δυνατόν. Ὁ καιρὸς ἦταν κατάλληλος γιὰ τὴν ἔρευνα πού διατάξατε νὰ κάνω. Ἐβρεξε ἀπόψε καὶ ἡ γῆ κράτησε τὰ ἀποτυπώματα. Κύριε, ἡ Μεγαλειότης σας μοῦ εἶπε ὅτι στὸ σταυροδρόμι ὑπῆρχε ἓνα νεκρὸ ἄλογο. Ἀρχίσα λοιπόν τὴν ἔρευνά μου ἀπὸ τοὺς δρόμους.

— Γιατί αὐτὸς ὁ πληθυντικός;

— Γιατί τέσσερις δρόμοι ὁδηγοῦν στὸ σταυροδρόμι πού ἀναφέρατε. Αὐτὸς πού διάλεξα ἦταν ὁ μόνος πού εἶχε πόσφατα ἵχνη ὀπλῶν. Δύο ἄλογα, πλάι-πλάι, τὸν εἶχαν περάσει καὶ τὰ τέσσερα πόδια τους διακρίνονταν καθαρὰ στὴ νοτισμένη γῆ. Ὁ ἓνας ἵππας βιαζόταν περισσότερο ἀπὸ τὸν ἄλλο...

— Πῶς τὸ καταλάβατε;

— Τὰ ἵχνη τοῦ ἐνὸς ἀλόγου προηγούνταν τοῦ ἄλλου σ' ὁλό-

κληρῇ τῇ διαδρομῇ κατὰ μισὸ μῆκος.

— Ἀρα δύο μαζὺ κινήθηκαν; Εἴσθε βέβαιος;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε. Τὸ εἶδος τῶν ἀλόγων τώρα. Πρόκειται γιὰ μεγάλα καὶ γυμνασμένα ζῶα, γιατί καὶ βαθεῖα ἵχνη ἄφησαν, πάντοτε στὴν ἴδια ἀπόστασι, καὶ ἔστριψαν στὸ ξέφωτο ἐντελῶς κυκλικά ὅπως στίς παραλάσεις.

— Λοιπόν, κύριε...

— Ἐκεῖ οἱ ἀντίπαλοι ἔμειναν γιὰ λίγο πλάι-πλάι, ἀσφαλῶς γιὰ νὰ ὀρίσουν τίς λεπτομέρειες τῆς μονομαχίας. Τὰ ἄλογα ὅμως ἀνυπομονοῦσαν. Ὁ ἓνας ἵππεὺς μιλοῦσε, ὁ ἄλλος ἄκουγε ἡ ἀπλῶς ἀπαντοῦσε.

— Κύριε, νομίζω ὅτι υπερβάλλετε...

— Μεγαλειότατε, τὸ ἓνα ἄλογο ἔσκαβε τὸ ἔδαφος μὲ τὴν ὀπλή του. Ἀρα ὁ ἀναβάτης του, ἀκούγοντας τὸν ἄλλο, ξεχάστηκε καὶ ἄφησε ἐλεύθερο τὸν χαλινό.

— Συνέχισε ντ' Ἀρτανιάν. Εἶσαι πράγματι πολὺ παρατηρητικός.

— Αὐτὸς πού ἄκουγε ἔμεινε ἐκεῖ στὴν ἴδια θέσι τῆς συζητήσεως. Ὁ ἄλλος διέσχισε τὸ ξέφωτο καὶ ἔστριψε τὸ ἄλογό του ὥστε ν' ἀντικρύξῃ τὸν ἀντίπαλό του.

— Πότε ἄρχισε ἡ μονομαχία;

— Αὐτὸς πού εἶχε μείνει στὴ θέσι του διέσχισε καλπάζοντας τὰ δύο τρίτα τοῦ ξέφωτου, νομίζοντας ὅτι κατευθύνεται πρὸς τὸν ἀντίπαλό του.

— Γιατί νομίζοντας;

— Γιατί, Μεγαλειότατε, ὁ ἄλλος, ἀντὶ νὰ πάη στὴ θέσι του κατευθεῖαν, ποιοῦσε περιφε-

ρειανά, παράλληλα μὲ τὴν ἀρχὴ τῶν δένδρων, κι ἔτσι ἔκανε σχεδὸν μισὸ κύκλο, πρὶν λάβῃ θέσι.

— Ἡ νύχτα ἦταν πολὺ σκοτεινή;

— Μάλιστα.

— Ἀσφαλῶς ἀγνοεῖτε τὰ ὀνόματα τῶν δύο ἵππεων.

— Ἀπολύτως, Μεγαλειότατε. Πάντως μπορῶ νὰ σᾶς βεβαιώσω ὅτι ὅποιοι κινήθηκε περιφερειακὰ ἵππευε ἄσπρο ἄλογο.

— Γιατί ἄσπρο;

— Μάζεψα μερικὲς τρίχες ἀπὸ τὴν ἀλογοουρά πάνω στὰ χαμόκλαδα.

— Τὸ ἄλλο;

— Βρίσκεται ἀκόμη νεκρὸ στὸ πεδίο τῆς μονομαχίας.

— Ἀπὸ τί σκοτώθηκε;

— Ἀπὸ σφαῖρα στὸν κρόταφο.

— Πιστολιοῦ ἢ τουφεκιοῦ;

— Πιστολιοῦ, Μεγαλειότατε.

— Ἄλλες παρατηρήσεις;

— Ἡ πληγὴ μοῦ ἀποκάλυψε τὴν τακτικὴ αὐτοῦ πού πυροβόλησε. Ἀκολούθησε τὴν ἐξωτερικὴ περιφέρεια τοῦ δάσους ὥστε νὰ αἰφνιδιάσῃ, ἀπὸ τὸ πλευρό, τὸν ἀντίπαλό του.

— Πῶς τὸ ξέρετε;

— Ἀκολούθησα τὰ ἵχνη τῶν ὀπλῶν.

— Τοῦ μαύρου ἀλόγου;

— Μάλιστα, Μεγαλειότατε.

— Μὲ ἐ διαφέρετε, κύριε ντ' Ἀρτανιάν. Ὁ βασιλεὺς σᾶς ἀκούει...

— Τώρα πού ἐξήγησα τίς ἐκατέρωθεν θέσεις, θὰ σᾶς μιλήσω γιὰ τὸν ἵππεά πού ἐπετέθη. Τὸ ἄλογό του, ἐνῶ κάλπαζε, ἔμεινε στὸν τόπο.

— Κεραυνοβολήθηκε ἀπὸ τὴ σφαῖρα;

— Μάλιστα, γι' αὐτὸ παρέ-

σχε στὴν πτώσι τοῦ ἀναβάτη του. Τὰ ἵχνη τοῦ ἐνὸς ποδιοῦ του φαίνονται καθρὰ καθὼς τὸ ἔσπερνε γιὰ νὰ τὸ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὸ βάρος τοῦ ἀλόγου. Τὸ σπινθύνει, καθὼς τὸ πῆζε τὸ πλευρό τοῦ ζώου, ὥργωσε τὴ γῆ.

— Ὅταν σηκώθηκε τί ἔκανε;

— Ποιοῦσε κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του, πού ἀκόμη βρισκόταν στὴν ἄκρη τοῦ ξέφωτου, ἐκεῖ πού ἀρχίζει τὸ δάσος, καὶ ὅταν νόμισε ὅτι ἐφθασε σὲ μιὰ λογικὴ ἀπόστασι, σταμάτησε, στηλώθηκε...

— Πῶς τὸ ξέρετε;

— Τὰ τακούνια τοῦ εἶναι βαθεῖα μπηγμένα στὸ νωπὸ χῶμα, καὶ ἀπὸ τὴ θέσι αὐτὴ πυροβόλησε τὸν ἐχθρό του, χωρὶς νὰ τὸν πετύχῃ.

— Πῶς βεβαιώνετε ὅτι ἀστόχησε;

— Βοήκα τὸ καπέλλο τοῦ ἀντιπάλου τοῦ τρυπημένο ἀπὸ σφαῖρα, χωρὶς ἵχνος αἵματος.

— Ἐπιτέλους ἔχουμε ἓνα τεκμήριο.

— Ὁχι, Μεγαλειότατε. Τὸ καπέλλο δὲν ἔχει ὄνομα ἢ σῆμα ἢ οἰκόσημο, οὔτε καὶ ἡ διακόσμησί του παρορσιάζει κανένα ἐνδιαφέρον. Ἐνα κόκκινο φτερό ἔχει μπηγμένο στὴν κορφή, ὅπως ὅλα τὰ κοινὰ καπέλλα.

— Καὶ αὐτὸς πού ἔχασε τὸ καπέλλο πότε πυροβόλησε γιὰ δευτέρη φορά;

— Εἶχε ἤδη τραβήξει καὶ τίς δυὸ σκανδάλες, ἄρα δὲν τοῦ ἔμεινε ἄλλη σφαῖρα.

— Πῶς τὸ κατάλαβες;

— Βοήκα κατάχαμα τὰ δυὸ στουπιά τοῦ γεμίσματος.

— Τί ἔγινε ἡ ἄλλη σφαῖρα

ἀφοῦ μία μόνο σκότωσε τὸ ἄλογο ;

— Ἐκοψε στὰ δυὸ τὸ φτερό τοῦ καπέλλου τοῦ ἄλλου ἱππέως καὶ σφηνώθηκε σ' ἓνα δένδρο.

— Ἄρα ὁ ἱππεὺς τοῦ μαύρου ἀλόγου ἦταν πιά ἄοπλος, ἐνῶ ὁ ἄλλος εἶχε ἀκόμη μιὰ σφαῖρα.

— Ὅχι, Μεγαλειότατε, γιατί ἐνῶ ὁ πεσμένος προσπαθοῦσε νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ τὸ νεκρὸ ἄλογο, ὁ ἄλλος, ποὺ ἦταν ἐπάνω στὸ ἄσπρο, ξαναγέμισε μὲ τρεμάμενα χέρια τὸ πιστόλι του.

— Πῶς ξέρεις ὅτι μὲ τρεμάμενα χέρια ξαναγέμισε ;

— Ἡ μισὴ γόμωσι ἐπεσε κατὰχαμα κοντὰ στὴ « βέργα » ποὺ θὰ ἔπρεπε νὰ ξαναμπῇ στὴν ὑποδοχὴ τοῦ πιστολίου.

— Κύριε ντ' Ἀρτανιάν, μὲ τις παρατηρήσεις σας αὐτὲς νομίζω ὅτι ξαναζῶ τὴ σκηνή. Ἄς ἐπανέλθουμε ὅμως στὸν πεζὸ πλεόν ἱππέα. Μοῦ ἀναφέρατε ὅτι ἐβάδισε κατὰ τοῦ ἀντιπάλου του ὅταν αὐτὸς ξαναγέμισε τὸ ὄπλο του. Τί συνέβη τότε ;

— Τὴν ὥρα ποὺ ἐσκόπευε, ὁ ἄλλος τὸν πυροβόλησε. Τὸ χτύπημα ἦταν φοβερό. Ὁ τραυματίας, δηλαδή ὁ ἄνθρωπος ποὺ κατέβηκε ἀπὸ τὸ ἄλογό του, ἐπεσε μὲ τὸ πρόσωπο κατὰ γῆς, ἀφοῦ ἔκανε σχεδὸν ἐπὶ τόπου τρία ἀσταθῆ βήματα.

— Ποῦ πληγώθηκε ;

— Στὸ δεξι χέρι πρῶτα καὶ στὸ στήθος μετὰ, μὲ μιὰ μόνη σφαῖρα.

— Ὁ ἰσχυρισμὸς εἶναι περίεργος.

— Ἀπλούστατο, Μεγαλειότατε. Ἡ λαβὴ τοῦ πιστολίου βρέθηκε ματωμένη, ἐπὶ πλεόν εἶχε ἐπάνω ἵχνη τοῦ βλήματος καὶ ὑπόλοιπα ἐνὸς σπασμένου δακτυλιδίου.

— Καλὰ γιὰ τὸ χέρι. Ἀλλὰ γιὰ τὸ στήθος ;

— Στὴ γῇ ὑπάρχουν δυὸ λεκέδες αἵματος καὶ ἡ ἀπόστασι μετὰξὺ τους δὲν ἔφθανε τὸ μέτρο. Στὴ μία, τὸ χορτάρι ἦταν ξερριζωμένο σὰν ν' ἀρπάχτηκαν ἀπ' αὐτὸ δάχτυλα. Στὴν ἄλλη, τὸ χόρτο εἶχε γείρει ὅπως ὅταν κάτι βαρὺ ἀκουμπήσῃ ἐπάνω του.

— Κακόμοιρε ντὲ Γκὺζ ! καὶ ὁ Λουδοβίκος ἀναστένανε. Κι ὅμως δὲν ἀνακαλύψατε τὸν πληγωμένο.

— Δὲν τὸν ἀνακάλυψα, Μεγαλειότατε, γιατί, ἀφοῦ ἔμεινε ἀρκετὴ ὥρα ἐκεῖ, ἔφυγε ὑποβασταζόμενος ἀπὸ δυὸ φίλους του.

— Ἄρα τὸν συναντήσατε...

— Ὅχι. Εἶδα ὅμως τὰ ἵχνη τους στὴ γῇ. Ὁ μεσαῖος σχεδὸν σερνόταν, ἐνῶ δεξιὰ κι ἀριστερά του τὰ βήματα τῶν συνοδῶν ἦταν κανονικά.

— Κύριε ντ' Ἀρτανιάν, εἶπε ὁ Λουδοβίκος στὸ λοχαγὸ τῶν Σωματοφυλάκων, ἀληθινὰ πιστεύω ὅτι εἴσθε ὁ πιὸ καταπληκτικὸς ἄνθρωπος τοῦ βασιλείου μου.

◆ — Ὑπάρχουν στὴ ζωὴ πολὺ μεγαλύτερα πράγματα ἀπὸ τὸ χρῆμα — οἱ λογαριασμοί !

Constellation

Ἐναντίον τῶν συνεχῶν ἐπιδρομῶν ἑκατομμυρίων μικροβίων ἡ φύσις μᾶς ἔχει ἐφοδιάσει μὲ ἓνα θαυμάσιο σύστημα προστασίας.

Πῶς ἀμύνεται τὸ σῶμα μας

Τῶν RUTH & EDWARD BRECHER

« Ἐκεῖνο ποὺ προξενεῖ κατὰπληξι, ἔλεγε μιὰ φορὰ ἓνας μεγάλος γιατρός, δὲν εἶναι ἡ ἀρρώστια, ἀλλὰ ἡ ὑγεία ».

Παρακολουθήστε τὴν κατάστασι τῆς δικῆς σας ὑγείας καὶ σκεφθῆτε ὅτι κάθε μέρα δισηκατομύρια μικρόβια, συχνὰ ἐπικίνδυνα, ἐξορμοῦν ἐναντίον σας. Καὶ ὅμως ἀντὶ νὰ ἀρρωστήσετε ἢ νὰ πεθάνετε, μένετε ἐντελῶς ὑγιεῖς. Ἀναρίθμητα βακτηρίδια ἢ τοῖς εἰσέρχονται στὸν ὄργανισμό σας μὲ τὰ τρόφιμα ποὺ τρῶτε, μὲ τὸν ἀέρα ποὺ ἀναπνέετε ἢ εἰσδύον ἀπὸ τὸ δέρμα σας, καὶ ὅμως μένετε ὑγιεῖς. Μερικὰ μικρόβια ἐγκαθίστανται στὸ στόμα, τὴ μύτη, τὸ λαιμὸ σας ἢ τὰ ἔντερα καὶ πολλαπλασιάζονται συνεχῶς. Καὶ ὅμως μένετε ὑγιεῖς !

Πῶς προστατευόμεστε ἀπὸ τίς συνεχεῖς ἐπιθέσεις αὐτῶν τῶν μικροσκοπικῶν ὀργανισμῶν ; Αὐτὰ ἀκριβῶς ἀνακαλύπτουν σιγὰ σιγὰ οἱ γιατροὶ ὕστερα ἀπὸ ἐρευνες δεκάδων ἐτῶν. Καὶ αὐτοὶ ξέρουν πῶς ἡ ὑγεία μας προστατεύεται ἀπὸ ἓνα εὐφυὲς σύστημα « ἀμυντικῶν ἔργων » ποὺ ὑπάρχουν σὲ βάθος ἀκριβῶς ὅπως τὰ διαδοχικὰ χαρακώματα μιᾶς πολιορκημένης στρατιᾶς.

Φανταστῆτε λ.χ. ὅτι μιὰ σκόνι φορτωμένη μικρόβια μπῆκε στὸ μάτι σας. Τὸ πιθανώτερο εἶναι πῶς δὲν θὰ ἐνοχληθῇτε καθόλου. Ἡ ἐπιφάνεια τοῦ ματιοῦ ὑγραίνεται συνεχῶς ἀπὸ δάκρυα ποὺ περιέχουν μιὰ βακτηριοκτόνο οὐσία, τὴν λυσοζύμη. Ἡ λυσοζύμη εἶναι τόσο ἰσχυρή, ὥστε ἓνα μόνο δάκρυ σὲ δύο λίτρες δὲν εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ καταστρέψῃ τουλάχιστον ἓνα γένος μικροβίων.

Στὸν σίελο καὶ σὲ ἄλλα ὑγρά βρίσκουμε πάλι λυσοζύμη καθὼς καὶ διάφορα ἀντισηπτικά ποὺ τὰ ἔχουν ὀνόμασι λευκίνη, λυσίνη καὶ πλακίνη καὶ ποὺ ἡ μελέτη τους δὲν ἔχει ἀκόμη τελειώσει. Τὸ δέρμα πάλι ἔχει μιὰ σημαντικὴ βακτηριοκτόνο δύναμι. Ἔτσι οἱ δυσεντερικοὶ βράκλιοι μόνον ζωντανοὶ πολλὰς ὥρες μέσα σὲ μιὰ σταγόνα νερὸ ποὺ βρίσκειται ἐπάνω σὲ γυαλί, ἐνῶ πεθαίνουν μέσα σὲ εἴκοσι λεπτά ἂν ἡ σταγόνα αὐτὴ βρεθῇ στὴν παλάμη ἐνὸς καθαροῦ χεριοῦ !

Μερικὰ μικρόβια εἶναι ἱκανὰ νὰ ἀντιδράσουν σ' αὐτὴν τὴν ἐξωτερικὴ ἄμυνα, ἀκόμη καὶ νὰ πολλαπλασιαστοῦν στὴν ἐπιδερμίδα. Προτοῦ ὥστόσο ἀποκτή-

σουν τὴν ἰκανότητα νὰ βλάψουν πρέπει νὰ καταφέρουν νὰ μποῦν στὸ σῶμα ὅπου θὰ βρεθοῦν ἀντιμέτωπα μὲ ἓνα καταπληκτικὸ δίκτυο νέων ὁδοφραγμάτων. "Ἐτσι τὰ μικρόβια ποὺ φθάνουν ἀπὸ τὸ στόμα δέχονται τὴν ἐπίθεσι τῶν ἀντισηπτικῶν οὐσιῶν τοῦ σιέλου. "Ὅσα καταπίνουμε τὰ περιμένει τὸ στομάχι μὲ τὰ ἰσχυρὰ πεπτικὰ ὑγρὰ του καὶ ἔτσι πολὺ σπάνια φθάνουν ζωντανὰ στὰ ἔντερα.

Τὰ βακτηρίδια ποὺ δοκιμάζουν νὰ περάσουν ἀπὸ τὴ μύτη βρίσκονται στὸ λαβύρινθο τῆς ρινικῆς κοιλότητος ποὺ τὰ τοιχώματά του, ἐφωδιασμένα μὲ βλέννα, συλλαμβάνουν τὰ μικρόβια. "Ὁ ἐρεθισμὸς τῶν τοιχωμάτων αὐτῶν ἀπὸ τὰ μικρόβια προκαλεῖ τὴν ἐκδιώξιν τους εἴτε μὲ τὸ φτέρνισμα εἴτε μὲ τὴν ἔκκρισι τῆς μύτης. Πάντως ὅσα φθάνουν ὡς τοὺς βρόγχους πέφτουν μὲ τὴ σειρά σὲ ἄλλον ὑγρὸ βλεννογόνο καὶ πολλὰ φορὲς ἓνα βήξιμο τὰ διώχνει. Μικροσκοπικὰ πάλι « βλέφαρα » μὲ τίς συνεχεῖς κινήσεις τους σκουπίζουν καὶ σπρώχνουν τὴ βλέννα μὲ τὰ μικρόβια πρὸς τὸ λαιμὸ, ἀπὸ ὅπου οἱ ἀνεπιθύμητοι ἐπισκέπτες πέφτουν στὸν πεπτικὸ σωλῆνα.

Θὰ μπορούσε κανεὶς νὰ φανταστῇ πῶς ὁ κίνδυνος εἶναι μεγαλύτερος ὅταν τὰ μικρόβια εἰσδύουν στὸν ὀργανισμό ἀπὸ τὰ μικροσκοπικὰ συχνὰ ἀνοίγματα τοῦ δέρματος ἢ ἀπὸ τοὺς βλεννογόνους. "Ἀς ὑποθέσουμε ὅτι ἓνα βρώμικο καρφὶ μπαίνει στὸ πόδι σας. Κάθε μικρόβιο ποὺ μπαίνει μ' αὐτὸ τὸν τρόπο στοὺς

ἱστοὺς διαιρεῖται εἰς δύο μέσα σὲ εἴκοσι λεπτά καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς. "Ἀν τὰ πράγματα ἐξακολουθοῦσαν μ' αὐτὸν τὸν ρυθμὸ θὰ φιλοξενούσατε ἓνα ἑκατομμύριο ἀπογόνους τῶν μικροβίων μέσα σὲ ἑπτὰ ὥρες καὶ πολλὰ δισεκατομμύρια μέσα σὲ 24 ὥρες. Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ὁ ὀργανισμὸς σας θὰ εἶχε ἀσφαλῶς κατακλυστῇ ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ. Εὐτυχῶς, ὅμως, προτοῦ πραγματοποιηθῇ μιὰ τέτοια καταστροφή, σπεύδει νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἓνα ἄλλο ἀμυντικὸ σύστημα : ἡ φλεγμονή.

Ἡ φλεγμονὴ παρουσιάζεται στὸ σημεῖο μιᾶς ἐπιθέσεως μικροβίων ὅταν ἀποδεδευσθοῦν μερικὲς χημικὲς οὐσίες ποὺ προέρχονται ἀπὸ τὴν πάλῃ ἀνάμεσα στὰ κύτταρα καὶ τὰ μικρόβια. Οἱ οὐσίες αὐτὲς σκορπίζονται καὶ συναντοῦν αἰμοφόρα ἀγγεῖα στὰ ὁποῖα προκαλοῦν διαστολή. Ἡ χαλάρωσι τῶν τοιχωμάτων τῶν τριχοειδῶν ἀγγείων ἀφήνει νὰ ἀναβρῶσῃ τὸ πλάσμα τοῦ αἵματος συνοδευόμενον ἀπὸ λευκὰ αἰμοσφαίρια (λευκοκύτταρα) καὶ ἄλλες χημικὲς οὐσίες ποὺ ἀντιδρῶν στὴν ἐπέκτασι τῶν μικροβίων.

Τὰ λευκοκύτταρα αὐτὰ εἶναι ἀπὸ τοὺς πιὸ παράξενους καὶ τοὺς πιὸ ἀποτελεσματικoὺς φύλακες τοῦ ὀργανισμοῦ. Μοιάζουν μὲ τίς ἀμοιβάδες, τὰ μονοκύτταρα παράσιτα, καὶ ὅπως αὐτὲςμποροῦν καὶ κινεῖνται γρήγορα. "Ἐνα σύστημα ποὺ δὲν μᾶς εἶναι ἀκόμη καλὰ γνωστὸ προσελκύει τὰ λευκοκύτταρα σὰν νὰ τὰ μαγνητίζῃ στὸν τόπο τῆς μικροβιακῆς εἰσβολῆς ὅπου ἀρχίζουν νὰ κα-

ταβροχθίζουν ὅλα τὰ ξένα σωματίδια.

Τὸ θέαμα αὐτοῦ τοῦ « συμποσίου » στὸ μικροσκοπίο εἶναι συναρπαστικόν. Τὸ λευκοκύτταρο γλιστοᾷ ὡς τὸ πλησιέστερο βακτηρίδιο, τὸ σφηνώνει σὲ κάποιον γερὸ στήριγμα καὶ ὕστερα τὸ περιβάλλει μὲ τὸ γλοιῶδες σῶμα τοῦ ποὺ μισανόγει γιὰ νὰ τὸ ἀπορροφήσῃ. Ἀμέσως ἔπειτα γλιστρᾷ κοντὰ σὲ μιὰ καινούργια λεῖα.

Ἡ φλεγμονὴ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ ἄλλα φαινόμενα ποὺ βοηθοῦν τὰ λευκοκύτταρα στὸ ἔργο τους. Τὸ ἱνικογόνον, ἡ οὐσία τοῦ πλάσματος τοῦ αἵματος ποὺ συντελεῖ στὴν πῆξι, στερεοποιεῖται γρήγορα σὲ ἓνα δίκτυο ποὺ μπλέκεται μὲ ἄλλες πλασματικὲς οὐσίες καὶ μὲ τὰ λευκοκύτταρα καὶ σχηματίζει ἓνα τεῖχος. Στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ τείχους ὁ ἀγῶνας ἐναντίον τῶν μικροβίων συνεχίζεται, ἀλλὰ σὲ περιορισμένο χωρὸ. Τὰ ἀποσπῆματα καὶ οἱ δοτιῆνες παρουσιάζουν τυπικὰ παραδείγματα αὐτῶν τῶν μολύνσεων ποὺ τὸ περίφραγμα τους προστατεύει τὸ ὑπόλοιπο σῶμα ἀπὸ τὴν ἐπιδρομὴ τῶν βακτηριδίων.

Ὁ ὀργανισμὸς δὲν ἀρκεῖται σ' αὐτὴ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν μικροβίων καὶ γι' αὐτὸ κινετοποιεῖ ἐναντίον τους ὅλες του τίς δυνάμεις. Μερικὲς ἀπὸ τίς χημικὲς οὐσίες ποὺ ἔχει ἀποδεδευσῇ ἡ μάχη εἰσέρχονται στὸ αἷμα καὶ σημαίνουν συναγερμὸ στὶς ἀποθῆκες τῶν λευκοκυττάρων. Μέσα σὲ λίγα λεπτά ἑκατομμύρια ἀπ' αὐτὰ βρίσκονται στὸ αἷμα ποὺ τὰ ὀδηγεῖ σ' ὅλους τοὺς ἱστοὺς. Συγχρόνως ὁ μυελὸς τῶν

ὀστέων ἐπιταχύνει τὴν παραγωγή του σὲ λευκοκύτταρα γιὰ νὰ ἀναπλώσῃ τὰ ἀποθέματα.

Μερικὰ μικρόβια εἶναι σκεπασμένα μὲ μιὰ οὐσία ποὺ ὠθεῖ τὰ λευκοκύτταρα. "Ἄλλα μικρόβια τὰ σκοτώνουν μὲ τοξίνες. Καὶ νεκρὰ ὅμως τὰ λευκοκύτταρα ἐξακολουθοῦν νὰ ἀποβάλλουν ἀντιμικροβιακὰς ζύμες.

"Ὅταν τὰ λευκοκύτταρα δὲν ἐπαρκέσουν γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουν τὸ πεδίο τῆς μάχης, φθάνουν σὲ ἐνίσχυσί τους κύτταρα μεγαλύτερα (ἀλλὰ πάντα ὁρατὰ μόνο στὸ μικροσκοπίο) : εἶναι τὰ μακροφάγα, ἱκανὰ νὰ καταβροχθίσουν καὶ τὰ βακτηρίδια καὶ τὰ λευκοκύτταρα ποὺ τὰ περιέχουν.

Τὰ μικρόβια δὲν καταστρέφονται πάντα μὲ τὰ λευκοκύτταρα ἢ τὰ μακροφάγα ποὺ τὰ συλλαμβάνουν. Συμβαίνει ἓνα κύτταρο νὰ παρατείνῃ τὴ ζωὴ ἐνὸς βακτηριδίου ποὺ τὸ ἀπομονώνει ἀπὸ τίς ἀντισηπτικὲς οὐσίες τοῦ αἵματος καὶ τὰ ἀντιβιοτικά ποὺ δίνει ὁ γιατρός. Θὰ πρέπει λοιπὸν τὸ σῶμα νὰ μπορῇ νὰ ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὰ μικρόβια αὐτὰ καθὼς καὶ ἀπὸ τίς ἄλλες περιττὰς οὐσίες.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀρχίζει τὸ παιχνίδι τοῦ λέμφικου συστήματος, μὲ τὰ λεπτότατα ἀγγεῖα ποὺ ἀποστραγγίζουν τοὺς ἱστοὺς : λευκοκύτταρα, μακροφάγα καὶ ἀνεπιθύμητα σωματίδια περνοῦν σ' αὐτὰ τὰ ἀγγεῖα καὶ παρασύρονται ἀπὸ τὸ ὑγρὸ ποὺ κυλάει ἐκεῖ, τὴ λέμφο, πρὸς τὰ περιφερειακὰ λεμφικὰ γάγγλια ποὺ τὰ λέμε ἀδένες. Τὰ γάγγλια αὐτὰ, τοποθετημένα σὲ στρατηγικὰ σταυροδρόμια τοῦ σώματος, χρη-

σιμεύουν για φίλτρα όπου ἀδειάζουν τὰ βακτηρίδια καὶ τὰ ἄλλα σωματίδια. Ἡ λέμφος κυκλοφορεῖ ἀπὸ γάγγλιο σὲ γάγγλιο ὡς τὰ γάγγλια τοῦ λαιμοῦ όπου βρίσκει τὴ ροὴ τοῦ αἵματος. Στὸ ἐπίπεδο αὐτὸ ἔχει πιά ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὰ μικρόβια ποὺ κουβαλοῦσε.

Συμβαίνει ὥστόσο ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἀσθένεια τὰ ὑπεύθυνα μικρόβια νὰ ἐπιζοῦν πολὺ καιρὸ στὰ λεμφογάγγλια τοῦ λαιμοῦ κυρίως, τὸ ἔσχατο φράγμα ἀνάμεσα σ' αὐτὰ καὶ τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος. Γι' αὐτὸ παρατηροῦμε ὅτι τὰ γάγγλια αὐτὰ παραμένουν εὐαίσθητα καὶ πρησμένα ἐπὶ πολὺν καιρὸ μετὰ τὴν ἐξαφάνισιν τῶν ἄλλων συμπτωμάτων τῆς μολύνσεως.

Ἀκόμη καὶ ἂν μερικὰ μικρόβια κατορθώσουν νὰ φθάσουν στὸ αἷμα, ἔχουν νὰ ἀντιμετωπίσουν μιὰ ἄλλη γραμμὴ ἀμύνης. Ὁ μυελὸς τῶν ὀστέων, τὸ σπλῆν καὶ ἄλλα μικρότερα ὄργανα εἶναι ἐφωδιασμένα μετὰ πλῆθος μακροφάγα κύτταρα καὶ ἔτσι διυλίζουν τὸ αἷμα ἀπὸ τοὺς ἀνεπιθύμητους ἐπισκέπτες, ὅπως τὰ λεμφικὰ γάγγλια διυλίζουν τὴ λέμφο.

Πῶς ὅμως τὰ λευκοκύτταρα καὶ τὰ μακροφάγα μποροῦν νὰ διακρίνουν τὴ διαφορὰ ἀνάμεσα στὰ μικρόβια ἢ σὲ ἄλλα ἐχθρικά σωματίδια καὶ στὰ κύτταρα ἢ τὰ μόρια τοῦ δικοῦ μας σώματος; Ἡ ἀπάντησι βρίσκεται στὸ γεγονός ὅτι τὸ σῶμα μας ἔχει ἕνα σύστημα ἀναγνωρίσεως ποὺ καθορίζει τὰ νοσηρὰ μόρια. Ἡ « μάρκα » αὐτὴ ποὺ κολλάει σὲ κάθε ἐπιδρομέα χωριστὰ εἶναι

τὰ ἀντισώματα. Τὰ λευκοκύτταρα καὶ τὰ μακροφάγα καταβροχθίζουν στὸ δρόμο τους πλῆθος σωματίδια, μετὰ ἰδιαίτερη ὁμῶς προτίμησι σ' ἐκεῖνα ποὺ ἔχουν τὴν μάρκα τοῦ ἀντισώματος καὶ ἔτσι φαίνονται πῶς εἶναι ἐπιδρομεῖς.

Ἡ θεραπεία τῶν περισσοτέρων ἀσθενειῶν ὀφείλεται κυρίως στὰ ἀντισώματα. Ἄν δὲν πάθετε ποτὲ σκαρλατίνα, δὲν θὰ ὑπάρχουν στὸ σῶμα σας ἀντισώματα φτιαγμένα στὰ μέτρα τοῦ σχετικοῦ στρεπτόκοκκου. Μόλις ὁ στρεπτόκοκκος αὐτὸς βρεθῇ μέσα στὸν ὄργανισμό καὶ ἀρχίσῃ νὰ πολλαπλασιάζεται, τὰ ἐργοστάσια τῶν ἀντισωμάτων σημαίνουν συναγερμό. Γιὰ λίγες μέρες ἀκόμη τὰ μικρόβια πολλαπλασιάζονται καὶ ἡ ἀρρώστια σας χειροτερεύει : ὥστόσο ἡ μαζικὴ παραγωγὴ ἀντισωμάτων ἔχει ἀρχίσει καὶ γρήγορα βγαίνουν σὲ μεγάλες ποσότητες καὶ κολλοῦν στοὺς στρεπτόκοκκους τῆς σκαρλατίνης. Καὶ αὐτοὶ πάλι, « μαρκαρισμένοι » πιά, πέφτουν θύματα τῶν ἀπλήστων λευκοκυττάρων καὶ τῶν μακροφάγων καὶ ἔτσι ἀρχίζει ἡ θεραπεία. Καὶ τὸ αἷμα ὁμῶς περιέχει μιὰ οὐσία ποὺ συντελεῖ ἐπίσης στὴν καταστροφὴ τῶν βακτηριδίων ποὺ ἔχουν ἀντισώματα.

Χάρι στὰ ἀντισώματα ἐμβολιαζόμεστε ἐναντίον τῶν ὑποτροπῶν πολλῶν ἀσθενειῶν. Μετὰ τὴν πρώτη συνάντησι μετὰ τὴν σκαρλατίνα ἢ τὴν ἰλαρά, τὰ ἐργοστάσια ἀντισωμάτων τοῦ ὄργανισμοῦ χρειάζονται ἀρκετὲς μέρες γιὰ νὰ παραγάγουν τὸ μόριο ποὺ θὰ εἶναι προσαρμοσμένο στὸ καινούργιο μικρόβιο. Ὡστόσο ὁ

ταν μάθουν τὸν τρόπο, ἡ παραγωγή προχωρεῖ γρήγορα καὶ πλῆθος ἀντισώματα τοῦ εἶδους ποὺ θέλουμε βρίσκονται διαθέσιμα μερικὲς ὥρες μετὰ τὴν διείσδυσι τῶν μικροβίων, ἔτσι ποὺ τὸ δεύτερο αὐτὸ κύμα τῆς εἰσβολῆς καὶ ὅλα τὰ ἐπόμενα τοῦ αὐτοῦ εἶδους μικροβίων ἐξουδετερώνονται προτοῦ ἀκόμη προφθάσετε νὰ ὑποψιαστῇτε τὴν ὑπαρξίν τους.

Ἐπίσης χάρι στὰ ἀντισώματα μποροῦμε νὰ κάνουμε ἐμβόλια ἐναντίον τῶν μολυσματικῶν ἀσθενειῶν. Τὸ ἐμβόλιο εἶναι μιὰ οὐσία ποὺ μαθαίνει ἀπὸ πρὶν τὸν ὄργανισμό πῶς νὰ φτιάχνῃ ἀντισώματα ἐναντίον μιᾶς ἀσθενείας ἀπὸ τὴν ὁποία δὲν ἔχετε ἀκόμη μολυνθῇ. Ἐτσι τὸ ἐμβόλιο Σώλκ ἐναντίον τῆς πολιομυελίτιδος χρησιμοποιεῖ μικρόβια σκοτωμένα μετὰ φορμολίν γιὰ νὰ προκαλέσῃ τὸν ὄργανισμό νὰ παραγάγῃ ἀντισώματα ποὺ θὰ δράσουν ἐναντίον τῶν ζωντανῶν μικροβίων.

Μερικὰ μικρόβια ὑπερπηδοῦν τὸ φράγμα τῶν ἀντισωμάτων καὶ χαρακτηριστικὸ παράδειγμα εἶναι ὁ ἴδς τῆς γρίπης. Πότε πότε παρουσιάζεται ἕνας τύπος ἰοῦ ποὺ δὲν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰ συνήθη ἀντισώματα ἐναντίον τῆς γρίπης. Ὅταν γίνεται αὐτὸ ἔχουμε πανδημία γρίπης σ' ὅλο τὸν κόσμον, ὅπως συνέβη τελευταῖα μετὰ τὴν « ἀσιατικὴ γρίπη ». Μέσα σὲ λίγα χρόνια σχεδὸν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι παίρνουν τὸν ἴδιον τύπον τοῦ ἰοῦ καὶ ἐμβολιάζονται ἐναντίον του, ὁπότε παρουσιάζεται πάλι ἕνας ἄλλος καινούργιος τύπος. Κάθε τύπος ἰοῦ γρίπης ἀπαιτεῖ βέβαια ἰδιαίτερο εἶδος ἀντισωμάτων.

Τὰ περισσότερα ἀντισώματα τοῦ οἴματος βρίσκονται συγκεντρωμένα σὲ μιὰ οὐσία τοῦ πλάσματος τοῦ αἵματος ποὺ τὸ λέμε αἰμοσφαιρίνη γάμμα. Ἡ οὐσία αὕτη μπορεῖ νὰ ἐξαχθῇ ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν αἰμοδοτῶν καὶ νὰ διατηρηθῇ γιὰ πολὺ. Μικρὲς δόσεις τῆς οὐσίας αὐτῆς μποροῦν νὰ δώσουν προσωρινὴ ἀνοσία ἐναντίον τῆς ἰλαρᾶς καὶ τοῦ μολυσματικοῦ ἰκτέρου. Τὰ ἀντισώματα ποὺ « δανεῖζετε » ὥς ποῦμε ἀπὸ τὴν αἰμοσφαιρίνη γάμμα ἐνεργοῦν ἀκριβῶς ὅπως ἐκεῖνα ποὺ φτιάχνετε μόνοι σας.

Τὰ βρέφη διατηροῦν τὴν καλὴ τους ὑγεία χάρι στὰ « δανεικὰ ἀντισώματα ». Ἡ δική τους κατασκευὴ ἀντισωμάτων εἶναι μισή, σχεδὸν μηδαμινὴ στοὺς πρώτους μῆνες τῆς ζωῆς τους καὶ χάς στὰ ἀντισώματα τῆς μητέρας, ποὺ τοὺς τὰ ἔχει μεταδώσει πρὶν ἀπὸ τὴ γέννησί τους, ἐπωφελοῦνται προσωρινὰ ἀπὸ τὴ μητρικὴ ἀνοσία γιὰ τίς περισσότερες μολυσματικὲς ἀσθένειες. Τὸ μητρικὸ γάλα, κυρίως στὴν ἀρχή, εἶναι κι αὐτὸ μιὰ πηγὴ ἀντισωμάτων γιὰ τὸ παιδί.

Μερικὰ μικρόβια ἀρκοῦντο νὰ ἐπιτεθοῦν στὰ κύτταρα ποὺ τὰ περιβάλλουν πιὸ κοντά, ἄλλα ὁμῶς ἐκκρίνουν μόρια τοξινῶν ποὺ κυκλοφοροῦν καὶ σκορπίζουν στὸν ὄργανισμό. Οἱ βάκιλλοι τῆς διφθερίτιδος καὶ τοῦ τετάνου ἀποτελοῦν τέτοια παραδείγματα. Ἐναντίον τῶν τοξινῶν ὁ ὄργανισμὸς παράγει ἀντιτοξίνες, δηλαδή ἀντισώματα ποὺ δρῶν ἐναντίον τῶν μορίων τῶν τοξινῶν. Ὅπως ἀκριβῶς μποροῦμε νὰ ἀποκτήσουμε ἀνοσία ἐναντίον τῶν ἀσθενειῶν μετὰ τοῦ, ἔτσι μπο-

ροῦμε νὰ προστατευθοῦμε ἐναντίον τῶν διφθεριτικῶν καὶ τετανικῶν τοξινῶν μὲ ἐνέσεις τροποποιημένων τοξινῶν ἢ ἀντιτοξινῶν.

Εἶναι πολὺ πιθανὸ πὼς ἡ ἀνθρωπότητα θὰ εἶχε ἐκλείψει ἀπὸ καιρὸ ἂν ὁ ἄνθρωπος δὲν ἦταν ἐφωδιασμένος μὲ τὸ θαυμάσιον αὐτὸ σύστημα ἀμύνης.

Τί ἀκριβῶς ἐννοεῖτε ὅταν λέτε:

Γιὰ κάθε μιὰ ἀπὸ τις παρακάτω λέξεις διαλέξετε ἀνάμεσα στοὺς 3 ὁρισμοὺς ἐκεῖνον ποὺ νομίζετε ὅτι ἀποδίδει τὴν ἀκριβή σημασίαν της:

1) ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ. Α : Παρηγορία. Β : Αἰνιγμα. Γ : Ὑπονοούμενο.

2) ΑΜΗΝ. Α : Τέλος. Β : Μακάρι. Γ : Θεός.

3) ΑΝΑΝΗΦΩ. Α : Ξαναπλένω. Β : Ξαναπαντρεύομαι. Γ : Συνέρχομαι.

4) ΑΝΙΔΙΟΤΕΛΗΣ. Α : Ἀφιλοχρήματος. Β : Ἀνίδεος. Γ : Ἀτέλειωτος.

5) ΑΤΤΡΑΞΙΟΝ. Α : Κωμωδία. Β : Θεατρικὸ ἔργο. Γ : Διασκέδασι.

6) ΔΕΡΒΙΣΗΣ. Α : Παλληκαρῆς. Β : Καλοζωιστής. Γ : Βλάσφημος.

7) ΕΞΟΦΘΑΛΜΟΣ. Α : Ὅλο-

φάνερος. Β : Ἀόματος. Γ : Βλέφαρο.

8) ΙΕΡΟΤΕΛΕΣΤΙΑ. Α : Κυριακάτικη λειτουργία. Β : Θυσία. Γ : Ὁρησκευτικὴ λειτουργία.

9) ΚΑΚΟΒΟΥΛΟΣ. Α : Κατάσκοπος. Β : Μὲ κακὲς προθέσεις. Γ : Συκοφάντης.

10) ΚΑΤΑΤΡΥΧΩ. Α : Γεμίζω τρίχες. Β : Καταδιώκω. Γ : Βασανίζω.

11) ΚΟΜΠΑΣΜΟΣ. Α : Ὑπερηφάνεια. Β : Δισταγμός. Γ : Κομπολόι.

12) ΜΑΚΡΑΙΩΝ. Α : Ὑψηλός. Β : Μακροχρόνιος. Γ : Μακρινός.

13) ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ. Α : Θέατρο. Β : Μπουζούκια. Γ : Ὁμάδα.

14) ΦΛΕΓΜΑ. Α : Ἀπάθεια. Β : Ἐχθρα. Γ : Λόγος.

(Λύσεις στὴ σελίδα 127)

ΓΙΑ ΝΑ ΠΕΡΝΑ Η ΩΡΑ

◆ Δυὸ χρηματίζονται τῆς Γουὼλ Στρήτ συναντῶνται στὸ τραῖνο.
— Τί νέα, Ντίκ; λέει ὁ ἕνας. Ἄκουσα πὼς πάντρεψες τὴν κόρη σου!
— Ναί, λέει ὁ Ντίκ κατηφής. Ἐγὼ ξώδεψα 10.000 δολλάρια γιὰ νὰ τὴ μορφώσω καὶ κείνη βρῆκε ἕναν προκομμένο ποὺ διαθέτει 2.000 ὅλα κι ὅλα τὸ χρόνο γιὰ νὰ τὴ ζήσει!
— Τί παραπονιέσαι, Ντίκ; τὸν παρηγορεῖ ὁ φίλος ξεδιπλώνοντας τὴν ἐφημερίδα τοῦ Χρηματιστηρίου. Παίρνεις 20 ο)ο γιὰ τὴν τοποθέτησι τῶν χρημάτων σου.

Karl Roberts

◆ Ἡ Ὅπερα τοῦ Παρισιοῦ, ἔργο τοῦ ἀρχιτέκτονος Γκαρνιέ, ἦταν γιὰ πολὺ καιρὸ ἕνα μνημεῖο μὲ πολὺ ἀμφισβητούμενη ἀξία. Ὡστόσο στὶς ἀρχὲς τοῦ αἰῶνα γινόταν συζήτησι νὰ στηθῇ ἐκεῖ μπροστὰ τὸ ἀγαλμα τοῦ κατασκευαστοῦ της.
Καὶ ἕνας δημοσιογράφος ἔγραψε: Πρὸς τί νὰ ἐξομολώσωμε τὸν ἀγαθὸ Γκαρνιέ μὲ τοὺς ἐγκληματίες ποὺ ἐπιστρέφουν πάντοτε στὸν τόπο τοῦ ἐγκλήματος...

Pourquois Pas?

◆ Ὅταν τελείωσε τὸ δείπνο, ἡ δεσποινὶς τοῦ σπιτιοῦ ἔπαιξε μιὰ φαντασία πάνω στὴ «Μανόν». Ὅταν τελείωσε τὸ κομμάτι, κάποιος ἔσκυψε πρὸς τὸν διάσημο συνθέτη Μασσενέ ποὺ ἦταν ἀνάμεσα στοὺς καλεσμένους καὶ τοῦ εἶπε:
— Δὲν εἶναι ταλέντο αὐτὴ ἡ μικρή, μαίτρ;
— Βέβαια, βέβαια, ἀπάντησε ὁ συνθέτης τοῦ «Βέρθερου». Παίζει μὲ τρόπο ἀληθινὰ εὐαγγελικό.
— Πὼς τὸ ἐννοεῖτε αὐτό; ρώτησε ὁ ἄλλος.
— Ἡ δεξιὰ της ἀγνοεῖ διαρκῶς τί ποιεῖ ἡ ἀριστερά της! ἀπάντησε ὁ Μασσενέ.

Boston Star

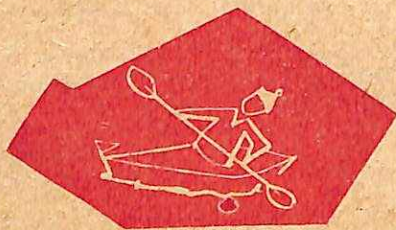
◆ Μιὰ κυρία πολὺ ἄσχημη, πολὺ μύωψ καὶ πολὺ πικρόχολη περιδιαβάζει σ' ἕνα μουσεῖο μὲ τὸν ἄνδρα της καὶ κριτικάρει πολὺ αὐστηρὰ ὅλα τὰ ἔργα.
— Κι αὐτὸ ἐδῶ τὸ τέρας!... τί σοῦ λέει; ρωτᾷ σε μιὰ στιγμή τὸν ἄνδρα της.
— Αὐτό, ἀγαπητή μου... εἶναι καθρέφτης! τῆς λέει σιγανὰ ἐκεῖνος.

Constellation

ΔΙΑΚΟΠΕΣ... ΣΤΟ ΦΕΓΓΑΡΙ!

Το
WILLY LEY

«Επισκεφθήτε φέτος το καλοκαίρι το φεγγάρι! Σταθήτε με δέος μπροστά στα ύψηλα σπήλαια. Κοιτάξτε στο βάθος των απύθμυνων κρατήρων. Παρακολουθήστε τη γη να λαμνυρίζει 240.000 μίλια μακριά! Ταχεία και άνετες ρουκέτες σας μεταφέρουν εκεί και σας φέρουν πάλι πίσω στη γη»!

Πριν από δέκα χρόνια μια τέτοια ρεκλάμα ενός ταξιδιωτικού γραφείου θα φαινόταν τρέλλα. Σήμερα φαίνεται τόσο πιστευτή, όσο και ένα ταξίδι στην Κιανή Άκτι ή στο Μαϊάμι. Το ταξίδι στο φεγγάρι δεν αποκλείεται να γίνει πραγματικότητα μέσα στη διάρκεια της ζωής πολλών από μας.

Οι σχετικές εικόνες που δημοσιεύονται πότε πότε είναι τώρα καθαρή φαντασία. Πέρι θα σας έκαναν να γελάσετε! Σήμερα όμως, αν κυκλοφορήσει ένας «Οδηγός ταξιδιού στο φεγγάρι», δεν αποκλείεται πολλοί από μας να αρχίσουμε να μαζεύουμε χρήματα για να μη χάσουμε την ευκαιρία. Και προσωπικά πιστεύω πως πριν από το τέλος του αιώνα μας ασφαλώς θα βρίσκεται στα χέρια μας ένα ταξιδιωτικό φυλλάδιο μ' αυτόν το συναρπαστικό τίτλο.

Οι επιστήμονες που ασχολούνται με τις έρευνες τις σχετικές με τις ρουκέτες είχαν εφαρμόσει ένα είδος ιδιωτικού προγράμματος για την κατάκτηση του σύμπαντος για μια δεκαετία περίπου. Στην αρχή έπρεπε να επιτευχθεί η κατασκευή ενός τεχνητού δορυφόρου της γης χωρίς πλήρωμα. Έκτος από την επιστημονική του αξία, ο δορυφόρος θα χρειαζόταν για να αποδείξει στους μη επιστήμονες ότι

ή πραγματοποιήσει του ήταν δυνατή. Κάπου πέντε-έξι χρόνια μετά τον πρώτο τεχνητό δορυφόρο (θα γράφη το ιδιωτικό πρόγραμμα) ένα διαστημόπλοιο κατευθυνόμενο από τη γη ταξίδευε σε ειδικά τροχιά γύρω στη γη. Και λίγα χρόνια αργότερα έρχοταν το διαστημόπλοιο με ανθρώπους, που κινείται γύρω στη γη.

Όταν θα υπήρχε πια ένας σταθμός στο διάστημα, ο δρόμος για τους άλλους πλανήτες που κινούνται γύρω στον ήλιο μας θα είναι ελεύθερος. Και βέβαια η δική μας σελήνη θα είναι ο πρώτος σταθμός των ταξιδιών στο διάστημα, γιατί βρίσκεται σε μια λογικά κοντινή απόσταση, μόνο 240.000 μίλια.

Ο άνθρωπος δεν θα πετάξει βιαστικά και γρήγορα στη σελήνη μόλις μάθει ότι μπορεί. Η εποχή του μοναχικού και ριψοκίνδυνου εξερευνητή πέρασε πια. Θα γίνει προσεκτική οργάνωση, που σημαίνει ότι πριν από τον άνθρωπο θα προηγηθούν μηχανικοί αγγελιαφόροι.

Πρώτα θα σταλή στο φεγγάρι πολλές φορές μια ρουκέτα εφωδιασμένη με συσκευές τηλεοράσεως. Ύστερα θα γίνει πτήση μιας ρουκέτας με πλήρωμα γύρω στο φεγγάρι. Και τέλος, μερικά

χρόνια μετά τη συμπλήρωσι του σταθμού στο διάστημα, ο άνθρωπος θα άπτεβιβαστή στη σελήνη.

Σχετικά με την πρώτη αποβίβαση στο φεγγάρι υπάρχουν δύο θεωρίες. Η μία λέει πως το πρώτο διαστημόπλοιο που θα προσγειωθεί εκεί θα είναι μικρό, με πλήρωμα ίσως τριών ατόμων. Η άλλη θεωρία, που την υποστηρίζει και ο δρ. Βέρνερ φον Μπρόουν, λέει πως η πρώτη προσγείωσι στο φεγγάρι θα είναι μια αποστολή, μια ομάδα πεπειραμένων επιστημόνων και έρευνητών, που θα μπορούν να δουλέψουν διεξοδικά μέσα σε λίγες εβδομάδες. Όταν η αποστολή επιστρέψει στη γη θα φέρη όλα τα στοιχεία που χρειάζονται για να αποφοιστή αν θα πρέπει να ιδρυθί στη σελήνη μια μόνιμη βάση.

Το παρατηρητήριο της σελήνης.

Από καιρό τώρα οι αστρονόμοι εκφράζουν την επιθυμία να έχουν ένα άστεροσκοπείο εγκατεστημένο στη σελήνη. Χωρίς να υποδιζώνται από τις ατμοσφαιρικές διαταραχές και με τον ουρανό γύρω τους μαύρο, ακόμη και όταν ο ήλιος θα λάμπη, πιστεύουν ότι θα μπορούν να λύσουν τα μυσά αστρονομικά τους ανίγματα πολύ γρήγορα.

Αν αποφασιστή να ιδρυθί ένα άστεροσκοπείο στο φεγγάρι, μπορούμε να προειπώμε μερικά πράγματα με αρκετή βεβαιότητα. Ένα από αυτά θα είναι η συγχρονισμένη έκδοσι μιας συσκευής που την είχαν σκεφθή οι Γερμανοί πριν από σαράντα χρόνια.

Στον πρώτο Παγκόσμιο πόλεμο οι Γερμανοί είχαν ωρισμένες μονάδες που πολέμουσαν στην Ανατολική Αφρική υπό τον στρατηγό φον Λέττοου Φόρμπεκ. Η θέσι τους ήταν σχεδόν άπτεπιστική και τους έλειπαν τα πάντα, κυρίως ιατρικά εφόδια και πυρομαχικά για μικρά όπλα. Ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούσε να φθάση κανείς στις γερμανικές αυτές μονάδες ήταν από τον αέρα. Και τότε μόνο αερόχρηνα που υπήρχε τότε για να πετάξω σε τόση απόσταση ήταν ένα αερόπλοιο Ζέππελιν. Έτσι αρχισαν να ετοιμάζουν τον κατάλογο των πραγμάτων που θα έστελναν στην Ανατολική Αφρική με το ΖΛ 104.

Ένα αεροσκάφος για πολλές χρήσεις!

Όταν όμως οι οργανισμοί έφθασαν σ' αυτό το σημείο άρχισαν να σκέπτονται ότι το αερόπλοιο ίσως να μη μπορούσε να επιστρέψη, γιατί δεν θα μπορούσε να ανεφοδιαστή στην Ανατολική Αφρική. Γιατί λοιπόν να μη γίνει το αερόπλοιο χρήσιμο στο στρατό;

Το εξωτερικό ύφασμά του περίβλημα του αεροπλάνου έγινε από ύφασμα που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθί για στολές. Ένα άλλο έσωτερικό χοντρό περίβλημα κόπηκε έτσι ώστε να μπορεί να σχηματίση σκηνές. Τα στηρίγματα πήραν ειδικό σχήμα ώστε να γίνουν δοκάρια για τις σκηνές. Ένα τμήμα του σκελετού θα μπορούσε να γίνει ιστός ασυρμάτου. Το πάτωμα στρώθηκε με δέρμα κατάλληλο για στολές παπουτσιών κλπ. Το γεγονός ότι το αερόπλοιο δεν μπόρεσε να φθάση στον προορισμό του δεν έχει τόση σημασία. Η ιδέα ήταν χρήσιμη.

Τα διαστημόπλοια που θα κάνουν την πρώτη εγκατάστασι στο φεγγάρι θα κατασκευαστούν ίσως επάνω σ' αυτή τη βάση. Όποιοδήποτε τμήμα του σκάφους προσφύεται από το σχήμα του για να γίνει και κάτι άλλο, θα κατασκευαστή έτσι ώστε να μπορεί να χρησιμοποιηθί στο φεγγάρι.

Εκείνο που θα ακολουθήσει είναι γνωστό από την στρατιωτική ιστορία: Θα είναι ο άπτεπισμένος αγώνας να κρατηθί μια βάση μικρή. Ας υποθέσουμε πως το σχέδιο πρέπει να κρατηθί μυστικό. Πάντως θα χρειαστούν περίπου είκοσι επιστήμονες και τεχνικοί και ένας λόχος στρατού για να φυλάξω τη βάση και να κάνουν τις χειρωνακτικές δουλειές.

Αν όμως οι εργασίες δεν τελειώσουν γρήγορα, οι παντρεμένοι επιστήμονες και τεχνικοί θα θέλουν να πάρουν κοντά τους τις γυναίκες και τα παιδιά τους. Έτσι προσθέτονται κάπου 15 γυναίκες και 30 παιδιά. Τα παιδιά χρειάζονται δάσκαλο. Και θα πρέπει να υπάρξω κάποια ψυχαγωγία για όλους. Τα έθιμα απαρτία θα είναι ένα πλυντήριο και ένα επιδιερρωτήριο παπουτσιών. Έπειτα όλοι θα θέλουν να φάνε τρεις φορές την ημέρα. Μ' αυτόν τον τρόπο, εκεί που

θέλαμε να έχουμε μια μικρή και μυστική βάσι, θα έχουμε μια μικρή πόλι.

Όλα αυτά σημαίνουν πώς ένα άστεροσκοπείο εγκατεστημένο στο φεγγάρι δεν θα μείνει, δεν θα μπορεί να μείνει ένα απλό άστεροσκοπείο, που θα λειτουργεί με τρεις άστρονόμους και έξι βοηθούς εναλλασσόμενους σε κανονικά διαστήματα. Όταν γίνη το άστεροσκοπείο θα έχη σαν αναπόφευκτο αποτέλεσμα ένα μικρό οικισμό.

Με τα κριτήρια της γής ο οικισμός αυτός θα είναι αρκετά παράξενος, αφού ολόκληρος θα είναι υπόγειος.

Ή θέα από την επιφάνεια της σελήνης θα μένη αλησμόνητη. Στον ουρανό πέρα θα κρέμεται μια τεράστια γή. Το πρασινογάλαζο φως της γής και το κιτρινόλευκο φως του ήλιου θα δημιουργούν παράξενα χρωματιστά παιχνίδια επάνω και γύρω στους αλλόκοτους σχηματισμούς των βράχων στην επιφάνεια της σελήνης. Οι βράχοι είναι γυμνοί, αλλά πασπαλισμένοι με λεπτότατη πετρώσκει που την δημιουργούν οι αναρίθμητοι μετεωρίτες μεγέθους κόκκου σκόνης. Και όταν κοιτάζετε — μακριά από τον ήλιο για να μην τυφλώνεται το βλέμμα σας — θα βλέπετε τα αστέρια σκορπισμένα αβθονά επάνω στο μαύρο βελούδο του ουρανού.

Ωστόσο όλη αυτή η παράξενη όμορφη δεν ξεουδετερώνει το γεγονός ότι η σελήνη δεν είναι καθόλου φιλόξενος τόπος. Ή νύχτα εκεί διαρκεί όσο δύο έβδομάδες της γής και σ' αυτές τις δύο έβδομάδες οι βράχοι ακτινοβολούν στο διάστημα όλη τη θερμότητα που πήραν στις δύο έβδομάδες της ημέρας. Έτσι γίνονται εξαιρετικά ψυχροί.

Στο τελευταίο τμήμα της σεληνιακής ημέρας των δύο εβδομάδων πάλι, οι βράχοι θερμαίνονται πολύ, τουλάχιστον κοντά στο σημείο του ίσημερινού της σελήνης. Μπορούμε να αποφύγουμε τη ζέστη της ημέρας αν εγκαταστήσουμε το κέντρο μας κοντά στους πόλους της σελήνης, ίσως κοντά στον βόρειο πόλο της, γιατί η περιοχή του νοτίου πόλου της είναι πολύ όρεινη. Σε μια τέτοια τοποθεσία δεν θα κάνη πολύ ζέστη την ημέρα, αλλά στη διάρκεια της νύχτας το κρύο θα είναι εξίσου ένοχλητικός παράγων.

Αέρας μηδέν!

Στη σελήνη δεν υπάρχει ατμόσφαιρα όπως έμεις την έννοούμε. Αυτό σημαίνει κάτι περισσότερο από το απλό γεγονός ότι δεν υπάρχει αέρας για να αναπνεύσουμε. Σημαίνει πώς οι κοσμικές ακτίνες — που είναι πυρηνες ατόμων κινούμενοι με άπιστευτη ταχύτητα — δεν απορροφώνται, αλλά πληττούν ό,τι βρουν μπροστά τους με όλη τους τη δύναμη. Σημαίνει ακόμη πώς δεν υπάρχει τίποτα για να σταματήσει ή να επιβραδύνει τους μετεωρίτες να πέφτουν από το διάστημα. Οι περισσότεροι είναι απλώς κόκκοι σκόνης, αλλά μερικοί έχουν το μέγεθος χαλικοῦ και θα μπορούν να χτυπήσουν σαν σφαίρες.

Οι μετεωρίτες που είναι σαν χαλίκια είναι τόσο σπάνιοι ώστε θα πρέπει να είναι πολύ άτυχος ένας άνθρωπος που βρίσκει στην επιφάνεια της σελήνης για να χτυπηθή από αυτούς. Αλλά δεν μπορούμε βέβαια να εκθέσουμε έναν ολόκληρο οικισμό σε ένα τέτοιο κίνδυνο.

Ή απάντησι σε όλα αυτά είναι να καταφύγουμε κάτω από το έδαφος. Σε δέκα μέτρα κάτω από την επιφάνεια της σελήνης η θερμοκρασία των βράχων δεν θα αλλάξη με τον κύκλο της ημέρας και της νύχτας. Οι βράχοι θα είναι ίσως αρκετά κρύοι, αλλά θα μπορούν να θερμανθούν και όπως ο βράχος δεν είναι καλός αγωγός της θερμότητας, η απώλεια θερμότητας θα είναι μικρή. Ή υπόγεια εγκατάστασι θα είναι ασφαλής από τους μετεωρίτες, ακόμη και αν ένας από τους μεγάλους που ζυγίζουν κάπου μισό τόννο προσγειωθεί ξαφνικά πάνω απ' αυτήν.

Το πρόβλημα του εφοδιασμού σε αέρα μπορεί να λυθή εύκολα. Ο άνθρωπος εισπνέει οξυγόνο και εκπνέει διοξείδιο του άνθρακος. Το ίδιο κάνουν και τα φυτά τη νύχτα. Όταν όμως φωτιστούν με ήλιακές λάμπες τα φυτά παίρνουν διοξείδιο του άνθρακος που είναι τροφή γι' αυτά και αποβάλλουν οξυγόνο. Φυτά θα μπορούσαν να μεγαλώσουν σε ειδικές δεξαμενές (με τη μέθοδο που στη γή λέγεται «υδροπονική») και δεν υπάρχει κανένας λόγος

τα φυτά που μεγαλώνουν για να απορροφούν διοξείδιο του άνθρακος να μη μπορούν να είναι φυτά φαγόσμημα για τον άνθρωπο.

Με την απλή φυσική του εξελίξι το αρχικό άστεροσκοπείο θα γίνη ένας μικρός οικισμός. Ακόμη και στο διάστημα της αναπτύξεώς του κάποια εφημερίδα ή ένα πρακτορείο ειδήσεων θα στείλη ασφαλώς στο φεγγάρι ένα ανταποκριτή του για να αναφέρει τι γίνεται εκεί επάνω. Έντυπωσιασμένος από το ταξίδι, ο ανταποκριτής θα γράψη ένθουσιωδη άρθρα που θα τα καταβροχθίζουν όλοι και τουλάχιστον οι μισοί αναγνώστες θα θέλουν να δούν οι ίδιοι από κοντά τη σελήνη.

Από όλους εκείνους που θα διαβάσουν αυτές τις ιστορίες και θα βλέπουν την έκδρομη στην τηλεόρασι, ασφαλώς πολλοί θα θελήσουν να κάνουν το ταξίδι και αρκετοί θα διαθέτουν τα χρήματα για να δοκιμάσουν αυτή τη μοναδική συγκίνησι.

Ύστερα ο ενδιαφερόμενος θ' αρχίσει να παρακολουθή τις σχετικές ειδήσεις και θα δει ότι ως τότε θα έχουν γίνει πάνω από 400 ταξίδια στο φεγγάρι. Ένα διαστημόπλοιο βέβαια θα έχη κάνει αναγκαστική προσγείωσι και ένα άλλο θα έχη συντριβή, αλλά αυτά στην αρχή. Το ταξίδι στο φεγγάρι μπορεί να μη φαίνεται για την ώρα τόσο ασφαλές όσο ένα αεροπλανικό ταξίδι στη γή, πάντως με τον καιρό θα είναι αρκετά σίγουρο.

Ένα ταξίδι 48 ωρών.

Οι συνθήκες ταξιδιού όμως σε ένα διαστημόπλοιο δεν θα είναι εξαιρετικής πολυτελείας. Μπορούμε να πούμε πώς θα είναι «αρκετά άνετες». Ωστόσο όμως ο χρόνος που θα χρειάζεται για το ταξίδι θα έχη περιοριστή στο μισό.

Οι πρώτες εξερευνητικές πτήσεις, ξεκινώντας από το σταθμό του διαστήματος, θα χρειάζονται πέντε μέρες για τη μια διαδρομή. Ύστερα από τρία χρόνια θα έχουμε τα διαστημόπλοια που θα μπορούν να έλθουν για το φεγγάρι κατευθείαν από τη γή. Θα χρειάζονται τέσσερις μέρες για τη

μια διαδρομή. Ύστερα οι μηχανικοί θα πουν πως αν μπορούσαν να κερδίσουν άλλα 10 % σε ταχύτητα, θα περιορίσουν τη διαδρομή σε 56 ώρες. Και αργότερα θα καταφέρουν να γίνονται σε 48 ώρες. Οι άνθρωποι θα μπορούσαν ασφαλώς να ζήσουν δυο μέρες περιορισμένοι σαν σε υποβρύχιο.

Μ' αυτές τις σκέψεις θα έχη ιδρυθή το πρώτο διαπλανητικό ταξιδιωτικό πρακτορείο που θα μπορεί να υποσχεθή πολλά. Δύο εβδομάδες θα τις περνούν οι ταξιδιώτες επάνω ή μάλλον μέσα στο φεγγάρι. Θα είναι μια καταπληκτική περιπέτεια αν όχι για τίποτε άλλο, τουλάχιστον για την ελάττωσι του βάρους που θα νιώθουν για δυο εβδομάδες. Αν μια κυρία ζυγίσει 60 κιλά, στο φεγγάρι θα νιώθει σαν να ζυγίσει μόνο 12 και ο κύριος που προσποθεί να αλλάγαγή από ένα μέρος από τα 90 κιλά του, αν πάη στο φεγγάρι θα αισθανθή πως ζυγίζει μόνο 18.

Στο φεγγάρι θα το βρίσκετε πολύ εύκολο να κάνετε ένα άλμα 10 μέτρων και θα υπάρχουν ενδιαφέροντα σπήλαια για να τα εξερευνήσετε με πεπειραμένους οδηγούς. Αν δεν σάς ένοχλη η στολή του διαστήματος, θα μπορείτε να πάτε μια έκδρομη με ειδικό όχημα στην επιφάνεια της σελήνης. Βέβαια η υπόγεια ή μάλλον η «υποσεληνιακή» κατοικία σας δεν θα έχη παράθυρα, αλλά θα υπάρχη το καλύτερο που μπορείτε να έχετε ύστερα από το παρόν. Στη θέσι των παραθύρων θα υπάρχουν μεγάλες θόνες έγχρωμης τηλεόρασεως, που θα σάς δείχνουν το τοπίο της σελήνης πάνω από σάς και θα αποκοιμίστε κοιτάζοντας τη γή στον ουρανό του φεγγαριού.

Αυτά θα μπορεί ασφαλώς να υποσχεθή το ταξιδιωτικό πρακτορείο.

Και κάποια μέρα, κάποιο πρακτορείο ασφαλώς θα τα υποσχεθή. Ο χρόνος της ημέρας αυτής θα είναι κάπου γύρω στα 1993.

Οι έσοχες δύο εβδομάδες της παραμονής σας στο φεγγάρι θα τελειώσουν πολύ γρήγορα και θα γυρίσετε λυπημένος στη γή, φρέσκος και ξεκούραστος, γεμάτος αναμνήσεις από τον παράδεισο της σελήνης.

- Μιά άναδρομή στις ρίζες του
- καλύτερου και του χειρότερου
- έπιτεύγματος του ανθρώπου.

ΔΑΙΜΟΝΙΚΕΣ ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ;

Υπάρχει μέσα στη « Βίβλο του Ένώχ » ένα περίεργο έδάφιο με άπιθανο και καταπληκτικό περιεχόμενο, που μιλεί για σχέσεις δαιμόνων με γυναίκες, συσχετίζει δε αυτές τις παράταιρες σχέσεις με τις πρώτες έπιστημονικές γνώσεις του ανθρώπινου γένους, που ήρθαν σαν ένα άντάλλαγμα για τις χάρες που έπαιρναν αυτοί από τις γυναίκες των ανθρώπων.

« Κατώκησαν μετ' αυτών, λέει η ΒΙΒΛΟΣ ΤΟΥ ΕΝΩΧ, και έδίδαξαν αυταίς την μαγανείαν, τας γοητείας, τας των ριζών και των δένδρων δυνάμεις, την τέχνην του παραιρηγνείν τους άστέρους, τὰ μαγικά σημεία. Έδειξαν δ' αυταίς την των κοσμίων χρήσιν, την της ζωγραφικής, την τέχνην του βάπτειν τας όφους, των εκλεκτών λίθων την χρήσιν και τὰ βαφικά. Έγένετο όθεν επί της γης μεγάλη άσέβεια... » (Πατολογία Migne, τ. I σ 395 - 514).

Έσμιζαν, λέει, οι δαίμονες με τις γυναίκες των ανθρώπων και για τις χάρες που λάβαιναν απ' αυτές, τις δίδαξαν τη μαύρη μαγεία, τις γητείες, τὰ πρώτα στοιχεία της άστρονομίας, της βοτανικής και της φαρμακοποιίας. Τις δασκάλεψαν ακόμα στις καλές τέχνες, τις δίδαξαν τη ζωγραφική και την κοκκεταρία, καθώς και την κοσμηματοποιία και τη βαφική. Έπεσε λοιπόν γιαυτό επάνω στη γη μεγάλη άσέβεια.

Η « Βίβλος του Ένώχ » βρίσκεται στην ίδια γραμμή με τὰ Άπόκρυφα Εύαγγέλια και είναι ένα από αυτά. Δέ λογαριάζονται μολαταυτα τὰ Άπόκρυφα Εύαγγέλια για « κανονικά » Βιβλία της Γραφής, ούτε είναι παραδεκτά σαν αυθεντικά ιερά κείμενα. Και ναί μὲν αυτά περιέχουν καμμιά φορά και μαργαρίτες, όπως παραδέχονται οι μεγάλοι έρμηνευτές της Γραφής, όμως τὸ νὰ βρεθουν και νὰ ξεχωριστούν αυτά τὰ μαργαριτάρια είναι από τὰ δυσκολώτερα πράγματα, με τὸ νὰ σιωπούν τα Ιστορικά μνημεία, που προσδίνουν τὸ απαραίτητο κύρος σ' αυτά τα κείμενα.

Αυτά, σε γενικότητες. Όστόσο, πριν νὰ ἐλέγξουμε τὸ έδάφιο που παραθέσαμε, πριν νὰ τὸ συγκρίνουμε και τὸ παραβάλουμε με άλλα παρόμοια, σχετικά ή παράλληλα κείμενα, που δὲν άμφισβητείται ή αυθεντικότητα και ή γνησιότητά τους — μερικά δὲ από αυτά βρίσκονται μέσα στα έπιστημώτατα Ιερά Βιβλία μας — είναι ανάγκη νὰ άνοιξουμε μιὰ παρένθεσι, έτσι που νὰ εκτεθῇ ο γενικός χαρακτήρας και ή έννοια που παίρνουν αυτά τὰ καθέκαστα, φωτισμένα από την πείρα των σημερινών καιρών. Τὸ θέμα είναι βαθύ και λεπτεπίλεπτο, γιαυτό και θὰ συγχωρεθῇ ή παρέκβασι σαν χρήσιμη και αναγκαία.

Όσα Ιστορούνται σε τοῦτο έδώ τὸ σημείωμα δὲν έχουν τὸ χαρακτήρα κατηγορίας ή μομφής έναντιον της έπιστήμης. Γιατί ή έπιστήμη δὲν είναι κάτι που μπορεί νὰ ψεγαδιαστῇ. Η πανάρχαια έπιστήμη που την καλλιεργοῦσαν οι Ιερεῖς του Όσιρι και οι Ινδοι μύστες, καθώς και οι Πυθα-

γόρειοι, βρίσκταν σε μεγάλο ύψος, και ή νέα έπιστήμη, αν όχι τίποτ' άλλο, έφτασε σε έπιτεύγματα θαυμαστά. Μάκρυνε τὸ βίο του ανθρώπου, ελάττωσε τη θνησιμότητα, άνέβασε τὸ βιοτικό επίπεδο, πέρα δὲ απ' όλα έφερε τους ανθρώπους από την πιό μακρινή γωνία της γῆς σε εύκολη μεταξύ τους επικοινωνία. Σε μιὰ μονάχα περίοδο, που ώστόσο βάσταξε χίλια όλόκληρα χρόνια, ή έπιστήμη δὲν έβρισκε δικαίωσι. Ήταν τὸ σκότος του Μεσαίωνα. Όστερα όμως από τὸν ζόφο αυτό και από τη βία που μεταχειρίστηκε κατεπάνω στην ανθρωπινη συνείδησι ή Ιερή Έξέτασι, ή έπιστήμη ξεβλάσθησε στὸν δέκατον έκτο αἰώνα με καινούργιο φῶς. Με τὸ νὰ διεκδικῇ δὲ έναγωνία την ελευθερία του ανθρώπου, στάθηκε άναμφισβήτητα μιὰ τεράστια πνευματική δύναμι.

Μολαταυτα, από ανακάλυψι σε ανακάλυψι στὸ διάστημα του καιρού και από τη μιὰ μεγάλη κατάρκτησι σε άλλη μεγαλύτερη, ή έπιστήμη ζαλίστηκε, σαν νὰ μέθυσε, ξεχάσε και παραμέλησε όλότελα τη δόλια την ψυχή, την άγνόσε σαν νὰ μὴν υπήρχε πιά, κι έβαλε πλώρη κατευθειάν για μιὰ μονόπλευρη υλική ευημερία. Και ή υλιστική αυτή επιδιώξι και τὸ, μέσω της έπιστήμης, επιδιωκόμενο τώρα αγαθό, κατάντησε για τὸν σημερινό « πολιτισμένον » άνθρωπο ένας ύστερικός εὐδαιμονισμός, όλότελα άγνωστος στην αρχαιότητα.

Κοντολογίς, ο νοῦς του ανθρώπου έχει ψηλώσει παράταιρα και υπερβολικά εις βάρος της ψυχῆς του, που στένεψε επικίνδυνα. Αυτό είναι τὸ ψεγάδι της ελευθερίας, της σημερινῆς, της άνάμεσα σε καλούς και σε κακούς διαδομένης έπιστήμης.

Όμως τὸ φταίσιμο δὲν είναι της έπιστήμης, καθώς δὲν είναι και της ὕλης που μ' αυτήν καταπιάνεται ή κεινή αποκλειστικά, και δὲν υπάρχουν θαρρῶ λόγια πιό σωστά από κείνα που έχουν ειπωθῇ έδώ και χίλια πεντακόσια χρόνια από ένα Χριστιανό σοφό, τὸν Παλλάδιο, συναβλητῇ του πολυλού Ιωάννη του Χρυσόστομου και μύστη της άνατολικῆς σοφίας.

« Μὴ ψέξεις την ὄλην, ή επανέσεις, αλλά μακάρισον ή ταλάσιν την

γνώμην των καλῶς ή κακῶς χρωμένων τη ὄλην... »

Δὲν φταίει λοιπόν ή ὕλη, μήτε ή έπιστήμη, καθώς τὸ λέει τόσο άνάγλυφα ο Παλλάδιος, παρά φταίει ο άνθρωπος που, χρησιμοποιώντας την έπιστήμη σαν αποκλειστικά ύποταγμένο στους σκοπούς του μέσον, απέβλεψε μονάχα στην υλική ευημερία του. Κι άφοῦ τάνυσε τὸ νοῦ του και τὸν έκανε υπερτροφικό, τὸν έβαλε νὰ γεννήσῃ πράγματα που πολλὰ απ' αυτά ούτε καν του χρειάζτανε ούτε και μπορούσε ο ίδιος νὰ τὰ άπορροφήσῃ και νὰ τὰ χωνέψῃ. Έτσι παραμέλησε τη δόλια την ψυχή του και την έκανε νὰ μαραθῇ, μὴ αφήνοντάς της καμμιάν έλπίδα.

Μὲ τὸ ένα και με τὸ άλλο ή σημερινή έπιστήμη, δηλαδή ο άνθρωπος, έδωσε την παντοδυναμία στη μηχανή — γιατί αυτός είναι στην οὐσία του ο τεχνικός μας πολιτισμός —, έφτιασε με άλλα λόγια μιὰ « τούλπα ». Τί έχει νὰ εῖπῃ τούλπα ;

Τούλπα είναι μιὰ έννοια που γεννήθηκε από τη συγκέντρωσι της ανθρωπίνης θέλησης — πελώριο εργαλειό στὸ όπλοστάσιο της αρχαίας έπιστήμης. Η έπιστήμη, όπως την ξέρουμε, πορεύεται αποκλειστικά επάνω από τους χαραγμένους από τους φυσικούς κανόνες δρόμους και δὲν τολμά νὰ ξεφύγῃ από τις στράτες αυτές. Όμως ή αρχαία έπιστήμη που γεννήθηκε μέσα στα άδυντα του Βισνου και στα ιερά της Αίγυπτου, καθώς και στη σκοτεινή ζουγκλα της Αφρικῆς, όπου και άσκειται ακόμα και στις μέρες μας ή μαύρη μαγεία, δὲ σταματᾷ εμπρός στα φυσικά εμπόδια και καταπιάνεται με τὰ άδύνατα. Και ή τέτοια έπιστήμη, που ένας από τους κλάδους της ήταν ή αρχαία αλχημεία, έδωσε τις ξεετασεις της και τις δίνει ακόμα κάθε μέρα μπρός στα κατάπληκτα μάτια του κόσμου σε όλα τὰ πλάτη της γῆς.

Η τούλπα είναι φυσικά ένας μύθος. Άξίζει ωστόσο νὰ ειπωθῇ, για νὰ γίνῃ γνωστό ως πιό όριο έφτασε ή τόλη της τοτινῆς έπιστήμης. Είναι

κείνα που φανέρωσαν οι δαίμονες στις γυναίκες των ανθρώπων.

« Ἐγένοντο προδοταὶ τοῦ μυστικοῦ τῶν κοσμικῶν ἡδονῶν, παρέδωκαν τὸν τε χρυσὸν καὶ τὸν ἄργυρον καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν, ἐδίδασαν τὴν τέχνην τῆς τῶν ἐοίων βαφικῆς. Ἀπεκάλυψαν τῶν μετὰ τῶν τὰ ἀπόρητα, ἐγνώρισαν τῶν φυτῶν τὰς ιδιότητας καὶ τὴν δύναμιν τῶν μαγικῶν ἐπωδῶν, καὶ τὰ μοναδικὰ περιέγραψαν διδάγματα τὰ ἕως τῆς τῶν ἀστέρων ἐξικνούμενα ἐπιστήμης »...

Σ' ἄλλο πάλι παρόμοιο χωρίο, ὁ ἴδιος ὁ Τερτυλλιανὸς λέει τὰ ἀκόλουθα :

« Τὰ πονηρὰ ταῦτα, τὰ μηδὲν ὠφελοῦντα τὴν ψυχὴν, τὰ ὑπὸ τῶν πεπτωκότων ἀγγέλων ταῖς αὐτῶν γυναιξὶν διδασθέντα, ἦν ἡ τέχνη τῆς μαγικῆς καὶ τῆς φαρμακείας, τῶν περὶ τὰ μέταλλα μυστηρίων καὶ τῆς μαγικῆς ἐπαοιδίας »...

Μιὰ ἀκόμα πρόσθετη, πολὺ σημαντικὴ, μαρτυρία ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα κείμενα ἔχει ξεθάψει ὁ πολὺς Berthelot, διδασκὴς χημικὸς τοῦ περασμένου αἰῶνα, ποὺ γιὰ νὰ γράψῃ τὸ βιβλίον του « Ἡ Γέννησι τῆς Ἀλχημείας », στὰ 1887, σπούδασε τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ ἐπὶ δύο χρόνια, γιὰ νὰ μπορῇ νὰ διαβάσῃ ἀπ' εὐθείας τοὺς παπύρους τῆς Λυῶν καὶ τὰ ἀρχαῖα ἀλχημικὰ συγγράμματα, ποὺ ὅλα, καθὼς εἶναι γνωστὸ, εἶναι γραμμένα στὴν ἑλληνικὴ.

Γράφει λοιπὸν ὁ Berthelot, πὼς σ' ἓνα ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα ἀλχημικὰ ἔργα, γραμμένο πιθανῶς ἀπὸ τὸν Ὀλυμπιόδωρο, μνημονεύεται ὅτι μέσα σὲ πανάρχαιο αἰγυπτιακὸ σύγγραμμα, ἀποδιδόμενον στὴν Αἰγυπτιακὴ θεὰ Ἴσι, αὐτὴ διηγᾶται καὶ ὁμολογεῖ σὸ γιό της Ὁρὸ (Ὁρὸν τὸν Νεώτερον), ὅτι τὰ πρῶτα μυστικὰ τῆς Ἀλχημείας τῆς τὰ φανέρωσε ὁ μεγαλύτερος ἀνάμεσα στοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς προφῆτες, ὁ Ἀμναήλ.

« Ἐγένετο αὐτῇ ἡ ἀποκάλυψις ὑπὸ τοῦ Ἀμναήλ, πρώτου τῶν ἀγγέλων

καὶ τῶν προφητῶν, τὴν μετ' αὐτῆς ἀμείβοντος ἐπικοινωνίαν αὐτοῦ ».

Τὸ ἔκαμε δέ, λέει, ὁ Ἀμναήλ γιὰ τὴς πρὸς αὐτὸν χάρες τῆς καὶ τὴς εὐνοίης τῆς...

* * *

Τὸ πιὸ περιέργο ἀπὸ ὅλα τούτα τὰ περιέργα εἶναι τὸ ὅτι τὰ κείμενα ποὺ παραθέσαμε βρίσκουν τὴν ἐπιβεβαίωσίν τους — κατὰ μέρος τοῦλάχιστον καὶ ὅχι σὸ σύνολό τους — μέσα σὸ ἀθηντικὸ κείμενο τοῦ Μωϋσῆ, στὴν ἴδια τὴν Παλὴν Διαθήκην, καὶ συγκεκριμένα σὸ ἐπισημότατο ἀπὸ τὰ ἱερά μας Βιβλία, τὴ Γένεσι. Ἐκεῖ, ἱστορώντας τὰ καθέκαστα τῆς δημιουργίας, βρίσκει θεοὶ νὰ σημειώσῃ τούτα τὰ παράξενα λόγια ὁ Μεγάλος Προφήτης.

« Ἰδόντες οἱ ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων ὅτι καλαὶ εἰσίν, ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο ».

(Γέν. Κεφ. ΣΤ' ἐδ. 2.)

Τὸ ὅτι τὸ κείμενο τοῦ Μωϋσῆ ἔχει στενὴν σχέσιν μὲ τὰ ἄλλα γραφίματα — ἂν δὲν εἶναι τὸ ἴδιο, ἢ ἂν αὐτὰ δὲν εἶναι ἐμπνευσμένα ἀπὸ τὸ Μωσαϊκὸ κείμενο — εἶναι περισσότερο ἀπὸ πιθανόν. Καὶ τοῦτο γιὰτὶ ἀμέσως γίνετα λόγος γιὰ τοὺς γίγαντες : « Οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ». Συνδέονται δὲ αὐτὰ τὰ δύο γεγονότα μὲ τὸ ὅτι ἔπεσε ὁ ἄνθρωπος σὲ πονηρὰ, πράγμα ποὺ καὶ ὠδήγησε σὸν κατακλυσμό.

« ...διανοεῖται δὲ πᾶς τις ἐν τῇ καρδίᾳ του ἐπὶ τὰ πονηρὰ... καὶ εἶπεν ὁ Θεός, ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα ».

(Γεν. Κεφ. ΣΤ' ἐδάφ. 5-7).

Λεπτομέρειες ὅμως σὰν καὶ κείνες τῆς Βίβλου τοῦ Ἐνώχ, τοῦ Τερτυλλιανοῦ καὶ τοῦ Ζωσίμου γιὰ τὴς ἀπόκρυφες σχέσεις τῶν ἀγγέλων μὲ τὴς γυναῖκες καὶ γιὰ τὸ ἀντάλλαγμα ποὺ ἔδιναν αὐτοὶ σὲ τὴς γυναῖκες, καθὼς καὶ γιὰ τὸ εἶδος τῶν προδομένων μυστικῶν δὲν ὑπάρχουν μέσα στὴ

Γένεσι. Δὲν μπορούσαν νὰ ὑπάρχουν. Τέτοια καθέκαστα δὲν εἶχαν θεοὶ μέσα σὸ αὐστηρὸ, λιτὸ Μωσαϊκὸ κείμενο.

Καὶ ὁ μὲν Μωϋσῆς, ποὺ ἐξῆσε σημειωτέον χίλια τριακόσια χρόνια πρὶν ἀπὸ τὸ Χριστό, καθὼς καὶ τὸ Αἰγυπτιακὸ ἀλχημιστικὸ κείμενο, ποὺ ἔχει καὶ αὐτὸ θεῖα προέλευσι καὶ ἡ χρονολογία του χάνεται στὰ βάθη τοῦ χρόνου, λένε κατηγορηματικὰ ὅτι ἐπρόκειτο γιὰ ἀγγέλους « Ἄγγελοι τοῦ Θεοῦ » λέει ὁ Μωϋσῆς. « Πρῶτος ἀνάμεσα στοὺς ἀγγέλους καὶ τοὺς Προφῆτες », λέει ὁ αἰγυπτιακὸς πάπυρος. Ὁ Τερτυλλιανὸς ὅμως μὲ τὸν Ζωσίμο, καθὼς καὶ τὸν συγγραφέα τοῦ Βιβλίου τοῦ Ἐνώχ, τοὺς θέλουν δαίμονες. Ὁχι βέβαια μὲ τὴ σημασία ποὺ εἶχε ἡ λέξι στὴν ἑλληνικὴ ἀρχαϊότητα, δηλαδὴ σὰν δευτερεύουσες θεότητες, οὔτε μὲ τὴν πλατωνικὴν σημασία, δηλαδὴ σὰν κάτι ἀνάμεσα σὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ Θεό. Λέγοντας δαίμονα οἱ τοτινοὶ ἐννοοῦσαν τὸ Σατανᾶ, τὸν καταχθόνιο, τὸ πνεῦμα τοῦ Κακοῦ. Κι αὐτὸ φυσικόν. Γιατὶ ἡ μισαλλοδοξία καὶ ὁ τυφλὸς θρησκευτικὸς φανατισμὸς ποὺ βασιλεύειαν στοὺς πρώτους χριστιανικοὺς αἰῶνες δὲ συμφωνοῦσαν μὲ τὴν περὶ κόσμου ἀντίληψιν, οὔτε μὲ τὴν ἠθικὴ

τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἡ Ἐκκλησία εἶχε μεταβάλει τοὺς θεοὺς σὲ δαίμονες καὶ εἶχε κατεβάσει στὴν κόλασι τὸν ἀρχαῖον οὐρανόν.

Ὡστόσο ἓνα εἶναι βέβαιον. Ὅτι καμμία ἐπιπόνησι, καμμία ἀνακάλυψις, ἢ ἐφεύρεσι δὲν μπορεῖ νὰ γεννηθῇ χωρὶς νὰ ἔχη σαλέψῃ ὁ δαίμονας τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ποὺ ἐφευρίσκει, ὁ δαίμονας ὅμως εἶναι ἐκεῖνος ποὺ ἐνεργεῖ καὶ τὸν ὁδηγεῖ. Κι ἀπὸ αὐτῇ τὴν ἀποψὶ ἡ δοξασία ὅτι εἶναι δαιμονικὲς οἱ ἀρχεὶ καὶ οἱ ρίζες τῆς ἐπιστήμης ποὺ ξεσηκώσαμε μέσα ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα κείμενα, δὲν εἶναι φευγάτη ἀπὸ τὴν πραγματικότητα.

Σωστὸ τὸ ὅτι εἶναι δαιμονικὰ τὰ ριζώματα τῆς ἐπιστήμης. Μὲ τὴ διαφορὰ ὅμως ὅτι δὲν εἶναι τοῦ Σατανᾶ. Ἡ ἐπιπόνησι καὶ ἡ δημιουργία στὴν ἐπιστήμην, καθὼς καὶ στὴν τέχνην, χρειάζονται ἐμπνευσι, ποὺ χωρὶς αὐτὴν ὅλα εἶναι μέτρια καὶ ταπεινά. Καὶ ἡ ἐμπνευσι αὐτὴ πηγάζει ἀπὸ τὸ μεράκι ποὺ ἐκδηλώνεται μὲ τὸν ἐνθουσιασμό. Σημαίνει δὲ « ἐνθουσιασμός » τὸ νὰ σὲ συνεπαίρῃ ὁ Θεός. Τὸ λέει καὶ ἡ λέξι « ἔνθους » δηλαδὴ γεμάτος ἀπὸ Θεό.

Ἐρχεται καὶ μπαίνει ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς μέσα σου.

N. M. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

♦ « Ἐνας Νεοϋορκέζος μεταπράτης πῆγε σ' ἓνα παζάρι τῆς Σάντα Φέ. Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα εἶδη ποὺ πουλοῦσαν οἱ Ἰνδιάνοι, ἐντύπωσε τοῦ ἑαῶναν τὰ κοσμήματα καὶ πιὸ πολὺ κάτι κολλιὲ ἀπὸ δόντια ἀρκουῶδας.

— Τί εἶναι αὐτά; ρώτησε τὸν Ἰνδιάνο.

— Δόντια ἀρκουῶδας, κύριε, εἶπε εὐγενικὰ ὁ Ἰνδιάνος.

— Ἀ μάστιχα ! ἔκανε ὁ ἄλλος. Φαντάζομαι πὼς θὰ ἔχουν γιὰ σὰς ὅση ἀξία ἔχουν γιὰ μᾶς τὰ μαργαριτάρια.

— Ὁχι ἀκριβῶς, κύριε, ἀπάντησε ὁ Ἰνδιάνος. Καθένας μπορεῖ ν' ἀνοίξῃ ἓνα στρεῖδι...

Pourquois Pas?

‘Η « δυνχοδιαγνωστική »
ἀποκαλύπτει πολλά !

ΠΡΟΔΟΤΕΣ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ !

Τοῦ YV. WATREMEZ

Αν πρέπει νὰ πιστέψουμε ὠρισμένους γιατρούς, τὰ νύχια μας δίνουν πολὺτιμες πληροφορίες γιὰ τὴν κατάστασι τῆς υἱείας μας. Ἡ μέθοδος αὐτὴ πῆρε τὸ κάπως μακρὺ ὄνομα « δυνχοδιαγνωστική ».

Φαίνεται πὼς ὑπάρχει στενὴ σχέση ἀνάμεσα στὰ νύχια καὶ στὰ μαλλιά, ἀκόμη καὶ στὰ δόντια. Ἡ ἀνάπτυξι τῶν νυχιῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ νευρικὸ σύστημα, ἄρα ἀπὸ τὴν λειτουργία τῶν ἐνδοκρινῶν ἀδένων. Ἐτσι οἱ ὁργανικὲς ἐνοχλήσεις τῶν μαλλιῶν (ἢ τῶν δοντιῶν) ἔχουν τὴν ἀπὸ ἀπὸ τὴν νύχια. Γενικὰ μποροῦμε νὰ πούμε ὅτι τὰ καλὰ νύχια ἀποτελοῦν ἐνδειξι καλῆς υἱείας, πὺν πολὺ συχνὰ συμβαδίζει μὲ τὴν ψυχικὴ ἰσορροπία.

Στὴ βᾶσι τοῦ νυχιοῦ διακρίνεται ἓνα μικρὸ ἡμικύκλιον, ἓνας μηνίσκος, σὲ χρῶμα ἀνοιχτότερον, πὺν τὸ ὕψος του εἶναι συνήθως τὸ ἓνα πέμπτο περίπου ὅλου τοῦ νυχιοῦ. Ἡ ἀπουσία αὐτοῦ τοῦ μηνίσκου (ἐκτὸς ἀν λείπη μόνον ἀπὸ τὸν ἀντίχειρα) δὲν πειρὸζει καθόλου. Ὡστόσο δείχνει μιὰ ἐλαφρὰ διαταραχὴ τῆς υἱείας, ἴσως καὶ ἀπλὴ ὑπερκόπωση. Ἡ ἀπουσία ὁμως τοῦ μηνίσκου ἀπὸ τὸν ἀντίχειρα μπορεῖ νὰ δείχνῃ ἑλλειψι ἰσορροπίας τοῦ ἐνδοκρινικοῦ συστήματος.

Τὰ παιδιὰ καμνὰ φορὰ ἀνησυχοῦν γιὰ τὰ λευκὰ σημάδια πὺν ἐμφανίζονται στὰ νύχια κοὶ πὺν φανερῶνουν — ὅπως τοὺς βεβαιῶνουν οἱ γιαιγιᾶδες τους — τὰ ψέματα πὺν λένε. Πραγματικὰ τὰ σημάδια αὐτὰ πὺν μπορεῖ νὰ εἶναι μικρὲς κουκίδες ἢ ὀλόκληρες ὀριζήντιες γραμμὲς δειχνον ἑλλειψι μεταλλικῶν ἀλάτων πὺν συνοδεύεται συχνὰ ἀπὸ ἐγκεφαλικὴ κόπωση ἢ νευρικὴτητα.

Τὰ νύχια πὺν σπάζουν καὶ εἶναι εὐθραστα δείχνουν πάλι ἑλλειψι μεταλλικῶν ἀλάτων πὺν παρουσιάζεται στὴν ἐφηβικὴ ἡλικία κυρίως. Τὰ σκληρὰ καὶ εὐθραστα νύχια τὰ βρίσκουμε σὲ ἀρτηριοσκληρωτικὸς καὶ ὠρισμένους ἀναιμικοὺς.

Τὰ μαλακὰ νύχια δειχνουν πὼς ὁ ὁργανισμὸς δὲν ἔχει σφρίγος, ὅπως καὶ ὅτι ὑπάρχει ἀδυναμία τῶν ὀστών, ἴσως καὶ ραχητισμὸς. Καμνὰ φορὰ τὰ νύχια ἐξαιτίας πολλῶν κερατοειδῶν στρωμάτων ἔχουν τὴν τάσι νὰ τρίβονται. Ἡ κατάστασι αὐτὴ εἶναι περιοδική. Τὰ εὐθραστα αὐτὰ νύχια ἀντιστοιχοῦν μὲ κάποια νευρικὴτητα, μὲ ἐλαφρὲς ψυχικὲς διαταραχὲς, μὲ παροδικὴ ἀϋπνία.

Ἡ ὑπερτροφία, τὸ ἐντονον πάχος τοῦ νυχιοῦ, ὅταν δὲν ἔχῃ σχέση μὲ κάποια κληρονομικὴ παραμορφωσι, προέρχεται ἀπὸ ἐξασθένησι τῆς ὁργανικῆς ἀντιστάσεως, ἀπὸ πρόωρον γήρας πὺν συνοδεύεται συχνὰ ἀπὸ ὑπερβολικὴ νευρικὴτητα.

Ἡ ἀτροφία, ἡ ἀδυναμία καὶ ἡ σμίκρυνσι τοῦ νυχιοῦ σὲ σημεῖο πὺν νὰ ἀποκολληθῇ ἀπὸ τὸ δάχτυλο εἶναι ἀποτέλεσμα — ἐκτὸς ἀτυχημάτων — διαταραχῶν τῆς γενικῆς διατροφῆς καὶ συχνὰ συμπίπτει μὲ μιὰ νοσηρὴ ὑπερευαισθησία. Τέλος ἡ ἑλλειψι νυχιῶν εἶναι σημεῖο ἐκφυλισμοῦ.

Ἀποκαλυπτικὸ εἶναι ἀκόμη τὸ χρῶμα τῶν νυχιῶν. Ὅταν εἶναι πολλὺ χλωμὰ δειχνουν φτωχὸ αἷμα, ὅταν εἶναι μελανωτὰ δειχνουν ἀρχὲς κακῆς λειτουργίας τοῦ ἀναπνευστικοῦ συστήματος, ὅταν εἶναι πολλὺ κόκκινα φανερῶνουν ἐλαττωματικὴ κυκλοφορία καὶ τὸ χειρότερον, ὅταν τὸ νύχι ἔχῃ ἀπόχρωσι γαλαζωπὴ μπορεῖ νὰ σημαίνῃ

μιὰ ὁργανικὴ ἀδυναμία τῆς καρδιάς. Τὰ με ἀνὰ ἡ σχισμένα νύχια φανερῶνουν διαταραχὲς πνευμονικῆς, ἡπατικῆς ἢ καρδιακῆς. Τὰ μαυριδερά ἢ κιτρινωπὰ νύχια ση αἰνουν πὼς ὁ κάτοχός τους ἔχει μιὰ πάθησι σοβαρὴ (νόσο τοῦ Ἄντισον, ἱκτερο ἢ ἀδενικῆς διαταραχῆς).

Οἱ μεταβολὲς πὺν ἐπέρχονται στὸ σχῆμα καὶ στὴν ὕψι τῶν νυχιῶν εἶναι ἐπίσης ἐνδεικτικὲς ὠρισμένων καταστάσεων. Ἄν τὰ νύχια παρουσιάζουν μιὰ τάσι νὰ πλαταίνουν, αὐτὸ μπορεῖ νὰ προέλθῃ ἀπὸ μιὰ ἐντονη κόπωση. Οἱ κατὰ μήκος ραβδώσεις καὶ σχισμοὶ δὲν πὼς φανερῶνουν διαταραχὲς τῆς πέψεως. Ὅταν εἶναι ἐντονες δειχνουν διαταραχὲς πὺν προκαλοῦν τὰ νεφρὰ.

• Ἡ γλῶσσα τῶν νυχιῶν.

Τὰ χέρια, λένε οἱ ψυχολόγοι, προδίδουν τὸν ἄνθρωπον. Οἱ μεσημβρινοὶ λαοὶ « μιᾶνε μὲ τὰ χέρια », αὐτὸ ὁμως δὲν σημαίνει ὅτι καὶ πολλοὶ Παριζιᾶνοι καὶ ἄλλοι δὲν χρησιμοποιοῦν πολλὰ τὰ χέρια τους σὰν μέσο ἐκφράσεως. Ὅπως δὲ ποτε αὐτὸ εἶναι γνώρισμα μιᾶς ἰδιοσυγκρασίας θερμῆς καὶ ἐκδηλωτικῆς. Ὡστόσο ὑπάρχει μιὰ ἀληθινὴ γλῶσσα τῶν χειρῶν καὶ χωρὶς νὰ εἶναι κανένας χειρομάντης μπορεῖ νὰ δῇ ὅτι τὰ χέρια ἀποκαλύπτουν πολλὰ ἀπὸ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀτόμου.

Τὰ δάχτυλα ἢ μᾶλλον τὰ ἀποτρυπώματά τους προδίδουν τοὺς κακοποιούς καὶ ἀποτελοῦν ἀδιάσειστο πειστήριο γιὰ τὴν ἀνακάλυψι τῶν ἐγκληματιῶν.

Σύμφωνα ὁμως μὲ τὶς ἀπόψεις τοῦ

καθηγητοῦ Ροντρίγκεζ Ντὲ Πάζ καὶ τὰ νύχια εἶναι τόσο ἀποκαλυπτικὰ ὥστε καὶ ὁ πῶς ἐπιτήδειος ἄνθρωπος δὲν μπορεῖ νὰ κρύβῃ τίποτα ἀπὸ ἓνα ἔμπειρο μάτι... ἐκτὸς ἀν φορὴ γάντια ! Γιὰ παράδειγμα ἀναφέρεται μερικὰ ἀπὸ τὰ « ἀλάθητα » σημάδια πὺν καθορίζει ὁ τολμηρὸς αὐτὸς ψυχολόγος :

Τὰ μακρὰ καὶ λαμπερὰ νύχια δειχνουν πνευματικὰ προσόντα, σύνεσι καὶ εὐθύτητα. Τὰ μυτερὰ νύχια : φαντασία, καλλιτεχνικὰ γούστα, ποιητικὴ ἔμπνευσι, ἀλλὰ καὶ βέβαιη νοητικὴ ἐμπνευσι, ἀλλὰ καὶ κοντὰ νύχια : χελεία. Τὰ πλατεῖα καὶ κοντὰ νύχια : χαρακτήρα βίαιο, ἔτοιμο γιὰ καυὰ ἀλλὰ καὶ πνεῦμα φιλελεύθερο. Δειχνουν ἀκόμη λαμπρὴ υἱεία καὶ ζωὴ χαρούμενη. Τὰ σκληρὰ καὶ εὐθραστα νύχια : ἀπρόοπτος θυμὸς καὶ σκληρότητα. ἴσως νὰ φανερῶνουν καὶ ἓνα πιθανὸ ἐγκληματία. Τὰ ξυσμένα νύχια : νοσηρότητα, ὑποκρισία, ἴσως καὶ κάποιο γούστο γιὰ τὸ ψυχικὸ ἢ σωματικὸ μαρτύριο.

Βέβαια τὰ σημεῖα αὐτὰ ἔχουν σημασία γενικὴ καὶ ἐπεξηγοῦνται ἀπὸ πλῆθος λεπτομέρειες. Καὶ εἶναι ἀρκετὰ διασκεδαστικὸ νὰ κάνῃ κανεὶς μιὰ ἀντιπαρβολὴ τῶν ἡθικῶν αὐτῶν ἐνδείξεων μὲ τὶς πληροφορίες πὺν μᾶς δίνουν τὰ νύχια γιὰ τὴν ψυχικὴ καὶ σωματικὴ υἱεία τῶν ἀνθρώπων, ὅπως εἶδαμε παραπάνω.

Ἄν ὅλα αὐτὰ εἶναι ἀληθινὰ, τὰ νύχια μας ἀπογυμνῶνουν τὸν ἐσῶτερον ἐαυτὸ μας. ἴσως οἱ γυναῖκες νὰ τὸ εἶχαν μαντέψει χωρὶς νὰ τὸ συνειδητοποιήσουν καὶ γι' αὐτὸ ἀρχισαν νὰ κρύβουν τὰ νύχια τους κάτω ἀπὸ μιὰ καλὴ στρώσι χρωματιστὸ βερνίκι.

♦ Ἐξω ἀπὸ τὸ γραφεῖο ὅπου θὰ γίνῃ ὁ πέμπτος πολιτικὸς γάμος ἐνὸς πολὺ γνωστοῦ κινηματογραφικοῦ ἀστέρος, ὁ μέλλων γαμπρὸς εἶχε αὐτὴ τὴ συζήτησι μὲ ἓνα ἀδελφικὸ του φίλο :

— Πές μου ἀλήθεια τώρα : Ποιὰ ἀπὸ τὶς τέσσερις γυναῖκες πὺν πῆρες ἦταν ἡ πῶς καλὴ ;

— Μὲ ρωτᾷς κατὶ πράγματα ἀδελφέ ! Εἶναι σὰ νὰ δαγκάσῃς ἐσὺ τέσσερα λεμόνια καὶ νὰ ἔρθω ἐγὼ νὰ σὲ ρωτήσω ποὶ ἦταν τὸ πῶς γλυκὸ !

Constellation

ΕΝΑ ΝΗΣΙ

γεννιέται ἀπὸ τὰ κύματα...

G. A. GALLET

Ὅλες αὐτὲς οἱ ἀτομικὲς δοκιμὲς μᾶς ἔχουν σκληρύνει τόσο ὥστε καὶ τὴν Ἀποκάλυψιν ἂν βλέπαμε στὸν κινήματογράφο δὲν θὰ μᾶς ἔκανε καὶ μεγάλη ἐντύπωσι. Ὡστόσο μιὰ σκηνὴ πού παρακολούθησα πρὸ καιροῦ ἀπὸ τὴν ὀθόνη, σὰ ἐπίκαιρα, ἦταν συγκλονιστικὴ: ἦταν ἡ τρομερὴ γέννησι ἐνὸς νησιοῦ μέσα ἀπὸ σύννεφα φωτιάς, φλόγας καὶ καπνοῦ.

Αὐτὸ ἔγινε στὶς Ἀζόρες πού εἶναι μακρὰ. Καὶ ἀσφαλῶς ἡ συγκίνησί μας διαλύθηκε μπροστὰ σὲ μιὰ ἄλλη γέννησι, τὴ γέννησι τοῦ Σποῦτικ. Ἦταν ὅμως μιὰ εἰκόνα ἀγωνιώδης, γιατί παρουσίαζε ἀκριβῶς τὴν ἐκδήλωσι τῶν ὑπερανθρώπων δυνάμεων.

Ἀπὸ τὸν περασμένο Σεπτέμβριο οἱ κάτοικοι τῆς νήσου Φαγιαλ περιμέναν ὅτι κάτι θὰ συνέβαινε. Συνεχῶς γίνονταν σεισμοὶ καὶ ὑποβρύχιες ἐκρήξεις. Ὑστερὰ μιὰ μέρα ξύπνησαν στὶς τρεῖς τὸ πρωὶ ἀπὸ ἕνα τρομακτικὸ θόρυβο. Σὲ ἀπόστασι μίλις πεντακοσίων μέτρων σὰ ἀνοικτὰ τῆς θάλασσας πρὸβαλε ἕνα νησί — τὸ δέκατο τῶν Ἀζορῶν — μέσα ἀπὸ τὰ κοχλάζοντα νερά

τοῦ ὠκεανοῦ. Ἦταν ἕνας κρατήρας πού ἐβγαζε ἑκατομμύρια τόννους πέτρες λυωμένες καὶ λάβα καὶ φωτιά.

Μακρὰ οἱ φάλαινες ἔφευγαν κατὰ ἑκατοντάδες. Ἡ ἀτμόσφαιρα ἦταν ἀποπνικτικὴ καὶ ἂν ὁ ἀέρας ἔφερε τις ἀναθυμιάσεις πρὸς τὸ νησί Φαγιαλ τὰ ἀποτελέσματα θὰ ἦταν τραγικά. Γι' αὐτὸ ἕνα τμήμα τοῦ νησιοῦ ἐκκενώθηκε.

Μιὰ ἐπιστημονικὴ ἀποστολὴ ἐγκαταστάθηκε ἐκεῖ σὲ ἀπόστασι ἀσφαλείας γιὰ νὰ παρατηρήσῃ τὸ τρομερὸ γεγονός καὶ ἕνας Γάλλος φωτογράφος μὲ σπάνια τόλμη ἀνέβηκε ὡς τὸ χεῖλος τοῦ κρατήρα γιὰ νὰ παρακολουθήσῃ τὸ φαινόμενο. Ὑστερὰ ἀπὸ δέκα μέρες τὸ καινούργιο νησί ξεπερνοῦσε σὲ διάμετρο τὰ 700 μέτρα καὶ σὲ ὕψος τὰ 50 μέτρα.

Οἱ ἐπιστήμονες δὲν ἐντυπωσιάστηκαν πολὺ ἀπὸ τὸ φαινόμενο. « Ἀπλὸ φυσικὸ φαινόμενο, λένε: ἂν ἀφαιρέσετε τὸ νερὸ θὰ δῆτε ὅτι πρόκειται γιὰ μιὰ ἐκρήξι ἡφαιστείου σὰν ὅλες... »

Υπάρχουν πολλὰ παραδείγματα νησιῶν πού γεννήθηκαν στοὺς ἱστορικοὺς χρόνους, ἀλλὰ λίγα ἀπ' αὐτὰ διατηρήθηκαν γιὰ

πολὺ. Σχηματίζονται ἀπὸ τὴν συσσώρευσι μαζῶν ἀπὸ σκουριὲς καὶ στάχτες πού βγαίνουν μὲ τρομερὴ δύναμι ἀπὸ τίς ὑποβρύχιες ἐκρήξεις. Σπάνια ὅμως συμβαίνει νὰ ἔρθῃ καὶ λάβα νὰ στρωθῇ πάνω ἀπὸ τὸν κῶνον τῆς στάχτης. Καὶ ἂν δὲν ἔρχονται καινούργια ὑλικά συνεχῶς νὰ προσθέτονται στὰ παλιά, τὰ σθραὺτὰ αὐτὰ νησιά γρήγορα κλονίζονται ἀπὸ τὴ θάλασσα καὶ ἐξαφανίζονται κάτω ἀπὸ τὰ κύματα.

Ἑπτὰ ὀνόματα γιὰ ἕνα νησί ὀλίγων ἡμερῶν.

Ἡ Μεσόγειος στάθηκε συχνὰ τὸ θέατρο τέτοιων φαινομένων. Τὸ ἔτος 146 π. Χ. ὁ Στράβων ἀναφέρει ἕνα τέτοιο νησί στὴν περίφημη « Γεωγραφία » του:

« Ἀνάμεσα στὴ Θήρα καὶ τὴ Θηρασία, στὸ Αἰγαῖο, φάνηκαν ἐπὶ τέσσερις ἡμέρες νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴ θάλασσα φλόγες. Τὰ νερά ἔλεγε πὼς καίγονταν καὶ οἱ φλόγες ἀνέβασαν σιγά-σιγά, σὰν νὰ ἦταν μοχλός, ἕνα νησί πού τὸ ἀποτελοῦσαν πύρινα ὑλικά (μήκους 2.400 μ. περίπου). Οἱ Ρόδιοι πού κυριαρχοῦσαν τότε στὴ θάλασσα, τὸλμήσαν πρῶτοι μετὰ τὸ γεγονὸς νὰ προσεγγίσουν στὸ καινούργιο νησί. Καὶ ἐκεῖ ἔκτισαν ἕνα ναὸ πρὸς τιμὴν τοῦ Ποσειδῶνος ».

Τὴν ἴδια διήγησι βρίσκουμε καὶ στὸν Σενέκα. Ἀξίζει ὅμως ἄρκετὰ νὰ ἀναφέρουμε καὶ ἕνα ἄλλο, πὺλ πρόσφατο παράδειγμα: Τὰ στενὰ τῆς Σικελίας ἔδωσαν ἔχει πᾶρει 5 - 6 ὀνόματα (Τζού-

καὶ ἐπιστήμονες γιὰ ἀνάλογες διηγῆσεις.

Κάποιοι Τζῶν Κόρρακ πού ταξίδευε ἀπὸ κεῖ εἶδε πρῶτος τὸ νησί στὶς 18 Ἰουλίου 1831. Ἦταν τότε ἕνα νησάκι ὕψους 4 μ. μὲ ἕνα κρατῆρα στὴ μέση ἀπὸ ὅπου ἐβγαине βροχὴ ἀπὸ σκουριὲς καὶ στάχτες. Γύρω του ἡ θάλασσα ἦταν γεμάτη ἐλαφρόπετρες καὶ φόφια ψάρια.

Ἄλλοτε δὲν ὑπῆρχε κανένα νησί σὲ κεῖνο τὸ σημεῖο τῆς Μεσογείου, μετὰξὺ τοῦ Τζιργκέντι τῆς Σικελίας καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Μπὸν τῆς Τυνησίας. Ἦταν ὅμως γνωστὸ ὅτι ἡ νήσος Παντελλάρια, 50 χλμ. νοτιοδυτικὰ, ἦταν ἡφαιστεϊώδους προελεύσεως. Ἦδη στὶς 28 Ἰουνίου ἕνα πλοῖο πού περνοῦσε ἀπὸ τὰ στενὰ εἶχε διαπιστώσει πολλὰς δονήσεις χωρὶς νὰ καταλάβῃ τὸ λόγο. Δυὸ ἐβδομάδες ἀργότερα τὸ « Κορράο », πλέοντας πρὸς τὸ Τζιργκέντι, εἶδε πίδακες ἀπὸ ἀτμούς καὶ νερὸ νὰ ὑψώνονται ἀπὸ τὴ θάλασσα. Οἱ ἐκρήξεις συνεχίστηκαν μὲ βιαιότητα. Τὸ νησί γρήγορα μεγάλωσε. Τὸν Αὐγουστο εἶχε περίμετρο 5 χλμ. καὶ ὕψος κάπου 60 μ. Πολλοὶ τολμηροὶ κατῶρθωσαν νὰ ἀποβιβασθοῦν ἐκεῖ. Ὁ Γάλλος γεωλόγος Κωνστάν Πρεβό, ἀπεσταλμένος τῆς Ἀκαδημίας Ἐπιστημῶν, διέσχισε τὸ νησί πρὸς ὅλες τίς κατευθύνσεις καὶ πολλὰς κυβερνήσεις ἔστειλαν « παρατηρητὰς ». Ὁ πλοίαρχος Σένχαους τὸ βάφτισε νησί Γκράχαμ καὶ τὸ κατέλαβε ἐν ὀνόματι τῆς Βρετανίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν κράτησε πολὺ. Ὅταν ἔσβησε ἡ ἡφαιστειογενὴς δρᾶσι του τὸ νησί, πού εἶχε πᾶρει 5 - 6 ὀνόματα (Τζού-

λια, Νερίτα, Σιάνα, Φερντινάν-
τα κλπ.), άρχισε να τρώγεται
από τη θάλασσα. Τόν Σεπτέμ-
βριο είχε ήδη μικρύνει πολύ
και στο τέλος Δεκεμβρίου είχε
καθ' έντελως.

Τόν 'Ιούλιο του 1863 ξανα-
φάνηκε για λίγο, φτάνοντας σέ
ύψος 80 μ. και ύστερα πάλι βυ-
θίστηκε. Σήμερα δέν μένει παρά
ένas σκοτεινός βράχος κάπου
τρία μέτρα κάτω από τά νερά
σχηματίζοντας τó κέντρο ένός
επικίνδυνου ύφάλου εκεί όπου
άλλοτε ή θάλασσα είχε βάθος
180 μ. "Ένα αντίτυπο τής «Γκα-
ζέτας τής Μάλτας» τής 27ης
'Ιουλίου του 1831 στο Βρεταν-
νικό Μουσείο, μέ μιá περιγραφή
τής έκρήξεως καθώς και μερικά
δείγματα του ήφαιστειώδους ύ-
λικού σέ διάφορα μουσεΐα, μέ-
νουν σήμερα τά μοναδικά ένθύμια
του εφήμερου νησιού, που
δέν αποκλείεται νά έμφανιστ'ή
πάλι καμμιά μέρα στην επιφά-
νεια.

'Επιδημία «γεννήσεων» νησιών στον Ειρηνικό!

Στην άλλη άκρη του κόσμου,
στον Βόρειο Ειρηνικό 'Ωκεανό
μπορούμε νά αναφέρουμε τó πα-
ράδειγμα ένός άλλου νησιού, του
Μπογκοσλόφ, κάπου έξ'ηντα χι-
λιόμετρα δυτικά του νησιού Ού-
ναλάσκα, των 'Αλεουτών Νήσων.
Και αυτό τó νησί γεννήθηκε από
τη δρ'ασι ένός υποβρυχίου ήφαι-
στείου, αλλά ή ζωή του ήταν
λιγώτερο εφήμερη και έχει κάποια
ιστορία.

Τό νησί δέν ήταν έντελως
καινούργιο, γιατί φαίνεται πώς
οί ρωσικοί χάρτες έδειχναν σέ

κεινό τó σημεΐο ένα άπομονω-
μένο βράχο. 'Ωστόσο, τó 1823, ύ-
στερα από διαδοχικές έκρήξεις
που άρχισαν από τó 1796, άνα-
δύθηκε τó καινούργιο νησί μέ
ύψος περίπου 420 μ. 'Αλλά ήδη
από τó 1863 είχε φθάσει τά
250 μ. "Υστερα από δέκα χρόνια,
μιá καινούργια έκρηξι έφερε στην
επιφάνεια ένα νησί έντελως και-
νούργιο: τó νέο Μπογκοσλόφ,
λιγώτερο από ένα χιλιόμετρο
βορειοδυτικά του προηγούμενου.
Τό 1884 τó επισκέφθηκαν άμε-
ρικανοί αξιωματικοί. "Ως τó 1906
έγιναν άλλες τέσσερις έκρήξεις
και σχηματίστηκαν δυό καινούρ-
γοι κώνοι ανάμεσα στα δυό νη-
σιά, αλλά τó 1908 είχαν εξα-
φανιστ'ή. Βλέποντας τόν χάρτη
παράτηρούμε ότι οί 'Αλεούτες
στις όποιες άνήκουν τó Μπογκοσ-
λόφ και τά γειτονικά του Ού-
ναλάσκα και Ούμανάκ, άπλώ-
νονται κατά μήκος ένός τόξου
από την άκρη τής 'Αλάσκας ως
την Καμτσάτκα.

'Υπάρχουν όμως και άλλα τέ-
τοια τόξα νησιών που σημειώ-
νουν περιοχές, όπου έχει έκδη-
λωτ'ή μιá έντονη υποβρύχια ή-
φαιστειώδης δρ'ασι. Μπορούμε
νά αναφέρουμε σχετικά τó νησί
που παρούσιáστηκε τόν Νοέμβριο
του 1904 στο συγκρότημα Βολ-
κάνο σέ ένα μεγάλο τόξο από
νησιά άνάμεσα στην 'Ιαπωνία
και στα ανατολικά των Φι-
λιππίνων.

Τόν Μάρτιο του 1946 στη
μιάν άκρη του ίδιου τόξου πα-
ρουσιáστηκε ένα άλλο νησί, 320
χλμ. νοτίως του Τόκιο. Στην
άλλη άκρη αναδύθηκε τόν Μάρ-
τιο του 1952 άλλο νησί έκαστό
χιλιόμετρα βορείως των Φιλιπ-
πίνων, σέ ένα σημεΐο όπου είχε
έμφανιστ'ή για λίγο και άλλο
νησί άλλοτε.

πίνων, σέ ένα σημεΐο όπου είχε
έμφανιστ'ή για λίγο και άλλο
νησί άλλοτε.

Στόν 'Ατλαντικό ó κίνδυνος του 36ου παραλλήλου

Μιá τέτοια άλυσίδα νησιών
βρίσκουμε στόν 'Ατλαντικό. "Ι-
σως είναι λιγώτερο καθαρή, άλ-
λά έχει κατεύθυνσι από βορρά
πρός νότον και άρχίζει από τó
νησί Ζάν Μαλέν, την 'Ισλανδία
και τά νησιά Σέτλαντ, για νά
φθάση στις 'Αζόρες ('Ασανσιόν,
Τριστάν ντ' 'Ακούνα και Γκούκ)
που αποτελούν τις αναδυεΐσες
κορυφές τής παράξενης και άό-
ρατης σπονδυλικής στήλης που
διαγράφεται σέ σχήμα S στη
μέση τής λεκάνης του 'Ατλαν-
τικού.

'Ανάμεσα στο επάνω τμήμα
του S και τó ΒΔ άκρο τής 'Α-
φρικ'ης, ή Μαδέρα, οί Κανά-
ριοι και τά νησιά του 'Ακρωτη-
ρίου τής Καλ'ης 'Ελπίδας σχη-
ματίζουν ένα δευτερεύον τόξο.
'Εκεί ίσως νά υπήρχε ή μυστη-
ριώδης 'Ατλαντίς. 'Αλλά κυρίως
εκεί, στις 'Αζόρες, τó τεράστιο
αυτό σύμπλεγμα του 'Ατλαντι-
κού που συνεχώς βρίσκεται τα-
ραγμένο από την ώθησι των
υπογείων δυνάμεων που φέρνουν
στην επιφάνεια τά νέα νησιά,
διασταυρώνεται μέ τη μεγάλη
ήφαιστειογενή ζώνη που περι-
βάλλει τη γ'ή και λέγεται ζώνη
του 36ου παραλλήλου. 'Η πε-
ριοχή τής επικίνδυνης αυτής δια-
σταυρώσεως είναι σπαρμένη από

πολλές ομάδες ήφαιστειών έν
δράσει ή σβησμένων.

Οί 'Αζόρες έχουν πέντε ή-
φαιστεια, σβηστά τώρα, ή Μα-
δέρα έχει γύρω της ήφαιστειογενή
νησιά, οί Κανάριοι την επι-
κίνδυνη κορυφή Τεύντε (3,711 μ.)
που ή έκρηξι της, τó 1909,
τράνταξε την Τενερίφη, και τó
'Αρχιπέλαγος του Πρασίνου 'Α-
κρωτηρίου έχει τó νησί του Πυ-
ρός.

Παρ' όλο που τó επιφανειακό
άπροσδόκητο του φαινομένου
μοιάζει νά έρχεται σέ αντίθεσι
μέ τις συνήθεις βραδείες εξέλι-
ξεις τής φύσεως, ή θαυματική
γέννησι του νησιού που είδαμε
στόν κινηματογράφο δέν είναι
στόν περιεργο στην περιο-
τίποτα τó περίεργο στην περιο-
τή εκείνη, κυρίως σ' αυτό τó
έτος του παροξυσμού τής ήλιακής
δράσεως, στην όποία συνήθως
άντιστοιχεί παράλληλη δρ'ασι ή-
φαιστειών στη γ'ή.

Μερικά από τά ήφαιστειογενή
νησιά αναδύονται από μεγάλα
βάθη. "Όσο και άν μάς φαίνων-
ται ύψηλά πάνω από την επι-
φάνεια τής θάλασσας, θά μάς
έκαναν μεγαλύτερη έντύπωσι άν
τά βλέπαμε από την πραγμα-
τική τους βάσι.

"Έτσι, τó περίφημο ήφαιστειο
Μαούνα Λόα τής Χαβάης θά
μπορούσε νά συναγωνιστ'ή τó
ύψος του "Εβερεστ άν τó με-
τρούσαμε από τó βάθος του ω-
κεανού ως την κορυφή του, σέ
ύψος περισσότερο από 4.500 μ.
πάνω από την επιφάνεια τής
θάλασσας.

♦ — "Αν ένας άνδρας δέν μπορ'ή νά καταλάβη γιατί ένα κορίτσι φορεΐ
έξωμο φουστάνι, τότε δέν υπάρχει λόγος τó κορίτσι νά τó φορ'ή!
Tatler

‘Ο θαυμαστής...

“Ένα διήγημα

της ANNA NIGRETTI

Α πόμεινα μονάχη και είμαι τριάντα χρονών. “Ημουν ένα πλάσμα όλο χάρι κι όμορφιά, μά ή ζωή ήρθε και με τράνταξε με τὰ σκληρά καθήκοντά της. “Ένας πατέρας και μιὰ μητέρα γέροι, ένα πλήθος θειάδες, όλόκληρο σόϊ που έγινε αίτία νά κοκινίσουν πολλές φορές τὰ μάτια μου από τὸ κλάμα.

“Όμως δέν είμαι κι έντελώς μόνη, γιατί έχω ένα σκυλί που με συντροφεύει τὰ βράδυα. Δέν είν’ ώραίο ζώο, μά τὸ αγαπῶ. Τὸ άντάμωσα μιὰ νύχτα καθώς γύριζα θλιμμένη από τὸ θάνατο τῆς τελευταίας θείας μου. Γύριζα ἀπ’ τὸ νεκροταφεῖο κι ήμουνα όλο λύπη για τὴ μοναξιά μου μέσα στὸ φθινόπωρο. “Ο ούρανός καθρέφτιζε ένα “Οκτώβρη με υγρούς άέρηδες κι από τὰ μάτια του ήταν έτοιμα δάκρυα νά τρέζουν και νά σκορπίσουν χειμωνιάτικη καταχνιά.

“Ένα σκυλάκι έρημο μέσα στὰ πεσμένα πλατανόφυλλα με κοιτάζε με τὰ υγρά του μάτια... Είχε κι αυτό ανάγκη από ζεστασιά, από λίγη φωτιά, λίγο οίκο... Αὐτὰ τὰ είχα και μπορούσα νά τὰ προσφέρω στὸ φτωχὸ ζώο, έγκαταλελειμμένο μέσα στὴν

κακία ή τὴν καλωσύνη τοῦ κόσμου.

Περάσαμε ένα χειμῶνα όλο καπρίτσια. “Ο καθένας είχε τὰ δικά του κι ό ένας υπέμενε τις ιδιοτροπίες τοῦ άλλου. Μέσα στὴν άδεια μου καρδιά, ό Φλό, βρήκε μεγάλη θέσι. Μά δέν μου έφτανε...

Τριάντα χρονών, τὰ υπολείμματα μιᾶς όμορφιάς, είκοσιτέσσερις ώρες νά επαναλαμβάνης τὰ ίδια, νά κάνης τὸ σημεῖο τοῦ σταυροῦ, ν’ ανοίγης τὸ ραδιόφωνο, νά σιάχνης τὸ σπῆτι, νά βγάζης τὸ σκυλί έξω τὸ βράδυ... “Ηταν ζωὴ αὐτή;

“Ένα βράδυ βρήκα ένα θαυμαστή κι αίσθανθηκα εὐτυχισμένη. “Ηταν ένας νέος με μαῦρα γυαλιά κι έμοιαζε θάλεγα πιανίστας. Πήγαινε κάπως άφηρημένος... Μοῦ άρεσε πολὺ. Είχα ποτέ μου σκεφτῆ γι’ άγάπη; “Ισως στὴν πάλη για τὴ ζωὴ τῶν αγαπημένων μου άρρώστων. Τὰ δάκρυα τῆς άλληλεγγύης με προφύλαξαν από τὸν πόλεμο τῆς άγάπης, μά είχα μέσα μου θησαυρούς κρυμμένους. “Εκεῖ ήταν και τὸ αἶσθημά μου για τὸν Φλό. Κι αὐτός ό νέος που μ’ άκολουθοῦσε τὰ βράδυα ήταν για μένα κάτι τὸ χρειαζού-

μενο, κάτι σπουδαῖο. Κάθε μέρα συλλογιζόμουν πῶς νά σπάσω αὐτὴ τὴ σιωπὴ, πῶς νά τοῦ δώσω θάρρος. Είμαι παράξενη κι ένας άνδρας που δέν μιλά, μ’ άρέσει πολὺ. “Επειτα φοβόμουνα μὴν τοῦ φανῶ μεγάλη, γι’ αὐτὸ δέν τολμοῦσα νά τοῦ δώσω θάρρος και κείνος ήταν πολὺ διακριτικός. Τὸ λόγο είχε ό Φλό που είχε γίνει δημόσιος κίνδυνος ἀπ’ τὰ παιχνίδια του και τις φωνές, που έφερναν ένα λεπτὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη τοῦ νέου.

Είχα αλλάξει χτένισμα, έγινα κοκέττα κι όλ’ αὐτὰ σέ μερικές μέρες. Μέσα μου είχε μπῆ ή ἐλπίδα κι ή χαρά. Περίμενα τὸ βράδυ νά τὸν δῶ νά περνᾷ σοβαρὸς σάν Ρωμαῖος γερουσιαστής στὴν πιάτσα Βερνίνι όπου άφηνα τὸν Φλό νά τριγυρνᾷ μέσα στοὺς κήπους. “Επειτα εκείνος πέραγε ἀπ’ τὴν ὁδὸ Πιντουρίτσιο άργοπορώντας, για νά μ’ αφήση νά περάσω πάντα μ’ εκείνο τὸ λεπτό του χαμόγελο. Για μένα ή ζωὴ ήταν παράδεισος. “Ο Πιντουρίτσιο ήταν ένας ζωγράφος που είχε ζωγραφίσει τὸ βιβλιοπωλεῖο Πικολομίνι μέσα στὸ ντουόμο τῆς Σιέννας και τὸ διαμέρισμα τῶν Βοργιά στὸ Βατικανό. “Θάθελα νά τὸν είχα στὸ δρόμο που φέρνει τ’ ὄνομά του νά ζωγραφίσῃ τὸ πορτραῖτο μας πάνω στοὺς άσβεστωμένους τοίχους τῶν σπιτιῶν.

Και ή εὐτυχία μου έμενε άπρακτη, άνείπωτη και δέν μοῦδινε παρὰ ὄνειρα κι ἐλπίδες. Κάθε πρωτῆ έλεγα, θά διακόψω τὴ σιωπὴ και κάθε βράδυ γύριζα χωρὶς νά πῶ τίποτα... Τί θά έχανα... Δέν γνώριζα τὸν άνθρώπο. Σιεπτόμουνα, θά ήταν άραγε σπουδαῖος σοφός, ή μήπως

φεύγτης; “Υπήρχαν κι άλλοι άνθρώποι στὸν κόσμος, μά δέν τοὺς έβλεπα. Αὐτὸς ήταν ὅλη μου ή ζωὴ. Νά ζῆς τριάντα χρόνια χωρὶς νά γνωρίζης τὴ δύναμι τῆς άγάπης. Αἰσθανόμουν σάν ήλεκτρικὴ λάμπα που βρίσκει τὸ ρεύμα που τῆς χρειάζεται για νά λάμψη με τὸ φῶς της.

Μά γιατί εκείνος δέν μιλοῦσε; Γιατί δέν έκανε ένα βῆμα πρὸς ἐμένα; Είχα προσέξει τὰ δάχτυλά του, δέν ήταν παντρεμένος και οἱ γκρίζοι κρόταφοί του έδειχναν κάποια ὀριμότητα. “Ηταν μόνος, είμουν μόνη. Γιατί δέν σμίγαμε τις μοναξίες μας; Μιὰ βραδυά άφησα τὸν Φλό στὸ σπῆτι. Είδα τὸ φίλο μου νά μπαίνει σ’ ένα μεγάλο κτίριο. Παρακολουθοῦσα από μακριά. Ρώτησα κι έμαθα πῶς ἐκεῖ εἶναι ένας σπουδαῖος Σκανδιναβὸς καθηγητῆς και ό νέος πηγαίνει κάθε μέρα για τὰ μάτια του που δέν έβλεπαν... “Ο θαυμαστής μου δέν με είδε ποτέ. Νά τί κρατοῦσε τὰ ὄνειρά μου τόσες βδομάδες!

Πῆγα με τὸν Φλό στὴν πιάτσα Μπερνίνι. «Φτωχὸ μου ζωάκι, έχω μονάχα ἐσένα. Τ’ ὄνειρό μου πέταξε. Φλό έλα, κοίταξε, βρέχει. Πρόσεξε μὴ λερωθῆς, Φλό!» Κάποιος προχωρεῖ μέσα στὴ νύχτα πρὸς ἐμένα.

— Δεσποινίς, κυρία, με συγχωρεῖτε, σεῖς έχετε ένα σκυλάκι που τὸ λένε Φλό;

— Ναι, απαντῶ κοκινίζοντας.

— Εἶν’ ό γνωστός μου, αὐτός που αγαποῦσα σαρανταπέντε μέρες. Αὐτὸς λοιπὸν ήταν που έτρεχε πότε πίσω μου και πότε μπροστά μου;

— Μπορῶ νὰ σᾶς τὸν χαρίσω ; τοῦ λέγω καὶ τὸν κοιτάζω γεμάτη ἀμφιβολίες, καλώντας ὅλη μου τὴ γνῶσι γιὰ νὰ μὴν ξαναρχίσω τὶς ὀνειροπολήσεις. Ὁ ἄνθρωπος εἶναι χωρὶς γυαλιὰ καὶ βλέπει.

— Μὲ συγχωρεῖτε, εἶμαι ἔνοχλητικὸς, ἴσως ρομαντικὸς, μὰ θυμᾶμαι...

— Σεῖς μὲ θυμᾶστε ;

— Ναί, περνούσατε τὴν ὁδὸ Πιντουρίτσιο τὴν ὥρα τοῦ τραίνου : Εἴστε παντρεμένη ;

— Ὁχι. Μὰ πῶς νὰ τοῦ πῆς πῶς εἶσαι ἐρωτευμένη μαζύ του ; Ἀγαπημένε, λένε τὰ μάτια μου... Μὰ κεῖνος διαβάζει τὴ σκέψι μου μέσα ἀπ' τὰ μισόκλειστα βλέφαρά μου καὶ χάμογελά.

— Βλέπετε, ἂν δὲν ἤμουν καλὰ, δὲν θὰ σᾶς ἀναγνώριζα. Σεῖς εἴστε ὁ κόσμος μου κι ὁ Φλό... δυὸ πρόσωπα ἀγαπημένα.

Ἐγὼ στεκόμουν ζαλισμένη.

— Σᾶς λύπησα, δεσποινίς ;

— Καθόλου, χαίρομαι, μὰ νά, ξέρετε, δὲν εἶμαι μικρούλα δεκάξι χρονῶν.

Καὶ κεῖνος μὲ λατρεῖα.

— Τὸ κατάλαβα, ἀγαπημένη, μὰ οὔτε καὶ γὼ εἶμαι πολὺ νέος. Κι αὐτὴ ἡ κατάστασι πού με

βρῆκε ἐδῶ κι ἔξι χρόνια μὲ γέρασε πρὶν τὴν ὥρα μου. Καὶ τώρα μ' ἐγκαταλείπετε ; Γιατί ;

— Ἐγὼ ; Θὰ εἶνα κόκκινη σὰν παπαρούνα. Καὶ εἶμαι εὐτυχισμένη.

— Δὲν ξέρατε πὼς ἐβλεπα πολὺ λίγο ;

— Δὲν τῶξερα.

Εἶχε ἓνα χαμόγελο ἀπίστευτα νέο.

— Ζοῦσα σ' ἓνα φῶς Νοεμβρίου, ξανάπε' μόλις ἐβλεπα. Θὰ μὲ νομίζατε ἄτολμο, ντροπαλὸ θαυμαστή ;

— Δὲν ξέρω πὼς εἶναι οἱ θαυμαστές, γιατί δὲν εἶχα ποτέ μου.

— Δὲν θὰ μετανιώσῃς πού με γνώρισες ;

Μοῦ εἶπε πὼς τὸν λένε Μανουέλ, πὼς εἶναι ἀπὸ Ἀργεντινὴ γενιά, μὰ Ἰταλὸς ὑπὴκοος καὶ πὼς ἓνας περίφημος χειρουργὸς τοῦ ξανάδωσε τὸ φῶς στὰ πιδόμορφα μάτια τοῦ κόσμου. Τουλάχιστον γιὰ μένα.

Ἀρραβωνιαστήκαμε. Καὶ ὁ Φλό ; Φοβερίζει τ' ἄλλα σκυλιὰ καμμιά φορά, μὰ πιδὸ πολὺ καλοπερνᾷ κοντὰ στὴν κυρά του.

Σήμερα κλείνω τὴν ἱστορία μου. Ἀρχίζω νὰ ζῶ.

◆ Τὸ γκαρσόνι ἑνὸς μεγάλου ἐστιατορίου πόζαρε γιὰ σπουδαῖος ψυχολόγος.

— Ἀπλούστατο, ἔλεγε μιά μέρα σὲ μιά συντροφιά. Ἀπὸ τὸ φαί κρίνω τὸ χαρακτήρα. Πέστε μου τί σᾶς ἀρέσει ἀπὸ φαγητό, νὰ σᾶς πῶ πούδς εἴστε.

Μιά κυρία στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ τραπέζιου φωνάζει τὸ βοηθὸ τοῦ σερβιτόρου καὶ τοῦ λέει :

— Παρακαλῶ οἱ μελιτζάνες πού παρήγγειλα νὰ μὴν ἔρθουν.

Ἄ γόρι ἢ κορίτσι ;

Εἶναι δυνατὸς

Ο ΠΡΟΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ;

Τὰ τελευταῖα χρόνια ἔχουν ἀναπτύχθῃ μέθοδοι γιὰ τὴν ἐξακρίβωσι τοῦ φύλου τοῦ παιδιοῦ προτοῦ γεννηθῇ.

Τὰ πρῶτα νέα ἤρθαν τὸ 1949 ἀπὸ τὸν Καναδᾶ, ὅπου ὁ Μάρραιη Μπάρ ἐδήλωσε ὅτι βρῆκε διαφορὰς στὴν δομὴ ὀρισμένων κυττάρων τοῦ ἐγκεφάλου καὶ τῆς σπονδυλικῆς στήλης τῆς γάτας.

Σὲ λίγο παρόμοιες διαφορὰς διαπιστώθηκαν καὶ σὲ κύτταρα τοῦ δέρματος καὶ ἀντίστοιχες διαφορὰς βεβαιώθηκαν καὶ στοὺς ἀνθρώπους. Μικρότατα τεμάχια δέρματος κόπηκαν ἀμέσως καὶ ἐξετάστηκαν στὸ μικροσκόπιο.

Ἐκεῖ, στὸν πυρῆνα τῶν ἐπιθηλίων, μία εἰδικὴ δομὴ ὑπῆρχε ἀποκλειστικὰ μόνον στὰ θήλεα.

Ἀργότερα ἐφαρμόστηκε μιά ἄλλη μέθοδος, ἀπλούστερη. Ἀντὶ νὰ ἐξετάζεται κομμάτι δέρματος πού γιὰ νὰ ἐξαχθῇ χρειάζεται χειρουργικὴ ἐπέμβασι, παίρνουνταν ξέσματα ἀπὸ τὸ στόμα. Τέτοια ξέσματα δίνουν τὰ ἐπιπολλοῖς κύτταρα καὶ αὐτὰ μποροῦν θαυμάσια νὰ χρησιμεύσουν στὴν πρόγνωσι τοῦ φύλου ἑνὸς μελλογέννητου παιδιοῦ.

Φυλετικὲς διαφορὰς μποροῦν ἐπίσης νὰ βρεθοῦν καὶ στὰ λευκὰ αἱμοσφαίρια. Τὰ κύτταρα ἐδῶ ἔχουν λωβοειδεῖς πυρῆνες, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔχουν

προεξοχές πυρηνικῆς ὕλης. Στὸ θῆλυ οἱ προεξοχές αὐτὲς μοιάζουν μὲ τὰ ξύλα πού χτυποῦν τὰ τύμπανα.

Τὸ ἀναπτυσσόμενο ἔμβρυο περιβάλλεται μέσα στὴ μήτρα ἀπὸ ἓνα ὑγρό, μέσα στὸ ὁποῖο ὑπάρχουν καὶ κύτταρα ἀπὸ τὸ σῶμα του.

Σὲ τί ὅμως χρησιμεύει αὐτὴ ἡ μέθοδος τοῦ καθορισμοῦ τοῦ φύλου ἑνὸς μελλογέννητου παιδιοῦ ;

Πρῶτον στὴν ἱατροδικαστικῇ. Ἡ προσεχτικὴ διάγνωσι τοῦ φύλου μὲ μιά ἀπὸ τὶς μεθόδους πού ἀναφέραμε εἶναι χρησιμώτατη πάρα πολὺ σὲ μιά ἀστυνομικὴ ἔρευνα.

Ἀκόμα ὑπάρχουν πολλοὶ ἄνθρωποι τῶν ὁποίων τὸ φύλο, ἐξ αἰτίας ἀνατομικῶν ἐλαττωμάτων, δὲν εἶναι σαφές. Τὰ ἐξωτερικὰ σημεῖα μποροῦν πολλὰς φορὲς νὰ ἐξαπατοῦν. Στὶς περιπτώσεις αὐτὲς γρήγορα καὶ μὲ ἀσφαλῆ τρόπο μπορεῖ νὰ πιστοποιηθῇ τὸ φύλο.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν πρό τῆς γεννήσεως διάγνωσι τοῦ φύλου ὑπάρχουν σπάνιες περιπτώσεις λειτουργικῶν καὶ σωματικῶν ἀνωμαλιῶν σχετικῶν μὲ τὸ φύλο, ὅποτε καὶ πάλι ἡ ἐν τῶν προτέρων γνῶσι πού μᾶς προσφέρει ἡ ἐπιστήμη εἶναι πολὺ χρήσιμη.

αίγλος ὀρχουμένης, ἑνας ἀμφορεύς με σκηνὴν χορευόντος πολεμιστοῦ, ἄλλος ἀμφορεύς με πομπὴν στρατιωτῶν, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ δύο ἐπιπλοὶ ἄνωθεν πίπτοντος πολεμιστοῦ καὶ διάφορα ἄλλα ἀττικά ἀγγεῖα με παρστάσεις.

Εἰς ἕνα τάφον νεαρῆς κόρης εὐρέθησαν πολυτιμώτατα ἀντικείμενα τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος : ἕνα δακτυλιοειδὲς χρυσὸ σκουλαρίκι, ἕνας χάλικνος δίσκος καθρέπτου, ἕνα δαχτυλίδι, ἕνας πῆλινος σκύφος καὶ ἕνα ἀσημένιο νόμισμα Σαμοθράκης.

Εἰς ἄλλον τάφον τοῦ 3ου π.Χ. αἰῶνος εὐρέθησαν ἕνα χρυσὸ διάδημα με πολλὰ λεπτὰ διακοσμήσεις, χρυσὰ σκουλαρίκια με λευτοκεφαλὴν, ἕνα ἀλυσιδωτὸν περιδέραιον με κεφαλὴν ζώου εἰς τὰ ἄκρα καὶ ἕνα δαχτυλίδι με κεφαλὴν Μεδούσης. Μεταξὺ τῶν εὐρημάτων ἄλλων τάφων εἶναι 46 δακρυδόχοι, 4 ἀγγεῖα ἐκ μολύβδου, 6 σφαιρικά ὕαλινα ἀγγεῖα, 5 συμπλέγματα εἰδωλίων κ.ἄ.

Γενικῶς τὰ ἀνευρεθέντα ἀντικείμενα εἶναι τόσο πολλὰ, ποικίλα καὶ ἐνδιαφέροντα, ὥστε θὰ ἀπαιτήσουν πολὺν ἀκόμη χρόνον διὰ νὰ μελετηθοῦν ἐπιστημονικῶς.

Κατὰ τὴν κ. Ντούζμπεργκ καὶ τὸν κ. Βαβρίτσαν, ἡ μελέτῃ των εὐρημάτων τῆς «νοτίας» νεκροπόλεως τῆς Σαμοθράκης θὰ χαρίσῃ εἰς τὴν Ἐπιστήμην τὴν λύσιν πολλῶν προβλημάτων ποὺ ἀφοροῦν τὸ παρελθὸν τῆς νήσου καὶ τὴν λατρείαν τῶν «Μεγάλων Θεῶν».

Ποιοὶ ἦσαν οἱ «Μεγάλοι Θεοί».

Διὰ τὴν θρησκείαν τῶν Θεῶν τῆς Σαμοθράκης, αἱ ἀνασκαφαὶ τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Νέας Ὑόρκης, ποὺ ἤρχισαν τὸ 1938 ὑπὸ τὴν γενικὴν διεύθυνσιν τοῦ καθηγητοῦ Κάρλ Λέμαν, ἔχουν διαπιστώσει ὅτι κεντρικὴ μορφή τῆς λατρείας τῶν Μυστηρίων τῆς νήσου καὶ συνεπῶς ἐπὶ κεφαλῇ τῶν «Μεγάλων Θεῶν» ἦτο ἡ θεὰ «Μεγάλῃ Μητέρα» ἡ ὅποια εἰς μερικὰ νομίσματα τῆς Σαμοθράκης εἰκονίζεται καθημένη μεταξὺ δύο λεόντων. Ἀνάλογος με τὴν «Μεγάλῃ Μητέρα» με τὴν Σαμοθράκης φαίνεται ὅτι ἦτο ἡ Κυβέλη τῶν Φρυγῶν καὶ ἡ Μητέρα τοῦ ὄρους Ἰδὴ τῶν Τρώων. Ἡ «Μεγάλῃ Μητέρα» τῆς Σαμοθράκης ὀνομάζετο εἰς τὴν τοπικὴν διάλεκτον τῆς νήσου Ἀξίερος

καὶ ἐταυτίζετο με τὴν Δήμητρα ὑπὸ τῆς πανελληνίου θρησκείας. (Ὁ κ. Λέμαν θεωρεῖ πιθανὸν ὅτι εἰς τὴν Σαμοθράκην ἐκτὸς τῆς «Μεγάλῃ Μητέρας» ἐλατρεύοντο καὶ δύο ἄλλα μεγάλα θεὰ τῆς φύσεως, ἡ Ἐκὰτη - Κερύνθια καὶ ἡ Ἀφροδίτη - Κερύνθια).

Πιθανῶς, ὑποτακτικὸς σύζυγος τῆς Ἀξίερος, ἀνήκων εἰς τὴν ὁμάδα τῶν «Μεγάλων Θεῶν» ἦτο ὁ θεὸς τῆς ἀνδρικής γονιμότητος Κάδμιλος, ὁ ὁποῖος ταυτίζεται με τὸν πανελλήνιον θεὸν Ἑρμῆν. Σύμβολα τοῦ Κάδμιλου ἦσαν ὁ κριὸς καὶ ἡ ράβδος του (κρυκλῆν).

Εἰς τὴν ὁμάδα τῶν «Μεγάλων Θεῶν» ἀνῆκον καὶ δύο θεοὶ («δαίμονες»), οἱ Κάβειροι, ποὺ παριστάνοντο καὶ ὡς ἰθυοφαλλικοὶ νέοι καὶ εἶχαν ὡς σύμβολα φίδια καὶ ἄστρα. Οἱ Κάβειροι ἐταυτίζοντο ἐνίοτε καὶ με τοὺς Διοσκούρους τῆς πανελληνίου θρησκείας.

Ἡ ὁμάς αὐτὴ τῶν «Μεγάλων Θεῶν» (τῆς Μεγάλῃ Μητέρας Ἀξίερος, τοῦ συζύγου τῆς Καδμίλου καὶ τῶν δύο Κάβειρων) ἐλατρεύετο ὑπὸ τῶν Πελαγῶν τῆς Σαμοθράκης καὶ πρὶν φθάσῃ εἰς αὐτὴν ἄποικοι, περὶ τὸ 700 π.Χ. Εἰς τοὺς τελευταίους ἀποδίδεται ὑπὸ τοῦ κ. Λέμαν — ὅχι μετὰ βεβαιότητος — ἡ εἰσαγωγή εἰς τὴν νήσον κατὰ τὸν 7ον π.Χ. αἰῶνα τῆς λατρείας δύο ἀκόμη θεῶν, τοῦ Ἀξιοκέρου καὶ τῆς Ἀξιοκέρσης, ποὺ ἀντιστοιχοῦν με τὸν Ἀδην καὶ τὴν Περσεφόνην τῆς πανελληνίου θρησκείας. Ἡ Ἀξιοκέρση ἐχαρακτηρίζετο τοιοῦτοτρόπως κόρη τῆς Μεγάλῃ Μητέρας Ἀξίερος, ποὺ ἐταυτίζετο με τὴν Δήμητρα.

Ἀπὸ τὰ ἀφιερώματα τῶν ἀνασκαφῶν εἰς τὸν ἱερὸν χώρον προκύπτει ὅτι οἱ δύο Κάβειροι ἐθεωροῦντο ὡς προστάται τῶν ναυτικῶν. Εἰς τὸν ἱερὸν χώρον εὐρέθησαν μεταξὺ τῶν ἀφιερωμάτων πολλὰ ὄστρακα καὶ ἀγκιστρα, προερχόμενα ἀπὸ θαλασσινοὺς ποὺ εἶχαν κινδυνεύσει εἰς τὸ πέλαγος.

Διὰ τὸ ἐτήσιον «Φεστιβάλ» ποὺ ἐτελεῖτο εἰς τὴν Σαμοθράκην γνωρίζομεν ἀκόμη πολὺ ὀλίγα, ὅπως ἐτόνισεν ὁ καθηγητὴς Λέμαν. Ἀκόμη καὶ ὁ μήνας τῆς τελεσεως του εἶναι ἀγνωστος εἰς ἡμᾶς.

Τὰ Μυστήρια τῶν Μεγάλων Θεῶν τῆς Σαμοθράκης εἶχαν ἀπακτίσει πανελλήνιον ἐκτίμησιν ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ 5ου π.Χ. αἰῶνος. Ἐνῶ εἰς τὰ Ἑ-

λευσίνα Μυστήρια ἐγίνοντο μεγάλα διακρίσεις καὶ εἶχαν δικαίωμα συμμετοχῆς εἰς αὐτὰ μόνον Ἕλληνες ἐλεύθεροι πολῖται, εἰς τὰ Μυστήρια τῆς Σαμοθράκης ἡμποροῦσαν νὰ μνηθοῦν ἀδιακρίτως ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παιδιὰ ὅλων τῶν ἐθνῶν, ὅχι μόνον ἐλεύθεροι, ἀλλὰ καὶ δούλοι. Τὸ γεγονός αὐτὸ ἔκαμε τοὺς μύστας τῶν Μυστηρίων τῆς Σαμοθράκης νὰ ὁμοιάζουν κάπως με κοινότητα Χριστιανῶν, ἐνῶ καμμία ἄλλη ἐκδήλωσις τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς θρησκείας δὲν παρουσίαζε τόσοσιν μεγάλην σχέσιν πρὸς τὸν Χριστιανισμόν.

Σημαντικὸν ἦτο καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἡ μῆσις ἦτο ὑπόθεσις ἐντελῶς χωριστῇ ἀπὸ τὸν ἐτήσιον ἑορτασμόν τῆς Σαμοθράκης καὶ ἡδύνατο νὰ γίνῃ ὁποτεδήποτε ἤθελε μία ὁμάς ἡ ἕνα άτομον : Ὅσοι ἐγίνοντο μύσται ἐπίστευαν ὅτι ἀπελάμβανον ὠρισμένων προνομιῶν. Γενικῶς ἤλπιζαν ὅτι ἐξασφάλιζαν καλὴν τύχην. Εἰδικῶς οἱ μύσται τῆς Σαμοθράκης ἀποκοῦσαν τὴν πεποίθησιν ὅτι χάρις εἰς τοὺς Κάβειρους ἐξασφαλίζοντο ἀπὸ τοῦς κινδύνους τῆς θαλάσσης.

Οἱ Ἕλληνες τῆς Σαμοθράκης

Διὰ τῶν ἀνασκαφῶν δὲν ἡρευνήθησαν ἀκόμη καὶ αἱ ἀρχαιότεραι φάσεις τῆς ἐμφανίσεως τοῦ πολιτισμοῦ εἰς τὴν Σαμοθράκην. Σποραδικὰ εὐρήματα παρέσχον ἐνδείξεις ὅτι ἡ νῆσος ἔκατοικετο κατὰ τὴν Νεολιθικὴν ἐποχὴν. Κατὰ τὴν γνώμην τοῦ κ. Λέμαν, οἱ πρὸ τοῦ 700 π.Χ. κάτοικοι τῆς Σαμοθράκης ἦσαν Θρᾷκες. Ὁ ἴδιος χαρακτηρίζει ὡς μὴ ἑλληνικὴν τὴν γλῶσσαν ποὺ ἐχρησιμοποιεῖτο ἀκόμη καὶ κατὰ τὸν 1ον π.Χ. αἰῶνα κατὰ τὰς τελευταῖας τῆς λατρείας τῶν «Μεγάλων Θεῶν». Παραδέχεται πάντως ὅτι οἱ ἄποικοι τοῦ 7ου π.Χ. αἰῶνος ἀνεμίχθησαν εἰρηρικῶς με τοὺς παλαιούς κατοίκους καὶ ἐδημιούργησαν κράμα τοῦ παλαιοῦ πολιτισμοῦ καὶ τοῦ ἰδιοῦ των. Ὁ κ. Λέμαν ἀναφέρει ὅτι αἱ ἰδικαὶ τοῦ ἀρχαιολογικοῦ ἐνδείξεις εὐρίσκονται εἰς ἀντίθεσιν με τὴν παράδοσιν ποὺ ἀναφέρει μερικὰ ἀρχαῖα συγγραφεῖς, ὅτι Σόμιοι ἄποικοι ἐγκαταστάσαντες εἰς τὴν Σαμοθράκην πολὺ πρὸ τοῦ 700 π.Χ. Σύμφωνα με μίαν ἐπιγραφὴν τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος ἡ Σαμοθρακικὴ ἑλληνικὴ διάλεκτος φαί-

νεται ὅτι ἦτο μᾶλλον Αἰολικὴ παρὰ Ἰωνικὴ. Κατὰ τὸν κ. Λέμαν ἡ ἐπιγραφὴ αὕτῃ ἐπιτρέτει νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι εἰς τὴν Σαμοθράκην εἶχαν ἐγκατασταθῇ ἄποικοι ἐκ Λέσβου ἢ ἐκ τῆς Μικρασιατικῆς Αἰολίδος παρὰ ἐκ τῆς Ἰωνικῆς Σάμου. Τὴν σχέσιν τῆς Σαμοθράκης με τὴν περιοχὴν τῶν Αἰολέων ἐπιβεβαιώνουν ὅχι μόνον αἱ παραδόσεις, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀρχαιολογικαὶ ἐνδείξεις. Οἱ ἄποικοι τοῦ 700 π.Χ. ἰδρύσαν τὸ ἄστυ των εἰς τὴν σύγχρονον μας Παλαιόπολιν, ἐνῶ τὸ κράτος των περιελάμβανε δολοκλήρον τὴν νήσον. Οἱ πολῖται εἶχον διαιρεθῇ εἰς 5 φυλάς καὶ εἶχαν ὡς προστάτιδα θεὰν των τὴν Ἀθηνᾶν, ὅπως τὴν εἶχαν καὶ οἱ κάτοικοι τῶν περισσοτέρων Αἰολικῶν πόλεων.

Ὁ κ. Λέμαν ἔχει ἐξετάσει τὰ σχετικὰ θέματα ἐν συντομίᾳ εἰς ἕνα ὁδηγὸν τῆς Σαμοθράκης ἐξ 100 σελίδων, ὁ ὁποῖος ἐξεδόθη τὸ 1955 καὶ μετεφράσθη πρὸ ὀλίγου εἰς τὰ ἑλληνικά. Ἀναλυτικώτερον ὅμως τὰ ἀποτελέσματα καὶ τὰ πορίσματα τῶν μέχρι σήμερον ἀνασκαφῶν τῆς Σαμοθράκης, θὰ ἐκτεθοῦν εἰς ἰδιαίτερους τόμους, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ 1ος καὶ ὁ 2ος θὰ ἐκδοθοῦν ἐντὸς τοῦ 1958. Τὸ πρῶτον μέρος τοῦ 2ου τόμου ἔχει γραφῇ ἀπὸ τὸν κ. Πῆτερ Φρέιζερ καὶ ἀναφέρεται εἰς τὰς ἐπὶ λίθων ἐπιγραφὰς τῆς νήσου, ἐνῶ τὸ δεύτερον ἐγγραφεῖ ἀπὸ τὸν κ. Λέμαν καὶ ἐξετάζει τὰς ἐπὶ κεραμικῶν ἐπιγραφὰς τῆς Σαμοθράκης. Εἰς τὸν 1ον τόμον τῶν βιβλίων τῆς ἰδίας σειράς θὰ γίνεταί λόγος διὰ τὰς ἀνασκαφὰς καὶ διὰ τὰς ἀρχαίας φιλολογικὰς πηγὰς τῆς ἱστορίας τῆς νήσου.

Ποῖα κτίρια ἀνεσκάφησαν.

Τὰ κυριώτερα ἀρχαῖα κτίρια ποὺ ἔχουν ἀνασκαφῇ μέχρι σήμερον εἶναι : 1) Τὸ Ἀνάκτορον ποὺ εἶχε κτισθῇ περὶ τὸ 500 π.Χ. διὰ τὰς τελετὰς τῆς μῆσεως εἰς τὰ Μυστήρια. Τὸ ἐσωτερικόν του εἶχε διαστάσεις περίπου 27 × 12 μέτρων.

2) Τὸ Ἱεροφυλάκιον — «Ἱερὰ Οἰκία» — εἰς τὸ νοτιοανατολικὸν ἄκρον τοῦ Ἀνακτόρου. Ἐκτίσθη συγχρόνως με αὐτὸ περὶ τὸ 500 π.Χ., ἀλλὰ ἡ σωζομένη μορφή του εἶναι περίπου τοῦ 285 π.Χ. Ἐχει διαστάσεις περίπου 7 × 6

μέτρων. Εἰς αὐτὸ ἐγίνοντο πιθανῶς αἱ προετοιμασίαι τῆς μνήσεως.

3) Τὸ «Ἀρσινόειον» νοτίως τοῦ Ἀνακτόρου. Κυκλικὴ οἰκοδομὴ διαμέτρου 20 μέτρων κτισθεῖσα διὰ θρησκευτικὰς τελετὰς καὶ θυσίας πρὸς τιμὴν τῶν «Μεγάλων Θεῶν» ὑπὸ τῆς βασιλίσσης Ἀρσινόης ὅταν ἀκόμη ἦτο σύζυγος τοῦ βασιλέως τῆς Θράκης Λυσισμάχου (μεταξὺ 289 καὶ 281 π.Χ.). Ὡς γνωστὸν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Λυσισμάχου ἡ Ἀρσινόη ἐνυμφεύθη τὸν ἀδελφὸν τῆς βασιλείας τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαῖον Β' τὸν Φιλάδεφον.

4) Τὸ «Τέμενος» εὐρισκόμενον εἰς ἀπόστασιν 20 μέτρων νοτίως τοῦ Ἀρσινόειου ἀκριβῶς εἰς τὸ κέντρον τοῦ Ἱεροῦ χώρου. Ἐχει διαστάσεις 24×10 μέτρων. Ἐκτίσθη κατὰ τὰ τέλη τοῦ 4ου π.Χ. αἰῶνος. Εἰς αὐτὸ ἐδίδοντο πιθανῶς αἱ παραστάσεις πού ὠνομάζοντο «Ἱεροὶ γάμοι».

5) Τὸ «Ἱερὸν», τὸ ὁποῖον ἐχρησίμευε δι' ἀνωτέρου βαθμοῦ μύησιν εἰς τὰ Μυστήρια (δὲ «ἐποπτεῖαν») καὶ ἐκτίσθη περὶ τὸ 300 π.Χ. εἶχε διαστάσεις 40×13 μ. Εὐρίσκεται νοτίως τοῦ Τεμένους.

6) Ἡ Αἶθουσα τῶν ἀφιερωμάτων παρὰ τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τοῦ «Ἱεροῦ» ἔχει διαστάσεις περίπου 23×11 μέτρων. Ἐκτίσθη περὶ τὸ 550 π.Χ.

7) Αὐλὴ με βωμὸν νοτίως τῆς Αἰθούσης τῶν ἀφιερωμάτων καὶ δυτικῶς τοῦ «Ἱεροῦ». Ἐκτίσθη ὀλίγον πρὸ τοῦ θανάτου τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου ἀπὸ τὸν ἑτεροθαλὴ ἀδελφὸν καὶ διάδοχόν του Ἀρριδαῖον. Ἐχει διαστάσεις 17×14 μέτρων.

8) Τὸ θέατρον δυτικῶς τῆς αὐλῆς με τὸν βωμὸν τοῦ Ἀρριδαίου ἐκτίσθη περὶ τὸ 200 π.Χ.

9) Ἡ Κρήνη τῆς Νίκης νοτιοδυτικῶς τοῦ Θεάτρου εἰς τὴν ὁποίαν ἀνῆκε τὸ περίφημον ἀγάλμα τῆς «Νίκης τῆς Σαμοθράκης», πού μετέφερε τὸ 1863 εἰς τὸ Λοῦβρον ὁ Γάλλος πρόξενος τῆς Ἀδριανουπόλεως Σαμπουαζώ. Τὸ ἀγαλμα εἶχε στηθῆ εἰς τὴν θέσιν αὐτὴν περὶ τὸ 305 π.Χ. εἰς ἀνάμνησιν μιᾶς νίκης τοῦ Δημητρίου Πολιορκητοῦ εἰς ναυμαχίαν. Τὸ δεξιὸ χερὶ τῆς Νίκης εὐρέθη κατὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ 1950.

10) Μία Στοὰ μήκους 80 μέτρων περίπου ἡ ὁποία ἐκτίσθη περὶ τὸ 200 π.Χ. συγχρόνως μετὰ τὸ Θεάτρον, διὰ

νὰ ἐξυπηρετῇ, ἴσως ὡς ξενῶν, τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν νῆσον.

11) Τὸ Πρόπυλον τοῦ Πτολεμαίου ἀνατολικῶς τοῦ Ἱεροῦ χώρου, τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη μετὰ δαπάναν τοῦ βασιλέως τῆς Αἰγύπτου Πτολεμαίου Β' τοῦ Φιλαδέφου μεταξὺ τῶν ἐτῶν 280 καὶ 265 π.Χ.

Τὸ Τουριστικὸν ἐνδιαφέρον

Μετὰ τὴν ἰδρυσιν πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐνὸς Τουριστικοῦ Ξενῶνος καὶ ἐνὸς Ἀρχαιολογικοῦ Μουσείου, ἡ ἐπίσκεψις τῆς Σαμοθράκης, εἰς τὴν ὁποίαν κυριαρχεῖ ὁ ἐπιβλητικώτατος ὄγκος τοῦ ὄρους Φεγγάρι ὕψους 1.800 μέτρων, παρουσιάζει μέγα ἐνδιαφέρον δι' ὅλους ὅσοι θέλουν νὰ ἀντιληφθοῦν πῶς οἱ ἀρχαῖοι κάτοικοι τῆς νήσου αὐτῆς εὐρέθησαν ὑποχρεωμένοι νὰ λατρεύσουν τὴν Φύσιν καὶ τοὺς «Μεγάλους Θεοὺς» τῆς μετετελῆς Μυστηρίων.

Διὰ καθὲ ἐπισκέπτῃ τῆς Σαμοθράκης, ὅπως καὶ διὰ καθὲ Ἕλληνα, ἐξακολουθεῖ νὰ ἔχῃ ἀκόμη ἀμείνωτον ἐνδιαφέρον τὸ βιβλίον πού ἐξέδωσε τὸ 1909 διὰ τὴν νῆσον ὁ Ἴων Δραγούμης μετὰ τὸν τίτλον «Σαμοθράκη». Εἰς αὐτὸ ὁ ἀλησμόνητος λογοτέχνης δίδει καὶ μίαν πολὺ ζωντανὴν εἰκόνα τοῦ χάους πού ὑπῆρχε κατὰ τὸ 1906 εἰς τὸν χώρον τῶν ἀρχαιοτήτων, εἰς τὸν ὁποῖον μετὰ τὰς ἀνασκαφὰς ἐδημιούργησαν τάξιν καὶ ρυθμὸν καὶ ἐπανεφέροντο ἀρχαῖον πνεῦμα ὁ καθηγητὴς Κάρλ Λέμαν, ἡ σύζυγός του Φυλλίς καὶ οἱ συνεργάται των. Διὰ τὸ χάος τῶν εἰρηπίων τοῦ 1900 ὁ Ἴων Δραγούμης ἔγραφε: «Εἶδα τεῖχη ἀρχαῖα, ποῖα χτισμένα μετὰ ἀκανόνιστους βράχους, ποῖα μετὰ ἀγκωνάρια κανονικά, εἶδα καὶ τοίχους μετὰ ἀσβέστη χτισμένους, καὶ μέσα στίς ἐλιές, στὰ χριτάρια καὶ στὰ ἄλλα χαμόδενδρα εἶδα χαλασμένα παλιὰ χιτρία καὶ σκόρπια σκαλισμένα μάρμαρα. Γιὰ νὰ νιώσω τὴν Παλιὰ πόλιν καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἦταν ἀνάγκη νὰ δώσω πρῶτα τοὺς σημερινούς Σαμοθράκες. Καὶ κατέβηκα βιαστικά μετὰ πάγυν στὴ Χώρα τῶν ζωντανῶν ἀνθρώπων».

Διὰ τὴν κατανόησιν τῶν ἀρχαιοτήτων, ὁ Ἴων Δραγούμης ἠκολούθησε μέθοδον πού θὰ ἔλυνε πολλὰ προβλήματα τῆς Ἀρχαιολογίας ἐὰν ἐφηρμόζετο συστηματικῶς ἀπὸ ὅλους τοὺς ἀρχαιολόγους.

Μ. ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ-ΓΙΑΝΝΗ

Ἡ διαιτητικὴ δίνει τὰ μέσα νὰ κρατᾶμε
γερὸ τὸ πιὸ ζωτικὸ ὄργανο:

Τὸ συκώτι, κλειδί τῆς υγείας

Τοῦ

PAUL DE KRUIF

Βοηθήστε τὸ συκώτι σας καὶ ἐκεῖνο θὰ σᾶς βοηθήσῃ. Ζητήστε τὴ συμβουλὴν τοῦ γιатρῶς σας γι' αὐτὸ τὸ θέμα καὶ μὴ παραλείψετε νὰ τὴν ἀκολουθήσετε.

Ὁ μυστηριώδης αὐτὸς ἄδην εἶναι τὸ βασικὸν ἐργαστήριον τοῦ ὀργανισμοῦ. Ἡ μεγαλοφυΐα τοῦ ἀλχημείας ἐπιστατῆς στοὺς χτύπους τῆς καρδιᾶς, στὴ διαστολὴ τῶν αἱμοφόρων ἀγγείων, στὴν καλὴ πέψιν, στὴ διανοητικὴ ἐργασία καὶ στὴ μυϊκὴ δύναμιν.

Τὰ ἡπατικά κύτταρα ἐκκρίνουν πολλὰς χημικὰς οὐσίας ἀπαραίτητες γιὰ τὴν καλὴν λειτουργίαν ὅλων τῶν ὀργάνων. Τὰ νεφρά μας λ.χ. δὲν θὰ μπορούσαν νὰ ἀποβάλουν τὰ ἀζωτοῦχα ἀπορρίματα ἂν δὲν τὰ μετέτρεπε πρῶτα τὸ συκώτι σὲ οὐρία. Τὸ συκώτι εἶναι μιὰ ἀποθήκη βιταμινῶν, πού χωρὶς αὐτὰς ὁ μυελὸς τῶν ὀστέων δὲν θὰ μπορούσε νὰ δώσῃ τὰ στοιχεῖα πού συνθέτουν τὸ αἷμα. Ἡ σεξουαλικὴ λειτουργία, ἂν καὶ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοὺς γεννητικούς ἀδένες, ὥστόσο δὲν ἰσορροπεῖται παρὰ μόνον χάρι στὴ ρύθμισιν τῶν σεξουαλικῶν ὀρμονῶν ἀπὸ τὸ συκώτι. Τὸ συ-

κώτι πάλι δίνει τὸν λευκοματωχο ὁρμὸν πού ἐλέγχει τὴ ζωτικὴ ἰσορροπία τῶν ἀλάτων καὶ τοῦ νεροῦ. Ἡ χολὴ κατευθύνει τὴ δραστηριότητα τῶν ἐντέρων καὶ ἐμποδίζει τὴν τοξίνωσιν μας ἀπὸ τὰ προϊόντα τῆς πέψεως.

Μιὰ αἱμορραγία θὰ ἦταν πολὺ εὐκόλως θανάσιμη χωρὶς τὴ βοήθειαν τοῦ συκωτιοῦ. Τὸ συκώτι συντελεῖ στὴν κατάπαυσιν τῆς αἱμορραγίας, ἀλλὰ συγχρόνως ἐκκρίνει καὶ μιὰ οὐσία ἀντιθρομβωτικὴ, πού συντελεῖ ὥστε οἱ ἀρτηρίαι τῆς καρδιᾶς καὶ τοῦ ἐγκεφάλου νὰ μὴ φράζονται ἀπὸ θρόμβους. Ἀγωνίζεται ἐναντίον τῶν ἰῶν καὶ τῶν μικροβιακῶν τοξινῶν καὶ τοὺς διώχνει ἀπὸ τὸν ὀργανισμό. Μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπὸ τὰ φάρμακα πού παίρνουμε σὲ δόσι ὑπερβολικὴ καὶ προστατεύει τοὺς ἰστούς μας ἀπὸ τὴς βιομηχανικὰς τοξικὰς οὐσίας.

Ὁ ὑπερ-χημικὸς αὐτὸς τοῦ ὀργανισμοῦ μας παίρνει τὴν ἐνέργειάν πού τοῦ χρειάζεται ἀπὸ τὴν τροφή. Ἀπὸ τοὺς ὑδατάν-

θρακες φτιάχνει και αποθηκεύει γλυκογόνο που ύστερα το αποδεσμεύει σε μορφή ζαχάρου με ρυθμό ανάλογο με τις ανάγκες. Το συκώτι ακόμη εξασφαλίζει την αποθήκευση λιπών, που αποτελούν χρήσιμα αποθέματα ενεργείας για τις κακές ημέρες.

Με μια τόσο θαυμαστή δραστηριότητα δεν είναι περίεργο που ο άνθρωπος είναι ο μεγαλύτερος από όλους και το βάρος του αντιπροσωπεύει το 1)40 του βάρους του σώματος. Έχει χρώμα σκούρο κόκκινο, σχήμα θολωτό και βρίσκεται τοποθετημένο κάτω από το διάφραγμα, στο άνω δεξιό μέρος της κοιλιακής χώρας και κάτω από την προστασία του θώρακος.

Το καταπληκτικό είναι ότι το συκώτι εκτελεί όλες τις πολύπλοκες λειτουργίες του με ένα μόνο τύπο κυττάρων. Οι μικροσκοπικές αυτές μονάδες, που μετριοούνται κατά εκατομμύρια, βρίσκονται μέσα σε ένα συνεχές ρεύμα αίματος. Ένα μέρος του αίματος αυτού, πλούσιο σε τροφές για τη «χημική κουζίνα» του ήπατος, φθάνει από τον πεπτικό σωλήνα με την πυλαία φλέβα. Το άλλο αίμα γεμάτο δευγόνο φθάνει από την άριστερή κοιλότητα της καρδιάς με την ήπατική αρτηρία. Τα δυο αυτά ρεύματα αίματος αναμιγνύονται ακριβώς προτού πλησιάσουν τα κύτταρα, τις λειτουργικές ενότητες του οργανικού αυτού εργαστηρίου.

Μπορεί να σκεφθώ κανείς πως ή συνεχής εργασία τους τα φθεί-

ρει και τα καταστρέφει. Αυτό βέβαια γίνεται, αλλά το όργανο είναι προικισμένο με μια μοναδική ιδιότητα: είναι, ως πούμε, αθάνατο. Τα κύτταρα της καρδιάς ή του εγκεφάλου όταν καταστραφούν δεν μπορούν να αντικατασταθούν. Αντίθετα, το συκώτι ανανεώνεται συνεχώς. Αυτό έδειξαν τα πειράματα: μπορούμε κατά καιρούς να αφαιρέσουμε από ένα ζώο σημαντικά τμήματα του ήπατος ώσπου το σύνολο των αφαιρέσεων να ξεπεράσει το βάρος των αρχικών όγκων του οργάνου. Έδω κρύβεται το μυστικό της μακροβιότητας του οργάνου.

Συμβαίνει όμως καμιά φορά το συκώτι να κλονιστεί από το βάρος των λειτουργιών του. Η τελική συνέπεια ενός τέτοιου κλονισμού είναι ή κίρρωση, μια ασθένεια που παρατηρείται δυστυχώς ολοένα συχνότερα και στην οποία πρωτεύοντα ρόλο παίζει το οινόπνευμα. Όταν μεγάλος αριθμός ήπατικών κυττάρων υποκύψει, αφήνει στη θέση του σκληρές και λιώδεις μάζες συνεκτικού ιστού.

Ευτυχώς ή αρχή αυτής της παρακμής γίνεται φανερή από ώρισμα συμπτώματα: στο πρόσωπο και στους ώμους εμφανίζονται μικροί άστερίσκοι από τριχοειδή αγγεία. Άλλα σημάδια άνησυχητικά είναι ένα αίσθημα κοπώσεως, αδυνάτισμα, μείωση της σεξουαλικής επιθυμίας. Το συκώτι διογκώνεται και οι χημικές αναλύσεις αποκαλύπτουν την ανικανότητά του να διατηρήσει στο επίπεδο που πρέπει το απαραίτητο λεύκιμα.

Η μικροσκοπική εξέταση

στους κίρρωτικούς δείχνει ότι τα ήπατικά κύτταρα που ήταν άλλοτε γερά έχουν υποστεί απειλητικές μεταβολές: φορτώνονται λίπος. Η βλάβη αυτή, που είναι μια μαρτυρία της άνισης πάλης τους έναντι των συνεχών χημικών επιθέσεων, προαναγγέλλει την καταστροφή τους.

Οι πρώτες ελπίδες για την καταπολέμηση της θανάσιμης διεισδύσεως λίπους στο συκώτι γεννήθηκαν το 1930 με τις εργασίες του δρος Μπέστ και των συνεργατών του, στο Τορόντο. Έδειξαν ότι ή έλλειψη μιας ώρισμής βιταμίνης από την διατροφή των πειραματοζώων είναι ένας παράγων φορτώσεως λίπους των ήπατικών κυττάρων και ότι ή χολίνη της ομάδας των βιταμινών Β μπορεί να εξαλείψει αυτόν τον κίνδυνο.

Μετά το 1940 ή ανακάλυψη ώδηγησε σε μια σημαντική επισημονική διαπίστωση: παρατηρήθηκε πως πολύ συχνά τα κουρασμένα ήπατικά κύτταρα παρυσίαζαν μεταβολές γιατί δεν τρέφονταν ανάλογα με την τεράστια εργασία που εκτελούσαν. Βέβαια το όργανο αυτό μπορεί να πληγεί από πολλές ασθένειες, από τον καρκίνο ως την ήπατίτιδα, αλλά τις περισσότερες φορές τα ήπατικά κύτταρα υποκύπτουν σε διατηρητική ανεπάρκεια.

Ο δρ. Άρθουρ Πάτεκ, στη Ν. Υόρκη, θέλησε να καταπολεμήσει αυτές τις κυτταρικές βλάβες των ασθενών του που οι περισσότεροι έπασχαν από προχωρημένη αλκοολική κίρρωση.

Η θεραπεία του ήταν ανάπαυση, διαιτολόγιο πολύ θρεπτικό, ισχυρές δόσεις εκχυλίσματος ήπατος, μαγιά της μύρας σε σκόνη, βιταμίνες Β και βέβαια απαγόρευση του οινόπνευματος. Με τον τρόπο αυτό επέτυχε τη θεραπεία ώρισμένων περιπτώσεων κίρρωσεως, που τις θεωρούσε απελπιστικές.

Η θεραπεία αυτή φαίνεται λιγότερο εκπληκτική όταν θυμηθούμε την απεριόριστη, την ακούραστη επιμονή του ήπατος να λειτουργήσει. Ακόμη και αν είναι κατεστραμμένα κατά τα 90%, τα κύτταρά του δεν παύουν να εκτελούν ένα από τα κύρια έργα τους, την παραγωγή λευκώματος από τα αμινοξέα. Με την κατάλληλη διαίτα πολλοί κίρρωτικοί με ύδρωπικία, που άλλοτε έθεωρείτο θανάσιμη, μπόρεσαν να γυρίσουν στη δουλειά τους.

Η διαιτητική θεραπεία της κίρρωσεως δεν είναι χρήσιμη μόνο για τους αλκοολικούς. Βέβαια, οι ήπατικές βλάβες παρυσιάζονται κυρίως στους μεγάλους πότες, που πολλοί απ' αυτούς μη έχοντας όρεξη αφήνουν το συκώτι τους νηστικό. Άλλα και πολλοί μη - αλκοολικοί φθάνουν στα όρια του υποσιτισμού ενώ νομίζουν πως τρέφονται κανονικά. Έτσι πολλά διαιτολόγια δεν είναι πλούσια σε χολίνη, απαραίτητη για τον αγώνα έναντι της παρυσίας λίπους στο ήπαρ.

Ευτυχώς για μας ή συχνότερη αιτία ασθενείας του ήπατος, δηλαδή ή διαιτητική ανεπάρκεια,

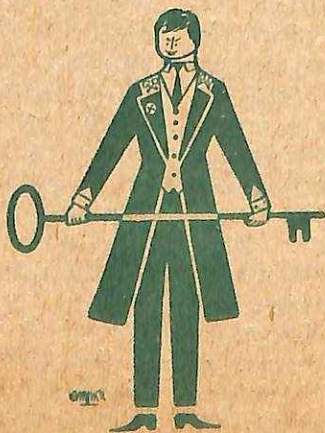
μπορεῖ νὰ νοσηλευτῇ ἀπὸ τὸν οἰκογενειακὸ γιατρό. Ἡ θεραπευτικὴ αὐτῆς τῆς καταστάσεως φαίνεται σχετικὰ ἀπλή. Ὁ δρ. Φρέντερικ Στάϊγκμαν ἀπὸ τὸ Σικάγο ἐφαρμόζει τὸ ἀκόλουθο σύστημα, ἀπόρροια πείρας 15 ἐτῶν, δοκιμασμένο σὲ περισσότερες πὺς τὲς παρακολούθησε ἀπὸ κοντά: Διαιτολόγιο πλούσιο σὲ θερμίδες, ἰσορροπημένο σὲ πρωτεΐνες, λίπη καὶ ὑδατάνθρακες μὲ μικρὴ ὑπεροχὴ τῶν τελευταίων. Ἐκτὸς ἀπὸ τὲς βιταμῖνες πὺς ὑπάρχουν ἄφθονες στὸ διαιτολόγιο αὐτό, οἱ ἀσθενεῖς παίρνουν ἐπιπροσθέτως μεγάλες δόσεις βιταμίνης Γ, γιατί ὁ ὀργανισμὸς ἔχει μικρὸ ἀπόθεμά της, βιταμῖνες τῆς ομάδος Β καὶ βιταμίνη Β 12, ἰσχυρὸ στοιχεῖο κινητοποιήσεως τῶν λιπῶν.

Οἱ σοβαρώτερα ἀσθενεῖς παίρνουν ἀκόμη ἐκχύλισμα ὧμοῦ ἥπατος ὅχι μόνον γιατί εἶναι πλούσιο σὲ βιταμίνη Β, ἀλλὰ γιατί μπορεῖ νὰ περιέχῃ ἄγνωστους ἀκόμη βιταμινικούς παρά-

γοντες. Φυσικὰ τὸ ἀλκοὸλ ἀπαγορεύεται.

Ἄν ἡ διαιτητικὴ θεραπεία τῆς προχωρημένης κίρρωσεως μπορῇ νὰ ἐπιτύχῃ, γιατί νὰ μὴ τὴν χρησιμοποιήσουμε γιὰ νὰ προστατέψουμε τὰ ἥπατικά κύτταρα πὺς εἶναι ἀκόμη γερά; Ἄν δώσουμε στὸ ἥπαρ τὴν τροφή πὺς τοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ λειτουργήσῃ καλὰ, θὰ τὸ βοηθήσουμε νὰ διατηρήσῃ τὰ κύτταρά του σὲ καλὴ κατάστασι. Οἱ προσθήκες τροφῆς πὺς πρέπει νὰ γίνουν σὲ ἓνα διαιτολόγιο καλὰ ρυθμισμένο εἶναι σχεδὸν ὅμοιες μὲ τῆς κίρρωσεως, ἀλλὰ χρειάζονται λιγώτερα πρᾶγματα καὶ κοστίζουν λιγώτερο: εἶναι πολὺ πιὸ εὐκόλο νὰ προλάβουμε παρά νὰ θεραπεύσουμε τὴν ἥπατικὴ ἀνεπάρκεια.

Καὶ ἀξίζει νὰ κάνουμε κάθε προσπάθεια γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουμε, μὲ τὴν προληπτικὴ προστασία τῆς διατροφῆς, τὴν εὐρωστίαν τοῦ σικωτιοῦ μας, ἀφοῦ αὐτὸ εἶναι πραγματικὰ τὸ κλειδί τῆς καλῆς μας υγείας.

Μιὰ παρεξήγησι τῆς Λαογραφίας

Ὁ Ἰούδας ἦταν... Κερκυραῖος!

Καὶ ὅμως δὲν ἦταν!

Ἀνάμεσα στὰ ἱστορικὰ γεγονότα τρυπώνουν πολλές φορές διάφοροι μῦθοι, θρύλοι καὶ παραδόσεις μυθοπλασίας παράδοξες, πὺς ριζώνουν καὶ γίνονται ἓνα ἀξεδιάλυτο κομμάτι μὲ τὴν ἱστορίαν. Ἡ πιὸ παλιὰ ἱστορία τοῦ Χριστιανισμοῦ καθὼς καὶ τὰ πρῶτα χρόνια τοῦ ξαπλώματός του στὸν κόσμον, εἶναι γεμάτα ἀπὸ τέτοιους μῦθους, θρύλους καὶ παραδόσεις, πὺς ἡ ἐπιστήμη πασχίζει σήμερον μὲ τὴν ἐρευνά της νὰ τοὺς ξεχωρίσῃ ἀπ' τὴν ἀλήθειαν.

Ὑπάρχουν πάρα πολλὰ παραδείγματα, μὰ ἐμεῖς θ' ἀναφέρουμε δυὸ μονάχα, παρμένα ἀπ' τὰ νησιά τοῦ Ἰονίου Πελάγους. Στὰ νησιά αὐτὰ ὑπάρχει μιὰ παράδοσι πὺς λέγει ὅτι ἡ Μαρία ἡ Μαγδαληνὴ, πηγαίνοντας στὴ Ρώμην, τότε πὺς αὐτοκράτορας ἦταν ὁ Τιβερίος, γιὰ νὰ κατηγορήσῃ τὸν Πιλάτον πὺς ἔδικαι καὶ παράνομα σταύρωσε τὸ Χριστό, πέρασε ἀπὸ τὴ Ζάκυνθον καὶ ἔμεινε κεῖ κάμποσον καιρὸ διδάσκοντας τὸ λαόν, στὴν πόλιν καὶ χωριά, τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἐνὰ χωριὸ πὺς ὑπάρχει στὴ Ζάκυνθον καὶ λέγεται Μαριέες, λέγει ἡ παράδοσι ὅτι ἀπὸ τῆς Μαγδαληνῆς πῆρε τ' ὄνομά του. Τὸ ἴδιο λένε

καὶ βεβαιώνουν καὶ οἱ Κεφαλλονῖτες γιὰ μιὰ τοποθεσίαν πὺς λέγεται Σίσια. Ἡ κεφαλλονίτικη παράδοσις λέγει πὺς τοῦτος ὁ τόπος πῆρε τ' ὄνομά του ἀπὸ τὸν Ἅγιον Φραγκίσκον τῆς Ἀσίης πὺς, πηγαίνοντας στὰ Ἱεροσόλυμα σὰν προσκυνητῆς, πέρασε καὶ στάθηκε στὴν Κεφαλλονίαν ὅπου ἔχτισε μοναστήριον σ' αὐτὸν τόπον.

Ἡ πιὸ παράξενη ὅμως καὶ ἡ πιὸ πρωτότυπη ἀπ' ὅλες τὲς ἱστορίες πὺς ἔχουνε σχέσιν μὲ τὰ πρῶτα βήματα τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶναι ἡ παράδοσι πὺς λέγει καὶ τὸ βεβαιώνει πὺς ὁ Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης, πὺς πρόδωσε στοὺς Ἑβραίους τὸ δάσκαλό του τὸ Χριστό, ἦταν Κερκυραῖος, γέννημα καὶ θρέμμα! Οἱ πιὸ πολλοὶ ἀπὸ μᾶς βέβαια δὲν ξέρουν τίποτα γι' αὐτὴ τὴν παράδοσι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ στίς ἀρχὲς τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνα τὴν παράδοσι αὐτὴ τὴν δημοσίευσεν ὁ Ἄγγλος χρονικογράφος Ρογῆρος Χόβντεν.

Μιλώντας γιὰ τὴν Κέρκυραν ὁ Ἄγγλος αὐτός, διηγεῖται ὅτι σὲ τοῦτο τὸ νησί, στὴν ἀκρογιαλιά πὺς βλέπει κατὰ τὴν Ἠπειρον, ὑπάρχει μιὰ παλιὰ πολιτεία, πὺς οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ πολλὰ χρόνια τὴν ἀφήσανε καὶ φύγαν. Ἡ

πολιτεία αὐτὴ λεγότανε Bustetoe (Βουθωτόν) καὶ ὑπῆρξε πατρίδα τοῦ Ἰούδα τοῦ Ἰσκαριώτη, ποὺ πρόδωσε τὸ Χριστό. Αὐτὴ τὴν πληροφορία τὴν ἀναφέρει κι ἓνας ἄλλος ἱστορικός Ἀγγλος ποὺ ἤκμασε λίγο πιὸ ὕστερα ἀπὸ τὸν Hoveden, ὁ χρονικογράφος Ἰωάννης Μπρόμπτον ποὺ χωρὶς ἀμφιβολία τὴν πῆρε ἀπὸ τὸν παραπάνω παλιὸ χρονικογράφο. Τὴν πληροφορία αὕτη τὴν ἀναφέρει στὴν περιγραφή ποὺ κάνει γιὰ τὴν Κέρκυρα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐπισκέψεώς της ἀπ' τὸ βασιλιᾶ Φίλιππο τὸν Β', ὅταν αὐτὸς γύρισε ἀπὸ προσκύνημα στοὺς Ἁγίους Τόπους τὸ 1491. Ἀλλὰ καὶ ἄλλος Ἀγγλος συγγραφέας, ὁ Twysden, στὴν «Ἱστορία τῶν Ἀγγλων συγγραφέων», ποὺ ἐκδόθηκε τὸ 1652 στὸ Λονδίνο, ἐπαναλαμβάνει τὰ ἴδια. Δὲν μποροῦμε νὰ ξέρουμε ποῖος εἶναι ὁ πρῶτος ποὺ ἔγραψε αὐτὴν τὴν παράδοσι κι ἂν εἶναι δημιούργημα κάποιου συγγραφέα ἢ παρμένη ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ λαό. Ἐνα εἶναι ὅμως γεγονός: ὅτι ἡ παράδοσι αὕτη κατὰ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους κυκλοφόρησε πολὺ πλατιὰ καὶ καθόλου ἀπίθανο νὰ πιστευτῇ σὰν ἀληθινὴ ἀπὸ τοὺς ἀπλοϊκοὺς καὶ προληπτικοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Στις ἀρχές τοῦ δέκατου ἑβδόμου αἰώνα, τὴν Ἑλλάδα ἐπισκέφθηκε ὁ Πέτρος ντέλα Βάλλε, ὁ ὁποῖος ἐβγαλε πιὸ ὕστερα ἓνα μεγάλο ἔργο του, ὅπου ἔγραφε τίς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὰ ταξίδια του στὴν Ἀνατολή. Αὐτὲς οἱ ἐντυπώσεις του δημοσιευτῆκανε σὰν γράμματα. Στὸ

πρῶτο γράμμα του, λοιπόν, μιλώντας ὁ περιηγητὴς ντέλα Βάλλε γιὰ τὴν Κέρκυρα, γράφει τοῦτα: «Μοῦ δεῖξανε ἀκόμα ἓναν ἄνθρωπο, ποὺ βεβαιώνουνε οἱ ντόπιοι ὅτι κατάγεται ἀπὸ τὸ γένος τοῦ προδότη Ἰούδα, ἂν καὶ ὁ ἴδιος δίκια δὲν τὸ παραδέχεται. Καὶ μοῦ λέγανε ὅτι στὸ νησί φαίνεται ἀκόμα τὸ χωριὸ του καὶ τὸ σπίτι τοῦ Ἰούδα, ποὺ σήμερα τῶχει αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος. "Ὅλ' αὐτὰ εἶναι μῦθος, ἀλλὰ ποιὸ λόγο ἔχει ἢ παλιά αὕτη φήμη, δὲν ξέρω». Ἐδῶ λοιπόν ἔχουμε πιὸ μεγάλο τὸ μῦθο, γιατί ὁ Ἰταλὸς περιηγητὴς, ποὺ δὲν λέγει ψέματα, βεβαιώνει στὸ γράμμα του αὐτὸ ὅτι τοῦ δεῖξανε στὴν Κέρκυρα, τὸ 1614, ἓναν ἄνθρωπο ποὺ, ἐνῶ δὲν τὸ παραδεχότανε, τὸν θεωροῦσανε οἱ ἄλλοι νησιῶτες σὰν ἀπόγονο τοῦ Ἰούδα Ἰσκαριώτη καὶ κατοικοῦσε μάλιστα στὸ ἀπαίσιο πατρογονικὸ του σπίτι. Καὶ ἂν καὶ ὁ ἴδιος ὁ περιηγητὴς ὁμολογεῖ ὅτι πρόκειται γιὰ παράδοσι, μ' ὅλα τοῦτα διαστάζει νὰ πῇ ἂν εἶναι ἀληθινὴ ἢ ὄχι.

Ἔτσι περνοῦσε ἀπὸ γενεὰ σὲ γενεὰ ἡ παράξενη αὕτη παράδοσι ποὺ ὁ Γερμανὸς μυθιστοριογράφος Zschokke τὴν πῆρε σὰν θέμα γιὰ τὸ διήγημά του «Die Creole». Ὁ διάσημος Κερκυραῖος ἱστορικός Ἰωάννης Ρωμανός, στὴ μελέτη του περὶ Φραγκοκρατίας στὴν Ἑλλάδα, ἀναφέροντας αὕτη τὴν παράδοσι καὶ προσπαθώντας νὰ ἐξηγήσῃ ἀπὸ ποῦ γεννήθηκε, βρίσκει γιὰ πιὸ πιθανὴ τὴν ἐξήγησι ὅτι αὐτὸς ὁ μῦθος δημιουργήθηκε στὴν παλιά ἐποχὴ ἀπὸ παρεξήγησι τοῦ ὀνό-

ματος ἑνὸς κερκυραῖκου χωριοῦ ποὺ λεγότανε Σκαριά καὶ ποὺ οἱ κάτοικοί του, φυσικά, λέγονταν Σκαριῶτες, ὄνομα ποὺ δὲν ἀπέχει πολὺ ἀπ' τὸ Ἰσκαριώτης. Ὁ ἴδιος ὁ Ρωμανὸς γράφει μάλιστα ὅτι ἀκόμα τὸν καιρὸ ποὺ δημοσίευσε τὸ ἱστορικὸ του ἔργο, δηλαδὴ τὸ 1870, οἱ κάτοικοι αὐτοῦ τοῦ χωριοῦ τῆς Κέρκυ-

ρας πιστεύανε ἀνόητα ὅτι ἀπ' τοὺς συχωριανούς τοὺς ἓνας ὑπῆρξε ὁ περίφημος ἐκεῖνος προδότης.

Ἡ λαογραφία στὴν Ἑλλάδα ἔχει μπλέξει πολλές παραδόσεις, θρύλους καὶ μύθους γύρω ἀπὸ τὸν Ἰούδα, ἀλλὰ ἀπὸ τίς πιὸ παράξενες εἶναι χωρὶς ἀμφιβολία ἡ παραπάνω.

ΕΔΩ ΚΙ' ΕΚΕΙ

◆ Ὁ θεῖος, ἰδιοκτῆτης ἑνὸς ἀγύριστου κτήματος, εἶχε καλέσει τὸν ἀνηψιὸ του ἀπὸ τὸ Σικάγο νὰ περάσῃ λίγες ἡμέρες κοντά του καὶ νὰ γνωρίσῃ τὴ ζωὴ τῆς ὑπαίθρου.

Ἀνάμεσα στὰ ἄλλα ποὺ ἐβλεπε γιὰ πρώτη φορὰ στὴ ζωὴ του τὸ παιδί, εἶδε μιὰ μέρα κάποιον νὰ τσιμπᾷ μιὰ ἀγελάδα καὶ νὰ τὴ χαϊδεύῃ.

— Γιατί κάνει ἔτσι αὐτὸς τὴν ἀγελάδα, θεῖε; ρώτησε.

— Γιατί θέλει νὰ τὴν ἀγοράσῃ, παιδί μου, καὶ κοιτάζει νὰ δῇ ἂν εἶναι καλοθρεμμένη.

Πέρασε καμμιά βδομάδα ἀπὸ τότε, ὁπότε, ἓνα πρωτὶ, ὁ μικρὸς πηγάλινε τρέχοντας στὸ θείο του.

— Θεῖε, τοῦ φωνάζει. Ἐλα μέσα γρήγορα. Μοῦ φαίνεται πὼς αὐτὸς ὁ κύριος Ἐμερου θέλει νὰ ἀγοράσῃ τὴ θεία!

Coronet

◆ Σ' ἓνα πάρτυ τὰ παιδιά δύο ἀστέρων συζητοῦν τὰ οἰκογενειακά τους.

— Ἐγὼ ἀπέκτησα δύο ἀδελφές καὶ ἓνα ἀδελφὸ ἀπὸ τὸν καινούργιο μπαμπᾶ μου! λέει ἡ κοπέλα.

— Δὲν κάνεις τίποτα! τὴ διακόπτει ὁ νεαρός. Ἐγὼ ἔχω τέσσερις μαμάδες ἀπὸ τὸν μπαμπᾶ μου καὶ τρεῖς μπαμπάδες ἀπὸ τὴ μαμά μου!

Argosy

Ποιὸς δὰ βρῆ τὰ περισσότερα

*Ὅπως βλέπετε παρακάτω, πρέπει νὰ συμπληρωθοῦν οἱ ἀστερίσκοι τῶν ἐξὶ λέξεων μὲ γράμματα, ἔτσι ὥστε νὰ σχηματισθοῦν ἐξὶ ἄρτιες λέξεις.

Οἱ πιθανότητες σχηματισμοῦ εἶναι, σὲ κάθε σχεδὸν λέξι, πολλές. *Εκεῖνο πού ἐπιδίδωκει ἡ ἀσκησης αὐτή, πού εἶναι συνάμα μιὰ διδακτική διασκέδασι καὶ γιὰ πολλὰ άτομα, εἶναι ὁ σχηματισμὸς λέξεων πού δίνουν ὅσο τὸ δυνατόν περισσότερους βαθμούς.

Βάσι γιὰ τὴ βαθμολογία θὰ χρησιμοποιήσετε τὸ ἀλφάβητό μας, ὅπως τὸ βλέπετε παρακάτω. Σὲ κάθε γράμμα ἀντιστοιχοῦν ὅσοι βαθμοὶ ἀναφέρονται στὸν πίνακα.

Βαθμολογοῦνται φυσικὰ μόνο τὰ γράμματα πού λείπουν ἀπὸ τῆς λέξεως. *Ἐπιτρέπεται ἡ χρησιμοποίησις μόνον ἄρτιων λέξεων, οὐσιαστικῶν, κυρίων ὀνομάτων, γεωγραφικῶν καὶ ἐπιστημονικῶν ὄρων κλπ. *Ἐπιτρέπονται ἐπίσης πασίγνωστες λέξεις ξενικῶν ὄρων. Μετοχές, ρήματα, ἐπιρρήματα, ἀντωνυμίες, πληθυντικοί, γενικές, δοτικές κλπ. δὲν ἐπιτρέπονται.

*Εὰν τώρα βρῆτε γιὰ σύνολο παραπάνω ἀπὸ 225 βαθμούς, θὰ ἔχετε ἐπιτύχει μιὰ πολὺ καλὴ βαθμολογία.

Στὴ σελίδα τῶν λύσεων μας θὰ βρῆτε ἓνα παράδειγμα, μὲ μιὰ ἐπίσης ἀξιόλογη βαθμολογία, τὴν ὁποία... εὐχόμεθα νὰ ἔχετε ὑπερβῆ.

A B Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

1 7 6 5 2 10 8 10 7 2 6 4

N Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

8 9 4 3 9 3 5 8 8 9 10 10

Βαθμολογία :

1)	*	A	T	*	*	*	*	O	N	=	
2)	E	Y	*	*	*	*	*	O	H	=	
3)	*	*	*	*	*	*	*	H	*	=	
4)	A	*	*	O	*	A	*	*	*	=	
5)	K	*	A	*	*	A	*	*	*	=	
6)	E	*	*	*	*	*	*	T	H	=	
					A	*	*	O	*	=	

Σύνολον βαθμολογίας

I. X.

(Λύσις στὴ σελίδα 127)

ΤΟ ΔΙΑΠΛΑΝΗΤΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΩ ΤΩΝ ΑΠΙΣΤΩΝ

Τοῦ ARTHUR PORGES

Ἐμεῖς... καὶ τὸ Διάστημα

*Ὁ Ἰούλιος Βέρν ἔπαγε πιά νὰ θεωρῆται μυθιστοριογράφος. *Ακόμη καὶ ἡ πιδὶ τολμηρῇ του φανταστικῇ σύλληψι ἔγινε, στὴν ἐποχὴ μας, πραγματικότης. Δὲν πρόκειται γιὰ τὸν « Ναυτίλο » τὸ ὑποβρύχιο τοῦ πλοιάρχου Νέμσου, οὔτε γιὰ τὸ ἀερόπλοιο τοῦ Στάρτερ, ἀλλὰ γιὰ τὰ δύο του βιβλία, τὸ « Ἀπὸ τῆς Γῆς στὴ Σελήνη » καὶ τὸ « Πέριξ τῆς Σελήνης » πού σήμερα — σὲ λίγους μῆνες — πρόκειται νὰ ξαναγραφοῦν ἀπὸ εἰδικούς ἀστροναύτες ! Τὸ χθεσινὸ ἀπλόητο ταξίδι ἐνὸς ἀνθρώπινου κατασκευάσματος στὸ διάστημα, δηλαδὴ ἡ διαπλανητικὴ πορεία ἀνάμεσα στὸ παγκόσμιο ἡλιακὸ σύστημα μιᾶς ἢ περισσοτέρων γῆινων ὑπάρξεων, ἀντιμετωπίζεται ἐργαστηριακά, τώρα καὶ καιρὸ, ἀφοῦ θεωρητικὰ τελέωσε ἡ μελέτη κάθε στοιχείου. Εἴτε ρωσικὸ, εἴτε ἀμερικανικὸ θὰ εἶναι τὸ πρῶτο « διαστημόπλοιο », εἴτε ἀπλῶς πειραματικὸ, δὲν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία ὅτι σύντομα, στὸν αἰῶνα μας δηλαδὴ, θὰ κατακτήσῃ ὁ ἄνθρωπος τῆς Γῆς ἓναν ἀκόμη ἢ περισσότερους πλανῆτες. Καὶ στὸ σημεῖο αὐτὸ ἀρχίζουν οἱ ἀντιρρήσεις.

Γιατὶ ἀραγε πρόκειται νὰ « κατακτήσῃ » ὁ ἄνθρωπος κατὶ τὸ ὑπεργήνιο στερέωμα; Πῶς, ἀφοῦ δὲν γνωρίζομε τίποτα θετικὸ οὔτε γιὰ τὸν Ἄρη, οὔτε γιὰ τὴν Ἀφροδίτη, τὸν Κρόνο ἢ τὸν Δία, ἐπιμένουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ἐμεῖς, οἱ ὁργανισμοὶ τοῦ πλέον ἀσήμαντον πλανῆτη, βρισκόμαστε — πνευματικά, σωματικά, ἱστορικά κλπ. — σὲ καλύτερη μοῖρα ἐξελιξέως ἀπὸ τοὺς ὁργανισμούς πού ἐνδέχεται νὰ ζοῦν ἢ νὰ ἔζησαν ἐκεῖ; Τὸ γεγονός ὅτι ὁ Ἄρης δὲν ἔχει π.χ. νερό, ἀρα δὲν θὰ ἔχη καὶ ζωὴ, δὲν σημαίνει ἄλλο, παρὰ ὅτι ὄντα γῆινα δὲν μποροῦν νὰ ζήσουν καὶ ν' ἀναπτυχθοῦν ἐκεῖ κατὰ τὸν τρόπο τὸν δικό μας. *Ἀν ὅμως αὐτοὶ ἀναπτύσσονται σύμφωνα μὲ ἄλλους βιολογικοὺς κανόνες; *Ἀν π.χ. αὐτὸ τὸ « κατασκευάσμα » πού ἐμεῖς ὀνομάζουμε « ἄνθρωπο » στὸν Ἄρη ἔχει σύνθεσι ἀντιὑδροβιακὴ καὶ ὄχι μόνον ζῆ, ἀλλὰ φυσιολογικὰ (κατὰ τὴν Ἀρειο βιολογία) ἀναπτύσσεται, πῶς μποροῦμε « κατὰ συνθήκην » ν' ἀπορρίψουμε ὄχι τὴν ὑπαρξί του ἀπλῶς, ὄχι τὴν ἐξέλιξί του, ἀλλὰ ἀκόμη καὶ τὴν ποιοτικὴ — πνευματικὴ, σωματικὴ, ἱστορικὴ του ἀνωτερότητα; Μόνον ἡ ἀντιπαράβολὴ Γῆινον ἀνθρώπου καὶ Ἀρειόν « ὄντος » θὰ ἀποδείξῃ τὸ ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι ἱκανὸς νὰ « κατακτήσῃ » τὸν ἄλλον !

Σεκιωνόντας λοιπὸν ἀπὸ τὸν ἰσχυρισμὸ αὐτό, τὸν τόσο ἀληθινὸ ἀφοῦ τίποτε ἀναμφισβήτητο δὲν γνωρίζομε γιὰ κανένα πλανῆτη (μήπως ὅμως κατέχομε ΟΛΑ τὰ μυστικὰ τῆς Γῆς μας;) κάθε « θεωρία » καὶ ἡ πλέον φαντασιώδης, παύει νὰ εἶναι ἀπί-

θανη, τουλάχιστον μέχρις αποδείξεως τοῦ ἐναντίου. Μόνο ὅταν ἐπὶ τόπον γνωρίσουμε τοὺς Ἀρειοὺς θὰ πληροφορηθοῦμε τὸ ἂν ἐμεῖς πρῶτοι τοὺς ἐπισκεφθῇκαμε ! Γιατὶ δὲν ἀποκλείεται, αὐτοί, νὰ βρίσκονται ἤδη στή... Γῆ, χωρὶς νὰ τὸ ξέρουμε, ἀφοῦ δὲν τοὺς γνωρίζουμε ! "Ὅλα αὐτά, πρὶν ἀπὸ λίγα χρόνια ἀκόμη ἐθεωροῦντο « παραμύθια », ὅπως καὶ ὁ τεχνητὸς δορυφόρος τῆς Γῆς. Σήμερα, ἓνας λογικὸς ἄνθρωπος ἀποκλείεται ν' ἀπορρίψῃ ὅποια-δήποτε θεωρία, ἀφοῦ ἡ πρόοδος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν μηχανικῶν ἐφαρμογῶν παρουσιάζει τὴν ἐξέλιξιν πὺν ὅλοι ζοῦμε.

Στὰ 30 τελευταῖα χρόνια ἄνθει μὲ ἰδιαίτερη ἐπιτυχία ἡ « διαπλανητικὴ » φιλολογία. Πρόκειται γιὰ φανταστικά διηγήματα πὺν ὡς θέμα ἔχουν τὸ χῶρο τοῦ οὐράνιου διαστήματος. Ἄλλοτε οἱ ἄνθρωποι πὺν τὰ διάβαζαν... διασκεδάζαν ! Τώρα ὅμως ; Τώρα τὰ ἀντικρῶνουν μὲ σοβαρότητα καὶ περιμένουν...

Ἀπὸ τῆς φιλολογίας αὐτῆς τοῦ Διαστήματος, ἡ « Ἐκλογὴ » θὰ ἐπιλέξῃ μερικὰ διηγήματα γιὰ νὰ παρουσιάσῃ στοὺς ἀναγνώστες τῆς ἑνῆς κάθε μῆνα, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τοὺς δίνει κάτι πὺν τοὺς ἐνδιαφέρει καὶ τοὺς εὐχαριστεῖ. Τὸ πρῶτο, ἂν καὶ « χιουμοριστικό », παρουσιάζει ὅλα ἐκεῖνα τὰ χρήσιμα στοιχεῖα πὺν πρέπει νὰ γνωρίζουμε, ἀφοῦ μοιραίως ζοῦμε στὴν ἐποχὴ πὺν οἱ ἱστορικοὶ τοῦ μέλλοντος θὰ τὴν χαρακτηρίσουν ὡς τὸν αἰῶνα τῶν διαπλανητικῶν πτήσεων.

Α. Γ. Κ.

ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΩ ΤΩΝ ΑΠΙΣΤΩΝ

(Μία γελοιογραφία τοῦ διάσημου Ἀμερικανοῦ Σὰς Ἀνταμς παρουσιάζει ἓνα ὑπερκόσμιον πλάσμα μὲ φτερά, κεραίες, πλοκάμια καὶ ἄλλα ἐξωφρενικά συμπληρώματα στὸ σῶμα του, τὴν ὥρα πὺν δίνει στὸν ἀρχισυντάκτη ἑνὸς περιοδικοῦ « Ἐπιστημονικῆς Φαντασίας » (1) ἓνα του διήγημα. Ἡ ἀπάντησι τοῦ ἀρχισυντάκτη εἶναι : « Τὸ βρίσκω πολὺ ἐνδιαφέρον, ἀλλὰ ἀτυχῶς, μόνο φανταστικά θέματα μᾶς ἐνδιαφέρουν ». Τὸ διήγημα πὺν ἀκολουθεῖ παρουσιάζει ἀκριβῶς ὅ,τι καὶ ἡ γελοιογραφία αὐτῇ).

Ὅσο Ἀρειὸς κι ἂν εἶναι κανεῖς, πρέπει κάτι νὰ φάῃ, ἂν θέλῃ νὰ συντηρηθῇ. Ἐνὰ χρόνο τώρα, ὁ Ἀρειὸς μας, εἶχε ναυαγήσει στὴ Γῆ καὶ ζοῦσε ὁ ταλαίπωρος ξένος, ἄγνωστος καὶ μόνος ὅπως ἄνθρωποι ἀνάμεσα σὲ λύκους. Τὶς πρῶτες μέρες φαντάστηκε ὅτι τὸν ὑποδέχονταν φιλικὰ ἢ τουλάχιστον μὲ κάποια περιέργεια. Ἀτυχῶς οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς — ὁ φίλος μας εὐτυχῶς τὸ κατάλαβε ἀμέσως — ἐπάσχον ἀπὸ ξеноφοβία καὶ ὅταν παρουσιαζόταν κανένας πὺν δὲν ἦταν δικὸς τους τὸν ἔλεγαν « κατάσκοπο », « ἀνατρεπτικό », « δολιοφθορέα » καὶ χίλια δυὸ ἄλλα, μόνο καὶ μόνο γιὰ νὰ δικαιολογήσουν τὴν ἰσθμία φυλάκισί του. Φυσικά, ἂν ὁ Ἀρειὸς μας εἶχε ἔστω καὶ τὸ ἓνα δέκατο τῆς ἀξίας τοῦ πατέρα του, θὰ γινόταν στὴ

Γῆ ἓνας θαυμάσιος ἐφευρέτης — μηχανικός. Ἀτυχῶς ὅμως αὐτὸς ἦταν ποιητής. Καὶ ὅταν τὸ « Διαστημόπλοιο » του (τὸ ἀστρικό σκάφος τοῦ πρώτου πειράματος τῶν Ἀρειῶν γιὰ νὰ γνωρίσουν ἄλλους πλανῆτες) ἀπὸ κακὸ ὑπολογισμό καταστράφηκε στὴν προσγείωσιν στὴν Ἀνω Σιέρρα, μόνος αὐτός, ἀπ' ὅλους τοὺς πατριῶτες του, ἔζησε, γιὰτὶ τοῦ χαμογέλασε ἡ τύχη. Εἰρωνεία, κακῆς μάλιστα ποιότητος. Μήπως ὁ φίλος μας Ἀρειὸς, ἐδῶ στὴ Γῆ, δὲν θὰ ἦταν ἀπόλυτα ἄχρηστος ὅπως καὶ στὸν πλανῆτη του τὸν Ἀρη, ἀφοῦ δὲν ἦταν τίποτε ἄλλο ἀπὸ ποιητής ; Τὸ φαί ὅμως εἶναι πάντα ἀπαραίτητο. Ἔτσι ὁ φίλος μας δὲν εἶπε τίποτα καὶ ἄρχισε νὰ δουλεύῃ σκληρὰ μαζὺ μὲ τὸ ἀνθρώπινο μπουλούκι, πότε κάνοντας θελήματα, πότε γυαλίζοντας παπούτσια, συχνὰ πλένοντας πιάτα, μόνο καὶ μόνο γιὰ τὸν ἐπιούσιον ἄρτο ! Ἔτσι κουτσοπέρασαν μερικὰ χρόνια.

Κάποτε ὁ Ἀρειὸς πρόσεξε ὅτι ὅλος ὁ κόσμος διάβαζε μὲ μανία κάθε τι σχετικὸ μὲ τὰ διαστημόπλοια, τοὺς τεχνητοὺς δορυφόρους, τοὺς ἀστροναῦτες καὶ τὴ ζωὴ στοὺς ἄλλους πλανῆτες. Πρακτικὸς ὅπως ἦταν (καθὼς τὸν κατάντησε ἡ ζωὴ στὴ Γῆ) ἀποφάσισε νὰ δοκιμάσῃ τὴν τύχη του γράφοντας γιὰ τὰ περιοδικὰ τῆς « Ἐπιστημονικῆς Φαντασίας », αὐτὰ τὰ « Ἐψιλον Φῖ » ὅπως τὰ ἔλεγαν πὺν κυκλοφοροῦσαν σὲ ἑκατομμύρια ἀντίτυπα, μὲ τοῦ κόσμου τίς ἀνοησίες.

— Τί διάβολο, σκέφθηκε (ὁ Ἀρειὸς μας προφανῶς δὲν εἶπε τὴ λέξι « διάβολος » ἀφοῦ αὐτὸ τὸ ἂν στὸν Ἀρη λέγεται Κγκεβρτζιγλφξ, ἐκτὸς ἂν μὲ τὸ νὰ ζῇ στὴ Γῆ, ἀπαρνήθηκε τοὺς δικούς του). Γιατὶ ἐγώ, ἀφοῦ ξέρω, δὲν γράφω κάτι γιὰ τὸν τόπο μου ;

Ἔτσι, ἀφοῦ ἔγραψε ἓνα αὐθεντικὸ διήγημα καὶ τὸ ὑπέγραψε μὲ τὸ ψευδώνυμο « Σμῖθ » ἔστειλε τὸ χειρόγραφό του στὸ μεγαλύτερο καὶ σοβαρώτερο περιοδικὸ τῆς Νέας Ὑόρκης, στὸ περιοδικὸ « Ἡ Θετικὴ Ἐπιστημονικὴ Φαντασία ». Λίγες μέρες ἀργότερα ἔλαβε ὅχι τὸ ἀντίτιμο τῆς συνεργασίας του, ἀλλὰ μὲ πρόσκλησι « νὰ παρουσιασθῇ αὐτοπροσώπως στὸν ἀρχισυντάκτη γιὰ ὑπόθεσι πὺν τὸν ἀφορᾷ ». Νὰ γιατί, τώρα, βρισκόταν καθισμένος, μπροστὰ στὸ γραφεῖο ἑνὸς χοντροῦ ἀνθρώπου, μ' ἀνακατωμένα μαλλιά, πονηρὰ μάτια καὶ φωνὴ θηρίου, πὺν κρατοῦσε τὰ χειρόγρατά του.

— Κύριε Σμῖθ, ἄρχισε νὰ φωνάζῃ ὁ ἀρχισυντάκτης, στὸ διήγημά σας βλέπω ὅτι ἔχετε κάποιο ταλέντο. Ἡ ἱστορία σας ἔχει ἀρχή, μέση, τέλος, πλοκή, προσωπικότητα καὶ ἐνδιαφέρον. Οἱ κατστάσεις πὺν περιγράφετε μοῦ ἄρεσαν. Ἡ πρωτοτυπία σας μοῦ ἔκαμε ἐντύπωσι. Ἡ σύνθεσις τῶν στοιχείων καὶ ἡ ἐκμετάλλευσις τῶν λεπτομερειῶν μὲ διασκεδάσε...

— Ὡστε τὸ διήγημα θὰ δημοσιευθῇ ; εἶπε ὁ Ἀρειὸς μ' ἓνα χαμόγελο ἱκανοποιήσεως.

1. Ἔτσι ἀποκαλοῦν οἱ Ἀγγλοσάξονες τὴ διαπλανητικὴ φιλολογία.

— Καὶ ναὶ καὶ ὅχι, ἀπάντησε ὁ ἀρχισυντάκτης.
 — Δὲν καταλαβαίνω... Δὲν εἶπατε ὅτι σὰς ἄρεσε;
 — Ναὶ! Ὅχι γὰρ ἐκδοσι ὅμως. Σὰς ἐξήγησα τὰ προτερήματα τοῦ διηγήματος. Ἀτυχῶς ὑπάρχουν πολλὰ ἐλαττώματα. Σὰς πληροφοροῦν, κ. Σμίθ, ὅτι τὸ περιοδικό μας διαβάζεται ἀπὸ μορφωμένους, ἀπὸ ἐξελεγμένους, ἀπὸ ἐπιστημονικὰ κατὰρτισμένους ἀνθρώπους. Ἐμεῖς δὲν μοιάζουμε μὲ τίς ἄλλες ἐκδόσεις ποὺ κυκλοφοροῦν γιὰ τὸν πολὺ λαό, μὲ παραμύθια ἢ ἀντιεπιστημονικὰ πράγματα. Ὅ, τι μπαίνει στὴν ἐκδόσίν μου εἶναι ἀπόλυτα γνήσιο καὶ βεβαιωμένο.
 — Κύριε, ἐξακολουθῶ νὰ μὴν καταλαβαίνω, ψέλλισε ὁ Ἄρειος (ψευδώνυμο: Σμίθ).

— Οἱ ἀναγνώστες τοῦ περιοδικοῦ μας διαβάζοντας τὸ διηγημά σας θὰ θαυμάσουν σ' αὐτὸ ὅ, τι θαύμασα: καὶ ἐγώ, ἀλλὰ συγχρόνως θὰ σκεφθοῦν πὼς ὁ συγγραφέας του δὲν ἔχει ιδέα, δὲν ξέρει, δηλαδή, οὔτε στοιχειώδη ἀστρονομία, οὔτε βιολογία, οὔτε φυσική! Μὰ γιατί ἀγαπητέ μου κ. Σμίθ, προτοῦ καταπιαστῆς μὲ τοὺς Ἄρειους καὶ τὸν πλανήτη τους δὲν διάβαζες λίγο; Γιατί δὲν ἄνοιγες ἕνα ἀπὸ τὰ τόσα σοφὰ καὶ σπουδαῖα βιβλία ποὺ μᾶς προσφέρουν ἀληθινὴ ἐπιστημονικὴ κατάρτισι καὶ σωστὲς ἐγκυκλοπαιδικὲς γνώσεις γιὰ τοὺς κόσμους τοῦ διαστήματος; Ἐχὼ ἐδῶ (καὶ μὲ τὸ ἕνα χέρι χτύπησε ὁ ἀρχισυντάκτης τὰ χειρόγραφα ποὺ κρατοῦσε μὲ τὸ ἄλλο χέρι) ἕνα θαυμάσιο διήγημα γιὰ τὸν Ἄρη, ἄχρηστο ὅμως, ἐπειδὴ ὁ συγγραφέας του ἀγνοεῖ τίς πραγματικὲς συνθῆκες ποὺ ἐπικρατοῦν ἐκεῖ!...

— Μὰ κύριε, (καὶ ὁ Σμίθ ξεροκατάπινε καὶ κοκκίνιζε ἀπὸ στενοχώρια) πρόσεξα ἰδιαίτερα ὅλες τίς λεπτομέρειες... Τὰ στοιχεῖα...

— Τίς λεπτομέρειες! βροντοφώναξε ἑξαλλος ὁ ἀρχισυντάκτης. Ποιὸς μιλάει γιὰ λεπτομέρειες! Ἐσὺ φίλε μου κάνεις τερατώδη λάθη, ἀπαράδεκτα γιὰ τὸ διαπλανητικὸ μορφωμένο ἀναγνωστικὸ κοινὸ τοῦ περιοδικοῦ μου.

— Δηλαδή, ρώτησε ὁ ταλαίπωρος Σμίθ, ἂν ἡ ἐπιστημονικὴ πλευρὰ ἦταν σωστή, ἂν ἤξερα τί ὑπάρχει καὶ τί γίνεται στὸν Ἄρη, τότε τὸ διήγημα...

— Θὰ τὸ δημοσίευσω, κύριε! Ἀλλὰ νὰ τὰ λάθη, οἱ ἀσυγχώρητες ἀνοησίες ποὺ γράφεις. Καὶ πρῶτα - πρῶτα ἐνῶ διαλέγεις τὸν Ἄρη, τὸν πλανήτη δηλαδή ποὺ δὲν ἔχει νερό οὔτε γιὰ νὰ βρέξης μιὰ ὀδοντό-βουρτσα, μοῦ λὲς ὅτι ὁ ἥρωάς του, ὁ Ἄρειος, ἦταν πρωταθλητὴς 5 - 10 σελίδες αὐτὸς καὶ τὸ κορίτσι του πότε κολυμπᾶνε στὶς λίμνες, πότε βουτᾶνε στὴ θάλασσα ἢ λούζονται κάτω ἀπὸ καταρράκτες... Αὐτὰ εἶναι ἀνοησίες, κύριε Σμίθ! Στὸν Ἄρη... νερό!... Μὰ θὰ πεθάνουν ἀπὸ τὰ γέλια οἱ ἀναγνώστες μας! Μὰ θὰ παύσουν νὰ μᾶς ἀγοράζουν πιά... Ἐσὺ, παιδί μου, θὰ μᾶς χρεωκοπήσης!

— Θέλετε νὰ πῆτε... ἰσχυρίσεσθε... δηλαδή πιστεύετε ὅτι ὁ Ἄρης δὲν ἔχει νερό; (καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Σμίθ ἔτρεψε).

— Δὲν τᾶλεγα ἐγώ; Οὔτε ἕνα ἐπίτομο ἐγκυκλοπαιδικὸ λεξικὸ

γιὰ τὰ παιδιὰ δὲν ἄνοιγες. Μὰ καὶ τὸ δημοτικὸ ἂν εἶχες τελειώσει θὰ ἤξερες παιδί μου ὅτι ὁ Ἄρης εἶναι τελείως ἄνυδρος!

— Μὰ ἀφοῦ κανεὶς ἄνθρωπος τῆς γῆς δὲν πῆγε στὸν Ἄρη, πὼς ξέρετε ὅτι δὲν ἔχει νερό;

— Ἐσὺ παιδί μου δὲν εἶσαι μόνον περιωρισμένης ἀντιλήψεως, εἶσαι καὶ ἐπαναστάτης!!! Μὰ, καλὰ δὲν ἀκουσες ποτὲ γιὰ τὸ φασματοσκόπιο; Εἶναι ἕνα ὄργανο... (ὁ ἀρχισυντάκτης σταμάτησε, κούνησε ἀπογοητευμένος τὸ κεφάλι του καὶ πῖθ ἤρεμος συνέχισε)... καλύτερα νὰ σοῦ πῶ πρῶτα γιὰ τὸ τηλεσκόπιο... Ἀλλὰ τί θὰ κερδίσω; Ἐσὺ δὲν ἔχεις ιδέα... Πάντως, ἕνα σοῦ λέω: Οἱ σοφοὶ ὅλοι, ὅλοι, συμφωνοῦν γιὰ τὸ « ἄνυδρο » τοῦ Ἄρη...

— Ἐστω (καὶ ὁ Σμίθ κούνησε μελαγχολικὰ τὸ κεφάλι του) γιὰ νὰ τὸ λέν οἱ σοφοί, θὰ πῆ ὅτι αὐτοὶ κάτι περισσότερο ἀπὸ μένα ξέρουν...

— Μὴν εἶσαι ἀναιδής, παιδί μου. Ἡ σεμνότης δὲν ἐβλάψε ποτὲ κανέναν, εἶπε ὁ ἀρχισυντάκτης. Ἀκουσέ με προσεκτικά. Πρὶν ἀπὸ μερικὰ χρόνια μποροῦσε ὁ κάθε συγγραφέας νὰ παρουσιάσῃ τοὺς Ἄρειους ὅπως τοὺς φανταζόταν. Ἄλλοι τοὺς ἤθελαν ἔντομα, ἄλλοι σὰν πυρίκαυστη μᾶζα, πολλοὶ τοὺς περιέγραφαν μὲ φτερά, κεραῖες ἀπὸ μέταλλο, ἀπὸ λάσπη κλπ. Τώρα, ὅμως, ὅλοι γνωρίζουν — γιὰ τὸ τὸ ἀπέδειξε ἡ ἐπιστήμη — πὼς πέρα ἀπὸ τὰ παραμύθια αὐτὰ, ὑπάρχει ἡ πραγματικότης. Ὅλοι οἱ ὁργανισμοί, ὅπου καὶ ἂν βρίσκωνται καὶ ὅπου καὶ ἂν ἀναπτύσσωνται, ἀκολουθοῦν χωρὶς παρέκκλισι ἢ ἐξαιρέσι τὴν μαθηματογεωμετρικὴ βιολογικὴ ἐξέλιξι τοῦ ἀνεξαίρετου ἀξιώματος τῆς « συσπειρωμένης συνεπείας »... Ἀρα, ὁ ἥρωάς σου, ὁ Γκρυζψλλος Πλφντοργζψ (ὁ ἀρχισυντάκτης ἀφοῦ σκούπισε τὸν ἰδρώτα του, μόλις πέτυχε μετὰ ἀπὸ χίλιες δοκιμὲς νὰ προσφέρῃ τὸ ὄνομα, ἔσκασε στὰ γέλια)... ἀλήθεια, δὲ μοῦ λὲς Σμίθ, γιὰ τὸ δίνεις σ' αὐτὸν τὸν κύριο ἕνα τόσο ἀπίθανο ὄνομα; Ἡ κοινωνία τοῦ Ἄρη εἶναι προηγμένη, ἴσως περισσότερο ἀπὸ τὴ δική μας. Ἀρα ἀντὶ νὰ ἔχουν ὀνόματα σὰν καὶ αὐτὸ ποὺ ξεβιδώνει τίς μασσέλες ὅταν τὸ λὲς, ἀσφαλῶς θὰ προτιμοῦν ἄλλα ἀπλούστερα, δηλαδή ἀριθμοὺς ἢ στοιχεῖα ἢ καὶ τὰ δυὸ μαζί. Ἐγὼ θὰ τὸν βάπτισα Γκεσονὲ ἢ Τπιασά, ἔστω Τζιμπί...

— Μὰ κύριε ἀρχισυντάκτη, ἕνας λαὸς μπορεῖ νὰ ὑπερβῇ τὸ στάδιο τῆς χρησιμοποίησεως τῶν οἰκογενειακῶν ὀνομάτων, ὅποτε ἀντὶ τοῦ πατρογονικοῦ θὰ ἔχη ἕνα ἄλλο ποὺ θὰ ὑποδηλώνῃ τὴν ἀξία του. Παράδειγμα αὐτὸ ποὺ διάλεξα...

— Ἀνοησίες! Πάντως μοῦ παρουσιάζεις ἕνα ἥρωα, τὸν κ. Γ. Π. — μοῦ εἶναι ἀδύνατο νὰ ξαναπροφέρω τ' ὄνομά του — συμπαθητικὸ, ἔξυπνο, εὐγενικὸ, μὲ ἀνθρωποειδῆ ἐμφάνισι. Κι ἐκεῖ ποὺ βλαπᾶνε καλὰ, τοῦ κοτσάρεις ἕνα τρίτο μάτι στὸ μέτωπο καὶ τοῦ κολλᾶς ἕνα πράσινο πλοκάμι στὸ στήθος! Ἐξελικτικῶς αὐτὰ ἀποκλείονται. Τί τὸ χρειάζεται τὸ τρίτο μάτι, ἀφοῦ ἔχει δυὸ ἄλλα ἀπολύτως φυσιολογικὰ καὶ μάλιστα γιὰ νὰ τὸ ἔχη αὐτὸ ἐνῶ βλέπει στὸ ἴδιο ἀκριβῶς ὁπτικὸ πεδίο τῶν ἄλλων; Ἐπιτόλαια λοιπὸν φορ-

τώνεις τὸν ἥρωα μὲ τὸ πλοκάμι καὶ τὸ ἐπὶ πλέον μάτι ! Ἄν ὅμως διάβαζες τὴ « Συγκριτικὴ Ἀνατομία » ἢ τὴν « Συγκριτικὴ Ἱστορία τῆς Βιολογικῆς Ἀναπτύξεως » ἢ τὴν « Ἀνάπτυξι τῶν Σπονδυλωτῶν », θὰ μάθαινες ὅτι οἱ ἰσχυρισμοί σου δὲν στέκουν. Γράφεις βλακεῖες κ. Σμίθ, βλακεῖες ἀσυγχώρητες.

— Ἐξήγησα ὅμως, ὅτι τὸ τρίτο μάτι ὑπάρχει εἰδικῶς γιὰ τίς ὑπεριώδεις ἀκτῖνες.

— Γελοῖο... παιδαριῶδες... ὁ Ἄρειος ἢ εἶναι ἀνθρωποειδής, ἢ δὲν εἶναι. Πρέπει νὰ διαλέξης.

— Ἀλλὰ τὸ τρίτο μάτι ἔχει κι ἄλλο σκοπό. Παρουσιάζει τὴν ὀργή. Ὅταν θυμώνουν οἱ Ἄρειοι, αὐτὸ τὸ τρίτο μάτι ἀνοίγουν καὶ κεραυνοβολοῦν τοὺς ἐχθρούς τους... Νομίζω ὅτι τὰ ἐξηγῶ ὅλα αὐτά, εἶπε μὲ καθαρὴ φωνὴ ὁ Σμίθ, ἂν καὶ εἶχε ἀρχίσει νὰ τρέμει λίγο ἀπὸ τὸ θυμὸ του.

— Ἔστω, λοιπόν... Ἀλλὰ ἐκεῖνο τὸ πράσινο πλοκάμι ; Ἀχώ-νευτο, φίλε μου. Θὰ μᾶς ἐπαιρναν μὲ τὰ λεμόνια οἱ ἀναγνώστες μας, ἂν στὴν ἐποχὴ μας παρουσιάζαμε μ' ἓνα πλοκάμι, πράσινο μάλιστα, ἔχου πράσινο ! ἓνα πλοκάμι σὰν τοῦ χταποδιοῦ, οἷονδήποτε Ἄρειο... Ἐχουν μυαλό οἱ ἀναγνώστες κύριε, διαβάζουν, παρακολουθοῦν τὴν ἐπιστῆμη... Πρὸ τριάντα ἐτῶν, κακῶς νομίζαμε ὅτι οἱ Ἄρειοι, οἱ Κρόνιοι, οἱ Ἀφροδιτιανοὶ διατηροῦσαν ἀκόμα — ἂν καὶ διὰ μέσου τῶν αἰώνων τὰ ἔχαναν — μερικὰ πλοκάμια. Τώρα ὅμως...

— Ἐξηγῶ, κύριε, εἶπε ἐκνευρισμένος ὁ Σμίθ, ὅτι αὐτὸ τὸ πλοκάμι εἶναι τὸ μόνο ποὺ διατήρησαν οἱ Ἄρειοι ὅταν οἰκειοθελῶς ἀπαλλάχτηκαν ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ἐξαρτήματα ποὺ εἶχε τὸ σῶμα τους, πρὶν ἀπὸ χιλιάδες χρόνια... Ὅπως τὸ τρίτο μάτι, ἔτσι καὶ τὸ πλοκάμι αὐτὸ μόνο σὲ περίπτωσι μεγάλου θυμοῦ λειτουργεῖ.

— Βλακεῖες, ὅπως καὶ κείνη ἢ ἄλλη ἰδέα γιὰ τὴν κοπέλα ποὺ ἐνῶ τὴν θέλεις θηλαστικό, τὴ βάζεις νὰ γεννάει αὐγὰ κι ὄχι παιδιὰ ! ! !...

— Μὰ γιατί ; Στὴ γῇ δὲν ἔχουμε τὸν ὀρνιθόρυγχο ;
— Φυσικὰ ἤξερα ὅτι θὰ μοῦ φέρης αὐτὸ τὸ παράδειγμα. Ἀλλὰ ὁ ὀρνιθόρυγχος εἶναι θηλαστικό τῆς κατωτέρας μεταβατικῆς βαθμίδος. Ἕνα ἀνωτέρας τάξεως — καὶ ἡ ἡρωίδα σου εἶναι τέτοιο θηλαστικό ἀφοῦ τὴν παρομοιάζεις μὲ τὴν Μαίρυλιν Μονρόε — ἀποκλείεται νὰ κἀνὴ αὐγὰ καὶ ὄχι παιδιὰ...

— Ὡστε κι ἐδῶ δὲν ξέρω τί λέω, φώναξε ὁ Σμίθ.

— Μὴν ἐξάπτεσθε κύριε, εἶπε ὁ ἀρχισυντάκτης κάπως ἀνήσυχος.

— Καὶ εἶμαι ἡλίθιος... ἀμόρφωτος... βλάξ... ὑπερβολι-κός... ξεφώνισε ὁ Σμίθ.

— Σᾶς παρακαλῶ κύριε, ἰκέτευσε ὁ ἀρχισυντάκτης, ὅταν ξα-φνικὰ κέρασε, ἄρχισε νὰ τρέμει, ἐνῶ κρύος ἰδρώτας τὸν περιέλουε. Ἀπὸ ἀπέναντι, ὁ κύριος Σμίθ, τὸν κοίταζε μὲ τρία μάτια, κι ἐκεῖνο τὸ μεσαῖο, στὸ μέτωπό του, ἔλαμπε σὰν κάρβουνο καθὼς τὸ βλέμμα του καρφωνόταν ἐπάνω του. Ἀπὸ τὸ στῆθος τοῦ συγγρα-φέα, ἐκεῖ ποὺ κουμπώνει τὸ πουκάμισο, ἓνα φρικτὸ πράσινο πλοκάμι

ξεδιπλώθηκε, ἀνοίξε τὸ σταυρωτὸ σακκάκι, ἀπλώθηκε, ἄρπαξε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ κεραυνόπληκτου ἀρχισυντάκτη τὰ χειρόγραφα, τὰ πέ-ταξε μὲ ὀρμὴ στὸ γραφεῖο, κι ἀφοῦ σὰν καμουτσῖκι ἔσκισε τὸν ἄερα, χτύπησε μὲ τόση ὀρμὴ ἐπάνω στὸ ἐπιπλο ὥστε ἀναποδογύρισαν τὰ καλαμάρια.

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, βροντοφώνησε ὁ Σμίθ, πολλὰ μοιάζεις νὰ ξέρης γιὰ τὸν τόπο μου ! Μάθε λοιπὸν ἡλίθιο δῖποδο τῆς ψευτο-ἐπιστημονικῆς φιλολογίας ὅτι ἐγώ, καὶ ἐγώ, ἔσκασα ἀπὸ ἓνα αὐγὸ ! Ἀνόητε, στενοκέφαλε, δικό μου εἶναι τὸ ὄνομα Γκρύζψλλας Πλυντόργζψ ποὺ δὲν βρίσκω νὰ εἶναι περισσότερο δυσκολοπρόφερτο ἀπὸ τὸ δικό σου Τζεβράσειλ Χορτουμφτρεγκισκῶφ. Νερά ἔχει ὁ Ἄρης καὶ τὰ τηλεσκόπιά σας καὶ τὰ φασματοσκόπιά σας εἶναι ὅργανα ἀχρηστα. Καὶ τώρα ; Τί ἔχεις νὰ πῆς τώρα ;

Ἀπόλυτη ἡρεμία διαδέχθηκε τὴν ἐξαλλή ὀργὴ τοῦ Ἀρείου. Τὸ τρίτο του μάτι ἐκλείσε, τὸ πλοκάμι μαζεύτηκε μέσα ἀπὸ τὸ πουκά-μισό του, κι αὐτὸς κάθησε ἡρεμος περιμένοντας μιὰ ἀπάντησι. Ὁ ἀρχισυντάκτης, σιγὰ — σιγὰ ξανάβρε τὸν ἑαυτό του, καὶ ὅταν συνῆλθε ἀπὸ τὴν ἐκπληξί του, πῆρε στὰ χέρια του ἄλλη μιὰ φορὰ τὰ χειρό-γραφα τοῦ Σμίθ, τοὺς ἔρριξε μιὰ ματιά, ξεροκατίπαι καὶ εἶπε :

— Ἀγαπητέ μου φίλε, κ. Π... — συγγνώμη ποὺ δὲν μπορῶ νὰ προφέρω σωστά τὸ ὄνομά σας — ὅταν ἓνας ἀρχισυντάκτης ἀπορρίπτει ἓνα χειρόγραφο ὡς ἀπίθανο, ὁ συγγραφέας τοῦ λέει : « Μὰ κύριε αὐτὴ ἡ ἱστορία εἶναι ἀληθινή. Συνέβη σ' ἐμένα » ! Ἀτυχῶς, δὲν με ἐνδιαφέρουν τὰ πραγματικὰ γεγονότα. Τὸ θέμα εἶναι, τὰ γεγονότα αὐτὰ νὰ πείσουν τοὺς ἀναγνώστες. Πιθανόν, ἀγαπητέ μου κύριε, νὰ εἴσθε Ἄρειος. Καὶ ἡ ἱστορία σας νὰ εἶναι ἀκριβής, ὅπως καὶ ἡ περι-γραφή τῶν συμπατριωτῶν σας νὰ εἶναι ἀπολύτως σωστή. Ἀλλὰ αὐτὰ ὅλα δὲν νομίζω ὅτι ἀπομακρύνουν τὴν ἀμφιβολία γιὰ τὴν ἀκρίβεια τῶν ἰσχυρισμῶν σας ἀπὸ κάθε ἀνθρώπινο μυαλό. Ἄρα ἡ ἐργασία σας δὲν εἶναι ἐπιτυχής...

— Μὰ κύριε...

— Προσωπικὰ ἐγὼ παραδέχομαι ὅτι μόνο ἀλήθειες γράφετε... Πῶς ὅμως θὰ πεισθοῦν τὰ ἑκατομμύρια τῶν ἀναγνωστῶν μας ποὺ ἄλλα τοὺς δίδαξε ἡ ἐπιστῆμη ; Καὶ τώρα, ἀγαπητέ φίλε, παρακαλῶ νὰ μ' ἀφήσετε νὰ ἐργασθῶ... ἔχω σοβαρώτερα πράγματα ν' ἀσχο-ληθῶ... Ἀντίο σας.

Καὶ ὁ πρῶτος συγγραφέας τῆς Γῆς ποὺ μπορούσε νὰ γράψῃ γιὰ τὸν Ἄρη ὄχι φαντασίες, μὰ πράγματα ποὺ τὰ εἶδε καὶ τὰ ἔζησε ὁ ἴδιος, ἔφυγε ντροπιασμένος...

◆ — Ποιὸ ἀπὸ τὰ 13 σας παιδιά ἀγαπᾶτε περισσότερο ; ρώτησαν μιὰ μητέρα.

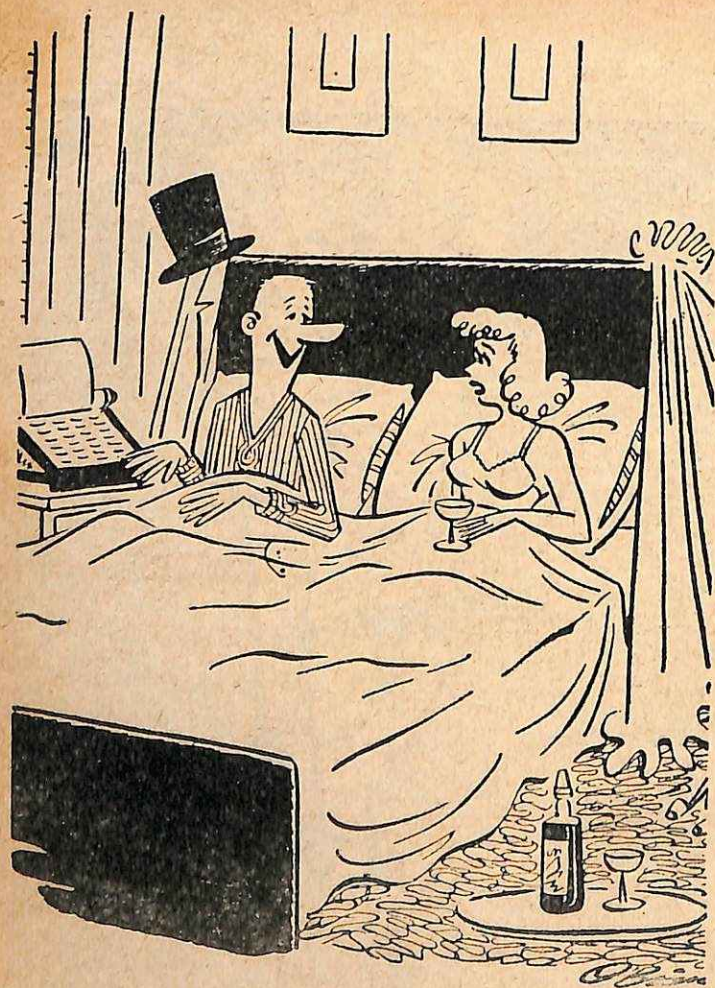
— Αὐτὸ ποὺ εἶναι ἄρρωστο ὥσπου νὰ γίνῃ καλὰ, ἀπάντησε ἡ μη-τέρα κι αὐτὸ ποὺ λείπει ὥσπου νὰ γυρίσῃ στὸ σπίτι.

Τὸ γέλιο εἶναι ζωὴ

ΤΟ ΤΕΤΡΑΣΕΛΙΔΟ ΤΟΥ ΧΙΟΥΜΟΡ

—“Αχ, τώρα σᾶς θυμᾶμαι! Εἶστε τὸ πρῶτο βιολοντσέλλο
τῆς ὀπερας!

— Κρατάω ημερολόγιο τῆς ζωῆς μου, μὲ ὅλες τὶς λεπτομέρειες!...

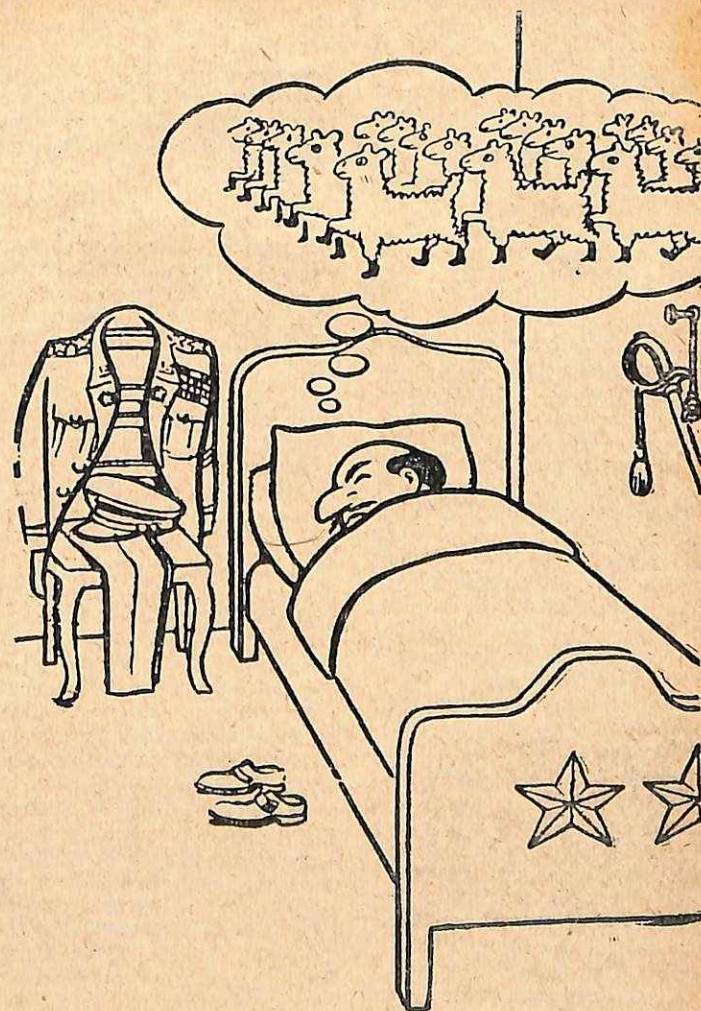
♦ Χτυπᾷ τὸ τηλέφωνο. Ὁ κύριος τὸ παίρνει, ἀλλὰ ἐξαλλος φωνάζει :

— Νὰ προσέχετε τί νούμερο παίρνετε ! Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐπὶ τῆς κυκλοφορίας !

Ἐν συνεχείᾳ γυρίζει στὴ γυναῖκα του καὶ τῆς λέει γελώντας :

— Ἕνας ἡλίθιος μὲ ρωτοῦσε ἂν ὁ δρόμος εἶναι ἀνοικτός !

Tatler

♦ Τὴν ἐποχὴ πού ὁ Ἕλληνας συγγραφεὺς Γούντχαους διηύθυνε ἓνα περιοδικό, κάποιος νέος ποιητὴς τοῦ ἔστειλε ἓνα μακροσκελέςτατο καὶ κάκιστο ἔργο του μὲ τὸν τίτλο «Γιατὶ ζῶ;» Καὶ ὁ Γούντχαους, μὲ τὸ γνωστό του χιούμορ τοῦ ἔγραψε :

— Ζῆτε γιατί φροντίσατε νὰ μοῦ στείλετε τὸ ἔργο σας διὰ τοῦ ταχυδρομείου ἀντὶ νὰ μοῦ τὸ φέρετε ὁ ἴδιος !

Tatler

Ένα διήγημα της KATHERINE MANSFIELD

ΓΑΜΟΣ

ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ

Φάνοντας στο σταθμό ο Ούίλιαμ θυμήθηκε πώς δεν είχε ψωνίσει τίποτα στα μικρά. Κάτι σφίχτηκε μέσα του πάλι. Καμμένα μικρά! Πώς νάβρης κάτι να τους ταιριάζει; Τα πρώτα τους λόγια καθώς τρέχαν να τον φιλήσουν ήταν πάντα: «Τί μούφρες, πατερούλη;» Και δεν είχε τίποτα. Θά μπορούσε να τους ψωνίστη κανένα γλυκό στο σταθμό. Αλλά το ίδιο είχε κάνει τέσσερα Σάββατα τώρα συνέχεια. Είχαν κρεμάσει τα μπουτάκια τους την τελευταία φορά, σαν αντίκρισαν τα συνηθισμένα κουτιά. Και ο Πάντυ είχε πει:

— Μά και τις προάλλες είχαν κόκκινη κορδέλλα.

Κι ο Τζόννυ είχε πει:

— Τα δικά μου είναι πάλι ρόζ. Δε μ' άρεσει το ρόζ.

Ναί, αλλά τί να κάνουν ο Ούίλιαμ; Το ζήτημα δεν ήταν και τόσο εύκολο. Άλλοτε, βέβαια, θά πεταγόταν μ' ένα ταξί σ' ένα καλό κατάστημα παιχνιδιών και μέσα σε πέντε λεπτά κάτι θάχε διαλέξει. Τώρα όμως, βλέπεις, υπήρχαν ρουσικά παιχνίδια, γαλλικά παιχνίδια, σέρβικα παιχνίδια, παιχνίδια, ένας θεός ξέρει από πού. Πάει κιόλας ένας χρόνος από τότε που η 'Ισαβέλλα είχε κομματιάσει τους γαϊδουράκους και τ' αυτοκινητάκια και τα παρόμοια, γιατί ήταν τόσο «άπαισια» και τόσο «καταθλιπτικά» άκατάλληλα για την πλαστική αντίληψη των παιδιών.

«Έχει μεγάλη σημασία, ξεγυῶσε η καινούργια 'Ισαβέλλα, να μάθουν ν' αγαπούν τα όμορφα πράγματα από την αρχή. Κερδίζουν πολύ χρόνο άργότερα. Νά σου πῶ, ἂν τὰ καμμένα

συνηθίσουν να βλέπουν τέτοιες φρικαλεότητες τώρα που είναι μικρά, νάσαι σίγουρος πῶς σὲ μεγαλώσουν θὰ φιλοδοξούν νὰ μποῦν στὴν 'Ακαδημία.

Καὶ τότε μ' ἓνα τρόπο, λὲς καὶ μιὰ σκέτη ἐπίσκεψι στὴν 'Ακαδημία σήμαινε ἀναπόφευκτο καὶ ἀκαριαῖο θάνατο γιὰ τοὺς πάντας...

— Τί νὰ πῶ δὲν ξέρω, εἶχε μουρμουρίσει ὁ Οὐίλλιαμ. 'Εγὼ στὰ χρόνια τοὺς κοιμόμουν ἀγκαλιὰ μὲ μιὰ σκισμένη πετσέτα δεμένη κόμπο, ἀντὶ γιὰ κούκλα...

Ἡ καινούργια 'Ισαβέλλα τὸν κοίταξε μὲ μάτια μισόκλειστα, μὲ χεῖλια μισάνοιχτα.

— Φτωχέ μου, Οὐίλλιαμ! Εἶμαι σίγουρη, ἔτσι θάκανες! Καὶ γέλασε μὲ τὸ καινούργιο τῆς γέλιο.

Γλυκὰ πρέπει νὰ τοὺς πάρω ὅπωςδήποτε, σκέφτηκε κακόκεφα ὁ Οὐίλλιαμ, ψάχνοντας στὴν τσέπη του γιὰ λιανὰ νὰ πληρώσῃ τὸ ταξί. Καὶ εἶδε τὰ μικρὰ νὰ περιφέρουν τὸ κουτάκι τοὺς στὴν ὁμήγυρι — ἄχ τί φιλότιμα ποὺ εἶναι τὰ καμμένακια — τῇ στιγμῇ ποὺ οἱ λεπτεπίλεπτοι φίλοι τῆς 'Ισαβέλλας ἀντίρρησι δὲν εἶχαν ν' ἀπλώσουν τὸ χέρι.

Κι ἂν τοὺς ἐπαιρνε φρούτα; Ὁ Οὐίλλιαμ κοντοστάθηκε μπροστὰ σ' ἓνα πάγκο στὴν εἴσοδο τοῦ σταθμοῦ. Ἀπὸ ἓνα πεπονάκι. Θὰ τὸ προσφέρουν κι αὐτό; Ἡ καλύτερα ἓναν ἀνανά γιὰ τὸν Πάντυ καὶ ἓνα πεπόνι τοῦ Τζόννυ. Δύσκολο θάταν νὰ τρυπώσουν οἱ φίλοι τῆς 'Ισαβέλλας στὸ δωμάτιο τῶν παιδιῶν τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ. Ὡστόσο, καθὼς ἀγόραζε τὸ πεπόνι, ὁ Οὐίλλιαμ φαντάστηκε μὲ φρίκη ἓνα ἀπὸ τοὺς νεαροὺς ποιητὰς τῆς 'Ισαβέλλας νὰ καταβροχθίζῃ μιὰ φέτα πίσω ἀπὸ τὴν πόρτα τῶν παιδιῶν.

Κρατώντας τὰ δυὸ ἀγαρμπα πακέτα, προχώρησε γιὰ τὸ τραῖνο. Στὴν ἀποβάθρα ὅπου συνωστίζονταν κόσμος, τὸ τραῖνο εἶχε φτάσει. Οἱ πόρτες ἀνοίγονταν μὲ θόρυβο. Ἡ μηχανὴ ἄφησε μιὰ τόσο δυνατὴ

ἐξάτμισι, ποὺ ὅλοι κοιτάχτηκαν ξαφνιασμένοι καθὼς ἔτρεχαν πέρα δῶθε. Ὁ Οὐίλλιαμ τράβηξε ὁλοῖσιν σ' ἓνα βαγόνι τῆς πρώτης θέσεως, βόλεψε τὴ βάλιτσα καὶ τὰ πακέτα του καὶ, βγάζοντας ἀπὸ τὴ μέσα τσέπη ἓνα χοντρὸ μάτσο χαρτιά, ρίχτηκε στὴ γωνιά κι ἄρχισε νὰ διαβάζῃ.

«'Επὶ τούτοις ὁ πελάτης μας πεπεισμένος... εἴμεθα διατεθειμένοι νὰ ἐπιανεξετάσωμεν... ἐν ᾧ περιπτώσει...» — «Α, ἔτσι ἦταν καλύτερα. Ὁ Οὐίλλιαμ ἔσπρωξε πίσω τὰ μαλλιά του καὶ τέντωσε τὰ πόδια του μπρός. Τὸ σφίξιμο στὸ στήθος του ἀλάφρωσε. «Καθ' ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀπόφασίν μας...». Ἐβγαλε ἓνα μπλὲ μολύβι καὶ διέγραψε ἀργὰ — ἀργὰ μιὰ παράγραφο.

Δυὸ κύριοι μπήκαν, πέρασαν ἀπὸ μπρός του κι ἀποτραβήχτηκαν στὴν ἄλλη γωνία. Ἐνας νεαρὸς ἔριξε τὰ μπουτάκια του γὰρ στὸ δῆχτυ καὶ κήρυξε ἀντίκρου. Τὸ τραῖνο τραντάχτηκε ἀνάλαφρα καὶ ξεκίνησαν. Ὁ Οὐίλλιαμ σήκωσε τὰ μάτια κι εἶδε τὸν ἀποπνιχτικὰ φωταγωγημένο σταθμὸ νὰ γλιστράῃ πίσω του. Μιὰ ροδοκόκκινη κοπέλα ἔτρεχε ἀπὸ κοντὰ στὰ βαγόνια, σάλευε τὰ χέρια καὶ εὐφώνιζε σχεδὸν μὲ ἀπόγνωσι. «Ὑστερική» σκέφτηκε ὁ Οὐίλλιαμ μελαγχολικά. Ἐπειτα ἓνας λιγδιασμένος ἐργάτης μὲ πρόσωπο βουτηγμένο στὴ μούτζουρα χαμοέλασε ἀπὸ τὴν ἄκρη τῆς ἀποβάθρας, δείχνοντας τὰ δόντια στὸ τραῖνο ποὺ διάβαινε. «Χαμοζωή!» σκέφτηκε ὁ Οὐίλλιαμ καὶ βυθίστηκε ξανά στὰ χαρτιά του.

Ὅταν ξανασήκωσε τὰ μάτια του πάλι ἀντίκρουσε χωράφια καὶ ζωντανὰ ποὺ ἀναζητοῦσαν σκιά κάτω ἀπὸ τὶς πυκνὲς φυλλωσιὲς τῶν δέντρων. Ἐνα πλατὺ ποτάμι καὶ κάποια παιδιὰ ποὺ πλατσούριζαν τσίτσιδα στὴν ἀκροποταμιά, γλίστρησαν μπροστὰ του κι ἔπειτα χάθηκαν. Ὁ οὐρανὸς ξεθωριασμένος, κι ἓνα πουλὶ φτερούγιζε ψηλὰ σὰν μαύρη κουκίδα πάνω σὲ ζαφεῖρι. «Ἀναδιψήσαντες τὸν φάκελον τοῦ πελάτου μας...». Ἡ τελευταία φράσι ἀντηχοῦσε στ' αὐτιά του. «Ἀναδιψήσαντες...» Ὁ Οὐίλλιαμ κόλλησε σὲ τούτῃ τὴ φράσι, δὲν ἔβγαλε τίποτα. Τ' ἄφησε στὴ μέση. Τὰ χωράφια, ὁ οὐρανός, τὸ ταξιδιάρικο πουλί, τὰ νερά, ὅλα,

ὅλα φώναζαν «'Ισαβέλλα». Τὸ ἴδιο ποὺ πάθαινε κάθε Σαββατόβραδο. Καθὼς ταξίδευε γιὰ ν' ἀνταμώσῃ τὴν 'Ισαβέλλα, ἀρχίζαν οἱ ἀναριθμητὲς ἐκείνες φανταστικὲς συναντήσεις τους. Ἦταν στὸ σταθμὸ, ὄρθια, λίγο παράμερα ἀπὸ τὸν κόσμον. Τὸν περιέμενε σ' ἓνα ἀνοιχτὸ ταξί ἔξω ἀπὸ τὸ σταθμὸ. Ἔστεκε στὴν πόρτα τοῦ κήπου. Περιδιάβαζε στὸ φρεσκοκοιμημένο χορτάρι. Ἦταν στὸ κατῶφλι, ἦταν μέσα στὸ χῶλ.

Κι ἡ καθάρια, τρυφερὴ φωνὴ τῆς ἔλεγε: «Ὁ Οὐίλλιαμ!», ἡ «Γεῖά σου, Οὐίλλιαμ», ἡ «Μπα, ἦρθε ὁ Οὐίλλιαμ». Καὶ κείνος τῆς χαίδευε τὸ δροσερὸ τῆς χερί, τὸ δροσάτο τῆς μάγουλο.

Ἡ φῶνα φρεσκάδα τῆς 'Ισαβέλλας! Σὰν ἦταν μικρός, χαρὰ του εἶχε νὰ τρέξῃ στὸν κήπο τ' ἀπόβροχο καὶ νὰ τινάξῃ πάνω του τὴ μεγάλη τριανταφυλλία. Ἡ 'Ισαβέλλα ἦταν ἐκείνη ἡ τριανταφυλλία, ἀπαλοπέταλη, στραφταλιστή, δροσολουσμένη κι αὐτὸς ἦταν ἀκόμα ἐκεῖνο τὸ ἀγοράκι. Μόνο ποὺ τώρα δὲν ἔτρεχε πιά στὸν κήπο, δὲν τῆς γελοῦσε, δὲν τὴν τινάζε. Τὸ καταθλιπτικὸ ἐπίμονο δάγκωμα στὴν καρδιά του ξανάρχιζε. Συμμάζεψε τὰ πόδια του, παράτησε τὰ χαρτιά κι ἔκλεισε τὰ μάτια.

Τί συμβαίνει 'Ισαβέλλα; Τί συμβαίνει; εἶπε τρυφερά. Βρίσκονταν στὴν καμαρὰ τους στὸ καινούργιο τους σπίτι. Ἡ 'Ισαβέλλα καθόταν σ' ἓνα πατιναρισμένο σκαμνάκι, μπρός στὴν τουαλέττα, ποὺ ξεχειλίζει ἀπὸ μαῦρα καὶ πρᾶσινα κουτάκια.

Τί ἐννοεῖς «συμβαίνει», Οὐίλλιαμ; Κι ἔσκυψε μπροστὰ καὶ τ' ἀπαλὰ ξανθὰ τῆς μαλλιά τῆς σκέπασαν τὸ μάγουλο.

— Α, τὸ ξέρεις! Αὐτὸς στεκόταν ὀρθὸς καταμεσῆς στὸ ἀγνωστὸ του δωμάτιο κι ἐνιωθε σὰν ξένος. Καὶ τότε ἡ 'Ισαβέλλα γύρισε ἀπότομα καὶ τὸν κοίταξε κατάματα.

— ὦ, Οὐίλλιαμ! εἶπε ἱκετευτικά καὶ πῆρε τὴ βούρτσα τῶν μαλλιῶν. Σὲ παρακαλῶ! Σὲ παρακαλῶ! Σὲ παρακαλῶ, μὴν εἶσαι τόσο φρικτὰ ὀπισθοδρομικός... τόσο τραγικός. Ὅλη ὥρα μοῦ λὲς ἔτσι ποὺ μὲ κοιτάς, μ' ἀφήνεις νὰ καταλάβω ὅτι ἔχω ἀλλάξει. Μόνο καὶ μόνο ἐπειδὴ γνώρισα μερικὸς θαυμάσιους ἀνθρώπους κι ἐπειδὴ ἐνδιαφέρομαι... καὶ γιατί

καταλαβαίνω... γιατί καταλαβαίνω τόσα, εσύ φέρεσαι σάν... 'Η 'Ισαβέλλα βούρτσισε τα μαλλιά της πίσω και γέλασε. Σά να σκότωσα την αγάπη μας ή κάτι παρόμοιο. Είναι τόσο παράλογο—δάγκωσε τα χείλια της—και τόσο έκνευριστικό, Ούίλλιαμ. 'Ακόμα και για το καινούργιο στίτι και τους υπηρέτες δέ με χωνεύεις.

— 'Ισαβέλλα!

— Ναί, ναι, έτσι είναι, είπε κοφτά η 'Ισαβέλλα. Τό βρίσκεις σάν άλλο σύμπτωμα του κακού. 'Ω, το ξέρω, το νιώθω. Κάθε φορά που άνεβαίνω τη σκάλα, είπαε μαλακά. 'Αλλά δεν μπορούσαμε να μείνουμε για πάντα σε κείνη την τρυπίτσα, Ούίλλιαμ. Σκέψου λογικά. Ούτε για τα παιδιά δεν υπήρχε τόπος.

— 'Οχι, αλήθεια. Κάθε πού γύριζε απ' το γραφείο, εύρισκε την 'Ισαβέλλα και τα μικρά στην πρόχειρη τραπεζαρία. 'Αλάλιαζαν πάνω στον καναπέ ή έπαιζαν το μαγαζί, ανασκαλεύοντας το γραφειάκι της 'Ισαβέλλας ή ο Πάντ καθισμένος στο χαλάκι της σόμπας τραβούσε κουπί με το φτυάρι, τη στιγμή που ο Τζόννυ πιστόλιζε τους πειρατές με τη μασιά. Κάθε βράδυ τους άρπαζε ή γρηά χοντρο-Νάννυ και σηκωτούς τους ανέβαζε από τη στενή σκαλίτσα.

— 'Ακριβώς, μία τρυπίτσα. 'Ενα μικροσκοπικό, άσπρο στίτι με γαλάζιες κουρτίνες και γλάστρες με πετούνιες στο παράθυρο. 'Ο Ούίλλιαμ καλωσώριζε τους φίλους απ' το κατώφλι: «Είδατε τις πετούνιες. Σπουδαίες για το Λονδίνο, έ;»

— 'Αλλά τί άνοησία! Καταπληκτικό, άπίστευτο, να μην έχη λοιπόν την παραμικρή ιδέα πώς ή 'Ισαβέλλα δεν ήταν σάν και κείνον εύτυχημένη. Θεέ μου, τί στραβωμάρα! Ούτε του περνούσε από τη σκέψη τότε πώς εκείνη μισούσε το μικροσκοπικό άβολο στίτι, πώς πίστευε ότι ή χοντρο-Νάννυ κακομάθαινε τα παιδιά, πώς ήταν άπελπιστικά μονάχη, κι ακόμα πώς έλυωνε από λαχτάρα για καινούργιους ανθρώπους και για σύγχρονη μουσική και ζωγραφική και τα παρόμοια. 'Αν δεν είχαν πάει σ' εκείνο το πάρτυ στο άτελιέ της Μόριρα Μόρρισον, αν ή Μόριρα Μόρ-

ρισον δεν τὰ έλεγε καθώς έτρωγαν: «'Εγώ θα σώσω τη γυναίκα σας, παλιο-έγωιστή. Είναι μια υπέροχη μικρή Τιτάνια... αν ή 'Ισαβέλλα δεν είχε ταξιδέψει με τη Μόριρα στο Παρίσι... αν... αν...»

Τό τραίνο σταμάτησε πάλι. Μπέτινγκφορντ. Θεέ μου, σε δέκα λεπτά θάχε φτάσει! 'Ο Ούίλλιαμ τρύπωσε τα χαρτιά στην τσέπη. 'Ο νεαρός άντίκρυ του είχε φύγει από ώρα. Τώρα κατέβηκαν και οι άλλοι δύο. 'Ο ήλιος, καθώς έγερνε πιά, φλόγισε κάποιες γυναίκες με μπαμπακερά φουστάνια και κάποια ήλιοκαμένα, ξυπόλητα παιδιά. Πυρπόλησε ένα άγριο λούλουντο με κίτρινα φύλλα που τεντώνονταν από τη ρωγμή ενός βράχου.

— 'Από το παράθυρο ή αύρα μωσκοβολούσε θάλασσα. 'Αλήθεια, θάχε πάλι τους ίδιους μουσαφίρεους για το Σαββατοκύριακο ή 'Ισαβέλλα; άναρωτήθηκε ο Ούίλλιαμ.

Και θυμήθηκε πώς περνούσαν άλλοτε οι τέσσερις τους στην έξοχή, μονάχα με τη Ρόζα, ένα χωριατοκόριτσο που φρόντιζε τα μωρά. 'Η 'Ισαβέλλα φορούσε ένα πουλόβερ έφαρμωστό κι είχε τα μαλλιά της πλεγμένα κοτσίδες. 'Εδειχνε σάν δεκατεσσάρων χρονών. Θεέ μου, πώς ξεφλούδιζε ή μύτη του! Και το τί καταβρόχιζαν και πόσες άτελείωτες ώρες πλάγιαζαν στο φαρδύ, πουπουλένιο κρεβάτι! 'Ο Ούίλλιαμ δεν μπόρεσε να συγκρατήσει ένα θλιμένο χαμόγελο καθώς αναλογίστηκε τη φρίκη της 'Ισαβέλλας αν μάθαινε το βάθος του συναισθηματισμού του.

— Γειά σου, Ούίλλιαμ. Περίμενε στο σταθμό όπως την είχε φανταστή, παράμερα από τον κόσμο, και ή καρδιά του Ούίλλιαμ κλώτσησε—ήταν μόνη της.

— Γειά σου, 'Ισαβέλλα! 'Ο Ούίλλιαμ την έφαγε με τα μάτια. Πόσο ήταν όμορφη! σκέφτηκε πώς κάτι έπρεπε να της πη.—Είσαι τόσο δροσάτη...

— Ναί; είπε ή 'Ισαβέλλα. 'Οχι δέ νιώθω διόλου όπως λές. Πάμε. Τό άπταιστο τραίνο σου άργησε. Τό ταξί μ'ας περιμένει απ' έξω. Πέρασε το

χέρι της στο μπράτσο του ανάλαφρο καθώς διάβηκαν μπρός απ' τον έλεγκτή. 'Ηρθαμε όλοι, του είπε. 'Αφήσαμε τον Μπόμπυ Κέιν στο ζαχαροπλαστείο, θά περάσουμε να τον πάρουμε.

— 'Ω! είπε ο Ούίλλιαμ. 'Ηταν το μόνο που μπορούσε να πη εκείνη τη στιγμή.

— 'Εξω τους περίμενε το ταξί. Εαπλωμένοι ο Μπίλλ Χάντ και ο Ντέννις Γκρήν είχαν κατεβάσει τις καπελλαδούρες τους χαμηλά μπρός στα μάτια. Κοντά τους χοροπηδούσε ή Μόριρα Μόρρισον, με ένα καπελλάκι σάν πελώριο χουρμά.

— Πάγος γιόκ! Πάγος γιόκ! Πάγος γιόκ! ξεφώνησε χαρούμενα.

Και ο Ντέννις τραγούδησε κάτω από την καπελλαδούρα.

— Μόνο στα ψαράδικα...

Και ο Μπίλλ Χάντ αναδύθηκε και συμπλήρωσε.

— Και με μια ψαρούκλα...

— Συμφορά! θρήνησε ή 'Ισαβέλλα. Και έξηγήσε στον Ούίλλιαμ πώς οι άλλοι έψαξαν σ' όλο το χωριό για πάγο την ώρα που αυτή τον περίμενε. Με δύο λόγια όλα εξαφανίζονται, νά, και πρώτο-πρώτο το βούτυρο.

— Τό βούτυρο θά τ' άλείβουμε σάν το μύρο, είπε ο Ντέννις. 'Ισως ή κούτρα σου, Ούίλλιαμ, δέ θέλει πασάλειμμα!

Πώς θά κάσουμε; ρώτησε ο Ούίλλιαμ. Καλύτερα να καθήσω εγώ κοντά στο σωφέρ.

— 'Οχι, είναι ή θέσι του Μπόμπυ Κέιν, είπε ή 'Ισαβέλλα. Κάτσε ανάμεσα στη Μόριρα και σε μένα.

Τό ταξί ξεκίνησε.

— Τί έχεις σ' αυτά τα μυστηριώδη πακέτα;

— Καρτομημένα κεφάλια, είπε ο Μπίλλ Χάντ ανατριχιάζοντας κάτω απ' την καπελλαδούρα του.

— 'Α, φρούτα! φώναξε κατευχαριστημένη ή 'Ισαβέλλα. Σοφέ μου, Ούίλλιαμ! Πεπόνι και άνανäs. 'Α, τί ώραία!

— Στάσου, είπε χαμογελώντας ο Ούίλλιαμ. 'Αλλά στο βάθος άνησυχούσε. Τάφερα για τα μικρά.

— 'Αχ, καλέ μου! γέλασε ή 'Ισαβέλλα και γλίστρησε το χέρι της γύρω στο μπράτσο του. Δεν θά κλεί-

σουν μάτι από τη βαρυστομαχία αν τὰ φάνε. 'Οχι, του χτύπησε χαιδευτικά το χέρι. Κάτι πρέπει να τους φέρης την άλλη φορά. 'Εγώ δεν δίνω τόν άνανäs μου.

— Σκληρόκαρδη. 'Ασε με να τόν μυρίσω λιγάκι, είπε ή Μόριρα. 'Εσμιζε τα χέρια ίκετευτικά μπροστά στον Ούίλλιαμ. 'Ω... 'Ο χουρμάς στο κεφάλι της έγειρε μπροστά. 'Η φωνή της ήταν λιγωμένη.

— 'Ερως κυρίας προς άνανäs! είπε ο Ντέννις καθώς τó ταξί σταμάτησε έξω από ένα μαγαζάκι με ριγωτή τέντα. Βγήκε ο Μπόμπυ Κέιν, με την άγκαλιά γεμάτη πακετάκια.

— 'Ελπίζω νάναι καλά. Τά διάλεξα για τα χρώματά τους. Είναι στρογγυλά, θεσπέσια πραγματάκια. Δέστε αλήθεια αυτό τὰ άμυγδαλωτό, φώναξε έκστατικός. 'Οχι, δέστε το. 'Ενα υπέροχο μικροσκοπικό μπαλλέτο. 'Εκείνη όμως τη στιγμή παρουσιάστηκε ο ζαχαροπλάστης.

— 'Ω, τó έχεσας. Δεν ήπληρώθηκαν, είπε τρομοκρατημένος ο Μπόμπυ. 'Η 'Ισαβέλλα έδωσε στον ζαχαροπλάστη ένα χαρτονόμισμα και ο Μπόμπυ άκτινοβόλησε πάλι.

— Γειά σου, Ούίλλιαμ! 'Η θέσι μου είναι πλάι στον σωφέρ.

Ξεκούφωτος, ντυμένος στα όλολευκα με τὰ μανίκια του γυρισμένα ψηλά ως τις μασχάλες, πήδησε στη θέσι του.

— 'Αβάντι! φώναξε...

Μετά τó τσάι οι άλλοι πήγαν για μπάνιο. 'Ο Ούίλλιαμ έμεινε να ήσυχάσει τὰ μικρά. 'Αλλά ο Τζόννυ και ο Πάντ άποκοιμήθηκαν, ή ροδοπόρφυρη άνταύγεια εθώριασε, νυχτερίδες άρχισαν να φτερουγίζουν και οι άλλοι δεν είχαν γυρίσει άκόμη. Καθώς ο Ούίλλιαμ στριφογύριζε άσκοπα, πέρασε ή υπηρέτρια από τó χώλ κρατώντας μια λάμπα. Τήν άκολούθησε στο σαλόνι. 'Ηταν ένα μεγάλο δωμάτιο με κίτρινο χρώμα. Στόν πέρα τοίχο κάποιος είχε ζωγραφίσει, σε μέγεθος ύπερφυσικό, ένα νεαρό με κανιά τρεμουλιάρικά, που πρόσφερε μια πελώρια μαργαρίτα σε μια νέα γυναίκα. 'Η γυναίκα είχε τόνα χέρι κοντό και τ' άλλο μακρύ-μακρύ και λιανό.

Κομματάκια από μαύρο ύφασμα, πασαλειμμένα με πιτσιλιές σαν σπασμένα αυγά, κρέμονταν πάνω από τις καρέκλες και τον καναπέ. Όπου κι αν γύριζες έβλεπες τασάκια γεμάτα αποτσιγάρα. Ο Ούιλλιαμ χώθηκε σε μία πολυθρόνα. Στην εποχή μας, όταν ψαχουλεύεις με το χέρι σου κρεμασμένο στο πλάι, δεν πρόκειται, ασφαλώς, να ξετρυπώσης κανένα κουτοποδόδαρο πρόβατο ή καμιά άγελάδα που έχασε τόνα της κέρατο ή κανένα παχουλό περιστέρι από την κιβωτό του Νώε. Ωστόσο, μπορείς να ψαρέψης κάποιο βιβλιαράκι με καταθρόνιους στίχους...

Θυμήθηκε τα χαρτιά στην τσέπη του, αλλά πεινούσε κι ήταν κουρασμένος για να διαβάσει. Η πόρτα ήταν ανοιχτή κι άκούγονταν φωνές από την κουζίνα. Οι υπηρέτες μιλούσαν σ'α να βρίσκονταν μόνοι τους στο σπίτι. Ξάφνου αντήχησε ένα τσιριχτό χάχανο κι ένα τό ίδιο δυνατό «Σο!» Τόν θυμηθήκανε. Ο Ούιλλιαμ σηκώθηκε και από την μπαλκονόπορτα κατέβηκε στον κήπο. Καθώς στεκόταν στη σκιά άκουσε τους άλλους που γύριζαν από το μπάνιο ν' ανηφορίζουν στον άμμοστρωμένο δρόμο. Οι φωνές τους κουδούνιζαν μέσα στη σιγαλιά.

— Νομίζω, είναι δουλειά της Μόϊρας να βάλει μπροστά όλες τις γαλιφιές της. Μια τραγική οίμωγη της Μόϊρας.

— Θάπρεπε να έχουμε ένα γραμμόφωνο για τα «γουνκέντ» να παίξει την «Παρθένα των Ορέων».

— «Ε, όχι!» «Οχι!» άκούστηκε η φωνή της 'Ισαβέλλας. Δεν είναι σωστό για τον Ούιλλιαμ. Γιατί δεν του φέρεστε καλά; «Ως αύριο βράδυ θα μείνη μόνο.

— Άστον σε μένα, φώναξε ο Μπόμπυ Κέιν. Είμαι σπουδαίος να τους συγγιζώ όλους.

Άνοιγόκλεισε η έξωπορτα. Ο Ούιλλιαμ ανέβηκε στη βεράντα. Τον είχαν δει;

— Γειά σου, Ούιλλιαμ.

Και ο Μπόμπυ Κέιν, ανεμίζοντας την πετσέτα του, πήδησε κι έκανε μία πιρουέττα στο χορτάρι του κήπου.

— Κρίμα που δεν ήρθες, Ούιλλιαμ. Η θάλασσα ήταν θεσπέσια. Έπαιταπήγαμε σ' ένα μπαράκι και ήπιαμε ένα τζίν.

Έφθασαν όλοι στο σπίτι.

— 'Ισαβέλλα, φώναξε ο Μπόμπυ, θέλεις να ντυθώ Νιζίνσκυ άπόψε;

— Όχι, είπε η 'Ισαβέλλα. Κανείς δεν θα ντυθώ. Ψοφάμε της πείνας. Και ο Ούιλλιαμ τό ίδιο. Έλάτε mes amis, αρχίζουμε με σαρδέλλες.

— Να οι σαρδέλλες, είπε η Μόϊρα κι έτρεξε στο χώλ κραδαινοντας ένα κουτί.

— Κυρία μετά κυτίου σαρδελλών, είπε σκυθρωπός ο Ντέννις.

— Λοιπόν, Ούιλλιαμ, πώς είναι τό Λονδίνο; ρώτησε ο Μπίλλ Χάντ άνοιγοντας μία μπουκάλια ούισκυ.

— Δεν άλλαξε διόλου, είπε ο Ούιλλιαμ.

— Καημένο γέρο - Λονδίνο, είπε ο Μπόμπυ εγκάρδια, καμαρώνοντας μία σαρδέλλα.

Άλλά ένα λεπτό αργότερα όλοι είχαν ξεχάσει τόν Ούιλλιαμ. Η Μόϊρα Μόρρισον άρχισε να άναρωτιέται τί χρώμα παίρνουν τα πόδια μέσα στο νερό.

— Τα δικά μου γίνονται ώχρά, πιό ώχρά κι άπό μανιτάρια.

Ο Μπίλλ και ο Ντέννις καταβρόχθιζαν τα πάντα.

Και η 'Ισαβέλλα γέμιζε τα ποτήρια, άλλαζε τα πιάτα, τούς εύρισκε σπύρτα και χαμογελούσε πανευδαίμονα.

Σε μία στιγμή είπε:

— Άχ, ζωγράφισε μας, Μπίλλ.

— Ποιούς να ζωγραφίσω; ρώτησε δυνατά ο Μπίλλ, με μπουκωμένο στόμα.

— Έμάς, είπε η 'Ισαβέλλα. Γύρω άπό τό τραπέζι. Θά είναι συναρπαστικό έπειτα άπό είκοσι χρόνια.

Ο Μπίλλ έσμιξε τα μάτια μασώντας.

— Τό φώς δεν είναι καλό, είπε άπότομα.

Πάρα πολύ κίτρινο. Και συνέχισε τό φαί. Κι αυτό άκόμα φάνηκε να μαγεύη την 'Ισαβέλλα.

Άλλά μετά τό φαί ήταν όλοι τόσο κουρασμένοι, πού τίποτα δεν μπορούσαν να κάνουν παρ'ά να χαμουριούνται, ώσπου πέρασε η ώρα και πήγαν να πλαγιασουν...

Μονάχα τη στιγμή πού περίμενε τό ταξί, τό άλλο άπόγευμα, μπόρεσε να βρεθεί μονάχος με την 'Ισαβέλλα ο Ούιλλιαμ. Όταν κατέβηκε με τη βαλίτσα του στο χώλ, η 'Ισαβέλλα παράτησε τούς άλλους και πήγε

κοντά του. Έσκυψε και σήκωσε τη βαλίτσα.

— Τί βαρεία, είπε και γέλασε άδέξια. Άσε με να τη σηκώσω ως την έξωπορτα.

— Όχι γιατί... είπε ο Ούιλλιαμ. Όχι, βέβαια, δώστη μου.

— Σε παρακαλώ, άσε με, είπε η 'Ισαβέλλα. Μ' άρέσει.

Περπάτησαν οι δύο τούς άμίλητοι. Ο Ούιλλιαμ ένιωθε πώς δεν είχε τίποτα να πη τώρα.

— Νάμαστε, είπε η 'Ισαβέλλα θριαμβευτικά, άκουμπώντας τη βαλίτσα καταγής. Κοίτασε με άδημονία τό δρόμο. Ούτε πού σε είδα τόυτη τη φορά, συνέχισε με κομμένη άνάσα. Μένεις τόσο λίγο... σαν μόλις νάρθες. Την άλλη φορά... Φάνηκε τό ταξί άπό πέρα. Έλπιζώ να σε φροντίζουν στο Λονδίνο. Λυπούμαι πού έλειπαν τα παιδιά όλη την ήμέρα, αλλά έτσι τα κανόνισε η μίς Νέιλ. Θά λυπηθούν πού φεύγεις, φτωχέ μου Ούιλλιαμ, μόνος σου στο Λονδίνο. Τό ταξί έστριψε

— Γειά σου!

Τούδωσε ένα βιαστικό φιλάκι. Έφυγε.

Χωράφια, δέντρα και φράχτες έτρεχαν πίσω του. Τραντάχτηκαν μέσα άπό την έρημη μικρή πολιτεία, σκαρφάλωσαν τόν άπόκρημνο δρόμο ως τό σταθμό. Τό τραίνο είχε φτάσει. Ο Ούιλλιαμ τράβηξε ίσια για ένα βαγόνι της πρώτης θέσεως, ρίχτηκε σε μια γωνιά, άλλ' αυτή τη φορά άφησε τα χαρτιά του στην τσέπη. Σταύρωσε τα χέρια πάνω άπό τό καταθλιπτικό επίμονο σφίξιμο κι άρχισε να γράφη στο μυαλό του ένα γράμμα στην 'Ισαβέλλα

Τό ταχυδρομείο άργησε όπως πάντα. Κάθονταν έξω άπό τό σπίτι, σε σαιζ - λόνγκ κάτω άπό χρωματιστές όμπρέλλες. Μόνο ο Μπόμπυ Κέιν ήταν ξεπλωμένος στο χορτάρι στα πόδια της 'Ισαβέλλας. Ήταν βαρετά μελαγχολικά. Η μέρα κρεμόταν ψόφια.

— Θά υπάρχουν άραγε Δευτέρες στον Παράδεισο; ρώτησε άπλοικά ο Μπόμπυ

Και ο Ντέννις μουμούρισε:

— Ο Παράδεισος θά είναι μία άτέλειωτη Δευτέρα.

Άλλά η 'Ισαβέλλα άθελά της άναλογίστηκε τί είχε άπογίνει ο σολομός πού περίσσεψε χθές τό βράδυ. Λογάριαζε να φτιάξη μαγιονέζα για τό μεσημέρι, αλλά... Η Μόϊρα κοιμόταν. Ο ύπνος ήταν η τελευταία της ανακάλυψι: «Είναι υπέροχο. Κλείνεις τα μάτια κι αυτό είναι όλο. Έξασιο!»

Φάνηκε ο γέρο - ταχυδρόμος κάνοντας την άμμο του δρόμου να τριζοβολά κάτω άπό τό ποδήλατό του.

Ο Μπίλλ Χάντ παράτησε τό βιβλίο του.

— Γράμματα! είπε με αύταρέσκεια και όλοι περίμεναν. Άλλά άκαρδε ταχυδρόμε, κακότροπε κόσμε! Ήταν μόνο ένα, ένα μεγάλο γράμμα για την 'Ισαβέλλα.

Ούτε μία έφημερίδα.

— Και τό δικό μου είναι άπό τόν Ούιλλιαμ, είπε θρηνώντας η 'Ισαβέλλα.

— Απ' τόν Ούιλλιαμ... κιόλας; — Σοῦ έπιστρέφει τό στεφανοχάρτι σας, σαν ευγενική υπόμνησι.

— Μα έχουν όλοι στεφανοχάρτια; Νόμιζα πώς μόνο οι ύπηρέτριες.

— Χαρτιά, χαρτιά! Για δέστε τα! Κυρία άναγινώσκουσα έπιστολήν, είπε ο Ντέννις.

Πολυγαπημένη μου, ακριβή μου 'Ισαβέλλα.

Σελίδες άτελειώτες. Καθώς διάβαζε η 'Ισαβέλλα, η πρώτη της έκπληξι έγινε σφίξιμο. Τί στην όργη είχε πάθει ο Ούιλλιαμ;... Τί αλλόκοτο... Μα τί του έκανε;... Ένιωσε να μπερδεύεται, να ξανάβη, να τρομάξει. Τέτοια να περιμένεις απ' τόν Ούιλλιαμ. Ήταν παράλογο, βέβαια. παράλογο και γελοίο. Χά, χά, χά! «Ω, Θεέ μου! Τί θά έκανε τώρα; Η 'Ισαβέλλα έγειρε στην πολυθρόνα και γέλασε τόσο μέχρι πού δεν έπαυρε άλλο.

— Έλα, λέγε, είπαν οι άλλοι. Πρέπει να μάς τό πης.

— Ασφαλώς, χαχάνισε η 'Ισαβέλλα. Άνασηκώθηκε, μάζεψε τό γράμμα και τούς τό έσεισε επιδεικτικά.

— Καθίστε γύρω μου, είπε. Άκούστε, είναι θαύμα. Έρωτική έπιστολή!

— Ἐρωτική ἐπιστολή! Τί θεσπέσιο! Πολυαγαπημένη μου, ἀκριβή μου Ἰσαβέλλα.

Ἀλλὰ μόλις ἄρχισε τὴν ἔκοψαν τὰ χαχανητά τους.

— Συνέχισε, Ἰσαβέλλα, εἶναι ἀριστούργημα.

— Ἡ θαυμαστότερη ἀποκάλυψι!

— Ἐχ, ἔλα λέγε, Ἰσαβέλλα!

— Ὁ θεὸς δὲν τὸ θέλει, ἀγάπη μου, νὰ σταθῶ ἐμπόδιο στὴν εὐτυχία σου.

— Ω! Ω! Ω!

— Σο! Σο! Σο!

Καὶ ἡ Ἰσαβέλλα συνέχισε. Ὅταν ἔφτασε στὸ τέλος τοὺς εἶχε πιάσει ὑστερία. Ὁ Μπόμπυ κυλιόταν στὸ χορτάρι καὶ σχεδὸν ἔκλαιγε.

— Θέλω νὰ μοῦ τὸ δώσῃς γιὰ τὸ νέο μου βιβλίο, εἶπε ἀπαιτητικά ὁ Ντέννις. Θὰ τὸ περάσω ἔτσι ὅπως εἶναι σὲ ἓνα ὀλόκληρο κεφάλαιο.

— Ἀχ, Ἰσαβέλλα, πνίγηκε ἡ Μόιρα. Ἐκεῖνο τὸ ὑπέροχο, νὰ σὲ σφίγγῃ στὴν ἀγκαλιά του!

— Καὶ νόμιζα πάντα ὅτι τὰ γράμματα στὰ διαζύγια εἶναι φτιαχτά. Ἀλλὰ μπροστὰ σ' αὐτὸ ὠχριοῦν.

— Δώσε μου το. Θέλω νὰ τὸ διαβάσω μόνος μου, εἶπε ὁ Μπόμπυ κέιν.

Ἀλλὰ, γιὰ μεγάλη τους ἐκπληξί, ἡ Ἰσαβέλλα τσαλάκωσε τὸ γράμμα στὴ χούφτα της. Δὲν γελούσε πιά. Τοὺς ἔρριξε μιὰ γοργή ματιά. Ἐδεῖχνε ἐξουθενωμένη.

— Ὅχι, ὄχι τώρα. Ὅχι τώρα, τραύλισε.

Καὶ προτοῦ συνέλθουν ἔτρεξε μέσα στὸ σπίτι, διάβηκε τὸ χῶλ, ἀνέβηκε τὴ σκάλα καὶ κλείστηκε στὸ δωμάτιό της. Κάθησε στὴν ἀκρὴ τοῦ κρεβατιοῦ.

— Πρόστυχοι, βρωμεροί, χυδαῖοι, ἀπαίσιοι, μουρμούρισε ἡ Ἰσαβέλλα.

Ἐσφίξε τὰ μάτια μὲ τὰ δάχτυλα. Καὶ πάλι τοὺς εἶδε μπροστὰ της, ὄχι πιά τέσσερις, ἀλλὰ κάπου σαράντα, νὰ γελοῦν, νὰ χλευάζουν, νὰ οὐρλιάζουν, νὰ χειρονομοῦν, καθὼς ἐκείνη τοὺς διάβαζε τὸ γράμμα τοῦ Οὐίλλιαμ. Πῶς μπόρεσε νὰ τὸ κάνῃ; Ὁ Θεὸς δὲν τὸ θέλει, ἀγάπη μου, νὰ σταθῶ ἐμπόδιο στὴν εὐτυχία σου. Οὐίλλιαμ! Ἡ Ἰσαβέλλα ἔχωσε τὸ πρόσωπό της στὸ μαξιλάρι. Ἀλλὰ ἐνιωθε πῶς ἀκόμα καὶ τὸ σκυθρωπὸ δωμάτιο ἤξερε πόσο ἦταν ρηχὴ, ἐπιπόλαιη, ματαιόδοξη.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἀπ' τὸν κῆπο φθάσανε φωνές.

— Ἰσαβέλλα, πᾶμε γιὰ μπάνιο. Θάρθῃς;

— Ἐλα, ὦ σύζυγε τοῦ Γουλιέλμου!

— Φωνάχτε της πάλι καὶ φεύγουμε!

Ἡ Ἰσαβέλλα ἀνακάθησε. Τώρα ἦταν ἡ στιγμή, τώρα ἔπρεπε νὰ ἀποφασίσῃ. Θὰ πῆγαινε μαζί τους ἢ θάμενε νὰ γράψῃ τοῦ Οὐίλλιαμ; Τί θάκανε; τί ἔπρεπε; «Πρέπει ν' ἀποφασίσω!» Ἀλλὰ πῶς μπορούσε ν' ἀμφιβάλλῃ; Φυσικὰ θάμενε νὰ τοῦ γράψῃ.

— Τιτάνια! τραγοῦδῃς ἡ Μόιρα.

— Ἰσαβέλλα!

Ὅχι, παρὰ ἦταν δύσκολο! «Θὰ πᾶω μαζί τους καὶ γράφω τοῦ Οὐίλλιαμ ὕστερα. Ἄλλοτε. Ἀργότερα. Ὅχι τώρα. Ὅπωςδήποτε θὰ τοῦ γράψω», ἀναλογίστηκε ἡ Ἰσαβέλλα γοργά. Καὶ γελώντας μὲ τὸ καινούργιο της γέλιο, κατέβηκε τὴ σκάλα.

♦ Μόλις φθάσανε σ' ἓνα ἀγνωστο νησί, ἓνας λευκὸς ἔβαλε μπρὸς τὸ ὄπλο του καὶ ἔτρεψε σὲ φυγὴ ὅλους τοὺς ἰθαγενεῖς. Τὴν ἄλλῃ μέρα, ἡ θικὸν δίδαγμα: Μὴ μάχεσθε τὴ φύσι. Ξανάρχεται καλπάζοντας!

Ἀνάμεσα στὸν θρύλο καὶ τὴν ἱστορία

Ἐνμεῖα καὶ τέρατα ποῦ προμηνύσανε τὸ 1821

Ὁ γνωστὸς Γάλλος περιηγητὴς καὶ ἱστοριογράφος Φραγκίσκος Πουκεβίλ (1770-1833) στὶς πολὺ ἐνδιαφέρουσες σελίδες τοῦ γύρω ἀπὸ τὴν Ἐθνικὴ Ἀνάστασι τοῦ 21, μᾶς δίνει ἓνα κεφάλαιο σχετικὸ μὲ τὸ ζῦπνημα τοῦ Ἔθνους μας, στὸ ὁποῖο περιγράφει τὰ σημεῖα καὶ τέρατα ποῦ προμηνύσανε τὸν ἐθνικὸ ἀγῶνα.

Σεῖσμός, ἀπὸ τοὺς πιὸ τρομεροὺς, ποῦ δοκίμασε ἡ Πελοπόννησος, κλονίζει τὴν ὥραία τούτη ἐπαρχία περὶ τὰ τέλη τοῦ Δεκεμβρίου 1820. Ἡ Πάτρα καὶ τὰ προάστιά της ὅπως καὶ ἡ Ζάκυνθος ἔπαθαν ζημιές ἀπὸ τοὺς δυνατοὺς τούτους κλονισμούς. Πηγές ἀπὸ ζεματιστὸ νερὸ ἀναπήδησαν ἀπὸ σχισμὲς τῆς γῆς σὲ μερικὰ μέρη τῆς Ἡλίδος, ἐὼ πολλὰς πηγές καὶ πηγάδια ξεράθηκαν τελείως. Βουνὰ ἐξαφανίστηκαν στὴν Ἀρκαδία καὶ λίμνες μὲ βρώμικα νερά τὰ ἀντικατέστησαν. Οἱ ἀναθυμιάσεις ποῦ μόλυναν τὴν ἀτμόσφαιρα ἔφεραν ἓνα πλῆθος ἀρρώστιες ποῦ κατέστρεψαν ἀνθρώπους καὶ ζῶα.

Ὁ φόβος πιά πῶς θὰ φανε-

ρωνόταν πανώλης ἦταν μεγάλος, ὅποτε τὶς πρώτες μέρες τοῦ Ἰανουαρίου ἡ θάλασσα τοῦ κόλπου τῶν Ἀλκυόνων (σήμερα τῆς Λιβαδόστρας), ἀφοῦ ξεράθηκε ξαναγύρισε μὲ τρομερὸ τυφῶνα καὶ θύελλα, ἀναποδογύρισε σπίτια, ξερίζωσε δένδρα καὶ ἀπειλήσε νὰ μεταβάλῃ τὴν Ἀχαΐα σὲ τάφο. Οἱ κάτοικοι, μὴ γνωρίζοντας ποῦ νὰ καταφύγουν, σήκωναν τὰ χέρια σὲ παρακλήσι πρὸς τὸν οὐρανό. Τὸ κύμα σκέπασε τὸν ἀρχαῖο ναὸ τῆς Δήμητρας, ποῦ οἱ νεώτεροι ἀφιέρωσαν στὸν Ἅγιο Ἄνδρέα, καὶ οἱ κεραυνοὶ ἔσειαν τὸν τόπο. Ὁ οὐρανὸς ἐσίγασε, τὰ σύννεφα ἄρχισαν νὰ ρίχνουν χείμαρρους ἀπὸ βροχὴ, τὰ κύματα πέσανε, ἡ ἄμμος πῆρε πάλι τὴ θέσι της στὴν παραλία στὰ παλιὰ της ὄρια. Τὸ οὐράνιο τόξο φάνηκε διάπλατα πάνω ἀπὸ τὸ Παναχαικόν. Καὶ δὲν ἔλειψαν τὴν ἴδια ἐποχὴ καὶ οἱ καταστρεπτικὲς ἀρρώστιες μαζί μὲ τοὺς μολυσματικοὺς ἀτμούς ποῦ βγαίνουν ἀπὸ τὰ ἐγκατα τῆς γῆς καὶ τὸ φοβερὸ φίδι πύθων, σημεῖο μεγάλων παθῶν τοῦ κόσμου.

Ὅπως καὶ στὴν ἀρχαία ἐποχὴ, ἔτσι καὶ τώρα οἱ ἄθροιοι διαβλέπανε παντοῦ τὸ Θεό. Οἱ Μωραῖτες πιστέψανε πῶς ὁ χαλασμός αὐτὸς προμηνόσε κατὰ κάποιο τρόπο τὴν προσεχὴ ἀπελευθέρωσί τους ἀπὸ τὶς δοκιμασίες τοῦ πολέμου, ποῦ ἐμοιαζε πολὺ μὲ τὴ σύγκρουσι τῶν στοιχείων ποῦ εἶδανε τὰ μάτια τους. Καὶ

σκεπτικοί οἱ Ἕλληνες μεταδίδανε τὶς ἐλπίδες τους καὶ μιλοῦσαν γιὰ τὰ θαύματα ποὺ γίνονταν παντοῦ. Εἶδαν λέει τὴν Παναγία στὸ Μεγάλο Σπήλαιο νὰ κλαίῃ.

Οἱ μοναχοὶ τοῦ Ὁσίου Λουκᾶ ἄκουσαν κατὰ τὴν ὥρα τοῦ ὄρθρου φωνή, ποὺ τοὺς ἔλεγε νὰ πάρουν θάρρος. Οἱ πατέρες τοῦ τάγματος τοῦ Ἁγίου Βασιλείου παρατηρήσανε στὴ γιορτὴ τῶν Χριστουγέννων φωτοβόλο σταυρὸ πάνω στὸ βουνὸ Ἄθω, ἐκεῖ πού, σύμφωνα μὲ τὴ λαϊκὴ παράδοσι, ὁ πειρασμὸς μετέφερε τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ γιὰ νὰ τοῦ δεῖξῃ τὰ βασίλεια τοῦ κόσμου. Προσκυνητὲς ποὺ ἔρχονταν ἀπὸ τὰ Ἱεροσόλυμα μαρτυροῦσαν ὅτι πολλὲς νύχτες κατὰ σειρὰ στὴ μέση τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἀκούγονταν φωνές: Χριστὸς Νικᾷ καὶ Χριστὸς Βασίλεύει. Κάποιος μοναχὸς, πεθαμένος πρὶν ἀπὸ χρόνια στὴ μονὴ τοῦ Ἁγίου Βελισσαρίου στὴ Θεσσαλία, ἀφοῦ ἐβγῆκε ἀπὸ τὸν τάφο του χτύπησε στὶς πόρτες τῶν κελλιῶν καὶ εἰδοποίησε τοὺς μοναχοὺς νὰ ἐτοιμασθοῦν γιὰ πόλεμο. Οἱ μοναχοὶ τῶν Μετεώρων εἶδαν ἀπὸ τὰ βουνὰ τοὺς τὶς ἐκκλησίες τῆς Θεσσαλίας παραδομένες στὶς φλόγες ἀπὸ τὰ

χέρια τῶν ἀπίστων. Οἱ δὲ Σουλιῶτες, ἀφοῦ συνῆλθαν ἀπὸ τὴν ἐκπληξί ποὺ τοὺς προκαλέσσε ἡ τελευταία νίκη κατὰ τῶν Τούρκων, τὴν ἀποδίδανε στὸν Ἀρχάγγελο Μιχαήλ. Μὲ πίστι εἰλικρινῇ, οἱ κάτοικοι τῶν Δελφῶν βεβαιώνανε ὅτι κάποιος καβαλάρης μὲ γυαλιστερὸ τόξο κατεδίωξε τοὺς Τούρκους ἴσαμε τὴν κωμόπολι Κατσίκια, ὅπου ἐξαφανίστηκε μέσα στὰ ἐρείπια τῆς ἐκκλησίας τῶν Ταξιαρχῶν ἀπ' ὅπου ἀκούστηκε πολεμικὴ φωνὴ τοῦ οὐρανοῦ τάγματος, ὁ Θεὸς ὅς!

Οἱ φαντασιοπλῆξεις αὐτές, πρόδρομοι τῶν μεγάλων πολιτικῶν συγκινήσεων, τραφῆκανε μὲ τὴ δυσπιστία ποὺ ὑπῆρχε ἀνάμεσα στοὺς Χριστιανοὺς καὶ στοὺς Μωαμεθανούς. Οἱ τελευταῖοι βλέπανε διαρκῶς στὴν Ἑλλάδα ἓνα ὁπαδὸ τῆς Ρωσίας, ἐνῶ οἱ Χριστιανοί, ἀφοῦ δὲν βρῖσκαν πιὰ κανένα στήριγμα πάνω στὴ γῆ, ἀναζητοῦσαν στὸν οὐρανὸν παρηγοριὲς ἱκανὲς νὰ τοὺς ἐμπνεύσουν σωτήριες ἀποφάσεις. Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ καταλαβαίνανε πὼς τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου εἶχε φθάσει, ὅμως ὁ καθένας τοὺς φοβότανε αὐτὸ ποὺ δὲν μπορούσε νὰ ἀποτρέψῃ.

♦ Ἄν ἓνας ἄνδρας ἀφήνῃ τὴ γυναῖκα του, ἔλεγε μιὰ κακιὰ γλῶσσα, νὰ ὀδηγῇ στὸ Παρίσι, σημαίνει πὼς εἴτε τὸ αὐτοκίνητο θέλει νὰ ξεφορτωθῇ, εἴτε τὴ γυναῖκα, εἴτε καὶ τὰ δύο.

Κεῖνα ποὺ διάβαζαν
οἱ παπποῦδες μας

Ὁ θρυλικὸς ΜΠΕΡΤΟΛΔΟΣ

Ε να ἀπὸ τὰ δημοτικὰ βιβλία ποὺ εὐχαρίστησαν γιὰ πολὺ καιρὸ, πάρα πολὺ, τὸν ἑλληνικὸ λαό, εἶναι τὸ « Πανουργία ὑψηλόταται Μπερτόλδου, εἰς τὰς ὁποίας φανερῶνται ἓνας χωριάτης πανοῦργος καὶ ὀξύνους, ὁ ὁποῖος ὕστερον ἀπὸ διάφορα παθήματα, διὰ τὸν πολὺν καὶ ὀξύτατόν του νοῦν γίνεται βασιλικὸς σύμβουλος ».

Τὸ βιβλίον αὐτὸ δὲν εἶναι μὲν πρωτότυπο γέννημα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἀλλὰ ἂν καὶ μεταφρασμένο ἀπ' τὸ ἰταλικὸ ἔγινε τόσο κοινὸ ἀνάγνωσμα τῶν Ἑλλήνων γιὰ ὁλόκληρους αἰῶνες, ὥστε ἐξακολουθοῦσε νὰ τυπῶνται ἀκόμα καὶ πρὶν λίγα χρόνια μὲ τὶς ἴδιες χοντροειδέστατες καὶ ἰδιόρρυθμες ξυλογραφίες.

Τὸ μικρὸ σύγγραμμα ἔχει τύπο χωριάτικης σάτιρας. Ἡ σάτιρα ὅμως ποὺ ἔχουμε μπροστὰ μας δὲν χτυπᾷ τὸν ἀπαίδευτο χωριάτη, τὸν κοινὸ ἄνθρωπο τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ στρέφεται κατὰ τῶν αὐλικῶν, κατὰ τῶν εὐπατριδῶν καὶ κατὰ τῶν εὐγενῶν γυναικῶν. Διαβάζοντας τὴν κοινωνικὴ αὐτὴ

σάτιρα βρισκόμαστε μπροστὰ στὴ συνήθεια τῆς αὐτοσυνειδησίας τοῦ λαοῦ, ὁ ὁποῖος, πιεζόμενος κατὰ τοὺς μακροὺς αἰῶνες ἀπ' τὸν πλοῦτο καὶ τὸ γένος, ξανανιώνει σὰν νὰ πῆρε πνοὴ νέας ζωῆς.

Ὁ ἥρωας αὐτοῦ τοῦ μυθιστορήματος δὲν εἶναι ὀνομαστός οὔτε πλούσιος, οὔτε εὐγενής, δὲν προσελκύει μὲ κάποιον ἀπὸ τὰ μέσα ἐκεῖνα, μὲ τὰ ὁποῖα καταδυναστεύει τὸ λαὸ ὁ θρασὺς, ὁ σιδηρόφρακτος ἱππότης, ὁ πονηρὸς καὶ λόγιος ἐπίσκοπος, ὁ εὐπορος καὶ κερδοσκόπος ἀστὸς τῆς ἱστορίας τῶν μέσων χρόνων. Εἶναι ὁ ἀπλὸς καὶ ὁ κακοφορεμένος, ἀλλὰ δουλευτὴς, θαρραλέος, πολὺ καλὸς χωριάτης τῶν χρόνων μετὰ τὴν Ἀναγέννησι, ἐκεῖνος ποὺ σκέπτεται, ποὺ ἀνακαλύπτει, ποὺ τολμᾷ, ἐκεῖνος ποὺ γκρεμίζει καὶ σηκώνει. « Ὁ μισερ Μπερτόλδος ἦταν μικροπρόσωπος, χοντροκέφαλος, ὀλοστρόγγυλος σὰν φουσκὰ τὸ κούτελό του ζαρωμένο, τὰ μάτια του κόκκινα σὰν φωτιά, τὰ φρύδια του μεγάλα καὶ ἄγρια σὰν γουρουνότριχες, τ' αὐτιά του γαϊδουρινά, μεγαλόστομος, στραβόστομος, μὲ τὰ χεῖλια κρεμασμένα κάτω σὰν τοῦ ἀλόγου, τὰ γένεια του πυκνά καὶ πολλὰ κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του, ποὺ ἔπεφταν σὰν ἐκεῖνα τοῦ τράγου, ἡ μύτη του στραβὴ καὶ πλακουτσωτὴ καὶ σηκωμένη, τὰ δόντια του ἔξω σὰν τοὺς κάπρους. Εἶχε τὰ ποδάρια του τραγῆγια, μακρὰ καὶ πλατιά σὰν τοὺς Σάτυρους, καὶ ὅλο του τὸ κορμὶ, μαλλιαρό· τὰ καλτσιοῦνια του ἦταν ἀπὸ χοντρὸ βαμβάκι, ὅλα μπαλωμένα, τὰ παπούτσια του ψηλά καὶ στολισμένα μὲ χοντὰ κομμάτια. Μὲ λίγα λόγια

αὐτὸς ἦταν ὁλωσδιόλου ἀντίθετος τοῦ Ναρκίσσου ».

Στὴ γελοιογραφία αὐτὴ καὶ στὴν ὑπερβολή, κρύβεται μὲν κάποια εἰρωνεία, ἀλλὰ ὑπάρχει μαζὺ καὶ ἡ ἔννοια τῆς ἀντίθεσης τῆς φυσικῆς ἀσχήμιας, πρὸς τὴν ψυχικὴ ἐξυπνάδα, ἐκείνη ποὺ κρύβεται μέσα σὲ φοβερὸ σῶμα. Ὁ Μπερτόλδος εἶναι πιὸ πολὺ Σάτιρος καὶ ὅμως ἔχει μεγάλη δόσι τοῦ σαρκασμοῦ καὶ τοῦ θάρρους τοῦ Θεοσίτη, τοῦ Hans Wurst, τοῦ Pulcinella, τοῦ Σκαπίνου, τῆς ἀγέρωχης εὐαισθησίας τοῦ Τριβουλέτου, τῆς καρτερικῆς καρδιάς τοῦ Κουασιμόδου. Γι' αὐτὴ τὴν ἀντίθεσι εἶχε πλήρη συναισθησι καὶ αὐτὸς ὁ Dalla Crose γράφοντας αὐτὰ στὸν πρόλογο: « Σοὺ παρασταίνω ἕνα χωριάτη ἀσχημο καὶ τερατώδη, ἀλλ' ἐπιμελὴ καὶ πανοῦργο, καὶ μυαλὸ ὑψηλότατο, τόσο, ὥστε συγκρίνοντας τὴν ἀσχημάδα τοῦ κορμιοῦ του μὲ τὴν ὠραιότητα τῆς ψυχῆς του, μπορεῖς νὰ πῆς, καλέ μου ἀναγνώστη, ὅτι αὐτὸς μοιάζει μ' ἕνα σακκὶ ἀπὸ χοντρόπανο ντυμένο ἀπὸ μέσα μὲ μεταξὶ καὶ χρυσάφι ».

Στὴν ἱστορία δὲ καὶ στὴ φιλολογία τῶν μέσων αἰώνων δὲν εἶναι καθόλου σπάνιες τέτοιες μορφές τῶν γελοτοποιῶν, οἱ ὁποῖοι φαιδρύνουν τὴν ἀνία τῶν βασιλικῶν αὐλῶν. Εἶναι αὐτοί, ἅς τοὺς ποῦμε ἔτσι, ὁ χορὸς τῆς ἀρχαίας τραγωδίας, εἶναι τὸ πνεῦμα τοῦ ἀδικημένου λαοῦ, ἡ δύναμις ἡ κρυφὴ, ἡ κρυμμένη κείνη βουή, ἡ ὁποία τώρα χρησιμεύει μοναχὰ γιὰ νὰ προκαλέσῃ τὸ χαμόγελο καὶ τὸ γέλιο, ἀλλὰ ἡ ὁποία αὐριο στὴν ἐξέλιξι τῆς ἱστορίας θὰ φέρῃ δάκρυα καὶ θὰ σκορπίσῃ φόβο.

Μὲ τέτοια ἀνώτερη ἱστορικὴ καὶ φιλοσοφικὴ ἀποψὶ πρέπει νὰ ἐξετασθῇ τὸ φυλλάδιο αὐτό, ποὺ μὲ τὴν πρώτη ματιὰ φαίνεται γελοῖο κι ἀλογάριαστο, ἀλλὰ ποὺ κάτω ἀπὸ τὸν πέπλο τῆς ἀστειοτήτος κι ἀνάμεσα σὲ γελοῖες διηγήσεις σκορπᾷ ἐξυπνες παροιμίες καὶ σοφὰ γνωμικά. Ἄς μὴ ξεχνᾶμε δὲ ὅτι ὁ ἑλληνικὸς λαός, στοὺς βυζαντινοὺς χρόνους καὶ ἐπὶ τουρκοκρατίας, εἶχε νὰ παλέψῃ ἐναντὶ τῶν ντόπιων ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι προσπαθοῦσαν, ὅπως στὴ Δύσι, νὰ ὑποδουλώσουν τὰ πλήθη καὶ νὰ ὑποτάξουν τὸ πνεῦμα στὸ γένος ἢ στὸν πλοῦτο. Μοναδικὸς συνήγορος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στὶς ἀπαιτήσεις του εἶναι κείνος ὁ γελωτοποιός, ὁ φοβιτσιάρης, ἀλλὰ ἐπιδέξιος χωριάτης, ὁ Μπερτόλδος.

Στὸ φυλλάδιο ποὺ ἀναφέραμε, ὁ Μπερτόλδος παριστάνεται νὰ κατορθώῃ νὰ μπαῖνῃ στὴν Αὐλὴ. Τὸ ἔργο ἀρχίζει μὲ ἕνα διάλογο μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ βασιλιᾶ, ὁ ὁποῖος καὶ τὸ χαρακτηρίζει ὁλόκληρο. Ὁ βασιλιάς καλεῖ τὸν Μπερτόλδο νὰ γίνῃ αὐλικὸς λέγοντάς του:

ΒΑΣ.—Ἐλα, ἂν θέλῃς, νὰ γίνῃς ἀθροῦπος τῆς Αὐλῆς.

ΜΠΕΡΤ.—Ὁ ἐλεύθερος δὲ γυρεύει νὰ γίνῃ σκλάβος.

ΒΑΣ.—Τί λοιπὸν σ' ἔκανε νὰ ἐρθῇς ἐδῶ;

ΜΠΕΡΤ.—Ἐπειδὴ νόμιζα ὅτι ἕνας βασιλιάς θὰ ἦταν μεγαλύτερος ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀθροῦπους δέκα ἢ δώδεκα ποδάρια καὶ θὰ τοὺς ξεπερνοῦσε καθὼς τὰ καμπαναριά ξεπερνοῦν τὰ σπίτια. Ὅμως βλέπω πὼς ἐσὺ εἶσαι ἀνθρωπὸς κοινός, ὅπως εἶναι καὶ οἱ ἄλλοι, ἂν καὶ εἶσαι βασιλιάς.

ΒΑΣ.—Εἶμαι βέβαια ἄνθρωπος σὰν τοὺς ἄλλους κατὰ τὴ μορφὴ, ἀλλὰ κατὰ τὴ δύναμι καὶ τὸν πλοῦτο ξεπερνῶ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ὅχι μοναχὰ δέκα ποδάρια, ἀλλ' ἑκατὸ καὶ χίλια. Ποῖος ὅμως σ' ἔμαθε νὰ κάνῃς τέτοιες κουβέντες;

ΜΠΕΡΤ.—Ὁ γαῖδαρος τοῦ φαττόρου σου (δηλαδή ἐκείνου ποὺ ἔχει τὴν ἐπιστασία τῶν χωραφῶν τοῦ βασιλιᾶ).

ΒΑΣ.—Τί ἔχει νὰ κάμῃ ὁ γαῖδαρος τοῦ φαττόρου μου μὲ τὴ μεγαλοπρέπεια τῆς Αὐλῆς μου;

ΜΠΕΡΤ.—Προτοῦ ὑπάρξης ἐσύ καὶ ἡ Αὐλὴ σου, ὁ γαῖδαρος εἶχε γκαρίσει τέσσερις χιλιάδες χρόνια πρωτύτερα!

ΒΑΣ.—Ἀχ, ἄχ, ἄχ, ὦ ναί, αὐτὸ εἶναι γιὰ νὰ γελάσῃ κανένας.

ΜΠΕΡΤ.—Τὸ γέλιο πάντα περὶ σσεύει στὰ στόματα τῶν ἀνοήτων.

ΒΑΣ.—Σὺ εἶσαι ἕνας πονηρὸς χωριάτης.

ΜΠΕΡΤ.—Ἡ φύσι μου εἶναι τέτοια.

ΒΑΣ.—Σὲ διατάζω ἀμέσως νὰ φύγῃς ἀπὸ μπροστά μου· ἀλλιῶς σὲ κάνω νὰ φεύγῃς μὲ ζημιά σου καὶ ντροπὴ.

ΜΠΕΡΤ.—Ἐγὼ φεύγω, ὅμως νὰ ξέρῃς πὼς οἱ μυῖγες ἔχουν τέτοια φύσι, ὥστε καὶ ἂν τις διώξουν, γυρίζουν πάλι. Γιὰ τὸ ὅποιο, ἂν ἴσως καὶ κάνῃς νὰ μὲ διώξουν, ἐγὼ θὰ γυρίσω πάλι νὰ σὲ πειράξω.

ΒΑΣ.—Λοιπὸν πήγαине, κι ἂν δὲν γυρίσῃς σὲ μένα ὅπως οἱ μυῖγες, θὰ προστάξω νὰ σὲ κουτοκεφαλιάσουν.

Λοιπὸν, ὁ Μπερτόλδος ἀναχώρησε, κι ὅταν ἔφτασε στὸ σπίτι

του, ἔπιασε ἕνα γέρο γαῖδαρο ποὺ εἶχε, μὲ γδαρμένη ραχοκοκκαλιὰ καὶ μισοφαγωμένο ἀπὸ τίς μυῖγες, τὸν καβαλῆκε καὶ γύρισε πάλι στὴν Αὐλὴ τοῦ βασιλιᾶ, συντροφευμένος μ' ἕνα μυλιούνι μυῖγες καὶ σφήκες ποὺ ὅλες μαζὺ ἦταν σὰν ἕνα σύννεφο τόσο μεγάλο, ὥστε μὲ δυσκολία φαινόταν ὁ Μπερτόλδος. Ἀφοῦ ἔφτασε στὸ βασιλιά τοῦ εἶπε τοῦτα:

ΜΠΕΡΤ.—Νᾶμε βασιλιᾶ, ποὺ γύρισα μπροστά σου.

ΒΑΣ.—Δὲν σοῦ εἶπα ὅτι ἂν δὲν γυρίσῃς σὲ μένα ὅπως κάνουν οἱ μυῖγες, θὰ διατάξω νὰ σοῦ κόψουν τὸ κεφάλι;

ΜΠΕΡΤ.—Τάχα οἱ μυῖγες δὲν πηγαίνουν πάνω στοὺς βρώμικους;

ΒΑΣ.—Ναί, πηγαίνουν.

ΜΠΕΡΤ.—Τώρα λοιπὸν ποὺ γύρισα πάνω σ' ἕνα βρώμικο γαῖδαρο, γεμάτο μυῖγες, ὅπως βλέπεις, ποὺ τὸν κατάφαγαν ὁλόκληρο, καὶ μένα ἐπάνω, νομίζω πὼς ἔκανα κείνο ποὺ σοῦ ἔταξα.

Τῶν σκανδάλων ἀφορμὴ γίνεται ἡ κρίσι ἀπὸ τὸ βασιλιά δυὸ γυναικῶν, ἀπ' τίς ὁποῖες ἡ μιὰ ἰσχυριζόταν ὅτι ἡ ἄλλη τῆς ἔκλεψε ἕνα καθρέφτη. Ὁ Μπερτόλδος πείθει τὸ βασιλιά ὅτι τὸ δάκρυ τῆς γυναικὸς εἶναι δόλος. Ὑπερασπίζοντας δὲ τὸ ἀσθενὲς φύλο ὁ Μπερτόλδος, κατορθώνει νὰ πείσῃ τὸν βασιλιά γιὰ τ' ἀντίθετο, διαδίδοντας στὶς γυναῖκες τῆς χώρας ὅτι ὁ βασιλιάς ἀποφάσισε, ὅπως κάθε ἀνδρας, νὰ πάρῃ ἑπτὰ γυναῖκες. Ἡ ψεύτικη εἰδησι τοῦ Μπερτόλδου ὅταν ἀνακοινώθηκε στὴ μιὰ μοναχὰ ἀπὸ τίς γυναῖκες ποὺ δικάστηκαν ἀπ' τὸ βασιλιά, ἀπλώθηκε σ' ὅλη τὴ χώρα, οἱ δὲ γυναῖκες ἐπαναστα-

τοῦν καὶ ὁ βασιλιάς πείθεται ὅτι τὸ θηλυκὸ γένος εἶναι κακὸς πειρασμός. Μ' αὐτὰ μαθαίνει ἡ βασιλίσσα τὰ θαύματα τοῦ Μπερτόλδου καὶ ζητᾷ νὰ τὸν δῇ. Ἀλλὰ καταλαβαίνοντας ἐκεῖνος ὅτι πρόκειται νὰ τὸν καταδιώξῃ ἡ βασιλίσσα, κατορθώνει μὲ πολλὰς πονηριὰς ν' ἀποφύγῃ τις ἐναντίον του μηχανορραφίαις. Μὲ τὴν ἴδια ἐπιτηδειότητα ἀπαλλάσσεται ἀπ' τὴν ἐναντίον του ἐνέργειαι τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν γυναικῶν καὶ τὴν κάθε καινούργια πρᾶξι τοῦ βασιλιᾶ πού στάζει ὀργὴ καὶ φαρμάκι. Κι αὐτὸν δὲ τὸν θάνατο πού τὸν ἀπειλοῦσε ξέφυγε, ὅταν κάποτε μὲ διαταγὴ τῆς βασιλίσσας τὸν κλείσανε μέσα σ' ἓνα τσουβάλι γιὰ νὰ τὸν ρίξουν στὴ θάλασσα. Σώθηκε μόνον ἀφοῦ ἔπεισε μὲ μεγάλη πανουργία τοῦτον τὸν στρατιώτη πού τὸν φύλαγε, νὰ τὸν βγάλῃ ἀπὸ τὸ τσουβάλι καὶ νὰ μῇ αὐτὸς μέσα! Τέλος, ἂν καὶ σώθηκε ἀπὸ σίγουρο κίνδυνον δὲν ἔπαψε νὰ σοφίζεται ἓνα σωρὸ πανουργίας, γι' αὐτὸ ὁ βασιλιάς, πειραγμένος μιὰ μέρα πολὺ, διέταξε τὸ θάνατό του. Ἀλλὰ καὶ πάλι σώζεται ζητώντας ἀπὸ τὸ βασιλιᾶ τὴν ἐξῆς χάρι: «Πρόσταξε, σὲ παρακαλῶ, νὰ μὴ μὲ φουρκίσουν ἕως ὅπου νὰ εὕρω ἐγὼ ἓνα φυτὸ καὶ δένδρον νὰ μοῦ ἀρέσῃ κι ἔτσι ἀποθαίνω εὐχαριστημένος». Ἐκεῖν᾽ δὲ μαζὺ μὲ τοὺς στρατιῶτες μέχρι πού νὰ βρεθῇ τὸ κατάλληλον δένδρον, ἀλλὰ τοῦτο δὲν βρέθηκε σ' ἕνα τὰ δάση τῆς Ἰταλίας. Ἀπολύεται, λοιπόν, καὶ παίρνει τὴ χάρι τοῦ βασιλιᾶ, ὁ ὁποῖος στὸ τέλος τὸν ἀναγκάζει νὰ γίνῃ αὐλικός. «Καὶ ποτὲ δὲν ἔκανε πρᾶγμα χωρὶς τὴ συμβουλὴ

του, καὶ ὅσο ἐκεῖνος ἔμενε σ' αὐτὴ τὴν Αὐλὴν, κάθε πρᾶγμα πῆγαινε ἀπὸ καλὸ σὲ καλύτερο. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἦταν συνηθισμένος νὰ τρώγῃ χοντρά φαγητὰ κι ἄγριους καρπούς, πάραυτα ὅταν ἄρχισε νὰ γεύεται κείνα τ' ἀρχοντικὰ καὶ ντελικάτα φαγητὰ, ἀρρώστησε καὶ πέθανε γιὰ μεγάλη λύπη τοῦ βασιλιᾶ καὶ τῆς βασιλίσσας, οἱ ὁποῖοι μετὰ τὸ θάνατό του ἔζησαν κακὴ ζωὴ καὶ δυστυχισμένη». Γι' αὐτὸ καὶ πάνω στὴ νεκρικὴ πλάκα του, γράψανε: «Μὲ τρομεροὺς πόνους πέθανε γιὰ νὰ μὴ μπορῇ νὰ φάγῃ ράβες καὶ φασούλια». Καὶ στὴ διαθήκη του διέταξε: «Ἀκόμα ἀφήνω τοῦ μαστόρου Μαρτίνου μάγειρα, τὸ μαχαίρι μου καὶ τὸ θηκάρι μου, γιὰτις κάποιες φορές μοῦ ἔψησε ράβες κάτω ἀπὸ τὴ στάχτη, καὶ μοῦ ἔκαμε μαγείρεμα ἀπὸ φασούλια μὲ τὰ κρεμμύδια, φαγητὸ πού ὠφελεῖ στὴ φύσι μου περισσότερο παρὰ τὰ τρυγόνια καὶ οἱ πέρδικες καὶ τὰ ψωμοκρέατα».

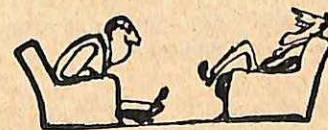
Τέτοιο περίεργο μῖγμα ἐξυπνάδας καὶ ἀνοησίας, ἀνέκδοτα καὶ διηγήσεις, διάλογοι καὶ παροιμίες εἶναι ὁ Μπερτόλδος. Ἀλλ' οὔτε ὁ βασιλιάς Ἀλβέρτος μποροῦσε νὰ παρηγορηθῇ ὕστερ' ἀπὸ τὸ θάνατο τοῦ Μπερτόλδου, οὔτε ὁ ἑλληνικὸς λαὸς μποροῦσε νὰ στερηθῇ τὸ γένος του. Γι' αὐτὸ τὸν Μπερτόλδο ἀκολούθησε ὁ Μπερτολδίνος.

Ὅμως ὁ γιὸς τοῦ Μπερτόλδου καὶ τῆς Μαρκόλφας δὲν εἶχε τὴν ἐξυπνάδα τοῦ πατέρα του. Ἦταν δὲ ἀνόητο καὶ παράξενο ἄνθρωπος, πού ρωτοῦσε τὸ βασιλιᾶ ποῖα εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἡμέρα, τῆς πόλης ἢ τοῦ χωριοῦ, ἄνθρωπος πού ἔρριχνε στὰ βατράχια

τῆς λίμνης τὰ σκουῖδα πού τοῦ δωρίζανε, νομίζοντας ὅτι μὲ τὸ κῶσμά τους φώναζαν «κουάτρο, κουάτρο» πού εἶχε μονάχα τέσσερα σκουῖδα. Ὁ Μπερτολδίνος μάχεται μὲ τὴς μυῖγες καὶ καλεῖ τὴ μητέρα του γιὰ σύμμαχο, μπαίνει στὸ καλάθι τῆς χήνας γιὰ νὰ ζεστάνῃ αὐτὸς τ' αὐγὰ της, κόβει

τ' αὐτιά τοῦ περβολάρη καὶ διάφορα ἄλλα τέτοια.

Γιὰ τὴ σωτηρίά του, ἓνα φάρμακο βρέθηκε μονάχα, ὁ γάμος. Ὅταν δὲ παντρεύτηκε, σὲ ἡλικία τριάντα χρονῶν, ἔκανε ἓνα γιό, τὸν Κακασένο, ἐγγόνι τοῦ πολυθρύλητου Μπερτόλδου. Ἀλλὰ φτάνει πατέρας καὶ γιός!...

ΦΑΥΑΡΤΙΕΣ

◆ Ἡ μητέρα εἶχε πιά κουραστῇ μὲ τὴν κόρη της.
— Ἐρεῖς πού πηγαίνουν τὰ κακὰ κορίτσια; τῆς εἶπε μιὰ μέρα θυμωμένη.

— Καὶ βέβαια ξέρω, ἀπάντησε ἡ κόρη. Σχεδὸν παντοῦ!

Tatler

◆ Μιὰ λευκὴ ἔχει συλληφθῇ ἀπὸ μιὰ φυλὴ καννιβάλων καὶ ὁ ἀρχηγὸς διατάζει νὰ τὴν ρίξουν στὸ καζάνι, ὁπότε, ἀπελλιτισμένη ἔκεινη, τοῦ λείει:

— Δὲν μπορεῖτε νὰ κάνετε ὅπως ὅλοι οἱ ἄνδρες τοῦ κόσμου... νὰ μὲ φᾶτε καὶ σεῖς μὲ τὰ μάτια;

Pourquoi Pas?

◆ — Καλημέρα σας, κυρία! Εἰμαι κουρδιστὴς πιάνων.
— Δὲν σᾶς ἐζήτησα ἐγὼ νὰ ἔρθετε, διαμαρτύρεται ἡ κυρία.
— Τὸ ξέρω, κυρία μου: μὲ ζήτησαν οἱ γείτονες!

Argosy

◆ Ἐνα περιστροφάκι, ξεχασμένο σὲ κάποιο συρτάρι, κλαίει τὴ μοῖρα του:

— Ἄν μείνω γιὰ πάντα ἐδῶ, θὰ περάσω ὅλη μου τὴ ζωὴ σκοτώνοντας τὸν καιρὸ μου!...

Constellation

ΜΙΑ ΓΥΡΟΣΚΟΠΙΚΗ ΕΚΤΡΟΠΗ

ἀπειλεῖ τὴ γῆ

Τοῦ PIERRE DEVAUX

Ὁ πλανήτης μας διατρέχεται τώρα ἀπὸ ὑπόγεια ρίγη πού διαγράφουν τὶς μελλοντικὲς ζώνες ρωγμῶν τῆς γῆς. Ἦδη οἱ σεισμολόγοι παρακολουθοῦν τοὺς τέσσερις περίφημους κύκλους ρωγμῆς τοῦ Ἀλεξάντρ Βερονέ καὶ τοῦ Μοντεσὺ ντὲ Μπαλλόρ, κατὰ μήκος τῶν ὁποίων ἡ γῆ ἔχει τὴν τάσι νὰ ἀνοίξη « σὰν κουνημένο πιᾶτο κρέμα ».

Μιὰ ἀνακοίνωσι τῆς Ὠκεανογραφικῆς Ἐπιτροπῆς, πού σχηματίστηκε μέσα στὰ πλαίσια τοῦ Διεθνoῦς Γεωφυσικοῦ Ἔτους, ἀναφέρει μιὰ καινούργια περιφερειακὴ ρωγμὴ πού χάσκει στὸ βάθος τῶν θαλασσῶν ἀπὸ τὴν Ἀλάσκα ὡς τὸν Ἰνδικὸ ὠκεανὸ καὶ ὡς τὸν Ἀτλαντικόν. Ἡ γῆ λοιπὸν φαίνεται σὰν ἓνα γιγαντιαῖο κλονιζόμενο κύπελλο πού τὰ κομμάτια του συγκρατοῦνται ἀπὸ τὴ δύναμι τῆς ἑλῆως καὶ τῆ συνήθειας ἀναριθμητῶν ἐτῶν !

Γιὰ νὰ περιπλακῇ τὸ ζήτημα οἱ ἠλεκτρονικὲς συσκευὲς ἐπισήμαναν ἕναν ἄλλο κίνδυνο. Πρόκειται γιὰ τὴν αὐξανόμενη φόρτωσι τοῦ Νοτίου Πόλου, δηλαδὴ τοῦ νοτίου στηρίγματος τοῦ τεραστίου γυροσκοπίου πού ἀποτελεῖ ὁ περιστρεφόμενος πλανήτης μας. Τὸ γυροσκόπιο εἶναι ἓνα εὐαίσθητο ὄργανο ὅπως τὸ ξέρουν ὅλοι, ἀπὸ τοὺς κατασκευαστὰς « αὐτομάτων πιλότων » γιὰ τὰ ἀεροπλάνα, ὡς τὰ παιδιὰ πού παίζουν τὶς μεγάλες σφοῦρες τῶν παινιγυριῶν. Τὸ παραμικρὸ ἀρκεῖ γιὰ νὰ κινήσῃ ἀπὸ τομα ἓνα γυροσκόπιο καὶ αὐτό, στὴν περίπτωσι τῆς γῆς, θὰ ἐσημαιοῖ ἀλλαγὴ θέσεως τῶν δύο Πόλων καὶ τοῦ Ἰσημερινοῦ.

Εἶναι δυνατόν ἄραγε νὰ γίνουν ἀλήθεια τέτοια πράγματα; Ἀσφαλῶς ναί. Οἱ πλανῆτες ὅπως καὶ οἱ πολιτισμοὶ δὲν εἶναι ἀθάνατοι. Ἀπόδειξις ὁ πλανήτης 28 τοῦ νόμου

τοῦ Μπόντ, ἀδελφὸς τῆς γῆς, πού ἐξεργάγη καὶ σήμερα βλέπουμε μόνο τὰ ἐρείπιά του.

Οἱ « μηχανικοὶ » Πόλοι τῆς γῆς δὲν εἶναι « βιδωμένοι » τόσο στερεὰ ὥστε νὰ ἀντιστέκωνται σὲ κάθε δοκιμασία. Στὴ διάρκεια ἑνὸς ἔτους ὁ Βόρειος Πόλος κινεῖται ἀκανόνιστα στὴν ἐπιφάνεια τοῦ ἐδάφους μέσα σὲ ἓναν κύκλο μὲ διάμετρο 20μ. Ὅταν ἔρχεται ἡ ἐποχὴ τοῦ ἀσιατικοῦ μουσωνίος, τὸ βάρος τῶν μαζῶν τοῦ κινουμένου ἀέρα εἶναι ἀρκετὸ γιὰ νὰ χαλάσῃ τὴν ἰσορροπία τοῦ πλανήτη καὶ ὁ Πόλος μετακινεῖται. Μετακινεῖται ἐπίσης σὲ περιπτώσι ὑπερβολικῆς τήξεως τῶν πολικῶν πάγων.

Τὸ θέμα εἶναι νὰ μάθουμε ἀν αὐτὲς οἱ μετακινήσεις τοῦ Πόλου μποροῦν νὰ ἀποβοῦν καταστρεπτικὲς. Ἡ γῆ, ὅμως, δὲν κινεῖται κυκλικά. Ἐχει ἓνα ἑκτακτὸ καὶ ἀνεπιθύμητο φορτωμα πού τὸ ἀποτελοῦν οἱ περισσοὶ πάγοι τῆς Ἀνταρκτικῆς, μιὰς ἡπείρου μὲ μεγάλο ὕψος, ἀφοῦ τὸ μέσο ὕψος τῆς φθάνει τὰ 1600μ. ἐνῶ τῆς Εὐρώπης εἶναι μόνο 350μ.

Οἱ ἐπιστήμονες δέχονται ὅτι οἱ ἀνεπιθύμητοι πάγοι ἀποτελοῦν μόνο μιὰ « σκούφια », σὰν τῆς Γροιλανδίας. Ἡ ἀλήθεια, πού τὴν ἀποκαλύπτουν οἱ ὑπερηχητικοὶ μετρητὰί, ξεπερνᾷ τὴ θεωρία. Οἱ συσκευὲς αὐτὲς πού λειτούργησαν σὲ ὕψος 1500 μ. ἐπισή-

μαναν πάχος πάγου 3.000μ. Δηλαδὴ ὁ πάχος φθάνει 1500μ. κάτω ἀπὸ τὴν ἐπιφάνεια τῆς θάλασσας !

Φοινικόδεντρα στὴ Σιβηρία.

Ποιὲς θὰ ἦταν λοιπὸν οἱ συνέπειες μιᾶς γυροσκοπικῆς ἐκτροπῆς τῆς γῆς; Θὰ ἦταν στιγμιαίες καὶ λυπηρὲς! Τώρα τὸ ἔδαφος κινεῖται κάτω ἀπὸ τὰ πόδια μας πρὸς ἀνατολὰς μὲ ταχύτητα—στὰ δικά μας πλάτη—350μ. τὸ δευτερόλεπτο περίπου. Τὸ Παρίσι, ἡ θάλασσα, τὰ βουνὰ τρέχουν ἥσυχα μ' αὐτὴ τὴν συνήθη ταχύτητα σὰν ταξιδιώτες μιᾶς ταχείας ἀμαξοστοιχίας.

Ἀς ὑποθέσουμε τώρα ὅτι ὁ ἄξων Βορρᾶ—Νότου μετακινεῖται. Ἡ κατεύθυνσι τῆς περιφερειακῆς αὐτῆς ταχύτητας θὰ ἀλλάξῃ ἐπίσης, ἀλλὰ μόνον οἱ ἡπείροι, δηλαδὴ τὸ στερεὸ ἔδαφος θὰ πάρουν τὴν καινούργια κατεύθυνσι. Τὰ σπίτια καὶ τὰ βουνὰ μας θὰ σκορπίσουν στὴν ἀρχικὴ κατεύθυνσι ἐνῶ ἡ μάζα τῶν ὠκεανῶν πού θὰ μετακινήθουν ἀπὸ τὴ θέσι τους, θὰ κόψῃ τὴν Κεντρικὴ Ἀμερικὴ, θὰ ἐξαφανίσῃ τὰ βρετανικὰ νησιά καὶ θὰ καλύψῃ τὴν Εὐρώπη ὡς πέρα ἀπὸ τὴ Μόσχα.

Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ καταστροφή αὐτὴ εἶναι ἀναπόφευκτη καὶ σχεδὸν περιοδικὴ ἢ τουλάχιστον ὅτι ἔχει ἤδη γίνῃ πολλές φορές. Ἡ θέσι τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ τῶν τροπικῶν θὰ ἦταν ἄλλοτε διαφορετικὴ, σὲ μιὰ ἐποχὴ ἴσως ὅπου ὑπῆρχαν ἤδη ἀνθρωποὶ στὴ γῆ. Ἔτσι ἐξηγεῖται πῶς βρέθηκαν ἀνέπαφα μαμούθ στὸ ὑπέδαφος τῆς Σωτηρίας, πού εἶναι συνεχῶς παγωμένη σήμερα καὶ πῶς στὴν περιοχὴ αὐτὴ, μιὰ ἀπὸ τὶς ψυχρότερες τοῦ κόσμου, ὑπῆρχε ἄλλοτε τροπικὴ βλάστησι ! Ὁ κατακλυσμὸς αὐτὸς θὰ ἦταν ξαφνικὸς καὶ ἀστραπιαῖος, γιατί μερικὰ ἀπὸ τὰ μαστόδοντα βρέθηκαν μὲ χόρτα στὸ στόμα τους !

Καὶ οἱ βομβες ὑδρογόνου ;

Ἄν πάρουμε μιὰ ὑδρόγειο καὶ χάραξουμε μιὰ γραμμὴ πού νὰ ἀρχίσῃ ἀπὸ τὴ Βενεζουέλα, νὰ διασχίσῃ τὸν Ἀτλαντικόν, νὰ περνᾷ ἀπὸ τὴ Λισσαβώνα, τὴ Μεσσηνίαν, τὴν Κεφαλονιά, τὸ Ἰράν (περιοχὲς πλού-

σιες σὲ σεισμούς) καὶ νὰ κλείνῃ στὸν Εἰρηνικόν, θὰ δοῦμε ὅτι ἡ γραμμὴ εἶναι ἓνας μεγάλος κύκλος τῆς ὑδρογείου, πού ἀντιστοιχεῖ μὲ τὴ μεγάλῃ ζώνῃ τοῦ Μοντεσὺ καὶ στὴ διαδρομὴ του τοποθετοῦνται τὰ 53 % τῶν μεγάλων σεισμικῶν καταστροφῶν.

Μιὰ δευτέρη κρίσιμη γραμμὴ συμπίπτει μὲ τὴ « ζώνη πυρᾶς τοῦ Εἰρηνικοῦ » καὶ περνᾷ ἀπὸ τὸ Βαλπαρέζο, τὸν Ἅγιο Φραγκίσκο, τὸ Τόκιο, τὸ Κουάν-Σούν, τὸ Ἀννάμ. Αὐτὴ συγκεντρώνει τὰ 41 % τῶν σεισμῶν.

Ἄν βάλετε τὴν ἄκρη τοῦ μολυβιοῦ σας στὴν Ἀλγερία καὶ ἀφήσετε τὴν ὑδρόγειο νὰ περιστραφῇ, θὰ δῆτε ὅτι τὸ μολύβι χαράξῃ τὸν 350 βόρειο παράλληλο πού περνᾷ ἀπὸ τὴν Κίνα καὶ τὶς Ἠνωμένες Πολιτεῖες, ἐνῶ ὁ διδυμὸς του νότιος παράλληλος διασχίζει τὴν Αὐστραλία καὶ τὴν Ἀργεντινὴ. Αὐτὲς εἶναι δυὸ ἄλλες ἐπικίνδυνες γραμμὲς, οἱ « μικρὲς ζώνες » τοῦ Ἀλεξάντρ Βερονέ.

Γιὰ ποῖο λόγο ἡ γῆ εἶναι εὐθραυστὴ κατὰ μήκος τῶν δύο τελευταίων αὐτῶν γραμμῶν; Ἐξαιτίας... τῆς σελήνης ! Μποροῦμε νὰ πούμε ὅτι ἡ γῆ εἶναι μιὰ τέλεια σφαῖρα στολισμένη μὲ τὸ δαχτυλίδι τοῦ Ἰσημερινοῦ. Ἡ ἑλξί τῆς σελήνης τείνει νὰ ἀνορθώσῃ τὴν γιγαντιαία γυροσκοπικὴ αὐτὴ στεφάνη καὶ φαίνεται ὅτι ἀσκοῦνται ἰσχυρὲς « ἑλξεις » στὰ ὅρια τῆς στεφάνης τῆς σφαίρας πού συμπίπτουν περίπου μὲ τὶς « μικρὲς ζώνες ».

Σχετικὰ μὲ τὸν κίνδυνο τῆς αἰωρῆσεως τὸ φάρμακο ἴσως δὲ βρίσκεται ἔξω ἀπὸ τὶς ἀνθρώπινες δυνατότητες.

Ἄν τοποθετούσαμε θερμοπυρηνικὲς βόμβες σὲ κατάλληλες θέσεις θὰ μπορούσαν αὐτὲς νὰ σκορπίσουν τοὺς πάγους καὶ νὰ ἀλλάξουν τὴν ἰσορροπία τῆς σφαίρας, πολὺ λίγο... ἀλλὰ ἀρκετὰ γιὰ νὰ ἐξασφαλίσουν τὴ σωτηρία τῆς.

Σχετικὰ μὲ τὶς μεγάλες ρωγμὲς δὲν μποροῦμε νὰ κάνουμε τίποτα. Ὁ πλανήτης μας βρίσκεται σὲ περίοδο ψύξεως καὶ συστολῆς καὶ εἶναι μοιραῖο οἱ μεγάλες προσαρμογὲς νὰ μὴ γίνωνται χωρὶς κάποια ἐνόχλησι γιὰ τὰ μικροσκοπικὰ πλάσματα πού κατοικοῦν στὴν ἐπιφάνειά του.

Τί είναι ή μεγαλοφυΐα;

Τί λέει μιὰ έρευνα

Του
ROBERT HEILPRONER

ΣΕ τί άραγε νά διαφέρουν από τους άλλους θνητούς ο Μπετόβεν, ο Σαίξπηρ και ο Λεονάρντο ντα Βίντσι; Ποιές είναι οι μυστηριώδεις ιδιότητες που άνεβάζουν ένα άτομο σε ήλιγγιώδη διανοητικά ύψη; Από τη στιγμή που μερικοί άνθρωποι άρχισαν νά θεωρούνται όντα έξαιρετικά, τó έρώτημα « τί είναι ή μεγαλοφυΐα » κέντρησε και άπασχόλησε πολλούς.

Και τó ζήτημα έγινε ακόμη δυσκολώτερο με την τάσι που έχουμε νά ταξινομούμε στην ίδια κατηγορία όλα τά άτομα που παρουσιάζουν ξεχωριστές ιδιότητες και ακόμη νά θεωρούμε ένδειξι μεγαλοφυΐας κάθε άπλη δεξιοτεχνία. Αυτό είναι σφάλμα, όπως αποδεικνύουν οι ικανότητες εκείνων που τους όνομάζουμε « άγράμματος σοφούς », ανθρώπους στερημένους μορφώσεως και όμως ικανούς για άπίστευτα διανοητικά κατορθώματα.

Τόν 19ο αιώνα ο γιός του άγρότη Ζήρα Κόλμπερν παρουσιάστηκε προικισμένος με καταπληκτικά προσόντα νοερού ύπολογισμού. Σε ήλικία όκτώ έτών

τόν εξέτάσανε μερικοί σοφοί και του ζήτησαν νά ύπολογίση τόν αριθμό 8 σε δύναμι 16. Όταν ο μικρός ύπολόγισε νοερά τή σωστή απάντησι (281.474.976. 710.656), οι σοφοί έκλαψαν από συγκίνησι. Επίσης ένας τρόφιμος του ασύλου Άρμαντιέρ, άνεπίδεκτος κάθε μαθήσεως, ο Ζάν Φλερύ, μπορούσε νά δώση μέσα σε τέσσερα δευτερόλεπτα την τετραγωνική ρίζα ενός τετραψήφιου αριθμού και του χρειάζονταν έξι δευτερόλεπτα για νά βρή την κυβική ρίζα ενός εξαψήφιου αριθμού.

Δέν ύπάρχει άμφιβολία πως αυτοί οι άγράμματος σοφοί μάς δίνουν την άπόδειξι ότι ο έγκέφαλος έχει τή δύναμι νά έπιτελή καταπληκτικά κατορθώματα. Όστόσο αυτά δέν είναι πάντα δημιουργικά, ένώ μοίρα τής μεγαλοφυΐας είναι νά έπινοή. Οι άνθρωποι αυτοί είναι άξιοθαύμαστοι ύπολογισται και όχι δημιουργοί έξόχων ιδεών.

Έχουμε ακόμη την τάσι νά θεωρούμε μεγαλοφυΐες μιὰ άλλη κατηγορία δεξιοτεχνών: τά παιδια - θαύματα. Μερικά απ'

αυτά τά παιδια, έξαιρετικά προικισμένα, φθάνουν άργότερα στο έπίπεδο τής μεγαλοφυΐας. Ο Τζών Στούαρτ Μίλλ λ.χ. που διάβαζε τους Έλληνες κλασικούς σε ήλικία έξι έτών, έγινε κορυφή τής πολιτικής οικονομίας και φιλόσοφος με παγκόσμια φήμη. Ο Μόζαρτ πάλι, που έπαιζε πιάνο όταν ήταν τεσσάρων έτών και έκανε συνθέσεις σε ήλικία πέντε έτών, εξέλιχθηκε σε έναν από τους μεγαλύτερους συνθέτες του κόσμου. Τουτό όμως δέν σημαίνει πως κάθε μεγαλοφυΐς άνθρωπος υπήρξε και παιδια - θαύμα. Η παιδική μεγαλοφυΐα έχει τεχνικό μάλλον παρά δημιουργικό χαρακτήρα. Τά παιδια - θαύματα μπορούν νά παίξουν σκάκι με μασεστρία, αλλά ποτέ δέν θά είναι θεατρικοί συγγραφείς. Έχουν την ικανότητα « νά έκτελούν », νά έρμηνεύουν θαυμάσια, αλλά τούς λείπει εκείνη ή πείρα τής ζωής που είναι απαραίτητη για τήν δημιουργία, για τήν εκκόλαψι ιδεών νέων και μεγάλων. Άργότερα οι τεχνικές τους ικανότητες μπορούν νά χάσουν τó ενδιαφέρον τους.

Αν τó πρόωρο ταλέντο και ή πρόωρη δεξιοτεχνία δέν είναι σίγουρα κριτήρια, τότε πως μπορούμε νά άναγνωρίσουμε μιὰ μεγαλοφυΐα; Μπορούμε σε σχέσι με τó έρώτημα αυτό νά εξέτάσουμε δυό έντελώς διαφορετικές περιπτώσεις:

Η πρώτη άφορα έναν άνθρωπο που τó όνομά του δέν άναφέρεται συχνά άνάμεσα στα γνωστά όνόματα. Είναι ένας μικροκαμωμένος Ένδός, κοντός και κακοντυμένος, που λέγεται

Σρινιβάσα Ραμανουγιάν, γόνος μιās φτωχής οικογένειας του Μαδράς. Στο σχολείο διακρίθηκε στα μαθηματικά και σε ήλικία 15 έτών δοκίμασε νά μπή στο Πανεπιστήμιο. Αλλά απέτυχε στις εξέτασεις τής φιλολογίας και αυτή ή άποτυχία σημείωσε τó τέλος τών επισήμων σπουδών του.

Όστόσο κάποιος του είχε δώσει ένα βιβλίο όπου βρίσκονταν συγκεντρωμένα τά κύρια στοιχεία τής μαθηματικής επιστήμης ως τó έτος 1860 περίπου. Ο Ραμανουγιάν σε λίγο ήξερε θαυμάσια τó περιεχόμενο του βιβλίου και καταπιάστηκε νά συνεχίση μοναχός του. Κατώρθωσε νά διατυπώση ώρισμένα ένδιαφέροντα πορίσματα για τά όποια έ διαφέρθηκαν οι ειδικοί τόσο ώστε τόν καλέσανε τó 1914 στο Πανεπιστήμιο του Καϊμπριτζ. Και στο σημείο αυτό άγγίζουμε τά όρια του εκπληκτικού: όταν ο Ραμανουγιάν πήγε στην Άγγλία άγνωστος στοιχειώδεις κανόνες τών άνωτέρων μαθηματικών, και μ' όλα ταύτα είχε φθάσει στην κορυφή τής εύρωπαϊκής σκέψεως σ' αυτό τόν κλάδο ένώ σε ώρισμένους τομείς ήταν πολύ πιο προχωρημένος από τους συγχρόνους του. Με τά δικά του μέσα είχε φθάσει και ξεπεράσει μισόν αιώνα καταπληκτικών προόδων!

Ένας όλόκληρος κόσμος χωρίζει αυτόν τόν Ένδο από τόν Λεονάρντο ντα Βίντσι, τόν κομφό και εύγενικό κοσμικό κύριο του 16ου αιώνα. Πολεοδόμος, αρχιτέκτων, ειδικός στην τέ-

χνη τῶν βλημάτων, ὁ Λεονάρντο σχεδίασε τὸ ἀλεξίπτωτο προ- τοῦ γεννηθῆ τὸ ἀεροπλάνο καὶ μιὰ μηχανὴ πτήσεως, ἴσως γιὰ νὰ δικαιολογήσῃ τὸ ἀλεξίπτωτο. Ἀνάμεσα σὲ πλῆθος ἄλλα πράγματα ἐφεῦρε τὴ σύγχρονη καμινάδα καὶ τὴν πόρτα ποὺ κλείνει αὐτόματα. Σὰν θεωρητικὸς μελέτη- σε, δύο αἰῶνες πρὶν ἀπὸ τὸν Νεύτωνα, τὸ νόμο τῆς πτώσεως τῶν σωμάτων. Συγκρίνοντας τὴ γλῶσσα τοῦ δρυοκολάπτη, τοῦ κροκοδείλου καὶ τοῦ ἀνθρώπου διέκρινε πὼς ὑπῆρχε ἓνα πρό- τυπο κοινὸ καὶ στίς τρεῖς καὶ ἡ ἀνακάλυψις τοῦ αὐτῆ τὸν ἔκανε πρωτοπόρο τῆς συγκριτικῆς ἀνατομίας. Καὶ μέσα σὲ ὅλες αὐτὲς τίς ἀσχολίες βρῆκε τὸν καιρὸ νὰ ζωγραφίσῃ πίνακες σὰν τὸν « Μυστικὸ Δεῖπνο » καὶ τὴν « Τζοκόντα ».

Πὼς νὰ ἐξηγήσουμε τὰ ἐξαι- ρετικά χαρίσματα τῶν δύο αὐ- τῶν ἀνθρώπων; Μερικοὶ εἰδι- κοὶ μιλοῦν γιὰ ἐξαιρετικὴ εὐ- φυΐα. Ἡ ταξινόμησις ποὺ γίνεται στὴν ψυχολογία σύμφωνα μὲ τὸν τύπο « Quotient Intellectuel » (Q. I.) ὀρίζει πὼς κάθε ἀνθρώ- πος ποὺ συγκεντρώνει βαθμὸ πάνω ἀπὸ 140 ἔχει « πολὺ ἀνώ- τερη » εὐφυΐα. Γενικὰ μόνον τὸ 1% φθάνουν σ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεδο. ἀλλὰ 1% στὸν πληθυσμὸ τῆς Γαλλίας λ.χ. εἶναι 400.000 ἄν- θρωποι καὶ ἀσφαλῶς τόσο πολ- λοὶ δὲν μπορεῖ οὔτε οἱ ἴδιοι νὰ νομίζουν πὼς εἶναι μεγαλοφυΐες.

Ὅσο καὶ ἂν αὐτὸ μᾶς φαίνεται παράξενο, ἡ ἀλήθεια εἶναι πὼς τὸ τέστ Q. I. δὲν ἔχει καμμιὰ σχέσι μὲ τὴν μεγαλοφυΐα. Μιὰ μελέτη τῆς δρος Κάθριν Μόρρις Κόξ τοῦ Πανεπιστημίου Στάν-

φορντ ἀναφέρει πὼς πολλὰ ἄτομα μὲ χαρακτηριστικὰ ἰδιοφυΐας δὲν διαπρέπουν σ' αὐτὸ τὸ τέστ. Ἡ δρ. Κόξ μὲ τοὺς βοηθοὺς τῆς ἐξέτασε προσεκτικὰ τὴν ἐργα- σία καὶ τὴν καριέρα ὀρισμένων ἀτόμων γιὰ νὰ καθορίσῃ πόσο μποροῦμε νὰ βασισταῖμε στὸν παράγοντα τοῦ τέστ Q. I. Οἱ ὑπολογισμοὶ αὐτοὶ ἔδειξαν πολὺ λίγους μεγάλους ἀριθμούς: Ὁ φιλόσοφος Λάϊμπνιτς, ὁ Γκαίτε καὶ ὁ μέγας Ὀλλανδοὺς νομικὸς Γκρότιους ξεπερνοῦν τὸ 190, ἀλλὰ συγχρόνως φαίνεται πὼς πολλὲς μεγαλοφυΐες θὰ ἔπρεπε νὰ εἶχαν πολὺ μέτρια εὐφυΐα: Ὁ Θερβάντες, συγγραφέας τοῦ « Δὸν Κιχώτη », φθάνει τὸ 110, ὁ ἀ- στρονόμος Κοπέρνικος μόνον 130, ὁ Ρέμπραντ 135, ὁ Μπάχ καὶ ὁ Δαρβῖνος 140 καὶ ὁ Λεονάρντο ντὰ Βίντσι μόνον 150.

Μεγαλοφυΐα καὶ κληρονομικότης

Μιὰ ἄλλη θεωρία ἐρμηνεύει τὴν μεγαλοφυΐα μὲ τὴν κληρονο- μικότητα. Εἶναι ἀλήθεια πὼς εὐφυεῖς γονεῖς ἔχουν γενικὰ παι- διὰ προικισμένα καὶ ὀρισμένα χαρίσματα παρουσιάζονται σὲ πολλὲς γενεὲς μιᾶς οἰκογένειας. Ὁ Μότσαρτ καὶ ὁ Μέντελσον προέρ- χονται ἀπὸ οἰκογένειες μουσικῶν. Καὶ μποροῦμε νὰ ποῦμε πὼς ἡ οἰκογένεια τοῦ Μπάχ ἦταν μιὰ ζωσα ὀρχήστρα. Ὁ Τζούλιαν Χάξλεϋ καὶ ὁ Δαρβῖνος εἶχαν καὶ οἱ δύο προγόνους μὲ κλίσι στὴν ἐπιστήμη. Ἀλλὰ πολλοί, γιὰ νὰ μὴν ποῦμε οἱ περισσώτεροι, μεγαλοφυεῖς εἶναι γόννοι κοινο- τῶν ἀνθρώπων. Οἱ γονεῖς τοῦ Σαίξπηρ ἦταν μέτριοι ἀστοὶ μιᾶς

μικρῆς πόλεως καὶ τοῦ Σταντὰλ ἀσήμαντοὶ ἐπαρχιωτές. Ὁ Λε- ονάρντο ντὰ Βίντσι ἦταν νόθο παιδί ἐνὸς Φλωρεντινοῦ νομικοῦ καὶ μιᾶς χωρικῆς.

« Γιατὶ ἡ μεγαλοφυΐα νὰ μὴ μεταδίδεται ἀπὸ πατέρα σὲ παι- δι; » ἔγραφε μιὰ μέρα ὁ Τρελῶ- νεϋ στὸν Σέλλεϋ. Καὶ ὁ ποιητῆς τοῦ ἀπάντησε: « Θὰ ἦταν μιὰ ἀδικία τῆς φύσεως, ἡ πιδ ἀφό- ρητη ἀπὸ ὅλες τίς ἀνθρώπινες ἀδικίες. Τὰ παιδιὰ τῶν κουτῶν ἀνθρώπων δὲν θὰ εἶχαν τότε καμμιὰ ἐλπίδα ».

Μιὰ ἄλλη ὥστόσο θεωρία ὑ- ποστηρίζει τὴν ἀποψι πὼς ἡ δημιουργικὴ δύναμις εἶναι μιὰ ἐκδήλωσις λίγου - πολὺ κοντὰ στὴν τρέλλα. « Μεγαλοφυΐες τρέλ- λα » εἶναι ὅρος ποὺ ἀκούγεται συχνά. Αὐτοὶ ὅμως στοὺς ὁποί- οους ἀποδίδεται εἶναι πραγματι- κὰ τρελλοί; Ὁ Βάν Γκόγκ, ὁ Ντοστογιέφσκυ, ὁ Νίτσε ἦταν ἀναμφισβήτητα θύματα σοβαρῶν ψυχικῶν διαταραχῶν. Ὡστόσο οἱ περιπτώσεις αὐτὲς ἀντισταθμι- ζονται μὲ ἄλλες, ὅπως τοῦ Σω- κράτη λ.χ. ποὺ ἡ ζωὴ του στάθη- κε ἓνα πρότυπο ἰσορροπίας. Θὰ μπορούσαμε νὰ ποῦμε ἴσως πὼς τὰ διανοητικῶς ἀνώτερα ἄτομα εἶναι « δαιμονισμένα » ἀπὸ τὴν ἀνάγκη νὰ δημιουργήσουν, τόσο, ὥστε ἐκδηλώνουν μιὰ προ- σωπικότητα ξεχωριστὴ καὶ καμ- μιὰ φορὰ ἀπροσδόκητη. Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ ὡς τὴν τρέλλα χρει- ἀζεται ἓνα πολὺ μεγάλο βῆμα.

Ποῦ, λοιπόν, νὰ ἀναζητήσουμε τὴ ρίζα τῆς μεγαλοφυΐας; Ἀν συγκεντρωθοῦμε σὲ δύο χαρα- κτηριστικὲς ἐνδείξεις θὰ μπο- ρέσουμε ἴσως νὰ τὴν διακρίνουμε.

Τὸ πρῶτο χαρακτηριστικὸ εἶ-

ναι ἡ ἀφάνταστη δύναμις συγ- κεντρώσεως ποὺ μποροῦν νὰ ἀναπτύξουν τὰ ξεχωριστὰ αὐτὰ ἄτομα. « Ὅλοι τους, χωρὶς ἐξαίρεσις, εἶναι ἀπορροφημένοι, βυ- θισμένοι, θὰ λέγαμε, στὴ δουλειά τους. Ὁ "Ε.τισον (καὶ δὲν εἶναι ὁ μόνος) περιφρονοῦσε τὴ θε- ωρία ποὺ θέλει νὰ ἐρμηνεύσῃ τὴν μεγαλοφυΐα μὲ τὴν ἐμπνευσι καὶ ἐγκωμίαζε τίς ἀρετὲς τῆς ἐντατικῆς δουλειᾶς. Ποιοὶ ὅμως ἀστάθμητοι παράγοντες ἐπιτρέ- πουν στὸν « ὑπεράνθρωπο » νὰ ἀφιέρωσιν τὸ μυαλὸ του σ' ἓνα ἔργο, ἐπὶ χρόνια, χωρὶς νὰ κου- ραστῇ; Ἀπὸ ποῦ ἀντλεῖ τόση ἐνέργεια γιὰ νὰ μπορῇ νὰ ἀφιε- ρώσῃ στὸ ἔργο του ὁλόκληρὴ τὴν προσωπικότητά του; »

Μιὰ τέτοια ἱκανότητα προ- δίδει χωρὶς ἄλλο βαθύτατη ψυ- χολογικὴ ἐνότητα, δυνατότητα κινητοποιήσεως ὅλων τῶν συν- ειδητῶν καὶ μὴ δυνάμεών του καὶ συγκεντρώσεώς τους σὲ ἓνα καὶ μόνον σκοπὸ.

Πὼς πραγματοποιεῖται ἓνα τέ- τοιο φαινόμενο καὶ γιατί ὀρι- σμένα ἄτομα τὸ κατορθώνουν αὐτὸ μὲ τόση ἐπιτυχία, αὐτὰ μένουν γιὰ μᾶς μυστήρια. Ὡς- τόσο καθένας μας εἰσδύει στὸν κόσμον τοῦ μυστηρίου αὐτοῦ τίς στιγμὲς ποὺ ἔχει μέσα του τὴν ἐντύπωσι ὅτι εἶναι βυθισμένος στὴ δουλειά του.

Ἡ δευτέρη χαρακτηριστικὴ ἱκανότητα μιᾶς μεγαλοφυΐας εἶ- ναι ἡ ἱκανότητα νὰ διακρίνῃ στὸ καθετὶ τὸ οὐσιαστικὸ στοιχεῖο.

« Ἡ βάσις τῆς μεγαλοφυΐας, ἔλεγε ὁ Σοπενχάουερ, εἶναι νὰ βλέπῃ κανεὶς πάντα τὸ γενικὸ μέσα στὸ εἰδικόν ».

Ἔτσι ὁ Λεονάρντο ντὰ Βίντσι

σ' έναν περίπατό του στις Ἀλ-
πεις ἀνακάλυψε μερικά ἀπολιθώ-
ματα καὶ ἐπωφελήθηκε ἀπ' αὐτὴ
τὴν τυχαία παρατήρησι γιὰ νὰ
βγάλῃ συμπεράσματα σχετικὰ
μ' αὐτὸ πὺν ὀνομάζουμε σήμερα
παλαιοντολογία : τῇ ζωῇ τῶν
γεωλογικῶν περιόδων.

Ὅλα τὰ προικισμένα ἀπὸ τῇ
φύσει ἄτομα ἔχουν τὴν ἱκανότητα
νὰ εἰσδύουν πέρα ἀπὸ τὴν ἐπιφά-
νεια καὶ νὰ βλέπουν τὴν πρα-
γματικότητα μὲ τρόπο καινούργιο
καὶ συναρπαστικό : Ὁ Σαίξπηρ
βγάζει ἀπὸ μιὰ γλῶσσα φθαρ-
μένη καινούργιες ἐννοιες· ὁ Ντεμ-
πυσὺ ἐκφράζει μὲ παλιὲς νό-
τες καινούργιες ψυχικὲς καταστά-
σεις· ὁ Νεύτων συνθέτει ἀπὸ
κλασικὲς παρατηρήσεις ἕναν και-
νούργιο κανόνα ἐνότητας τῆς
φύσεως.

Ἡλικία καὶ μεγαλοφυΐα.

Ἡ ὀξύνοια αὐτὴ πὺν χαρα-
κτηρίζει τὴν μεγαλοφυΐα ἀπὸ πὺν
προέρχεται ; Ὁ δρ. Ἐρνεστ
Τζόουνς ὑποθέτει πὺν συγγε-
νεύει μὲ τὴν εὐπιστία. Οἱ πε-
ρισσότεροι ἀνώτεροι ἄνθρωποι,
παρατηρεῖ ὁ Ἀγγλος ψυχίατρος,
φθάνουν πέρα ἀπὸ τὴν πνευμα-
τικὴν περιέργεια καὶ τὸν σκε-
πτικισμό σὲ ἕνα εἶδος ἁδολῆς
ἀθωότητος. Ἀτενίζουν τὸν κό-
σμο μὲ τὸ καθαρό, γεμᾶτο θαυ-
μασμό βλέμμα ἐνὸς παιδιοῦ μᾶλ-
λον, παρὰ μὲ τὸ κουρασμένο
βλέμμα ἐνὸς μεγάλου.

Ὁ Τζόουνς δὲν ἦταν ὁ πρῶτος
πὺν ἔκανε αὐτὴ τὴν παρατήρησι.
Πολὺ πρὶν ἀπ' αὐτὸν ὁ μεγάλος
Γερμανὸς ποιητὴς Σίλλερ εἶχε
πεῖ πὺν ἂν ἡ ζωὴ μας μπορούσε
νὰ κρατήσῃ τίς ὑποσχέσεις τῆς

παιδικῆς μας ἡλικίας, θὰ ἤμα-
σταν ὅλοι μεγαλοφυῆς. Γιατὶ
τὸ παιδί εἶναι πραγματικὰ ἕνα
εἶδος μεγαλοφυΐας.

« Μένουμε ἐκπληκτοὶ μπροστὰ
στὴν καταπληκτικὴν τους ἱκανό-
τητα πρωτότυπης δραστηριότη-
τος καὶ ἐπινοητικότητος », γρά-
φει ὁ δρ. Ἀρνολντ Γκέζελ, πὺν
συμφωνεῖ ἐδῶ σχεδὸν κατὰ λέξι
μὲ τὸν ὀρισμὸ πὺν δίνουν ὠρι-
σμένα λεξικά στὴ λέξι « μεγα-
λοφυΐα ».

Μερικὰ ἄτομα δὲν τηροῦν τίς
ὑποσχέσεις πὺν δίνουν ἐπειδὴ
τοὺς λείπουν ταλέντο, ἐγκεφαλι-
κὲς ἱκανότητες ἢ χαρίσματα ἀρ-
κετὰ γιὰ νὰ ἀνέβουν πάνω ἀπὸ
τὸν μέσο ὄρο. Σὲ ἄλλους ἢ ψυ-
χικὴ ἰσορροπία πὺν χαρίζει τὴν
συγκέντρωσι μὲ πορὲ νὰ ὑστε-
ρήσῃ. Σὲ ἄλλους πάλι ἢ πεῖρα
ἀμβλύνει τὴν φαντασία καὶ τὴν
δημιουργικὴ δύναμι καὶ ὁ συμ-
φυῆς μὲ τὴν ἐκπαίδευσι φορμα-
λισμὸς ἀλλάζει τὸν χαρακτήρα.
Μεγαλώνοντας σωφρονίζομαστε,
ὁ κόσμος μᾶς γίνεται οἰκεῖος,
ἐπαναπαυόμαστε στὴν ἀνετη ρου-
τίνα.

Γιὰ κάποιο μυστηριώδη λόγο
μερικοὶ ἀπὸ μᾶς ξεφεύγουν ἀπ'
αὐτὸ τὸ νόμο. Καὶ εἶναι ἡ μόνη
ἐρμηνεία πὺν τελικὰ μᾶς δίνει
μιὰ θέασι τῆς ἐσωτερικῆς φύ-
σεως τῆς μεγαλοφυΐας. Πάρα
πολὺ συχνὰ ἔχουμε τὴν τάσι
νὰ θεωροῦμε τοὺς μεγαλοφυῆς
σάν ὄντα ἐντελῶς διαφορετικὰ
ἀπὸ τοὺς κοινούς θνητούς, πὺν
μιλοῦν μιὰ γλῶσσα ἀκατανόητη.
Στὴν πραγματικότητα ὅμως εἶ-
ναι θαυμαστὰ ἀνθρώπινοι. Ὅχι
μόνο ἀπευθύνονται στὸ πλῆθος,
ἀλλὰ μιλοῦν σὲ ὅλους ἐκ μέρους
ὅλων μας. Στὴν ἀρχὴ οἱ ἰδέες

τοὺς μᾶς παραξενεύουν· ἀλλὰ
ἂς ἀφήσουμε νὰ περάσουν μιὰ-
δυὸ γενεές. Τὰ παιδιὰ μας θὰ
νιώθουν τὴν ἴδια οἰκειότητα γιὰ
τίς ἰδέες πὺν ἐκφράζει σήμερα
ἕνας ἀπ' αὐτοὺς τοὺς δημιουρ-
γούς, ὅσο νιώθουμε ἐμεῖς δια-
βάζοντας σήμερα στίχους τοῦ
Ρεμπώ, κοιτάζοντας τοὺς πίνα-
κες τοῦ Σεζάν ἢ μελετώντας τίς
θεωρίες τοῦ Δαρβίνου (πὺν ὡς-
τόσο γιὰ τοὺς σύγχρονους ἦταν
μεγαλοφυῆς ἀκατανόητες). Τὸ
μικροσκοπικὸ πρῶμα πὺν σκα-
λίζει ὁ μεγαλοφυῆς γίνεται ὁ
φακὸς μέσα ἀπὸ τὸν ὁποῖο θὰ μά-
θουμε ὅλοι νὰ κοιτάζουμε. Καὶ
σὲ λίγο ὁ φακὸς δὲν θὰ ἀνήκη
πιὰ σ' αὐτόν, ἀλλὰ σὲ ὅλους μας.
Τὴν ποίησί « μας » τὴν ζωγρα-

φικὴ « μας », τὴν μουσικὴ « μας »,
τίς ἰδέες « μας » φαίνεται νὰ ἐκ-
φράζῃ ὁ προικισμένος ἄνθρω-
πος.

Ἔτσι, λοιπόν, ἂν ἡ βαθύτερη
φύσι τῆς μεγαλοφυΐας παραμένῃ
ἕνα μυστήριο γιὰ μᾶς, ἢ λαμ-
πρότητά της μᾶς θερμαίνει. Ὁ
μεγαλοφυῆς εἶναι ὁ ἄνθρω-
πος σὲ μεγέθυνσι.
Ἄν ἦταν κάτι διαφορετικὸ δὲν
θὰ μπορούσαμε νὰ καταλάβουμε
τὰ ἔργα του, νὰ ἀπολαύσουμε τίς
ἀνακαλύψεις του. Βρίσκουμε στὴν
ἐκφρασί του κάτι ἀπὸ τὸν ἐαυτό
μας : χίλιες φορές περισσότερο
εὐφυῆς, περισσότερο συνετός, πε-
ρισσότερο δημιουργικὸς ὁ με-
γαλοφυῆς, δὲν παύει νὰ εἶναι
ἕνας ἄνθρωπος σάν ὅλους μας.

◆ Ἐνα πριονάκι γκρινιάζει ἀσταμάτητα... καὶ ἡ μητέρα του τὸ
δικαιολογεῖ :

— Βγάζει δόντια τὸ καημένο !

Constellation

◆ — Μπορεῖ κανένα παιδί νὰ μοῦ πῇ πὺν εἶναι ἡ Ἀνδόρρα ;
Ἐνας μικρὸς σηκώνει πρόθυμα τὸ χέρι του.
— Στὰ μακρὰ, κυρία, φωνάζει.

People's Leader

◆ Κάποιος ἐπισκέπτεται ἕναν πολὺ γνωστὸ ἀτομικὸ ἐπιστήμονα
καὶ μὲ κατάπληξι βλέπει στὴν ἐξώπορτα κρεμασμένο ἕνα πέταλο.
— Ποτὲ δὲ φανταζόμουν πὺν ἕνας ἄνθρωπος σάν ἐσένα θὰ πίστευε
σ' αὐτὲς τίς προλήψεις, τοῦ λέει.
— ὦ ! δὲν τὰ πιστεύω ἐγὼ αὐτὰ τὰ πράγματα, ἀπαντᾷ ὁ ἄλλος,
ἀλλὰ μοῦ εἶπαν ὅτι τὸ πέταλο φέρνει γούρι εἴτε πιστεύεις σ' αὐτό,
εἴτε ὄχι.

Up

φραστικό πυροτέχνημα. Κι όμως! Ἀπὸ τὴν καρδιά τοῦ παραπετάσματος ξεκίνησαν ὠπλισμένοι μὲ τὰ τελειότερα ἐπιστημονικά μέσα ἀρχαιολόγοι γιὰ τὴ Νήσο τοῦ Πάσχα ὅπου θὰ προσπαθήσουν ν' ἀποκρυπτογραφήσουν τὶς μυστηριώδεις ἐπιγραφές πού τὶς καλύπτουν χιλιάδες χρόνια.

Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ νήσος αὐτὴ βρίσκεται δύο χιλιάδες μίλια μακριὰ ἀπὸ τὶς δυτικές ἀκτὲς τῆς Νοτίου Ἀμερικής κι ὑπάρχουν σ' αὐτὴν τεράστια ἀγάλματα πού κοιτᾶνε κατὰ τὴ θάλασσα. Ὑπάρχουν ἀκόμα ἐπιγραφές μὲ ἀγνωστα στοιχεῖα πού προσπαθοῦν τώρα οἱ Ρῶσοι νὰ τὰ διαβάσουν. Θὰ τὰ καταφέρουν; Ἀγνωστο. Πάντως γι' αὐτὲς τὶς ἐπιγραφές ὑπάρχει ζωηρότατο ἐπιστημονικὸ ἐνδιαφέρον, γιὰτὶ προέρχονται ἀπὸ ἕνα λαὸ πού, σύμφωνα μὲ τὶς ἐνδείξεις, ἀνέπτυξε πρὶν ἀπὸ χιλιάδες χρόνια ἕναν ἰδιότυπο πολιτισμὸ πού τὸν καλύπτει πυκνὸ μυστήριον. Τ' ἀποτελέσματα αὐτῆς τῆς ἐρευνας ἀναμένονται μὲ ζωηρὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἀπὸ τοὺς φίλους, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοὺς... ἐχθροὺς τοῦ παραπετάσματος.

Ἀριθμοὶ καὶ πρόσδος.

ΘΑ ΤΟ ΠΙΣΤΕΥΑΤΕ ἂν σᾶς ἔλεγαν ὅτι ὁ καπμενούλης ὁ ἑλληνικὸς κινηματογράφος συναγωνίζεται σὲ ἀριθμὸ παραγωγῆς ταινιῶν, τηρώντας τὶς ἀναλογίες, τὸν ἰταλικὸ καὶ τὸν γαλλικὸ; Καὶ ὅμως, ἔτσι εἶναι! Περί τις 50 ἑλληνικὲς ταινίες γυρίστηκαν τὸ 1957 καὶ περισσότερες θὰ γυρισθοῦν τὸ 1958. Φυσικὰ γιὰ τὶς περισσότερες ἀπ' αὐτὲς δὲν μπορεῖ νὰ γίνη σοβαρὰ λόγος. Ἀνῆκουν στὴν περιοχὴ τοῦ μελαγχολικοῦ ἐρασιτεχνισμοῦ, ὅπου καλοῦνται συγγενεῖς καὶ φίλοι νὰ συμβάλουν «κατὰ δύναμιν» στὸ γύρισμά τους. Ὁ σκηνοθέτης τους εἶναι συνήθως συγγραφέας καὶ παραγωγὸς καὶ ὀπερατέρ καὶ μοντέρ καί, —πολλές φορές— πρωταγωνιστὴς τους. (Ἀσφαλῶς ἂν μάθαινε κάτι τέτοιο ὁ Τσάρλι Τσάπλιν πολὺ θὰ φοβοῦσε τὴ χώρα μας!)

Νόμπελ καὶ ποδόσφαιρο.

ΜΙΑ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ἀποκάλυψι.
Ὁ τιμημένος μὲ τὸ βραβεῖο Νόμπελ

1957 διάσημος Γάλλος λογοτέχνης Ἀλμπέρ Καμὺ εἶναι μανιώδης φίλος τοῦ ποδόσφαιρου.

Τὸ ὁμολόγησε ὁ ἴδιος σ' ἕνα ἄρθρο πού δημοσίευσε τελευταῖα· εἶπε μάλιστα ὅτι ξεκίνησε τὴ λογοτεχνικὴ του καριέρα ἀπὸ ...ποδοσφαιριστῆς. Ὅπως δὴ ποτε ὅμως ὁ Καμὺ, πού θεωρεῖται ἕνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους στοχαστὲς τοῦ αἰῶνα μας, δὲ χάνει κανένα μεγάλο μάτς, ἀνῆκει μάλιστα καὶ στὴν Ἑθνικὴ Ὁμάδα Ποδόσφαιρου τῆς Γαλλίας.

Ἄς τὸ ἔχουν ὑπ' ὄψιν τοὺς οἱ λογοτέχνες μας. Ὅταν τὰ βιβλία τους δὲ σημειώνουν ἐπιτυχία καὶ δὲ γίνονται ἄσσοι τῶν γραμμάτων μας, μποροῦν ἄνετα νὰ γίνουν ἄσσοι τοῦ ποδοσφαίρου!

Ὁ Καμὺ εἶναι ἕνα ὑψηλὸ πρότυπο.

Φῶς, περισσότερον φῶς.

ΘΥΜΗΘΗΚΑ αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Γκαίτε ὅταν βρέθηκε τελευταῖα σ' ἕνα ἀπομακρυσμένο χωριὸ ἔξω ἀπὸ τὴν Πελοπόννησο καὶ εἶδα μὲ βαθειὰ συγκίνησι τοὺς ἀπλοϊκοὺς κατοίκους του νὰ κρατοῦν ἀγροτικά, λογοτεχνικά καὶ ἐκλαϊκευμένα ἐπιστημονικά βιβλία.

Ἀργότερα ἔμαθα ὅτι τοὺς τὰ εἶχε δώσει ἕνα ἀπὸ τὰ συνεργεῖα κινητῶν βιβλιοθηκῶν τοῦ ὑπουργείου Προεδρίας, πού τοὺς ἐπισκέπτεται συχνά, ὅπως ἄλλωστε ἐπισκέπτεται κι ἄλλα μακρινὰ χωριά τῆς χώρας μας πού ὡς πρὶν ἀπὸ λίγο, ζοῦσαν μακριὰ ἀπ' τὸ Θεὸ καὶ τοὺς ἀνθρώπους.

Ὑπάρχουν σήμερα πολλὲς τέτοιες κινητὲς βιβλιοθῆκες, ὅπως ὑπάρχουν καὶ πολλὰ κινητὰ κινηματογραφικὰ συνεργεῖα πού δίνουν κινηματογραφικὲς παραστάσεις γιὰ τοὺς κατοίκους τῶν μακρινῶν χωριῶν.

Ὅποιος ἔχει ζήσει, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, στὴν ἀκίνητη ἡρεμία τῶν «ἐκτὸς κέντρου» περιοχῶν ὅπου τὸ μόνο μεγάλο νεὸ εἶναι ὁ ἐρχομὸς κάποιου ξένου καὶ ἡ μόνη ψυχαγωγία τὸ τάβλι καὶ τὰ χαρτιά στὸ μικρὸ καφενεῖο, θὰ νιώσῃ πόσο εὐεργετικά ἀποτελέσματα μπορεῖ νὰ ἔχῃ αὐτὴ ἡ σταυροφορία φωτός.

TA

NEA BIBLIA

Η ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Μιὰ κατατοπιστικὴ εἰκόνα τῆς πνευματικῆς ζωῆς ἑνὸς τόπου δίνουν ἀσφαλῶς τὰ βιβλία πού κυκλοφοροῦν. Γιὰ τοὺς φίλους λοιπὸν τῶν Γραμμάτων ἡ «Ἐκλογὴ» ἀφιερώνει λίγο χώρο, ὥστε νὰ τοὺς ἐνημερώνη γύρω ἀπὸ τὶς νέες ἐκδόσεις.

Κάθε μῆνα στὶς σελίδες αὐτὲς ἀναφέρονται τὰ ἀξιολογώτερα καινούργια βιβλία, τὰ ἑλληνικά καὶ τὰ ξένα, τὰ μεταφρασμένα στὴ γλῶσσα μας.

Ὅσοι ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς καὶ τοὺς ἐκδότες ἐπιθυμοῦν ν' ἀναφέρονται τὰ νέα βιβλία τους στὴ στήλη αὐτὴ, ἄς στέλνουν ἕνα ἀντίτυπο στὴν «Ἐκλογὴ» (Σωκράτους 57).

Στράτη Μυριβήλη : «Τὸ γαλάζιο βιβλίον (Ἀθήνα 1958, ἐκδ. «Ἑστίας»).

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορὰ πού κυκλοφορεῖ τὸ βιβλίον αὐτό. Ἐχει κιόλας διαβαστῇ καὶ ἀγαπηθῇ πολὺ ἀπὸ τὸ κοινόν. Γι' αὐτό, θὰ θυμίσουμε μόνο πὼς εἶναι ἕνας τόμος μὲ διηγήματα πού τιμοῦν ὄχι μόνο τὴν ἑλληνικὴ λογοτεχνία ἀλλὰ γενικώτερα τὴ σύγχρονη παραγωγή. Διαβάζοντάς το στερεώνουμε τὴν πίστι μας πὼς ὁ Μυριβήλης μὲ τὸ μουσικὸτατο ὕφος του καὶ τὴν ἐλληνικότητα τῶν ἰδεῶν του ἔχει κιόλας πιάσει ἀξία καὶ ἀδερφικὰ τὸ χέρι τοῦ πιδὲ μεγάλου συγγραφέα πού παρουσιάστηκε στὰ νεότερα Γράμματα μας, τοῦ Ἀλεξάνδρου Παπαδιαμάντη. Αὐτὸς καὶ ἐκεῖνος εἶναι οἱ κορυφαῖοι ἀφηγητὲς μας. Ὁ Μυριβήλης πού εἶναι πάλι ὑποψήφιος γιὰ λογοτεχνικὴ ἑδρα τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν συζητεῖται στὴ Στοχαστικὴ καὶ γιὰ τὸ Βραβεῖο Νόμπελ.

Πέτρος Χάρης : «Ὅταν ἡ ζωὴ γίνεται ὄνειρο» (Ἀθήνα 1958, ἐκδ. «Δίφρος»).

Δὲν ἔχει μεγάλη παράδοσι τὸ λογοτεχνικὸ δοκίμιο στὴ χώρα μας. Ὅμως στὴ μικρὴ ζωὴ του ἔχει ἤδη νὰ παρουσιάσῃ μερικὸς συγγραφεὶς πού τὸ καλλιεργοῦν ἀξία καὶ δημιουργικά. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς, ἀπὸ τοὺς πιδὲ ἐκλεκτοὺς, εἶναι καὶ ὁ Πέτρος Χάρης. Προικισμένος μὲ διεισδυτικὴ ικανότητα καὶ ἀνεπτυγμένη εὐαισθησία γύρω ἀπὸ κάθε τί πού βρίσκεται στοὺς χώρους τοῦ πνεύματος καὶ τῆς τέχνης, πρόσφερε μερικὰ ἀπὸ τὰ πιδὲ ἀξιοπρόσεχτα δείγματα τῆς δοκιμιογραφίας. Τὸ βιβλίον του «Ὅταν ἡ ζωὴ γίνεται ὄνειρο» —ἐκυκλοφόρησε τώρα σὲ δευτέρῃ ἐκδοσί μὲ πρόλογο τοῦ Ἀγγέλου Σικελιανοῦ— ἀποτελεῖ τὴν καλλίτερη βεβαίωσι αὐτῆς τῆς δημιουργικῆς πτυχῆς τοῦ Πέτρος Χάρη. Περιέχει δέκα ἐπτὰ δοκίμια πού φωτίζουν κείμενα καὶ προβλήματα πνευματικὰ τῆς ἐποχῆς μας.

καθώς και «ὀκτώ σκίτσα κι ἓνα πορ-
τραίτο» γιὰ ἀνθρώπους πού πήραν
σημαντική θέσι στή γραμματολογία
μας.

Κωνσταντίνου Παπᾶ: «L'urbanisme et l'architecture populaire dans les Cyclades». (Παρίσι 1957, σελ. 155).

Τὸ βιβλίο αὐτό, πού προλογίζει ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων κ. Πιέρ Λαβεντάν, ἔχει κάθε λόγο νὰ θεωρηθῇ πολύτιμη συμβολή στή μελέτη τῆς ἀρχιτεκτονικῆς μιᾶς ἀπὸ τίς πύδ χαρακτηρηστικῆς περιοχῆς τῆς Ἑλλάδας. Τὰ περιεχόμενά του, ἡ πλουσία βιβλιογραφία του, τὰ χαρακτηριστικά σχεδιαγράμματα καὶ οἱ καλλιτεχνικὲς φωτογραφίες τοῦ δίνουν τὴ σφραγίδα τῆς ἀξιόλογης ἐργασίας.

Στέλιου Χιλιαντάκη: «Κλεψύδρα» (Ἀθήνα 1958, ἔκδ. Ὁργανισμοῦ Ἑλλήν. Βιβλίου).

Ὁ Σύνδεσμος Ἑλλήνων Λογοτεχνῶν ἐπιθυμώντας νὰ δικαιώσῃ ἓνα μέλος του πού στιχουργοῦσε σεμνὰ καὶ ταπεινὰ ὅσο ζοῦσε, ἀποφάσισε λίγο μετὰ τὸ θάνατό του νὰ ἐκδώσῃ μιὰ ποιητικὴ συλλογὴ του. Ἐγινε δηλαδὴ μιὰ πρᾶξι πού τιμᾷ καὶ τὸν Σύνδεσμο καὶ τὸν νεκρὸ ποιητὴ. Ὡστόσο, ἂν καὶ ἡ «Κλεψύδρα» τοῦ Χιλιαντάκη μᾶς φέρνει πότε - πότε στὴ σκέψι κάποια τραγούδια τοῦ Πορφύρα κι ἴσως καὶ τοῦ Μαλακάση, οὔτε στιγμὴ δὲ μᾶς κάνει νὰ λησμονήσουμε τοῦ Καρυωτάκη τὴν ἐλεγειακὴ «μπαλλάντα στοὺς ποιητὲς ἄδσοι ποῦναι».

Μαργαρίτας Δαλμάτη: «Ἡ γυναίκα τοῦ Λάτ» (Ἀθήνα 1958, ἔκδ. «Δίφρος»).

Μὲ τὴν σύγχυσι πού ἐπικρατεῖ σήμερα στὴν ποίησι καὶ στὴ ζωγραφικὴ, μὲ τὴν ἑλλειψι μέτρων παραδεκτῶν ἀπ' ὅλους εἶναι δύσκολο καὶ προβληματικὸ νὰ βαθμολογήσουμε δίκαια κι ἀλάνθαστα ἓνα «μοντέρνο» ποιητὴ ἢ ἓνα ζωγράφο. Ὡστόσο «Ἡ γυναίκα τοῦ Λάτ» δίνει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ τὴ βεβαιότητα πὼς ἡ κ. Δαλμάτη δὲν μπλοφάρει μὲ ψεύτικους ἐντυπωσιακούς στίχους, ἀλλὰ ἀντίθετα εἶναι μιὰ γυ-

ναίκα μὲ γνήσια καὶ ἀξιόλογη ποιητικὴ στόφα. Ἐχει ἀνεπτυγμένη τὴν ἱκανότητα τῆς ἐπιλογῆς τῶν στοιχείων πού συνθέτουν τὴν ποίησι καὶ ἐπίσης ἓνα συγκρατημένο «πιστεύω» ζωῆς.

Ἐλένης Βακαλό: «Ἡμερολόγιο τῆς ἡλικίας» (Ἀθήνα 1958, ἔκδ. «Δίφρος»).

Εἶναι γνωστὸ πὼς ἡ γυναίκα τοῦ Καίσαρος δὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ εἶναι τίμια, πρέπει καὶ νὰ τὸ δείχνῃ. Καὶ ἡ κ. Βακαλό ἔχει ἀσφαλῶς κι εὐαίσθησία καὶ καλλιέργεια κι ἐντιμότητα, στοιχεῖα πού συνθέτουν συνήθως τὴ βιώσιμη ποίησι. Περιμένουμε νὰ ἀποδείξῃ ὅτι δὲν εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους πού παίζουν μὲ τὰ «ἄγια τῶν ἁγίων» καὶ ὅτι τὸ νέο βιβλιαράκι της, ὅπως ἄλλωστε τὰ προηγούμενα ποιητικὰ της τετράδια, ἔχει εὐκρινεῖα.

Ζωῆς Φραντζῆ: «Ὁ Ζᾶκ Νταλκρόζ καὶ ἡ Ρυθμικὴ».

Χρόνια τὸ περιμέναμε ἓνα βιβλίο πού θὰ γνῶριζε κάπως στὴν Ἑλλάδα ἓναν ἀξιόλογο Εὐρωπαῖο συνθέτη καὶ συγχρόνως μεγάλο μύστη τῆς ρυθμικῆς: τὸν Ζᾶκ Ἐμιλ Νταλκρόζ. Γιατὶ ἀλλοῖμονο, ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς πού πρῶτος ἔνιωσε τί σημαίνει ἡ Ρυθμικὴ γιὰ τὴν ψυχικὴ διαμόρφωσι καὶ τὴν ἰσορροπία τῶν σωματικῶν καὶ τῶν πνευματικῶν δυνάμεων τοῦ παιδιοῦ, ἐξακολουθεῖ νὰ μένῃ στὴ χώρα μας παρεξηγούμενος καὶ ἀδικαιωτος. Πὼς λοιπὸν νὰ μὴ χαιρετήσουμε μὲ θερμὴν τὸ βιβλιαράκι τῆς κ. Φραντζῆ πού ρίχνει ἓνα προβολέα ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ στὴ ζωὴ καὶ στὸ ἔργο τοῦ Νταλκρόζ;

Σάββα Ι. Κανταρτζῆ: «Ἀρχαῖες θρησκείες καὶ Χριστιανισμός» (Θεσσαλονίκη 1957).

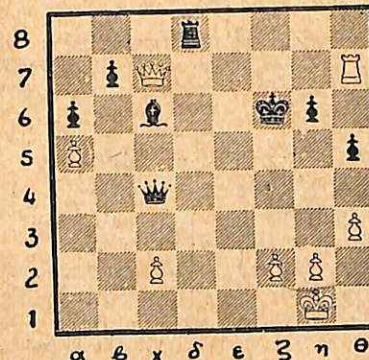
Μία συγκροτημένη ἀπάντησι πού δίδεται στίς ἱστοριοῦστικὲς θεωρίες τοῦ Γιάννη Κορδάτου. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς τὸ βιβλίο τοῦ κ. Κανταρτζῆ μὲ τὴ μεστότητα τῶν ἰδεῶν καὶ τῶν γνώσεων πού τὸ διακρίνει παίρνει ἰδιαίτερη ἀξία. Καὶ μπορεῖ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐπισέκεια τῶν ἀναγνωστῶν του γιὰ τὸ κάπως δημοσιογραφικὸ ὕφος του.

ΑΠΟ ΜΙΑΝ ΠΑΡΤΙΔΑ

Ἀσκήσις ἀρ. 736

ΜΑΥΡΑ

ΛΕΥΚΑ

Λευκά (8): Ρη1. Βγ7. Πθ7. Σα5. γ2. ζ2. η2. θ3.

Μαύρα (8): Ρζ6. Βγ4. Πδ8. Αγ6. Σα6. β7. η6. θ5.

Εἰς τὴν ἄνωτέρω ἀπεικονιζομένην θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Μαύρων νὰ παίξουν.

Πὼς συνεχίζει ἐδῶ ὁ πεπειραμένος παίκτης... διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν νίκη;

Ἀσκήσις ἀρ. 737. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (6): Ρη1. Βδ1. Πα1. β5. Σγ4. η2.

Μαύρα (6): Ρθ7. Βδ6. Πε8. ζ4. Ση7. θ6.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν εἶναι ἡ σειρά τῶν Μαύρων νὰ παίξουν.

Πὼς πρέπει νὰ παίξουν διὰ νὰ κερδίσουν;

Ἀσκήσις ἀρ. 738. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρε1. Βα8. Πγ1. θ1. Αγ4. Σα3. ε3. ζ2. η2. θ2.

Μαύρα (9): Ρζ7. Βγ7. Πβ2. δ5. Αε6. Σβ7. ζ6. η7. θ7.

Τὰ Μαύρα παίζουν καὶ κερδίζουν. Μὲ τὸ ἐμπόδισμα τοῦ Ροκέ τῶν Λευκῶν ἐξασφαλίζεται ἡ νίκη των.

Ἀσκήσις ἀρ. 739. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (7): Ρη1. Β14. Πε5. ζ1. Σδ5. η2. θ5.

Μαύρα (9): Ρζ8. Βγ6. Πα8. δ7. Σα7. γ7. ζ7. η7. θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν παίζουν τὰ Λευκά.

Ἐὰν παίζουν σωστὰ πρέπει νὰ κερδίσουν.

Μὲ ποῖον τρόπον... κερδίζεται ἐδῶ ἡ Ντάμα σὲ πέντε τὸ πολὺ κινήσεις;

Ἀσκήσις ἀρ. 740. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (10): Ρθ1. Ββ3. Πα1. ε1. Αδ5. Ιγ3. Σα2. β2. η3. θ2.

Μαύρα (11): Ρθ8. Βζ2. Πα8. ζ8. Αγ8. Ιθ3. Σα7. β7. δ6. ζ7. θ7.

Εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν παίζουν τὰ Μαύρα.

Εἰς τὴν θέσιν τί θὰ παίξατε ἐσεῖς; Βλέπετε κανένα τρόπον ὁποῖος νὰ ἐξασφαλίσῃ τυχὸν τὴν νίκη;

Ἐπάρχει ἓνας πού κερδίζει!...

Ἀσκήσις ἀρ. 741. Ἀπὸ μίαν παρτίδα.

Λευκά (11): Ρη1. Βθ5. Πβ4. η3. Αγ6. Σα2. γ3. δ5. ζ5. η2. θ3.

Μαύρα (10): Ργ7. Βγ8. Πβ8. ζ6. Ιγ5. Σα3. δ6. ε4. η5. θ6.

Τὰ Λευκά παίζουν ἐδῶ.

Χωρὶς τὸ πιόνι θ6 θὰ ἦτο καταστρεπτικὸ ἓνα σάχ στὸ θ7.

Ποῖα εἶναι τότε ἡ συνέχεια ἡ ὁποία ἐξασφαλίζει τελικῶς εἰς τὰ Λευκά τὴν νίκη;

Ἀσκήσις ἀρ. 742. Πρόβλημα Α. Φ. ΣΟΛΟΒΙΕΦ.

Λευκά (10): Ρδ3. Βζ5. Πα8. β3. Αδ7. ε1. Ιβ5. δ5. Σα2. γ5.

Μαύρα (7): Ρα4. Βα6. Πθ6. Ια7. β1. Σδ4. θ4.

Τὰ Λευκά παίζουν καὶ κάνουν μᾶτ σὲ δύο κινήσεις.

Ἀσκήσις ἀρ. 743. Πρόβλημα Λ. ΚΟΥΜΠΕΛ.

Λευκά (9) : Ρα8. Βη5. Πβ3. η6.
Αθ7. Ιζ7. Σγ4. δ2. ε5.

Μαύρα (7) : Ρε4. Βζ3. Πα6. ζ2.
Ιη7. Σα7. δ4.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μὰτ
σὲ δύο κινήσεις.

*Ακισις ἀρ. 744. Πρόβλημα Σ. Ρ.
ΚΡΙΟΥΤΣΚΟΦ.

Λευκά (6) : Ρθ8. Βδ2. Πε7. Αα3.
β5. Ιε2.

Μαύρα (11) : Ρδ5. Πζ2. Αα1. α2.
δ4. Σβ3. β6. δ7. ε4. ζ4. η2.

Τὰ Λευκά παίζουν και κάνουν μὰτ
σὲ δύο κινήσεις.

ΠΕΡΙΕΡΓΑ... ΑΛΛΑ ΑΛΗΘΙΝΑ.

Τὸ πιὸ παλαιὸ ἱστορικὸ ντοκου-
μέντο σχετικὸ μὲ τὸ σκάκι εἶναι μί-
α ἐπιγραφή εἰς τὴν πυραμίδα τῆς
Γκίζας... ἡλικίας 5000 ἐτῶν.

*Ἡ πρώτη σκακιστικὴ στήλη σὲ
ἐφημερίδα ἔκαμε τὴν ἐμφάνισί της εἰς
τὴν «Λίβερπουλ Μέρκουρυ» τὴν
9-7-1813.

Τὸ πρῶτο βιβλίον σχετικὸ μὲ τὸ
σκάκι δημοσιεύθηκε τὸ 1472 εἰς τὴν
Βαυαρικὴν πόλιν "Αουγκσμπουργκ
ὑπὸ τὸν τίτλον «ΔΑΣΣ ΓΚΟΛΑΝΤΙΝ
ΣΠΙΛ».

*Ἡ πρώτη σύνθεσις σκακιστικοῦ
προβλήματος ὑπῆρξε κατὰ πᾶσαν
πίθανότητα, ἓνα πρόβλημα τοῦ Χα-
λίφη Μουτασίμ Μπιλλάχ κατὰ τὴν
βασίλειαν του εἰς Βαγδάτην ἀπὸ τὸ
834 μέχρι τὸ 842.

Τὸ πρῶτο σκακιστικὸ περιοδικὸ
ποὺ ἐξεδόθη ἦτο ἓνα βιβλίον τοῦ
Λά Μπουρντυναλ τὸ 1836 εἰς τὸ
Παρίσι ὑπὸ τὸν τίτλον «Παλαμῆδης».

*Ἡ πρώτη δι' ἄλληλογραφίας εἰς
τὸν κόσμον παιχθεῖσα παρτίδα ἄρχισε
τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1824 μεταξὺ μιᾶς
Λέσχης τοῦ Λονδίνου καὶ μιᾶς τοῦ
Ἐδιμβούργου καὶ ἔληξε... τὸν Ἰού-
λιον τοῦ 1826 μὲ νίκην τῶν Σκώτων.

*Ὁ πρῶτος δι' ἀσυρμάτου διεξα-
χθεὶς σκακιστικὸς ἀγὼν ἐπαίχθη τὸ
1884 (ἔτος ἐφευρέσεως τοῦ ἀσυρμάτου)
μεταξὺ Βαλτιμόρης καὶ Οὐάσιγκτων.

*Ὁ πρῶτος διαγωνισμὸς συνθέσεως
προβλημάτων σκακιστοῦ ἔλαβε χώραν
τὸ 1854 εἰς τὸ Λονδίνον μὲ νικητὴν
τὸν Ω. ΓΚΡΙΜΣΑΝ.

*Ἀνω τῶν 100.000 ἀνθρώπων ἐζή-
τησαν ἀδειαν εἰσόδου εἰς τὸ πρῶτον
διεθνὲς ἀγώνισμα τῆς Μόσχας τὸ
1935... διὰ τὸν πρῶτον γύρον.

*Ὁ Ρ. Φ. ΜΠΛΑΚΕ ἔλαβε τὸ πρῶτον
βραβεῖον διὰ μίαν σύνθεσιν τοῦ δημο-
σιευθεῖσαν τὸ 1892 εἰς τὴν «ΚΕΝΤ
ΜΕΡΚΟΥΡΥ» καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων...
λύται ἀνεκάλυψαν καὶ δευτέραν λύ-
σιν !!

*Ὁ γνωστὸς μουσικοσυνθέτης ΦΙ-
ΛΙΝΤΟΡ καὶ συνάμα μέγας θεωρητικὸς
τοῦ σκακιστοῦ — ἐφευρέτης αἰνίγματος
ποῦ φέρει τὸ ὄνομα «Ἄμυνα τοῦ
Φίλιντορ» — οὐδέποτε ἔπαιξε στὴ
ζωὴ του τὸ ἀνοιγμα αὐτό !

Διὰ τὸν ἀγῶνα ἀναδείξεως τῆς κα-
λυτέρας Ρωσίδος εἰς τὸ σκάκι ἔλαβον
μέρος ἄνω τῶν 20.000 Ρωσίδων.

Εἰς τὸν ἀγῶνα διὰ τὸν τίτλον τοῦ
Παγκοσμίου πρωταθλητοῦ μεταξὺ Κα-
παμπλάνκα καὶ Ἀλιέκιν τὸ 1927 εἰς
τὴν 11ην παρτίδα ὁ Καπαμπλάνκα
ἐσκέφθηκε δύο ὥρες διὰ μίαν κίνησιν
καὶ ὁ Ἀλιέκιν μίαν ὥραν καὶ τρία
τέταρτα διὰ νὰ... δώσῃ τὴν σωστὴν
ἀπάντησιν.

*Ὁ γνωστὸς μουσικὸς σὲρ ΟΥΩΛΑΤΕΡ
ΠΑΡΡΑΤΤ μποροῦσε νὰ παίξῃ μίαν
συνάταν τοῦ Μπετόβεν, παίζων συγ-
χρόνως «μπλαίντ» (χωρὶς νὰ βλέπῃ
τὴ σκακίερα) μὲ δύο σκακιστάς.

Εἰς τὸ Γερμανικὸ χωριὸ ΑΤΡΟΜΠΕΚΚ
τὸ σκάκι διδάσκεται εἰς ὅλα τὰ σχο-
λεῖα καὶ κάθε κάτοικος ἀνδρας, γυναῖκα
καὶ παιδί... παίζει σκάκι.

*Ὁ ΜΠΛΑΚΜΠΟΥΡΝΕ ὁ μέγας
Ἀγγλὸς σκακιστής, παίζων «μπλαίντ»
ἀνῆγγειλε ἓνα μὰτ... σὲ 16 κινήσεις
τὸ ὁποῖον καὶ ἐξετέλεσεν.

Εἰς τὸ τουρνουὰ τοῦ 1924 εἰς τὴν
Νέαν Ὠρόκην ὁ Δρ. Λάσεφ ἐκέρδισε
τὸν Μπρότσκι σὲ 30 κινήσεις... χω-
ρὶς νὰ μετακινήσῃ οὔτε μίαν φορὰ τὴ
βασίλισσά του !

Ι. Χ.

(Λύσις στὴ σελίδα 126).

Γράμματα

τῶν ἀναγνωστῶν μας

Γιὰ τοὺς φίλους «Γκρινιάρηδες»

(Ὅπως αὐτοαποκαλοῦνται.)

Πρὶν ἀπὸ κάθε «ἀπολογία», παραθέτουμε δύο χαρακτηριστικὰ
ἀποσπάσματα ἀπὸ ἐπιστολές, σχετικὰ μὲ τὸ ἴδιο θέμα : ... «Τὰ ἀρ-
θρα σου «Ἀστέρια ποὺ μεσουρανοῦν» μὲ βρίσκουν τελείως ἀσύμφωνο
καὶ, πλήρης πικρίας, ἐρωτῶ : Ἀραγε θὰ ἦταν τόσο καθυστερημένη ἡ
ἀγαπητὴ «Ἐκλογὴ» ἂν δὲν ἐπρόβαλλε τίς τρέλλες μερικῶν κινηματο-
γραφικῶν ἀστέρων ; ...» Αὐτὰ γράφει ἓνας φίλος ἀναγνώστης, φοιτη-
τῆς τῆς ἱατρικῆς.

Μία κυρία ὅμως διαμαρτύρεται γιὰ τὸ ἀντίθετο. «Πολλὲς διαλε-
ψεις τώρα τελευταῖα μὲ τὰ «Ἀστέρια ποὺ μεσουρανοῦν». Μήπως σκέ-
πτεσθε νὰ διακόψετε τὴ θαυμάσια αὐτὴ σειρά ; Κάτι τέτοιο θὰ μᾶς
λυποῦσε».

Παρόμοιες ἀντιθέσεις προτιμήσεων τῶν ἀναγνωστῶν τῆς ἡ «Ἐ-
κλογῆς» ἀντιμετωπίζει σὲ πολλὰ θέματα. Ἄλλοι μᾶς γράφουν μὲ ἐν-
θουσιασμὸ γιὰ τίς ρεκλάμες καὶ τίς ζητοῦν ἐγχρωμες, ἄλλοι δὲν τίς
ἐγκρίνουν καθόλου. Ἄλλοι ξεκουράζονται μὲ τὸ Τετρασέλιδο καὶ ἄλλοι
βρίσκουν ὅτι δὲν εἶναι ἀντάξιο τῆς σοβαρότητος τῆς «Ἐκλογῆς». Χι-
λιάδες ἀναγνώστες, χιλιάδες προτιμήσεις. Κἀπὼς ὅμως πρέπει ὅλες αὐ-
τὲς νὰ συμβιβαστοῦν καὶ ὅλοι νὰ εὐχαριστηθοῦν.

Γι' αὐτὸν ἀκριβῶς τὸ λόγο ἡ «Ἐκλογὴ», ποὺ θέλει νὰ βρίσκεται
σὲ ἐπαφὴ μὲ ὅλους τοὺς φίλους τῆς, προσπαθεῖ νὰ ἀνταποκρίνεται σὲ
ὅλους τοὺς βαθμοὺς τῆς σοβαρότητας μὲ ἀποτέλεσμα ἐξαιρετικὴ ποι-
κιλία ὕλης. Ὅταν τὸ παραδεχθοῦν αὐτὸ οἱ «δύσκολοι» φίλοι τῆς, θὰ
καταλάβουν ὅτι δὲν εἶναι ἀπάρχουν καὶ ἐλάχιστες ποὺ
δὲν θὰ ἀνταποκρίνονται μὲν ἀπόλυτα στὸ προσωπικὸ τους γούστο, θὰ
ικανοποιοῦν ὅμως ἄλλους ἀναγνώστες. Χαρακτηριστικὸ εἶναι ἓνα γράμ-
μα, ποὺ δὲν γκρινιάζει : «Τὸ περιεχόμενό σου μὲ τὴν ποικιλία καὶ
τὴν ὁμορφίαν του μὲ τραβάει καὶ μὲ συγκινεῖ. Εὐχαριστεῖς καὶ διδά-
σκεῖς συγχρόνως καὶ αὐτὸ σὲ κάνει τόσο ἀγαπητὴ στὶς χιλιάδες τοὺς
ἀναγνώστες σου».

Αὐτὰ τὰ λίγα ἔχει νὰ ἀπαντήσῃ ἡ «Ἐκλογὴ» στὶς διαμαρτυρίες
τῶν φίλων τῆς, ποὺ ποτὲ δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦν ὅτι κάθε καινούργια
ιδέα, κάθε πρότασι βελτιώσεως, κάθε καλοπροαίρετη γκρινία, τὴν θεω-
ρεῖ σὰν θετικὴ προσφορὰ καὶ δὲν τὴν ἀφήνει νὰ πηγαίνει χαμένη.

Μὲ εὐχαριστίες

ἡ «Ἐκλογὴ»

ΛΥΣΕΙΣ

«ΣΤΑΥΡΟΛΕΞΟ» από σελίδα 7.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΩΣ :

1) ΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑΝ. 2) ΙΠΠΟΔΑΜΕΙΑ. 3) ΣΝΑΟΥ - ΦΡ (ΦΥΡΩ) - ΡΝΜ (Ρώννυμι). 4) ΝΟ - ΙΑ - ΑΩ. 5) ΛΑ - ΙΓΝΑΤΙΟΣ. 6) ΜΑΡΚ (Τουαίν) - ΛΟΑΝΤΑ. 7) Ο «ΧΑΛΙΦΗΣ» - Ε.Ο.Σ. (έλλην. όρειβατ. σύνδεσμος). 8) ΡΕΜΑΤΟΣ - ΟΡΔΗ. 9) ΓΝΩΑΣ - Ο «ΝΩΕ». 10) ΛΑ - ΑΡΝΑΙΑ. 11) ΑΠΟ - ΙΔΙΟΙ - ΜΙ. 12) ΝΟΥΜΑ - ΛΑΠΛΑΣ.

ΚΑΘΕΤΩΣ :

1) ΜΙΣΕΛ ΜΟΡΓΚΑΝ. 2) ΝΠΝ (Νηποινή) - ΑΑΧΕΝ - ΠΟ. 3) Η.Π.Α. - ΡΑΜΩ - ΟΥ. 4) ΑΛΚΙΝΟΟΣ. 5) ΓΟΥΔΙ - ΙΤΑΛΙΑ. 6) ΚΑ' - ΦΩΣ. 7) ΑΜΦΙΑΛΗΣ - ΛΙΑ. 8) ΚΕΡΑΤΟΣ - ΟΙΔΑ. 9) Π - ΧΙΑ - ΠΙΑΝΟ. 10) ΑΑΡ - Ο «ΝΕΡΩΝ». 11) ΝΑ - ΣΤΟΔΕΡΜΑ. 12) ΩΜΩ - ΑΣΗ - ΑΙΣ.

«ΠΟΙΟΣ ΘΑ ΒΡΗ ΤΑ ΠΕΡΡΙΣΟΤΕΡΑ» από σελίδα 84.

1) ΖΑΤΡΙΚΙΟΝ = 35. 2) ΕΥΡΥΧΩΡΟΣ = 45. 3) ΥΔΡΟΧΑΡΗΣ = 40. 4) ΑΦΑΙΜΑΙΣ = 35. 5) ΚΙΜΩΛΙΤΗΣ. 6) ΕΥΘΥΑΥΛΟΣ = 40. Σύνο- λον = 229 !

«ΤΙ ΕΝΝΟΕΙΤΕ ΟΤΑΝ ΛΕΤΕ ;» από σελίδα 50.

1) ΑΛΛΗΓΟΡΙΑ : Γ. 'Η με λόγια ή εικόνες εκφρασι έννοιών με ύπνουού- μενη σημασία, διαφορετική απ' ό,τι φαίνεται : Μιλάει με άλληγο- ρίες - άλληγορικά.

2) ΑΜΗΝ : Β. 'Εβραϊκή λέξι πού μέσω της Παλαιάς Διαθήκης μπήκε στο Εύαγγέλιο και τη χριστιανική λατρεία όλων τών γλωσσών. Στο τέλος θρησκευτικού λόγου, τροπα- ρίου κλπ. συνήθως, έχει την έννοια, εύχης (: γένοιτο) ή καταφάσεως (: ναί, όρθά, αληθινά) ή ένθουσιασμού (: θαυμάσια), όπως π.χ. όταν άπαντα

ό χορός στις εύχες τής παρακλητικής του ιερέα.

3) ΑΝΑΝΗΦΩ : Γ. 'Ανακτώ την πνευματική διαύγεια και ήρεμία, ξαναγίνομαι νηφάλιος (έπειτα από διανοητική ταραχή) : άνένηψεν εκ του ληθάργου. Συνηθέ- στερα όμως, μεταφρ., ξαναβρίσκω τόν σωστό δρόμο, συνέρχομαι : άνένηψεν εκ τής πλάνης.

4) ΑΝΙΔΙΟΤΕΛΗΣ : Α. 'Εκείνος πού δέν εργάζεται πρὸς ίδιον τέλος (: κέρδος), άφιλοχρήματος, «άνώτε- ρος χρημάτων» κλπ. : 'Εργάζε- ται όλως άνιδιοτελώς για τήν άνακούφισι δυστυ- χούντων.

5) ΑΤΤΡΑΞΙΟΝ : Γ. 'Η γαλλική λ. attraction πού εις μέν τόν ένικό ση- μαίνει τήν έλξη, εις δέ τόν πληθυντικό τά μέσα πού προκαλούν τήν εύχαρί- στησι, τήν διασκεδασι, όπως είναι διάφορα νούμερα, τραγούδια κλπ. σέ χορό ή άλλες συγκεντρώσεις : θά γίνουν - θά έχωμε και άττραξιόν.

6) ΔΕΡΒΙΣΗΣ : Β. 'Αρχικά, τουρ- κική λέξι πού σημαίνει τόν άπάρνού- μενο τά έγκόσμια για να καταφύγη με άλλους μαζί σέ τεκέ (: μοναστήρι). 'Επειτα, εκείνον πού αγαπά τήν άνεσι, τόν καλοζωιστή, αλλά και φι- λότιμον και άπλοχέρη : Στο σπι- τι μου είμαι δερβίσης. 'Α, είναι λεβέντης, δερβίσης.

7) ΕΞΟΦΘΑΛΜΟΣ : Α. 'Αρχικά, εκείνος πού τά μάτια του έξέχουν από τίς κοιλότητες. 'Επειτα, μεταφ., ό όλοφάνερος : έξόφθαλμος αλή- θεια.

8) ΙΕΡΟΤΕΛΕΣΤΙΑ : Γ. Τέλεσι θρη- σκευτικής λειτουργίας. Μεταφ., πράξι πού επαναλαμβάνεται με τυπική, θρησκευτική τάξι και ακρίβεια : ή ιεροτελεστία του τσαγιού στην 'Αγγλία.

9) ΚΑΚΟΒΟΥΛΟΣ : Β. 'Εκείνος πού σκέπτεται, επιδιώκει τό κακό κάποιου : κακόβουλος έέργεια - διό- δοσις.

10) ΚΑΤΑΤΡΥΧΩ : Γ. Καταπονώ, καταβασανίζω κάποιον σωματικά ή

ψυχικά : κατατρύχεται υπό τής πείνης τόν κατατρύ- χει τό πάθος τής χαρτο- παιξίας.

11) ΚΟΜΠΑΣΜΟΣ : Α. 'Η ένέρ- γεια του κομπάζω (: ύπερηφα- νεύομαι για προτερήματα πού δέν έχω). 'Από τή λ. κόμπος = ύπε- ρηφάνεια. Πρβλ. τό κομπορρη- μοσύνη.

12) ΜΑΚΡΑΙΩΝ : Β. 'Εκείνος πού ζή ή ύπάρχει πολλούς αιώνες, μακρο- χρόνιος, μακρόβιος : ή μακραιών έλληνική ιστορία.

13) ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑ : Γ. Τό συγ- κροτημένο, τό άθροισμα όμοειδών πραγμάτων σέ μεθοδική διάταξι : κτιριακό συγκρότημα. Με- ταφ., ομάδα ανθρώπων με κοινές επι- διώξεις, έέργειες, κοινό σκοπό : μουσικό συγκρότημα.

14) ΦΛΕΓΜΑ : Α. 'Αρχικά, νερο- λός ψυχρός χυμός, πού θεωρούσαν οι άρχαιοι ότι άποτελεί ούσιαστικό μέ- ρος του αίματος. Μεταφ., άπάθεια, ψυ- χραιμία : τό άγγλικό φλέγ- μα - φλεγματικός χαρα- κτήρ.

«ΣΚΑΚΙ» από σελίδα 23.

'Αρ. 736. 1)...Πδ1+. 2) Ρ02, Π01+. 3) Ρη3 (έάν Ρ x Π, Βζ1+

και μάτ), Βγ3+. 4) Ρ04, Π X03+ ! 5) η x 03, η5+. 6) Ρ X05, Β x 03+ και μάτ.

'Αρ. 737. 1) ...Πε1+. 2) Β x ε1, Βδ4+. 3) Ρ02, Π94+. 4) Β x 04, Β x 4+. 5) Ρη1, Βδ4+ κλπ.

'Αρ. 738. 1) ...Πδ1+ ! 2) Π x δ1 (έάν Ρ x Π, Βδ6+), Β x γ4. 3) Πδ2, Βγ1+. 4) Πδ1, Βγ3+ και τά Λευκά πρέπει να έγκαταλείψουν.

'Αρ. 739. 1) Πε7 ! ζ6 («φορσέ» !). 2) Π x η7 ! Πδ6 (ή 2... Π x δ5. 3) Π x ζ6+, Ρ x η7. 4) Πη6+, Ρζ7. 5) Βη7+ και κερδίζουν). 3) Πη8+ !, Ρ x η8. 4) Βη4+, Ρζ7. 5) δ x γ6 κλπ.

'Αρ. 740. 1) ...Βη1+. 2) Π x η1 και τώρα 2) ...Ιζ2+. 3) Ρη2, Α03+ μάτ.

'Αρ. 741. 1) Π x η5 ! θ x η5. 2) Β07+, Ιδ7. 3) Α x δ7, Βη8 (έάν Β x δ7. 4) Πγ4+). 4) Πβ4+ ! Ρ x β7. 5) Αγ8+ ! Ι, Ρα8. 6) Β x η8 και τά Λευκά έκέρδισαν.

'Αρ. 742. 1) Βε4 ! 'Απειλή 2) Β x δ+ !

'Αρ. 743. 1) Βη3 ! 'Απειλή 2) Πη4+ !

'Αρ. 744. 1) Βγ3 ! 'Απειλή 2) Βγ4+ !

«Όσοι άσχολεύσθε με την ναυτιλιαν, ενημερώνεσθε άντικειμε- νικώς στα ζητήματά της, όταν διαβάζετε τά

“ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΝΕΑ,”

‘Ανεάρτητος ναυτιλιακή έφημερίς, εκδιδόμενη έν ‘Αθήνα ις

άπό του 1950 άνα 150ήμερον. — Γραφεία : Εύριπίδου 4.

« Η ΜΑΥΡΗ ΠΕΝΝΑ »

Τῆς Agatha Christie

(Γ' ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

Περίληψις τῶν προηγουμένων. Μετὰ ἀπὸ ἑνα ἀεροπορικοῦ ἀτύχημα ὁ Τζέρου Μπρέτον ἐγκαθίσταται μαζὺ μὲ τὴν ἀδελφή του Τζοάνα σὲ μιὰ μικρὴ ἐξοχικὴ πόλι, τὸ Λύμστοκ, ὅπου νοικιάζει τὸ σπίτι τῶν γηραιῶν δεσποινίδων Μπάρτον. Τὸ μέρος εἶναι ἡσυχὸ καὶ τὰ πρόσωπα ποὺ γνωρίζουν σιγὰ - σιγὰ τὰ δύο ἀδελφία εἶναι φιλήσυχοι ἄνθρωποι μὲ μικροαστικὰ ἐνδιαφέροντα. Τὴν ἡρεμία ὅμως ποὺ ἀρχίζουν νὰ ἀποκτοῦν ἔρχονται νὰ ταράξουν κάτι ἀνώνυμα γράμματα ποὺ κατηγοροῦν τὸν Μπρέτον ὅτι ἔχει σχέσεις μὲ μιὰ μικρὴ ὑπηρέτρια καὶ ὅτι ἡ Τζοάνα δὲν εἶναι ἀδελφή του. Ὡστόσο μιὰ μέρα ποὺ ἔρχεται ὁ γαίτρος νὰ δῇ τὸν Τζέρου, τοὺς ἐξομολογεῖται ὅτι δὲν εἶναι οἱ μόνοι ποὺ ἔλαβαν τέτοια γράμματα. Εἶχε λαβεῖ κι αὐτός, μὲ στόχο πάντα τὸ σεξουαλικὸ θέμα. Ἐνα πρωτὸ ποὺ ὁ Μπρέτον κατεβαίνει στὸ « χωριό », ὅπως τὸ λέει, συναντᾷ στὸ δρόμο τὴ Μέγκαν, προγονὴ τοῦ συμβολαιογράφου Σύμμινγκτον, μιὰ ψηλὴ, ἀδέξια ἀτιμέλητη κοπέλα, ποὺ ἔμοιαζε 16 χρόνων ἐνῶ ἦταν στὰ εἴκοσι. Συζητοῦν λίγο καὶ ἡ Μέγκαν, ἀνάμεσα σὲ ἄλλα, τοῦ λέει ὅτι τελείωσε πέρυσι τὸ σχολεῖο, ὅτι τῆς ἄρεσαν τὰ μαθηματικὰ καὶ ἀπὸ τὸν Σαίξπηρ θαύμαζε τίς δύο κακὲς κόρες τοῦ Λήρ. Ἐνῶ συζητοῦν ἐμφανίζεται ἡ κυρία Γκρίφιθ, τὴν ὁποία ἡ Μέγκαν δὲν συμπαθεῖ διόλου.

Ἡ Γκρίφιθ βρῖσκει τὴ Μέγκαν κοντὴ καὶ τεμπέλα, ὅπως τὴ θεωροῦν καὶ ὅλοι στὸ σπίτι της, ἡ μητέρα της κυρία Σύμμινγκτον, ὁ πατριὸς της κ. Σύμμινγκτον καὶ ὅλοι οἱ φίλοι τους. Ὁ Τζέρου γνωρίζει τυχαῖα στὸ δρόμο καὶ τὴν γκουβερνάντα τῶν δύο ἀγοριῶν τῶν Σύμμινγκτον, ἑνα ὡραιότατο πρόσωπο, ποὺ ἡ γοητεία του ὥστόσο χάνεται μόλις ἀκουστῇ ἡ μιλιὰ του. Τὰ δύο ἀδελφία ἐπισκέπτονται τὸν κύριο Πάϊ, μαριώδη συλλέκτη καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων, ποὺ τοὺς μιλάει γιὰ τίς δεσποινίδες Μπάρτον, τίς ἰδιοκτητήριές τους. Φεύγοντας ἀντιλαμβάνονται πὼς ὁ Πάϊ εἶχε λάβει ἀπὸ κείνα τὰ τρομερὰ ἀνώνυμα γράμματα. Ἀργότερα, ἑνα ἀπόγευμα παίζουν οἱ δύο Σύμμινγκτον μπριτζ στὸ ἴδιο τραπέζι μὲ τὴν κυρία Σύμμινγκτον καὶ τὸν κ. Πάϊ. Ἐνῶ παίζουν τὸ τσάϊ ἐμφανίζεται ἡ Μέγκαν, ἀτιμέλητη ὅπως πάντα καὶ ἡ μητέρα της δικαιολογεῖται γι' αὐτήν. Καὶ τὰ γράμματα συνεχίζονται τὸ φθοροποιὸ ἔργο τους... Ὅπως λέει στὸν Μπρέτον ἡ μητέρα μιᾶς μικρῆς βοηθοῦ ποὺ εἶχαν στὸ σπίτι καὶ ἡ ὁποία ἔφυγε ἐξ αἰτίας ἑνὸς γράμματος, ὅλοι ὑποπιέονται τὴ μάγισσα τοῦ χωριοῦ, κάποια κυρία Κλήτ. Ἀκολουθεῖ νέα ἐπίσκεψις τῆς Μέγκαν καὶ σχεδὸν αὐτοπροσώπως τῆς στὸ τραπέζι →